

(สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)

วันศุกร์ที่ ๕ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๐

ศูนย์ข่าวเลขและพิมพ์ดีด
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ศูนย์ข่าวเลขและพิมพ์ดีดตรวจแล้ว วันที่ ๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

สภารับรองในคราวประชุม ครั้งที่/..... วันที่ เดือน พ.ศ.

สารบัญ

รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ครั้งที่ ๓

(สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)

วันศุกร์ที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๐

ณ ตึกรัฐสภา

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

เรื่องด่วน

พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑
พุทธศักราช ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
เสร็จแล้ว เป็นการพิจารณาต่อจากการประชุมครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญ
ครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๐

ผู้อภิปราย

- นายคณัญญุทธิ์ วัชรภรณ์	๑
- นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์	๒
- นายमुख สุลโฆมาน	๓
- นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	๕
- นายพชร บุติธรรมดำรง	๖
- นายประเทือง วิจารณ์ปรีชา	๖
- นายณรงค์เลิศ สุรพล	๗, ๑๐
- นายเสกสรร แสนภูมิ	๗, ๙
- นายประกิจ พลเดช	๗
- นายขจิตร์ ชัยนิคม	๘

หมวด ๒

ผู้อภิปราย

- นายประกิจ พลเดช	๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
- พลตำรวจเอก วิสิษฐ เดชกุญชร	๑๒
- นายสืบแสง พรหมบุญ	๑๔
- นายพชร บุติธรรมดำรง	๑๗
- นายณรงค์เลิศ สุรพล	๒๑, ๓๑
- นายอุทัย พิมพ์ใจชน	๒๔
- รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ	๓๑
- นายสุเทพ ศิบุญมี ณ ชุมแพ	๓๕, ๕๖
- นายวิจิตร ศรีสอาน	๓๕
- นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ	๓๖
- นายทวีวัฒน์ ฤทธิธำชัย	๓๘
- นายไพบูรณ์ วัฒนศิริธรรม	๔๓
- นายมานะ คูสกุล	๔๗
- ศาสตราจารย์ลิขิต วีระเวทิน	๕๐
- หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร	๕๒
- นายอดิสร เพ็ญเกิด	๕๓

หมวด ๓

ผู้อภิปราย

- นายสุเทพ ศิบุญมี ณ ชุมแพ	๕๗, ๕๘, ๖๘
- นายสุพัฒน์ ธรรมเพชร	๕๘
- นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์	๖๒
- นายไพจิต ศรีวรขาน	๖๖
- นายแก้วสรร อดิโพธิ์	๖๙, ๑๓๖, ๑๖๕, ๒๕๓

	หน้า
- นายพินิจ จันทรสุรินทร์	๗๕
- นายวัลลภ ตังคณานุก์	๘๑
- นายเจริญ การุญ	๘๔
- นายบุรพา อิตถากร	๘๘
- นายจำลอง ครุฑขุนทด	๙๐
- นายบรรณิธิ เสรฐบุตร	๑๐๒
- นายณรงค์ ปฏิบัติสกิจ	๑๐๖
- นายวิชัย ตันศิริ	๑๐๘
- นายทวี สุภีระ	๑๑๕
- นายสนธิ์ จุลพงษ์พร	๑๒๐
- ศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ	๑๔๔
- คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์	๑๔๙
- นายพดล ปัทมะ	๑๕๐
- นายพชร ยติธรรมดำรง	๑๕๕
- นายทนต์ศักดิ์ เล็กอุทัย	๑๖๓
- นายประชุม ทองมี	๑๗๐
- นายวัฒนา เมืองสุข	๑๗๕
- นายดำรง พุฒตาล	๑๘๑
- นายมุต สุลไลมาน	๑๘๖
- นายทวี วิชัยดิษฐ์	๑๙๐
- ศาสตราจารย์ไพศาล กุมาลย์วิสัย	๑๙๘
- นายไพโร พัฒโน	๒๕๕
- นายประวิทย์ ศรีทองนุ่น	๒๐๔
- นายจาตุรงค์ เพ็ญนรินทร์	๒๐๘
- นายมุกดา พงษ์สมบัติ	๒๑๔
- นายทองสุข ดิยะไพรัช	๒๑๖
- นายโกวิท วรพิพัฒน์	๒๒๐
- นายกุศล หมีเทศ	๒๒๕
- ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	๒๒๗
- นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี	๒๓๓

- ๕ -

	หน้า
- พลเรือเอก เกาะหลัก เจริญฤทธิ์	๒๓๖
- นายพนัส ทัดสินานนท์	๒๔๖
- นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา	๒๕๐
- นายไพโร พัฒโน	๒๕๔
- พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ	๒๕๗
- นายชิงชัย มงคลธรรม	๒๖๑
- นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์	๒๖๓, ๒๖๖
	๒๖๗
- นายจิตร ชัยนิคม	๒๖๘, ๒๖๖
- นายประจวบ ไชยสาส์น	๒๖๙

รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา
ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง)
วันศุกร์ที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๖๓๐ คน

ประธานรัฐสภา : ขณะนี้สมาชิกได้เซ็นชื่อมาร่วมประชุม
ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดประชุมต่อไปครับ
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มีนะครับ
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มีครับ
ต่อไปนี้เป็นพิจารณาเรื่องด่วน พิจารณาให้ความเห็นชอบ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว การพิจารณาในวันนี้จะเป็นการพิจารณาต่อ
จากเมื่อวานนี้ ผมขอเชิญประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภาร่างฯ
เข้าประจำที่ครับ

(ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
เข้าประจำที่)

ประธานรัฐสภา : เนื่องจากเมื่อวานนี้เราได้ใช้เวลาทั้งวัน
เพื่อพิจารณาในหมวดที่ ๑ กับคำปรารภ ในวันนั้นผมคิดว่าเราน่าจะเริ่มพิจารณา
ในหมวดที่ ๒ ได้แล้ว แต่ถ้าหากสมาชิกยังมีอะไรที่ต่อเนื่องจากหมวดที่ ๑
และคำปรารภอยู่บ้างในระหว่างการพิจารณาหมวดที่ ๒ นั้นผมจะอนุญาตให้
ถ้าหากว่าไม่ยาวจนเกินไป เพราะว่าถ้าเรายังอยู่ในหมวดเดิมไปผมคิดว่า
น่าจะผ่าน เพราะว่าหลายคนกำลังรอหมวดที่กำลังจะอภิปรายอยู่ครับ เชิญครับ

นายदनัยฤทธิ์ วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :
ท่านประธานที่เคารพ ผม นายदनัยฤทธิ์ วัชรภรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จากจังหวัดศรีสะเกษ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอใช้เวลาเพียงนิดเดียว
เท่านั้นนะครับ เนื่องจากว่าเมื่อวานนี้ผู้ที่เคยปฏิบัติต่อการเสนอร่างรัฐธรรมนูญ
เกี่ยวกับปัญหาที่บกพร่อง ซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้นำเสนอต่อรัฐสภา
ผมเองไม่ตั้งใจหรือครับส่วนบนแล้วก็ส่วนล่าง เพราะว่าเหตุการณ์นั้นยังไม่

เกิดขึ้น ซึ่งมีผู้อภิปรายบางท่านก็ได้อภิปรายมาแล้วคงจะพอรับกันได้ แต่ส่วน
ซึ่งเป็นสาระสำคัญซึ่งจะบ่งชี้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลในการยกเลิกรัฐธรรมนูญ
ฉบับเก่าหรือไม่นั้นเป็นส่วนของสำคัญนะครับ ผมไม่แน่ใจว่าคำพูดเหล่านี้หรือเนื้อหา
สาระซึ่งมีส่วนสำคัญตรงนี้ ฝ่ายตุรการจะมีอำนาจในการเติมสาระสำคัญตรงนี้
ไปหรือไม่ ยังไม่มีใครให้คำตอบที่ชัดเจนได้ แล้วก็มีผู้อภิปรายบางคนไปให้
สัมภาษณ์ทางวิทยุเกี่ยวกับเนื้อหาสาระตรงนี้ว่า ส่วนบนและส่วนท้ายนั้นเป็น
เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นเมื่อร่างรัฐธรรมนูญผ่านรัฐสภาไปแล้วจึงจะนำเสนอ
หรือกราบบังคมทูลต่อไปจึงจะลงว่าประกาศใช้กันเมื่อไร แต่เนื้อหาสาระสำคัญ
ตรงที่ว่า การยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าซึ่งเป็นเนื้อหาสาระสำคัญนั้น ฝ่ายตุรการ
จะมีอำนาจในการดำเนินการตรงนี้หรือไม่เท่านั้นละครับที่ผมมีข้อสงสัยติดใจอยู่
ขอบคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณจรินทร์

นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พังกา) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม จรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดพังกา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
ผมขออนุญาตรบกวนเวลาท่านประธานนิดเดียวครับ ต้องการที่จะหารือกับ
ท่านประธานเพื่อให้การอภิปรายเป็นไปโดยรูปแบบของความเป็นจริงยิ่งขึ้น
ขออนุญาตรบกวนท่านประธานว่า หลังจากที่เรารู้ได้อภิปรายในเรื่องของคำปรารภ
แล้วก็หมวดที่ ๑ เสร็จสิ้นแล้ว ขอรบกวนท่านประธานได้กรุณาหารือกับที่ประชุม
อีกสักครั้งได้ไหมครับ แม้ว่าเมื่อวานเราจะได้มีมติไปแล้วว่าจะต้องอภิปราย
ไปตามรายหมวดก็ตาม แต่เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงเมื่อวานว่า การอภิปราย
แม้แต่ในเรื่องคำปรารภก็ต้องพาดพิงไปถึงทุกหมวดอยู่ดี เพราะฉะนั้นถ้า
ท่านประธานจะกรุณาเพื่อให้การประชุมการอภิปรายเป็นไปด้วยความกระชับ
และเป็นไปตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ท่านจะกรุณาหารือกับที่ประชุมหลังจากเสร็จสิ้น
เรื่องคำปรารภกับหมวดที่ ๑ ว่าให้เราอภิปรายรวมกันไปจะเป็นไปได้หรือไม่
ขอบคุณยิ่งครับท่านประธาน

ประธานรัฐสภา : เนื่องจากเราได้หารือเมื่อวาน แล้วก็มติไปแล้ว ผมจะขออย่างนี้ได้ไหมคุณจุรินทร์ ลองไปหมวด ๒ นี้ไปก่อน ถ้าหากเห็นว่าการอภิปรายหลายคนอาจจะอภิปรายต่อเนื่อง ผมจะขอหารือหลังจากนี้สักนิด ขอใช้เวลาว่าสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ในช่วงนี้จะลองมาดูข้ามไปหมวด ๒ นี้ยังจะเหมือนเดิมหรือเปล่า แล้วก็หารือในช่วงนั้น เชิญคุณมุข สุไลมาน

นายมุข สุไลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) : ท่านประธานที่เคารพ สังกัดพรรคความหวังใหม่ ผมมีความคิดแต่เพียงว่าเนื่องจากว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญดังเช่นผมได้พูดไปแล้วเมื่อวาน เป็นกฎหมายที่จะกำหนดชะตากรรมชีวิตของประชาชนทั้ง ๖๐ กว่าล้านคน เพราะฉะนั้นทุกอย่างนั้นอยากจะให้ไปด้วยความเรียบร้อย และก็จะไม่ให้มีข้อตำหนิตินในภายหลัง เพราะฉะนั้นก่อนที่จะเราจะผ่านไปหมวด ๒ นั้น ถ้าเรายังมีความคาใจอยู่ในหมวด ๑ ว่ามันมีความถูกต้องอย่างไรหรือไม่ อันนี้ผมอยากจะให้สิ่งเหล่านี้มันสรุปออกมาให้เป็นที่ยอมรับเสียก่อน แล้วก็จะไม่มีการพูดในภายหลัง เพราะว่าผมได้ฟังจากสมาชิกเมื่อคืนก็ดี และเช้านี้ก็ดี นี่แสดงว่ายังติดใจเรื่องนี้อยู่ ซึ่งผมไม่สบายใจในการที่จะยังให้มีการติดใจ ไม่ว่าเรื่องของรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ หรือเรื่องอื่น ๆ สิ่งที่ผมไม่อยากให้เกิดขึ้นก็คือว่า ไม่อยากให้คนพูดว่าอะไรที่เราอยากจะได้ อะไรที่เราอยากจะทำอะไร แม้ว่าจะเป็นเรื่องระเบียบหรือแม้ว่าจะผิดข้อกฎหมายอะไรก็ตามแต่ ก็ยังดันทุรังเอา หรือว่าสิ่งเหล่านี้มันจะถูก แต่เมื่อเราไม่เอา เราก็หาวิธีการที่จะกลั่นแกล้งที่จะไม่เอาสิ่งเหล่านั้น ซึ่งลักษณะอย่างนี้ผมไม่อยากให้มันเกิดขึ้น เพราะว่าผมไม่สบายใจท่านประธาน ผมก็ต้องบอกอีกนิดหนึ่งว่า กฎหมายฉบับนี้มีราคาแพงเหลือเกิน มันไม่เฉพาะว่าเราสูญเสียเงินในค่าใช้จ่ายให้เฉพาะผู้ที่ไปร่างรัฐธรรมนูญคือ สสร. เท่านั้น เรายังขาดโอกาสที่เงินจากต่างประเทศจะไหลเข้ามา ท่านประธานทราบไหม นักธุรกิจก็ดี หรือแม้แต่วงการทัวร์ต่าง ๆ ปัจจุบันนี้กรุป (Group) นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในเมืองไทยเป็นร้อย ๆ กรุปนั้นยกเลิกหมด เพราะว่าได้อ่านหนังสือพิมพ์ว่า จะมีการเผชิญหน้า และจะต้องมีการปะทะ และต้องมีการนองเลือดบนแผ่นดินไทย ทำให้กรุปต่าง ๆ ร้อย ๆ กรุปที่จะเดินทางในเมืองไทยนั้นยกเลิกหมด เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเล็ก แต่จะเป็นอุกกาบาตว่านี่เรื่องใหญ่ เราซื้อกฎหมายนี้ด้วยราคาแพง

ประธานรัฐสภา : พอเข้าใจแล้วครับ

นายมุข สุไลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) : และผมไม่อยากให้พวกเราเนี่ยจะรับหรือไม่รับไปตามกระแส เพราะกระแสนี้มันเป็นอุกกาบาตแล้วเหมือนสมพงษ์ เลือดตกหาเร เห็นไหมเพราะกระแสไปยอมรับ คนหนึ่งว่าดี

ประธานรัฐสภา : เดี่ยวจะเปิดให้หาหรือว่าจะข้ามไปหรือไม่
ผมไม่อยากจะพูดอภิปรายยาวออกไป เพราะว่าเรายังไม่ได้เข้าในเนื้อหา
เพียงแต่ว่าผมได้หาหรือว่าควรจะข้ามได้หรือไม่ แล้วผมจะถามต่อไป

นาย मुख สุลอมาณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) : ขอบขอบคุณครับ
แต่ท่านประธานผมอาจจะพูดยาวก็จริง แต่ว่าผมอยากจะให้ข้อคิดหนึ่ง

ประธานรัฐสภา : เอาไว้ตอนอภิปรายเนื้อหารัฐธรรมนูญ เชิญคุณไพจิต
เอาเฉพาะประเด็นว่าเราจะยังอยู่ในหมวด ๑ นี้ต่อไป หรือว่าจะข้ามไปหมวด ๒

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครพนม พรรคความหวังใหม่ ในนามสมาชิกรัฐสภา ท่านประธาน ผมเห็นว่า
วินิจฉัยที่เราได้ถกได้เถียงกันเมื่อวานนี้เป็นข้อยุติแล้วว่า เราพิจารณาเรียงมาตรา
ตามหมวด ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญ ความชัดเจนตรงนี้ผมว่าสมาชิกได้เคร่งครัด
ต่อการอภิปราย แม้จะมีบางท่านได้อภิปรายพาดพิงไปยังหมวดอื่นที่โยงในคำปรารภ
ท่านประธานก็ได้กำชับตามควรซึ่งเหมาะสมแล้ว และการอภิปรายทั้งวันเมื่อวานนี้
ไม่ได้ซ้ำหอก ผมยังยืนยันว่าท่านสมาชิกทุกท่านได้อภิปรายมีเหตุมีผล และก็ไม่ได้
เกิดความเสียหายต่อระบอบของการพิจารณา -----

เพราะฉะนั้นแม้แต่หมวด ๑ เอง คำปรารภที่ท่านประธานได้นำเข้าหาหรือในช่วงท้าย ๆ มีการควมกันระหว่างคำปรารภกับหมวด ๑ ผมก็ยังคิดว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ แล้วตรงนี้ยังควรเปิดโอกาสให้ท่านสมาชิกได้อภิปรายไปบ้าง ก่อนที่จะไปถึงหมวดที่ ๒ ท่านประธานครับ แล้วควรจะขอให้สภาได้พิจารณาตามข้อตกลงเดิมที่สภาได้พิจารณากันแล้วจะเกิดประโยชน์สูงสุด ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณชินวรณ์

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชินวรณ์ บุญยเกียรติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จากจังหวัดนครศรีธรรมราช ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาตกราบเรียนหาหรือต่อท่านประธานด้วยความที่เป็นห่วงเป็นอย่างยิ่งว่า ในการดำเนินการประชุมในที่นี้เองประชาชนได้ให้ความสนใจ และก็ติดตามการประชุมของสภาเพื่อที่จะให้การพิจารณาของรัฐสภาที่จะลงมติหลังจากนี้เป็นไปด้วยเหตุและผล ท่านประธานได้กรุณาได้ถามมตินี้ในที่ประชุมเมื่อวานนี้ และในท้ายที่สุดก็บอกว่าจะให้พวกเราได้พิจารณาไปที่ละหมวด ซึ่งตรงนี้ก็จะเป็นไปตามมติ และท่านประธานก็ได้กรุณาดำเนินการไปดังกล่าวแล้วเมื่อวานนี้ แต่มีประเด็นที่สำคัญอยู่ ๒ ประเด็นก็คือว่า

ประเด็นแรกก็คือว่า การอภิปรายนั่นอยากที่จะให้ท่านประธานได้กรุณาที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว คือว่าจะต้องให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมอยู่ในหมวดแต่ละหมวดอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดความกระชับ

ประการที่ ๒ คือกรณีที่ท่านประธานเอง คือเมื่อวานนี้ท่านประธานมีชัยได้กรุณาวินิจฉัยว่า ต่อกรณีที่เป็นประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหมวดเรื่องคำปรารภก็คือว่าร่างฯ ของ สสร. ได้ร่างเสร็จสิ้นแล้วหรือยัง ปรากฏว่าท่านประธานในที่ประชุมในขณะนั้นได้วินิจฉัยว่า ให้ถือตามหนังสือของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเสนอมายังสมาชิกรัฐสภาคือท่านประธาน ว่ามีการร่างเสร็จสิ้นแล้ว ต่อประเด็นนี้ผมคิดว่าไม่ใช่ประเด็นที่จะต้องนำมาสู่การอภิปราย แต่ถ้าหากว่าท่านสมาชิกคนใดยังติดใจอยู่ก็สามารถที่จะดำเนินการไปตามวิธีทางที่ท่านสมาชิกคนนั้นเห็นว่ายังไม่เสร็จสิ้น แต่ผมคิดว่าไม่ควรจะใช้ประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้ที่ประชุมของรัฐสภาแห่งนี้ต้องเสียเวลา ผมจึงอยากจะกราบเรียนท่านประธานใน ๒ ประเด็นดังกล่าวเพื่อที่จะให้การดำเนินการในการอภิปรายเป็นไปอย่างรวบรัด และที่สำคัญที่สุดเมื่อที่ท่านประธานได้กรุณาได้รับฟังความคิดเห็นจากท่านจูนินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ ซึ่งเราเห็นว่า

ถ้าหากว่าสภาพข้อเท็จจริงดังกล่าวในวันนี้ท่านประธานยังไม่สามารถที่จะให้สมาชิก ได้อภิปราย เป็นประเด็นที่ละหมวดได้อย่างชัดเจนตามข้อบังคับ ข้อ ๙๕ ได้ ก็อยากที่จะให้ได้หารือหลังจากผ่านหมวด ๒ ไปแล้วว่าเราอาจจะอภิปรายรวมกันได้หรือไม่ เพื่อให้ผู้ฟังหรือพี่น้องประชาชนที่ติดตามในเรื่องนี้ก็ดี ตลอดจนเพื่อนสมาชิกในรัฐสภา แห่งนี้ก็ดีได้เกิดความเข้าใจร่วมกัน แล้วก็สามารถที่จะจับประเด็นเหตุผลต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนตามกระบวนการในการพิจารณา ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : คือคุณเพชร เอาประเด็นว่าจะไปหมวด ๒ หรือว่า ยังอยู่ที่เดิม

นายเพชร บุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานครับ กราบเรียน ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม เพชร บุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะ สมาชิกรัฐสภา กระผมจะขออนุญาตท่านประธานได้อภิปรายในหมวดที่ ๒ ว่าด้วย พระมหากษัตริย์ครับ

ประธานรัฐสภา : ยังครับ รอสักครู่ครับ เชิญคุณประเทืองอีก ๑ ท่าน แล้วผมจะหารือจากพวกเราต่อไป

นายประเทือง วิจารณ์ปรีชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สิงห์บุรี) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประเทือง วิจารณ์ปรีชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพิษณุโลก ขอประธานโทษจังหวัดสิงห์บุรี ผมต้องขอประธานโทษ ด้วยครับ ท่านประธาน ผมเคยเป็นผู้แทนพิษณุโลกมา ๕ สมัยมันยังติดอยู่ สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสิงห์บุรี พรรคชาติไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ในประเด็นที่ ได้หารือกันว่ากลับไปหมวดที่ ๒ หรือยัง เพื่อไม่ให้เสียเวลาสำหรับผู้ที่จะอภิปราย ในหมวด ๒ กระผมก็เห็นว่าควรจะดำเนินต่อไปได้ แต่ว่าถ้าใครยังติดใจในคำปรารภ ในหมวดที่ ๑ อยู่ก็พูดได้ คิดว่าถ้าได้ตกลงกันเสียให้ชัดเจนอย่างนี้แล้ว การประท้วง กันว่าทำไมย้อนกลับมาพูดอะไรอีกมันไม่เกิดขึ้น การอภิปรายหรือการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญนี้มันก็จะดำเนินไปได้เร็ว แล้วก็ยิ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้ ไปได้แล้วละก็ ท่านประธานจะทำงานลำบากขึ้นด้วย เพราะว่าศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์นั้น สิทธิและเสรีภาพนั้นย่อมได้รับการคุ้มครอง

ประธานรัฐสภา : เอาเรื่องที่ว่า จะข้ามไปก่อน

นายประเทือง วิจารณ์ปรีชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สิงห์บุรี) : เพราะฉะนั้นท่านประธานจะไปห้ามไม่ให้ใครพูดนี่คงไม่ได้อีกแล้ว ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เอาอย่างนี้ครับ ยกมือหลายท่าน แต่ว่า ประเด็นอยู่ตรงที่เราจะหาเรื่องนี้ก่อน ยังไม่ถึงเนื้อหาแน่ครับว่า ผมจะขอหาหรืออย่างนั้นครับ แล้วก็ถามความเห็น

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานครับ คือผมอยากจะแสดงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ว่าผ่านหรือไม่ผ่านนัดเดียวครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานครับ ผม ณรงค์เลิศ สุรพล ส.ส. ขอนแก่น กิจสังคม กระผม ขอกราบเรียนท่านประธานว่า สสร. ใช้เวลา ๓๐๐ กว่าวัน เราใช้เวลาวันเศษ ๆ แล้ววันเศษ ๆ วันนี้ผมคิดว่ามันง่ายเนื้อหาสาระ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคำปรารภ หลายคนยืนยัน ผมก็ยืนยันว่าคำปรารภมีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญสะท้อนอดีต ปัจจุบันและอนาคตของรัฐธรรมนูญ เราจะมองว่ามันไม่สำคัญก็าวล่งผ่านไปง่าย ๆ ผมไม่เห็นด้วย ท่านประธานครับ เราจะได้รัฐธรรมนูญที่พิถีพิถันนะครับ

ประธานรัฐสภา : ไม่เป็นไรครับ ผมจะขอหาหรืออย่างนี้ครับว่า ถ้าหากว่าเราจะเริ่มไปที่หมวด ๒ แต่ถ้ากำลังอภิปรายในหมวด ๒ ถ้ายังติดใจหรือยังมีประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องกับคำปรารภหรือในหมวด ๑ เราจะอนุญาตให้พูดพอสมควร ถ้าท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำหาหรือของผมนี้ กรุณายกมือด้วยครับ

นายเสกสรรค์ แสนภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :
ท่านประธานหลงประเด็น

ประธานรัฐสภา : ผมหาหรือนะครับ คุณเสกสรรค์ครับ เดี่ยวให้ผมหาหรือให้จบก่อนครับ เป็นประเด็นที่ประธานสามารถจะเอาเรื่องใดเข้ามาหาหรือที่ประชุมผมขอหาหรือครับ ถ้าเสียงข้างมากไม่เห็นด้วย ผมก็จะถามว่าจะเอาอย่างไรต่อไป ผมขอหาหรือ ๒ ประเด็น คือประเด็นแรก เราจะเริ่มพิจารณาในหมวดที่ ๒

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตหน่อยครับ

ประธานรัฐสภา : เอาให้ผมจบก่อนครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
เพราะว่าสิ่งที่ท่านหาหรือที่ท่านจะลงมตินั้นมันเป็นสาระสำคัญของอันนี้

ประธานรัฐสภา : ได้ครับ เอาให้ของผมจบก่อน ถ้าคุณไม่เห็นด้วย ค่อยว่ามา เชิญคุณประกิจครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) : ถ้าผมไม่เห็นด้วย และขณะเดียวกันถ้าลงมติไปแล้วผมก็ต้องฟังเสียงส่วนใหญ่ก่อน

ประธานรัฐสภา : ไม่เป็นไร เดี่ยวค่อยอภิปรายว่าจะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ผมขอหารือ นะครับว่า ๒ ประเด็นสิ่งที่ผมจะหารือ คือประเด็นแรก วันนี้เราจะพิจารณาไปในหมวดที่ ๒ แต่ถ้ายังมีบางประเด็นที่ยังติดใจอยู่ใน หมวดที่ ๑ หรือคำปรารภจะอนุญาตให้พูดตามสมควร นั้นประเด็นที่ ๑ ประเด็นที่ ๒ เราควรจะพูดในคำปรารภและหมวดที่ ๑ ให้หมดประเด็นเสียก่อน แล้วข้ามมาหมวดที่ ๒ ๒ ประเด็นที่ผมหารือ เชิญคุณชจิตรครับ

นายชจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ท่านประธานครับ ผม ชจิตร ชัยนิคม ความหวังใหม่ อุดรธานี ผมมีข้อถาม เพื่อความเข้าใจก่อนที่จะท่านประธานจะถาม เพราะว่าท่านประธานถามไปแล้ว ผมก็ไม่สมควรจะลุกขึ้นมาถามตรงนี้อีก คือผมไม่เข้าใจจริง ๆ ครับว่าเวลานี้ เรากำลังพิจารณาในเรื่องของคำปรารภ ที่มันมีปัญหามากซึ่งไม่มีใครตอบได้ เป็นที่ชัดเจน การที่ท่านประธานในที่ประชุมเมื่อวานนี้บอกว่าถือตาม สสร. ว่า การไม่เขียนข้อความต่อไว้ข้างล่างให้สมบูรณ์นั้น ทางเลขาธิการนายกฯ ลุกขึ้นมาชี้แจงกับบอกว่า

ประธานรัฐสภา : อันนั้นเอาไว้ตอนที่เราลงมติแล้ว ถ้าหากว่าพูด ยังอยู่ในคำปรารภและหมวดทั่วไป ท่านจะพูดได้ หรือว่าพูดหมวด ๒ ถ้ายังติดใจ ประเด็นนี้ก็พูดตรงนี้เลยนะครับ ผมขอพูดคำหารือของผมให้จบเสียก่อนนะครับ

นายชจิตร ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ท่านประธานครับ ผมขอทราบข้อยุติครับ ผมคิดว่าการอภิปรายน่าจะรู้ข้อยุติก่อน

ประธานรัฐสภา : เอาไว้เมื่อถึงอภิปรายตอนนั้นแล้วเราก็คงจะพูดกันต่อไป เอาคำหารือที่ยังค้างอยู่นะครับ

(ประธานรัฐสภามีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ)

ประธานรัฐสภา : ผมจะขอลาจากข้อหารือ

(นายเสกสรรค์ แสนภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) ได้ยืน และยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : คุณเสกสรรค์ เชิญครับ

นายเสกสรร แสนภูมิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุรินทร์) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม เสกสรร แสนภูมิ ผู้แทนราษฎร
จากจังหวัดสุรินทร์ พรรคเอกภาพ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขอกราบขออภัย
ท่านประธานรัฐสภาที่กระผมได้กล่าวท้วงติงท่านประธานว่าท่านหลงประเด็น
กระผมพยายามที่จะเฝ้าสังเกตดูท่านประธานเวลามาขึ้นเป็นประธานรัฐสภา
ท่านมีความเปลี่ยนแปลงไป ท่านรวบรัดไป ท่านไม่ฟังสมาชิกอภิปรายหรือว่า
ให้เหตุผล ท่านประธาน นี่คือข้อเท็จจริง ผมเคารพท่าน ท่านเป็นประมุขของเรา

ผมกราบเรียนอย่างนี้ว่าในห้วงการอภิปรายของสมาชิก เมื่อวานนี้ก็มีปฏิบัติที่เหลื่อมล้ำกันอยู่ตลอด บางท่านโยงตั้งแต่มาตราแรกจนถึงมาตราสุดท้ายพูดได้ บางท่านอยู่ในกรอบ ท่านประธานและท่านรองฯ เองก็ปฏิบัติไม่เหมือนกัน นี่คือข้อเท็จจริง ท่านประธานครับอีกนิดเดี๋ยวครับอย่าเพิ่งรวบรัด ผมกราบเรียนท่านเมื่อสักครู่นี้ เดิวนี่สังคมเขากำลังบอกว่า ส.ส. หวงอำนาจ สมาชิกรัฐสภา หรือวุฒิสมาชิกกำลังหวงอำนาจ แล้วเขากำลังมีสื่อที่วิวว่า เราอภิปรายซ้ำประเด็นซ้ำซากจุกจิกอะไรต่าง ๆ เราไม่ก้าวไกลไป นั่นคือประชาชนสงสัย ผมมีวิธีการที่จะเสนอแนะก็คือ สนับสนุนความคิดของท่านจุรินทร์ ขอลักษณ์ที่เอ่ยนามหมายความว่า ท่านอภิปรายในประเด็นนี้ ในมาตรานี้จะเห็นด้วย ๑, ๒, ๓ ไม่เห็นด้วยอย่างไร ต้องให้อภิปรายอย่างนี้ ถ้าอย่างนี้เขาเข้าใจว่า รัฐบาลสั่งให้มีการซื้อ สั่งให้มีการดึงเวลา ท่านประธานก็เสียหาย กระผมขอกราบเรียนด้วยความเคารพว่า สถาบันรัฐสภาตรงนี้นั้น ห้วงของคณอภิปรายเขาจะพูดถึงมาตรา ๑ ผมสงสัยอย่างนี้ ผมไม่เห็นด้วยอย่างนี้ มาตรา ๓๐๑ ผมไม่เห็นด้วยอย่างนี้ มันต้องพูดอย่างนี้ จึงขอกราบเรียนด้วยความเคารพท่านประธาน ขอลักษณ์ที่ล่วงเกินท่านครับ

ประธานรัฐสภา : เนื่องจากมติของสภาบอกให้พิจารณาเป็นหมวด แต่เราก็ผ่อนผันให้มีการพาดพิงไปเกี่ยวเนื่องบ้าง ถ้ามติที่ประชุมสภาบอกว่าให้อภิปรายทั้งหมดได้อย่างที่อีกฝ่ายหนึ่งเสนอ ผมก็ปฏิบัติตามนั้น แล้ววันนี้คุณจุรินทร์ก็ทำหรืออีก แต่ผมเห็นว่ายังมีความเห็นขัดแย้งกันอยู่ ผมก็จะลองไปที่ละหมวดไปสักระยะหนึ่ง แล้วก็ทำหรือ เสียงข้างมากสภาจะเอาอย่างไร ประธานไม่มีสิทธิที่จะไปดำเนินการนอกเหนือจากข้อบังคับ และเสียงของที่ประชุมสภาแล้ว ผมขอหารือเลยว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะทำในหมวดที่ ๒ แล้วถ้ามีประเด็นในคำปรารภและในหมวดที่ ๑ ก็อภิปรายพอสมควร กรุณายกมือด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๓๗๑ คน)

ประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะทำอภิปรายในหมวดคำปรารภ และหมวดที่ ๑ อยู่ครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๗ คน)

ประธานรัฐสภา : เดี่ยวขอคะแนน แต่ผมคิดว่าคงไม่ต้องอ่านคะแนน

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : ท่านประธานครับ ข้อบังคับไม่ได้เป็นแบบนั้น คือต้องอ่านคะแนน

ประธานรัฐสภา : ได้รับ ถ้าอย่างนั้นขอคะแนน คะแนนเสียง
เห็นด้วยว่าให้พิจารณาข้ามมาหมวดที่ ๒ แล้วก็ถ้ามีการพาดพิงถึงคำปรารภ และ
หมวดที่ ๑ ก็อภิปรายพอสมควร ๒๗๑ คน เห็นด้วยว่าให้มีการพิจารณาคำปรารภ
และหมวดที่ ๑ อยู่อีก ๗ เสียง เพราะฉะนั้นผมก็จะเริ่มพิจารณาในหมวดที่ ๒
ทางสมาชิกสภาฯ จะมีอะไรชี้แจงหรือแถลงก่อนที่จะถึงหมวดนี้หรือเปล่า
ถ้าไม่มีจะได้ไปที่สมาชิกเลย เชิญคุณประกิจครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม ประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจาก จังหวัดบุรีรัมย์ พรรคความหวังใหม่ ในฐานะที่เป็นสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ ที่กระผมอยากจะพูดในวันนี้ต้องกราบเรียนต่อท่านประธานด้วยความเคารพว่า เนื่องจากเกิดความอัดอัดในสิ่งที่สื่อต่าง ๆ วิพากษ์วิจารณ์ ก็ต้องยอมรับนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม้แต่สถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐสภาเอง ก็ค่อนข้างที่จะชี้นำต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่ปัญหายังไม่เป็นข้อยุติก็แสดงความคิดเห็นกันไป สิ่งแรกที่ฟังจากเมื่อเช้านี้ว่า ก็บอกว่าในสภาที่กำลังพูดกันอยู่นี้ เนื่องจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดนต่อมา ๒๕๐ วัน วันนี้และอภิปรายต่อไปนี้เป็น การ แก่คันสมาชิก สสร. กระผมขอกราบเรียนต่อท่านประธานด้วยความเคารพว่า โดยเฉพาะส่วนตัวของผมเองแล้วนี่นะครับ ใน ๒๕๐ วัน ที่สมาชิก สสร. ทำหน้าที่ของตนเองไปนั้น ผมไม่เคยวิพากษ์วิจารณ์ในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมด ผมยอมรับฟังความคิดเห็นทั้งหมดด้วยคุณสมบัติทั้งหมดตลอดเวลา และผมรอวัน ที่จะต้องมาพูดให้ถึงแก่นแท้ของปัญหาของมันที่เกิดขึ้น ที่ท่านคิดอย่างไร พวกผม คิดอย่างไร ให้มันเห็นปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้น วิธีการอย่างนี้ไม่ใช่ว่าข้อ กฎหมายรัฐธรรมนูญ วิธีการอย่างนี้ต้องการให้เกิดความแจ่มชัดในการปฏิบัติ ที่เป็นจริงเกิดขึ้นได้ และสิ่งที่เกิดขึ้นตรงนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ให้ผมคลายต่อความ ที่กังวลลงลงไปได้ด้วย ท่านประธานครับ นี่คือเจตนาของพวกเราจริง ๆ พวกเราไม่ต้องการที่จะให้เกิดสิ่งที่เกิดขึ้นนอกสภาเป็นเด็ดขาด เราถือว่าเวที ตรงนี้เป็นการตัดสินใจปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้น นั่นคือพวกเราคิดอย่างนี้ ดังนั้น ตรงนี้จะเสียเวลาอีกสักเท่าไร เพื่อให้เกิดปัญหาที่เป็นจริง และขณะเดียวกัน สามารถจะชี้แจงด้วยเหตุด้วยผลกันได้ ถ้าผมพูดในสิ่งที่ไม่ถูก หรือขณะเดียวกัน การปฏิบัติที่ไม่เป็นจริง ผมพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของ สสร. ทั้งหมด เช่นอย่างเมื่อวานนี้เอง ผมยกตัวอย่างให้ท่านประธานเห็นอย่างมาตรา ๓ คำว่า เป็นของ กับคำว่า มาจาก พอไป ๆ มา ๆ ก็คิดว่าคำนี้คือคำเดียวกัน

(พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร สมาชิกวุฒิสภา ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : มีผู้ประท้วงครับ

พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานครับ กระผมขอประท้วง ท่านผู้อภิปรายไม่ได้อยู่ในประเด็น เรากำลังพิจารณาหมวดที่ ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ ผมคอยจนเดี๋ยวนี้ยังไม่ได้ยินเรื่องหมวด ๒ เลย ขอเรียนว่า อยู่นอกประเด็นครับ

ประธานรัฐสภา : ผมขอให้คุณประกิจพยายามสรุปเข้ามา
ในประเด็นน้อยน่ะครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
ท่านประธานครับ สิ่งที่ผมพูดทั้งหมดเพื่อต้องการที่จะชี้แจงข้อเท็จจริง
และผมอยู่ในประเด็นครับ เพราะว่าผมต้องการจะอภิปรายค่าปรารภอยู่แล้ว
ที่ถ้าผมไม่พูดอย่างนี้เสียก่อน

(นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม)
ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานรัฐสภา : คุณไพจิตประท้วงน่ะครับ เชิญครับ ข้อบังคับ
ข้อที่เท่าไรครับ

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครพนม พรรคความหวังใหม่ ในนามสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
ผมขอประท้วงท่านประธานในข้อ ๕๓ เรื่องข้อบังคับการประชุมน่ะครับ ให้อยู่ใน
ประเด็น ผมยืนยันว่าท่านสมาชิกที่อภิปรายนี้ อภิปรายค่าปรารภหมวด ๑ และกั
หมวด ๒ ซึ่งเป็นมติที่ได้ลงเมื่อ

ประธานรัฐสภา : ผมก็อนุญาตให้อยู่แล้ว เพียงแต่จะให้ระมัดระวัง
ตัวหน่อย เนื่องจากมีผู้ได้ประท้วงไว้ เรียงเชิญคุณประกิจต่อครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
 ขอบคุณครับท่านประธาน ดังนั้นสิ่งที่ผมพูดนี้ละครับ อย่างเมื่อเช้านี้ะครับ
 นี่คือการปราศรัยท่านประธานครับ เพราะว่าประเด็นของมันที่สิ้นสุดลงอยู่
 เมื่อวานนี้อยู่ที่บอกว่า การที่ไม่เขียนไว้ในคำปราศรัยเกี่ยวกับการใช้กฎหมาย
 รัฐธรรมนูญนั้นเป็นสิ่งที่ผิดพลาดหรือเป็นสิ่งที่ เป็นหน้าที่ของผู้ใดเป็นคนเขียน
 เมื่อวานพูดกันอย่างนี้ ที่นี้ท่านประธานคณะกรรมการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ
 ก็ไปชี้แจงบอกว่า ถ้าทำอย่างนี้ถ้าให้เขียนลงไปหรือถ้าไม่ได้เขียนอย่างนี้
 แสดงว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ที่แล้วมา ๑๕ ฉบับเป็นโมฆะทั้งหมด
 นี่คือการสัมภาษณ์ แล้วก็โยนเรื่องทั้งหมดว่าให้เป็นหน้าที่ของสภาแห่งนี้กับประชาชน
 ที่จะต้องพิจารณาร่วมกันว่าจะเอาอย่างไร ท่านประธานครับถ้าพูดอย่างนี้
 คือการเอาตัวรอดครับ ซึ่งข้อเท็จจริงตรงนี้ผมอยากกราบเรียนกับท่านประธาน
 ผมถือว่าเป็นสาระสำคัญ ท่านประธานไปเปิดดูเถอะครับฉบับที่ผมถืออยู่นี้
 คือร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับร่างฯ นะครับ ไม่ใช่ฉบับตัวจริง แต่เป็นฉบับร่างฯ
 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๑๗ ครับท่านประธาน เขาจะเขียน
 ไว้ชัดเจนในขณะที่เสนอร่างฯ ต่อสภาจะเขียนไว้เลยนะครับว่า ส่วนหนึ่งก็คือ
 บอกว่าที่มาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตรงนั้นมาอย่างไร นอกจากถามว่าที่มา
 ตรงนั้นมาอย่างไรเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ไปดำเนินการอย่างไร และเป็นข้อยุติ
 อย่างไร เขาเขียนไว้หรือยังครับ จากนั้นจึงได้เขียนต่อไปว่าเมื่อได้ทรงมี
 พระราชวิจารณ์

(นายสืบแสง พรหมบุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร)
 ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นายสืบแสง พรหมบุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :
 ท่านประธานครับ ขอประท้วงครับ ท่านประธานครับ กระผม นายสืบแสง
 พรหมบุญ ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ กรุงเทพมหานคร ขอประท้วงท่านประธาน
 เมื่อสักครู่นี้เราลงมติว่าให้ไปที่หมวด ๒ กระผมเป็นครูบาอาจารย์ขอกราบเรียน
 ด้วยความเคารพครับว่า เราต้องเริ่มที่หมวด ๒ และถ้าจะพาดพิงไปหมวด ๑
 หรือคำปราศรัยก็ทำที่หลังครับ แต่จะต้องเริ่มที่หมวด ๒ ครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เมื่อสักครู่นี้ครับ ผมขอทวนมติสักนิดหนึ่งครับ
 เมื่อสักครู่นี้เรามีมติว่าให้เริ่มที่หมวด ๒ ได้ แต่ว่าถ้าหากว่ายังติดใจในเรื่อง
 คำปราศรัยและหมวด ๑ ให้พูดได้ตามสมควร ผมอยากจะย้ำตรงนี้อีกครั้งหนึ่ง

สำหรับผู้อภิปราย ถ้ายังติดใจหมวด ๑ และคำปรารภให้พูดได้ตามสมควร
แต่ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่เราคงจะข้ามไปที่หมวด ๒ คุณประกิจเชิญครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
ท่านประธานครับ อย่างนั้นผมจะพูดหมวด ๒ ๑๐ วินาทีครับ คือ
หมวดที่ ๒ ที่พูดว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่
เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ซึ่งตรงนี้เป็นสิ่งที่เขียนไว้เพื่อต้องการ
ที่จะให้พระมหากษัตริย์อยู่เหนือกฎหมาย นั่นคือผมพูดหมวด ๒ นะครับ
ท่านประธานครับ ต่อไปผมจะพูดคำปรารภหมวดที่ ๑ ครับ

ประธานรัฐสภา : เอาตามสมควรนะครับ เพราะว่า
เรามาอยู่ในหมวด ๒ เอาตามสมควรครับ

นายประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บุรีรัมย์) :
ท่านประธานครับ ผมอยากกราบเรียนต่อท่านประธานต่อไปครับว่า
ในสิ่งที่กระผมกำลังพูดถึงอยู่นี้ ในตัวร่างรัฐธรรมนูญจะเขียนไว้โดยชัดเจน
ให้ชัดเจนเพื่อความทั้งหมดเลยว่า เมื่อได้ทรงมีพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ
โดยถี่ถ้วนทั่วกระบวนความแล้ว ทรงมีพระราชดำริเห็นสมควรพระราชทาน
พระบรมราชานุมัติตามคำแนะนำยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
และก็จะบอกว่า จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้แทน ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญ
การปกครอง ซึ่งได้ให้ตราไว้ ณ วันที่ ตรงนี้วันที่เขาจะจุด ๆ ไว้ และก็
จะใส่เดือน เดือนก็จะจุด ๆ ไว้ พ.ศ. หรือพุทธศักราชเขาก็จะจุด ๆ ไว้
ตั้งแต่ประกาศอันนี้เป็นต้นไป และที่สุดท้ายจะเขียนว่าปวงชนชาวไทย อะไร
ก็ว่ากันไปจนจบ ท่านประธานครับ นี่คือปี ๒๕๑๗ ท่านประธานครับ คู่มือฉบับหนึ่ง
ก็ได้ นี่คือร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๔ ครับท่านประธาน ในคำปรารภจะเขียนไว้
เหมือนกันทั้งหมด สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ และก็จะให้เหตุผลทั้งหมดไปครับ จนถึงสุดท้าย
ที่บอกว่านอกจากจะยึดถือพระราชปณิธานอย่างที่สุดถึงอย่างกระผมว่านี่ครับ
แล้วก็ไปจนถึงว่าเมื่อตราเสร็จแล้วเป็นอย่างไร ดังนั้นจึงได้เขียนต่อไปว่า
เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ นี่คือรูปแบบที่ทำมาทั้งหมด
ที่ได้ยึดถือปฏิบัติมาอย่างนี้โดยตลอดครับท่านประธาน และเมื่อวานนี้
ที่ท่านวิษณุ เครืองาม ที่ขึ้นมาชี้แจงนี้ ผมขอกราบเรียนต่อท่านประธานว่า

นั่นคือรูปแบบที่จะไปเติม เติมก็คือเติมส่วนข้างบน และขณะเดียวกันที่จุดไข่วปลา
เฉพาะวันที่จะประกาศใช้ และขณะเดียวกันจุดไข่วปลาตรงผู้ที่จะสนอง
พระบรมราชโองการ นั่นคือส่วนที่สมบูรณ์ที่สุดจะต้องทำอย่างไรครับ คนที่เติม ๆ
อย่างนั้นแต่ไม่มีสิทธิที่จะเติมข้อความตรงนี้ลงไปครับท่านประธาน ดังนั้นตรงนี้
เมื่อท่านประธานเมื่อวานนี้ชี้แจงว่า เราไม่รู้อนาคตว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญนี้
จะผ่านสภาตรงนี้หรือเรียบร้อยตรงนี้ หรือว่าจะต้องไปทำประชามติกัน
ท่านประธานครับ เสียงได้ทั้ง ๒ ทางครับ -----

ชี้แจงต่อพวกเราในสภานี้สัปดาห์ก่อนว่า ถ้าเป็นในเรื่องที่สภาผ่านความเห็นชอบ ก็จะเขียนว่า เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาผ่านความเห็นชอบแล้ว จึงให้ดำเนินการ อย่างนี้ นี่คือการเขียนข้อความนี้ไว้ หรืออีกอันหนึ่งก็เขียนไว้พร้อมกับเราบอกว่า ถ้ากรณีที่สภาไม่ให้ความเห็นชอบ ต้องไปทำประชามติ ก็บอกว่าเมื่อประชาชน ลงประชามติแล้วมีความเห็นอย่างนี้ ก็ทำได้ครับ นี่คือการที่ตนเองไม่ได้เขียน แล้วก็พูดปกป้องตนเองว่าตนเองนั้นทำถูกต้องทั้งหมดแล้ว เมื่อวานนี้ท่าน ดอกเตอร์ชัยอนันต์ ต้องขออนุญาตที่เอ่ยนาม รับความจริงสัปดาห์ที่แล้ว เราจะได้ มาแก้ว่า เราจะแก้ไขปัญหาดังนี้ได้อย่างไร เพราะมาตรา ๒๑๑ ห้ามเราพูด ห้ามเราแก้ นี่คือการว่า ฉะนั้นผมกราบเรียนต่อท่านประธานตรงนี้ว่า เรื่องนี้ เป็นสาระสำคัญของกฎหมายรัฐธรรมนูญว่า กฎหมาย ๒ ฉบับที่ขัดกันอยู่อย่างนี้ อันไหนคือฉบับที่ต้องการที่จะใช้ได้ แล้วถูกต้องที่สุดคืออันไหน ดังนั้นปัญหานี้เป็น ปัญหาใหญ่ครับ ไม่ใช่ว่าจะใช้วิธีการอย่างนี้เพียงเพื่อต้องการจะให้ผ่านไป โดยขณะเดียวกันไม่ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงไปทั้งหมด รูปแบบทั้งหมดนี้ถูกต้อง ต้องเป็นอย่างนี้ เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ท่านประธานจะให้ผ่านตรงนี้ไปโดยรวดเร็ว อย่างนั้นผมยังไม่เห็นด้วยกับท่านประธาน แล้วผมขอกราบเรียนกับท่านประธาน ผมจำเป็นต้องพูดปัญหานี้สักครั้งหนึ่ง เพื่อต้องการความแจ่มชัด เพื่อต้องการ สิ่งที่ผมแคลงใจทั้งหมดจะได้หมดไปจากความรู้สึกของผมเสีย ผมตั้งใจอยู่แล้ว ว่าผมจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่สิ่งที่กระผมจะพูดต่อไปนี้ ต้องแก้ปัญหาให้ ผมให้ได้ ผมแคลงใจตรงไหนต้องตอบให้ผมเข้าใจตรงนั้นให้ได้ ผมจะได้วินิจฉัย ให้ถูกต้องที่สุด ๑๕ วันหลังจากอภิปรายเสร็จเรียบร้อยผมจะได้ตรึงตรองของผม ให้ดีที่สุด ในการที่จะแก้ปัญหา ตรงนี้ก็เหมือนกันยังเป็นปัญหาอยู่ครับ ดังนั้น พวกเราต้องพิจารณากันให้ถ่องแท้ครับท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เมื่ออีกคุณวชิระใช้ไหม บอกว่าจะขออภิปราย หมดนี้ เชิญครับ ที่พูดเมื่อ

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : ผม พชร ครับ

ประธานรัฐสภา : เดี่ยวผมต้องคำนึงถึงคนที่ยังไม่ได้อภิปรายบ้าง คุณพชรได้อภิปรายบ้างแล้ว

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : กระผมเพียงแต่ ประท้วงเมื่อ

ประธานรัฐสภา : ถ้าอย่างนั้นตอนนี้อยู่ทางวุฒิสภา เชิญท่านพชรครับ

นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธาน

รัฐสภาที่เคารพ กระผม นายพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะ
สมาชิกรัฐสภา กระผมขออภิปรายในหมวด ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์
ความจริงแล้วการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาทั้ง ๑๕ ฉบับ ๑๕ ฉบับ ที่เราใช้อยู่
เราไม่เคยมีการแก้ไขในส่วนหมวด ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์เลย ครั้งนี้เป็น
ครั้งแรกที่ทาง สสร. ได้มีการแก้ไข ซึ่งก็เป็นภาระหรืออำนาจหน้าที่ของท่าน
ที่จะร่างแก้ไขตรงนี้ได้ ผมอยากจะกราบเรียนว่าผมติดใจในประเด็นซึ่งมี
การแก้ไขในส่วนของมาตราตามร่างฯ นะครับ มาตรา ๑๘ ว่าด้วยองคมนตรี
ก่อนที่จะถึงตรงนั้นผมขออนุญาตที่จะตั้งหลักก่อนว่า องคมนตรีนั้นเป็นคนของ
พระมหากษัตริย์ ตามมาตรา ๑๒ กำหนดไว้ว่าอย่างนี้ พระมหากษัตริย์ทรงเลือก
และทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีอื่น
อีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี นี่คือจำนวนของคณะองคมนตรีนะครับ
องคมนตรีมีหน้าที่อย่างไร องคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์
ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่
บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ นี่คือการที่มาของการมีองคมนตรี แล้วก็อำนาจหน้าที่
ของท่าน มาตรา ๑๓ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรี
พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัชฌาศัย มาตรา ๑๖ องคมนตรีพ้นจาก
ตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง
ความจริงแล้วในหลักตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ จะเห็นได้ว่าการมี
องคมนตรีนั้นก็หมายถึงว่า จะได้ผู้ทรงคุณวุฒิมาทำหน้าที่ในการที่จะให้คำปรึกษา
กับองค์พระมหากษัตริย์ -----

ถ้าหากจะมีการแก้ไขตามต้องการ ในมาตรา ๑๒ ของรัฐธรรมนูญฉบับเดิม หรือ ร่างฯ มาตรา ๑๔ นี้ไม่มีก็ได้ เพราะว่าอะไร เพราะว่าคนที่จะได้คนดีมีความรู้ ในการที่จะให้คำปรึกษากับพระมหากษัตริย์นั้นต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๒ แต่เมื่อมีการแก้ไขหรือมีการใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๒ เดิม หรือใน ร่างฯ มาตรา ๑๔ อันใหม่นี้ ก็จะมีคำอยู่คำหนึ่งที่เป็นปัญหา ในมาตรา ๑๔ บอกว่าอย่างนี้ครับ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือ เงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือ เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ นั้นก็หมายความว่าเอารวมบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการที่จะห้าม มาเป็นองคมนตรีตามร่างฯ นี้ ความจริงแล้วถ้าจะห้ามทั้งหมดก็ควรจะห้าม เสียทั้งหมด ก็คือว่าไม่ควรที่จะไปเป็นตำแหน่งในองค์กรเอกชนหรืออะไรก็แล้วแต่ หรือว่าในส่วนของประธานกรรมการบริษัทหรืออะไรของเอกชนก็น่าจะใส่ไว้ เสียเลย ความจริงแล้วไม่ใส่ก็ได้ แต่เมื่อใส่แล้ว ในคำที่ผมอยากจะกราบเรียน ถามทาง สสร. มีคำนี้ครับ คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในความหมายของท่านนี้ หมายความว่าไหน เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐอาจจะ ไม่ได้เป็นข้าราชการแล้วก็จริงอยู่ แต่ว่าบุคคลผู้นั้นอาจจะเป็นผู้มีความรู้ความ สามารถ ยกตัวอย่างราชบัณฑิต หรือกรรมการกฤษฎีกา นี่ไม่ได้เป็นข้าราชการ นะครับ แล้วถามว่าบุคคล ๒ ท่าน หรือ ๒ ประเภทนี้มีความจำเป็นอย่างไร ซึ่งในการที่จะห้ามไม่ให้มาเป็นองคมนตรี อันนี้เป็นประเด็นซึ่งเป็นข้อที่สงสัย ของกระผม

ประเด็นที่ ๒ ที่ผมอยากจะกราบเรียน สสร. ในความเห็น ในการที่ท่านบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ จะมีในส่วนของประเพณีการปกครองของ ราชอาณาจักรไทยว่า ในเมื่อประเทศไทยเรามีการปกครองในระบบรัฐสภา ตั้งแต่ ๒๔๗๕ เป็นต้นมา ประเทศไทยไม่เคยวางรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็น ๒ สภา หรือสภาเดียว แม้ในบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๑๔ ก็ยังบอกว่า ในวรรคสอง ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง นั่นก็คือยอมรับ

ในหลักการว่า รัฐสภาจะต้องไม่ว่าง ถ้าหากไม่มี ๒ สภา อย่างน้อยก็ยังมีเหลือวุฒิสภาอยู่ แต่ตามร่างฯ ของ สสร. ฉบับนี้ จะมีอยู่ในบทเฉพาะกาลมาตรา ๓๑๔ ในวรรคสอง ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด ตามมาตรา ๓๒๓ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่รองคมนตรีด้วย และให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่ทำหน้าที่รัฐสภา ตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ และมีให้นำมาตรา ๒๐ วรรคสาม และมาตรา ๒๔ วรรคสาม มาใช้บังคับ และให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานเป็นการชั่วคราว ตรงนี้อาจจะมองได้ว่าการทำหน้าที่ของรัฐสภาแห่งนี้ภายหลังจากมีการใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปแล้ว ทำหน้าที่ร่างกฎหมายไม่เสร็จ ตามมาตรา ๓๒๓ ว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ก็อาจจะเห็นได้ว่าการร่างของ สสร. มองเห็นว่ารัฐสภาแห่งนี้ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา ไม่พยายามที่จะออกกฎหมายลูกเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ภายใน ๒๔๐ วัน นั่นคือการสิ้นสภาพของทั้ง ๒ สภา แต่ถามว่าการไม่ไว้ใจในลักษณะนั้นมันมีประเด็นปัญหา ถ้าพูดถึงตรงนี้แล้วมันก็จะมีประเด็นปัญหาต่อโยงมาถึงมาตรา ๓๒๓ บอกว่า ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จ ในระหว่างเวลาดังกล่าวจะยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ ตรงนี้เป็นถ้อยคำที่ต้องคิดและจะต้องมีการแก้ไข ถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไป ประเด็นปัญหาอยู่ตรงไหนครับ-----

ประเด็นปัญหาจะโยงไปถึงมาตรา ๑๖๙ ที่บอกว่า ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรี ประเด็นตรงนี้ครับถ้าหากว่าภายหลังจากร่างรัฐธรรมนูญประกาศใช้แล้ว ๓๓๐ วัน คณะรัฐมนตรียังไม่เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาเลย แล้วผมถามว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๒๕๐ วัน ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้อย่างไร นี่ประเด็นปัญหาที่ผมอยากจะฝากไว้

แล้วประการที่ ๒ ในการที่มากำหนดไว้ในมาตรา ๓๑๕ ที่กระผมพูดเมื่อสักครู่นี้ ความจริงแล้วการแต่งตั้งประธานองคมนตรีและองคมนตรีนั้นเป็นพระราชอำนาจของพระองค์ตามมาตรา ๑๒ แต่เหตุไฉน สสร. จึงคิดถึงขนาดที่บอกว่า ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่เป็นคณะองคมนตรีและให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่ทำหน้าที่รัฐสภา ในประเด็นถ้อยคำนี้ผมคิดได้ในความหมายของกระผม ซึ่งอาจจะคิดไม่ตรงกับความคิดหรือเจตนารมณ์ของ สสร. ว่าในเมื่อคณะองคมนตรีได้ทำหน้าที่หรือเข้ามาโดยพระราชอำนาจโดยการแต่งตั้งของพระมหากษัตริย์ แล้วเหตุไฉนในมาตรา ๓๑๕ ของบทเฉพาะกาลจึงให้เหลือประธานองคมนตรีคนเดียว แล้วทำหน้าที่องคมนตรีด้วย แล้วส่วนองคมนตรีที่เหลือนั้นไปทำหน้าที่ในรัฐสภาชั่วคราวนะครับ ถึงแม้จะเป็นการชั่วคราว แต่ถามว่านั่นเป็นการให้พ้นจากตำแหน่งไปตามมาตรา ๑๖ ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือเปล่า อันนี้คือประเด็นปัญหา แล้วการที่จะไปคิดเลยเถิดถึงขนาดบอกว่า กระทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ โดยเฉพาะมาตรา ๒๓ ผมคงจะไม่อ่านข้อความตรงนั้นหรอก เพราะเป็นสิ่งที่ผมไม่ควรจะอ่าน แต่ผมคิดว่าให้สมาชิกรัฐสภาได้กรุณาอ่านข้อความ แล้วอาจจะเป็นเจตนาคือของ สสร. ว่าท่านคิดไปไกลถึงขนาดนั้น อันนี้คือประเด็นคำถามของผมว่าทำไมจะเป็นการขัดหรือแย้งกันกับมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ ที่ท่านร่างไว้ตอนแรกหรือเปล่า แล้วมันกลายเป็นว่ามาเขียนไว้ในมาตรา ๓๑๕ ตรงนี้ นี่คือประเด็นคำถามข้อที่ ๒ ผมอยากจะให้ตอบให้ได้รับทราบ แล้วประเด็นคำถามซึ่งท่านจะต้องตอบขอพระคุณท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณณรงค์เลิศครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ณรงค์เลิศ สุรพล ส.ส. ขอนแก่น พรรคกิจสังคม กระผมขอกราบเรียนท่านประธานว่า ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้นความคิดหลากหลายพียงมีในระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่ได้หมายความว่าคนหนึ่งคิดอย่าง คนหนึ่งคิดอย่างไม่ตรงกันแล้วต้องมีคนหนึ่งดี คนหนึ่งเลว คงไม่ใช่ นะครับ อย่างที่ลงมติที่ผ่านมา

เมื่อสักครู่นี้ ในประเด็นที่จะผ่านหมวด ๑ ไปหรือเปล่า กระผมยกมือก็ไม่ได้แปลว่า
ผมแพ้แล้วผมจะต้องกลายเป็นคนแล้ว นั่นเป็นความคิดหลากหลายเป็นกติกาของ
ประชาธิปไตย กระผมเคารพท่านประธานเคารพมติ ผมจะกราบเรียนท่านประธานว่า
ความเห็นของแต่ละบุคคลอาจไม่ตรงกัน เข้าลักษณะ ๒ คนขอลดข้อ อ ย่าบังคับ
ให้ผู้คนต้องเห็นด้วยกับตัวเอง มันไม่ใช่ระบอบประชาธิปไตย ผมพูดต่อไปนี้ไม่ได้มุ่งมาด
คาดหวังว่าจะให้ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติเห็นด้วยคล้อยตาม กระผมแสดงความคิดเห็น
ความเห็นตามประสบการณ์ที่มีด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ไม่ใช่ด้วยวิญาณบนพื้นฐานของ
ความเป็นจริง ท่านประธานครับ บอกว่าให้มาอภิปรายหมวด ๒ ก็เอาเถอะครับ
มาตรา ๘ อยู่ในหมวด ๒ หรือไม่ใครก็รู้ เนื้อความถ้าหากเป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
ถ้าได้รับอนุมัติต้องเรียกว่าบทบัญญัติ เนื้อความว่า องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรง
อยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ วรรคสอง ผมไม่อ่านนะครับ
ที่กระผมจะอภิปรายต่อไปนี้จะอยู่ในหมวด ๑ แล้วคำปรารภทั้งหมด นั่นเป็นเหตุผล
ที่จะโยง เป็นการแสดงถึงการกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้คนที่เกี่ยวกับมาตรา ๘
คำว่า ละเมิดมิได้ ถ้าเน้นถึงการกระทำก็แปลว่าทำตรง ๆ หรืออีกอย่างหนึ่งก็คือ
ละเว้น ถ้าหากเรากล่าวหาหรือว่าตั้งข้ออ้างว่าท่าน สสร. กระทำละเมิดมาตรา ๘
ขัดมาตรา ๘ ท่านก็ต้องลุกขึ้นมาบอกว่าไม่ได้ทำ ไม่ได้ขัดมาตรา ๘ ยังมีความ
จงรักภักดีอยู่ นั่นเป็นเหตุผลที่ต้องแสดงออกมาทันที กระผมจะไม่บอกว่าละเมิด

แต่ผมจะนำเสนอว่าสิ่งต่อไปที่ท่านรู้สึกว่าเป็นละเมิดหรือไม่ ต่อการกระทำหรือ
 ละเว้นการกระทำ ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อนที่จะลงลึกเข้าไป
 นิดหน่อย กระผมขอเรียนว่า ๓๓๖ มาตรา เดี่ยวจะบอกว่าพลิกให้ดูเหรียญด้านเดียว
 ส่วนดีก็มีครับ ส่วนดีมีเหมือนอย่างที่คุณเขาพูด เหมือนอย่างที่หลากหลาย ๆ ท่านพูด
 ใครก็ต้องยอมรับ แต่เรื่องรัฐธรรมนูญนี้ถ้าเปรียบในร่างกายคนเหมือนสมอง
 ส่วนหน้าเสียก็ต้องมีผลกระทบ ส่วนกลางเสียก็ต้องมีผลกระทบ ส่วนหลังเสียก็มี
 ผลกระทบ ถ้าหากรู้ว่าส่วนใดเสีย ส่วนใดไม่ดีปล่อยเข้ามาทำไม กฎหมายหลัก
 นิติบัญญัติมันมีอยู่ ต้องเชื่อว่าสมบูรณ์ที่สุดดีที่สุดจึงจะอนุมัติใช้บังคับ เพราะมีผลต่อ
 การบังคับใช้ต่อคนทั้งประเทศ ท่านประธานครับ กระผมขอเรียนว่า ๓๓๖ มาตรา
 ไม่มีหรอกครับ เป็นข้อยกเว้น เป็นข้อบทบัญญัติที่จะบอกถึงว่าถ้าหากอนุมัติใช้แล้ว
 รัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นอันยกเลิกไปนะ ไม่มีครับท่านประธาน ดูรัฐธรรมนูญ
 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันตั้งแต่มาตรา ๒๑๑ ทวิ ในเรื่องการจัดรัฐธรรมนูญใหม่
 ไม่มีหรอกครับ ว่าถ้าทำขึ้นใหม่แล้วของเก่าเลิกนะ ท่านประธานครับ พูดแบบ
 เป็นกลางเป็นธรรม หลักนิติบัญญัติมีเอาไว้ ถ้าหากผิดหลงก็แสดงว่าต้องกลับไป
 ทำใหม่ มันไม่ใช่เรื่องที่จะต้องมาแก้ตัวอยู่ตรงนี้ บอกว่าคำปรารภก็ตามอะไรก็ตาม
 มันไม่มีในเรื่องที่เป็นบทยกเลิก นั้นประเด็นหนึ่ง ท่านประธานครับ กระผมขอเรียน
 ท่านประธานว่า ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีข้อที่ไม่เห็นด้วยดังที่จะ
 กราบเรียนต่อไปนี้ ประการแรก เริ่มจัดทำก็ผิดกระบวนการ กระบวนการคิดผิด
 นั้นหมายความว่ารัฐธรรมนูญที่ก่อกำเนิดมาในสังคมไทยเป็นอย่างไร เริ่มต้นมา
 เดิมที่อำนาจปกครองอธิปไตยที่ว่ากันคืออำนาจของสถาบันกษัตริย์ ต่อมาจึงมาสู่
 ประชาชน ไม่ว่าด้วยเหตุไหนสุดแล้วแต่ ผมไม่ได้เกิดในปี ๒๔๗๕ แต่สุดท้ายคือ
 มาผ่านกระบวนการการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน ด้านพัฒนาการของ
 สังคมไทยเป็นอย่างนั้น ใจอยู่ในคำปรารภจึงไม่มีการเกิดทุนสถาบันชาติ
 ศาสนา พระมหากษัตริย์ เหมือนเสียงรัฐธรรมนูญที่ปรากฏอยู่ในฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน
 บอกจะทำให้กระชับ เห็นด้วย ไม่ขัดข้อง ท่านประธาน เขียนเพิ่มอีกสัก ๓ ประโยค
 ไม่ได้ทำให้ร่างฯ ฉบับใหม่นี้ไม่ทันสมัยเลยครับ ประโยคที่ว่าเดี๋ยวผมจะชี้ให้
 ท่านประธานได้เห็น เกริ่นเอาไว้เบื้องต้น ท่านประธานที่เคารพครับ นั้นเป็น
 พัฒนาการของสังคมไทยเป็นอย่างนั้น ท่านละเว้นที่จะเกิดทุนสถาบัน มันขัด
 มาตรา ๘ หรือเปล่า แล้วประเด็นที่ ๒ กระบวนการคิดผิดอย่างไร เริ่มต้น
 ออกโทรทัศน์จะใช้เวลา ๒๐๐ กว่าวัน ผมถามว่าหน้าที่ของ สสร. ต้องไปผ่าน

สื่อมวลชน ผ่านโทรทัศน์ ผ่านทีวี ประณามเราหรืออย่างไร ผมไม่เข้าใจ
 มันเป็นบาป เป็นเวรเป็นกรรมที่ผมไปก่อกับท่านตั้งแต่เมื่อไรกันแน่ ในสภาแห่งนี้
 ในสภาผู้แทนราษฎร ในวุฒิสภา ผมมั่นใจว่าคนดีมากแน่นอน แต่ออกขึ้นหัวจั่วหน้าไว้
 ว่าหนังสือพิมพ์ออกข่าวรายงานก่อน ท่านประธานครับ ไม่มีหรอกครับว่าดี
 ล่าสุดเมื่อคืนนี้กลับไป รายการอัดไว้ก่อนช่อง ๕ เรื่องเจาะใจ ท่านประธานครับ
 มีผู้คนไปพูด คนที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลือกตั้งมาแล้ว เป็นรัฐมนตรีแล้ว
 ทั้งประชาชน ปัญหาของการเมืองตกเกิดตรงนี้ต้องแก้รัฐธรรมนูญ ใครพูดต้องรู้
 ว่าตัวเองพูด อยู่ใน สสร. นี่แหละ ท่านประธานครับ อัดไว้ก่อนแล้วไปออก
 เมื่อคืนนี้ ผมโชคดีกลับไปทันได้เห็น นั้นกระบวนการคิดผิด เพราะประชาธิปไตย
 เขาให้ยอมรับเสียงทุกฝ่าย แม้กระทั่งเสียงข้างน้อยก็ต้องยอมรับ -----

นี่แปลว่าหลักการในเรื่องการลงมติเขาเอามาหาข้อสรุปในการที่ผู้คนไม่มีความคิดตรงกัน ก็ไม่ใช่ฝ่ายที่ชนะมติเป็นฝ่ายถูกเป็นฝ่ายดี ฝ่ายแพ้ผิดแล้ว ไม่ใช่แบบนั้น เริ่มต้นกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญออกมาใครไม่เห็นด้วยผิดหมด ใครต้านรัฐธรรมนูญฟัง ใครต้านรัฐธรรมนูญแล้ว นี่มันเกิดอะไรขึ้น ท่านประธานที่เคารพ นั่นเป็นกระบวนการคิดนะครับ แค่นี้ก็ผิดแล้ว ไฉนเวลาร่างจะไม่ผิดล่ะครับ ที่มันผิดเพราะเหตุว่าเพราะร่างด้วยทฤษฎีที่มีอคติ กระผมกราบเรียนท่านประธานว่า อย่างในคำปรารภเลยผ่านมาแล้ว ในคำปรารภเปรียบเทียบให้เห็นของปี ๒๕๓๕ แก้ไขหลายครั้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มี ๘ ก่อน ก่อนที่ ๗ เขียนถึงเรื่องมี ๓ ประโยคเท่านั้นละครับ ขออนุญาตท่านประธานอ่าน ประสงค์จะร่วมกันของประชาชนชาวไทยในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติ พิตักษรักษาศาสนาให้สถิตสถาพร เกิดทุนพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นมิ่งขวัญของประชาชน ไม่ช้าหรือครับ ถ้าหากเขียนผิดเนื้อที่ ถ้ากระดากกว้างหน่อยไม่ถึงบรรทัด สั้นหน่อยก็ไม่เกิน ๒ บรรทัด ท่านประธานครับ ข้อความที่พูดได้ยืดยาวครับ ข้อความอย่างน้อยอยู่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในคำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญของ สสร. ไม่มีหรือครับ ผมถามว่า ถ้าเขียนเป็นอะไรไหม เป็นครับ ไม่เขียนแล้วเป็นอะไรไหม เป็น ถ้าเขียนเป็น ถ้าหากเขียนกำกับไว้แสดงให้รู้ถึงว่ากระบวนการคิดถูก ถูกที่รู้ว่ารัฐธรรมนูญของประเทศไทยควรจะเขียนออกมาอย่างไร ถูกเพราะเหตุว่ารู้ว่าพัฒนาการของสังคมเป็นอย่างไร ของเรามาแบบไหนเดินมาอย่างไร อดีตเราจะรู้ว่าเราควรจะร่างรัฐธรรมนูญอย่างไรในปัจจุบัน แล้วเราต้องรู้จุดหมายปลายทางของรัฐธรรมนูญ เราว่าจะเขียนอย่างไร นี่เป็นความสำคัญของคำปรารภ มีสภาเป็นกฎหมาย ท่านประธาน ถ้าไม่เขียนอย่างนี้แสดงว่าไม่รู้พัฒนาการ ไม่รู้ที่จะกล่าวถึงพัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยของเรา แล้วไม่รู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นการเคารพบูชาเกิดทุนผมว่าเป็นการละเว้น ใครจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับมาตรา ๘ ขัดหรือไม่ คิดดูเอาเอง แต่ผมว่าละเว้น แต่มันจะขัดมาตรา ๘ หรือเปล่า ผมไม่ตอบ คำตอบผมจะเก็บไว้ในใจ ผมไม่ไปหวังกันผู้คนอื่น ท่านประธาน นอกจากนั้นกระผมขอเรียนว่าพอเราพูดถึงรัฐธรรมนูญไม่มีบทยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับก่อน นั่นละครับขออนุญาตชี้หน่อย นี่โยกเก้าอี้อยู่นั่น ท่านประธาน สสร. รับหมับเข้าไปเลยครับ บอกว่ามาตรา ๖ อย่างไรก็ตาม ใครอ่านก็รู้ครับ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด กฎระเบียบขัดใช้ไม่ได้ ใครก็รู้ แต่มันไม่เป็นผลยกเลิกรัฐธรรมนูญนะครับ นี่คำอธิบายก่อนแรก พอมีท่านสมาชิก ผมไม่เอ่ยชื่อพาตไปพาตมา พอมีท่านสมาชิกรัฐสภาพูดว่ารัฐธรรมนูญนี้ไม่มีบทยกเลิก ท่านก็มารับเอาเลยวามตรา ๖ นั่นอย่างไร พอชี้เสร็จนั่งลง อีกคนหนึ่งเข้ามา

อีกท่านหนึ่งเข้ามา บอกว่าอย่างไรครับท่านประธาน บอกไม่ใช่หรืออยู่ตรงจุดใช่เปล่า
อย่างไร บอกว่ายังไม่ได้เขียน ผมยืนยันว่าคำปรารภเป็นกฎหมาย เขียนที่หลัง
ไม่ได้หรือครับ ตามจารีตประเพณีหลักนิติบัญญัติวันเวลาได้ วันเวลาที่ทรงลง
พระปรมาภิไธยได้ แต่เนื้อความอย่างนี้ ถ้าหากจะเขียนเนื้อความไว้ว่าให้ยกเลิก
รัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้-----

ถ้าเนื้อความอย่างนี้ไม่ได้หกรอกครับ ท่านประธานครับ เรายกตัวอย่างในการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญสมัยที่ผมมาเป็นผู้แทนราษฎร ผมเคยเข้ามารอบหนึ่งเมื่อปี ๒๕๓๕
อยู่ถึงปี ๒๕๓๗ ปี ๒๕๓๘ แล้วก็เว้นวรรค แล้วก็กลับมาใหม่ ตอนนั้นเป็นกรรมาธิการ
ร่างรัฐธรรมนูญ ยกเลิกตั้งแต่หมวดมาตรา ๒๔ นี่ขึ้นไป ในกฎหมายก็ได้เขียน
เอาไว้ว่า ให้ยกมาตราที่เท่าไรกระผมจำไม่ได้ แต่ว่าให้มีผลเป็นการยกเลิก
ไหนเขาไม่เว้นว่างจุดไข่ปลาเอาไว้ล่ะครับ ถ้าบอกว่าไปเติมใหม่ที่หลังได้
เพราะมันเป็นเนื้อความของกฎหมาย บ้านเมืองเราเป็นกฎหมายลายลักษณ์
อักษร จะใช้จารีตประเพณีนึกเอา คิดเดาเอา คิดอ่านเอา มันเป็นเรื่องที่ไม่
มีกฎหมาย นี่จะบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรบอกว่าไปคิดเอาเติมที่หลัง มาตรา ๒๑๑
ปีฉลู เขาไม่ให้แก้ รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ปีฉลู
เขาไม่ให้แก้ ไม่ให้เพิ่ม แต่ว่าถ้าถามกันว่าเติมวันที่ได้ไหม ถ้าไม่สามารถ
เติมได้ก่อน ต้องเติมได้เป็นจารีตประเพณี แต่ว่าไม่มีจารีตประเพณีว่าให้ไป
เติมเนื้อความที่ยังไม่ได้เติมที่เป็นเนื้อหาสาระ มี ๒ คน สสร. พูดยันเดียวกัน
เวลาไล่เลี่ยกัน ไม่เหมือนกันหกรอกครับ ต่อมาถึงมีการจูน (Tune) ความถี่
เข้าหากัน ผนึกความคิดความเห็นด้วยคล้อยตามไปทางเดียวกันล้มมาตรา ๖
สงสัย ผมสงสัย สงสัยเรื่องนี้ไม่ได้ร่วมกันคิดมาก่อน ไม่มีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้น
ในการประชุมของ สสร. พอพูดถึงเรื่องนี้บอกว่าพวกผมเห็นแล้วละครับ เห็นแล้วครับ
แต่ไม่เขียนครับ เพราะยังไม่ผ่านกระบวนการครับ ผมก็เรียนกฎหมาย ท่านก็
เรียน คนอธิบายจบดอกเตอร์ จบดอกเตอร์ก็จริงแต่เรียนหลังผมปีหนึ่ง สถาบัน
เดียวกันแหละครับ ความคิดของนักกฎหมายประชาชนเป็นอย่างนี้ ผมคิดอย่าง
ตรงไปตรงมาใช้สามัญสำนึกคิด ผมไม่มีเหลี่ยมไม่มีคูหกรอกครับ ผมขอเรียน
ท่านประธานว่ามันเติมไม่ได้นะครับ สรุปแล้วคำพูด ๒ คำนี้ใครผิดใครถูก
เป็นเรื่องที่สังคมจะต้องพิจารณา เป็นเรื่องที่ต้องฟังระว่างสังวรเอาไว้
ทั้งหลายทั้งปวงที่ผมบรรยายมา อภิปรายมาเป็นเหตุผลของมาตรา ๘ สิ่งเหล่านี้
ก้าวล่วง สิ่งเหล่านี้ละเมิดมาตรา ๘ หรือไม่ ผิดขัดร่างฯ ตามมาตรา ๘ หรือไม่
ขอให้ท่านคิดตรึกตรองดูเอาเอง แล้วอย่าลุกขึ้นมาตอบผมนะครับว่าผมไม่ได้พูด
ผมไม่ได้อ้าง เทปมีนะครับ ผมขอเรียนท่านประธานว่าผมแสดงความห่วงใย
ไม่ใช่ว่าผมไม่อยากปฏิรูปการเมือง ผมคิด ผมอยากได้เหมือนอย่างที่คุณมุ่งหวัง
ผมประสงค์เหมือนอย่างที่คุณอื่นต้องการ ผมเป็นคนไทย ผมรักบ้านรักเมือง
ไม่น้อยไปกว่าพวกท่านหกรอกครับ ไม่น้อยกว่า สสร. เราเกิดมามันก็เหมือน

โบไม้แหละครับ เตี้ยวอ่อนเตี้ยวแก่เหลือองแห้งร่วงโรย ไม่มีใครอยู่ค้าฟ้า
คนพูดอยู่ในนี้จะกลับมาเป็นผู้แทนฯ อีกสักกี่คนเราไม่รู้ จะมีโอกาสได้นั่ง
ตำแหน่งรัฐมนตรีที่ท่านไม่ทราบ เราไม่ได้หวังกันอำนาจไว้ให้ตัวเอง
เราไม่ได้คิดอย่างนั้น-----

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีหลายอย่างที่เราอยากให้ผู้แทนราษฎรได้ ผมจะชี้ให้คุณในมาตรา ๒๒๙
วรรคสอง เปิดดูเอาเองนะครับ เรื่องบ้านนาญยังมีช่องว่าง แต่เราเข้าไปทำไม
เรามองเห็นปัญหามันจะเกิด เรามองเห็นถึงความพิกลพิการ ถึงจะมีผู้คนผลักดัน
ให้เราทำ เราคงทำไม่ได้ เราไม่ได้ทำเพื่อตัวเอง เราทำเพื่อบ้านเมือง ผม
ขอกราบเรียนท่านประธานครับ ผ่านไปหา สสร. นะครับ คนเรานี้จะทำกฎหมายนี้
ต้องให้ดีที่สุด ต้องอยู่ในพื้นฐานของความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้ ต้องทำด้วย
เจตนาดี ผมขอเรียนท่านประธานอีกนิดหนึ่งครับ ความจริงเป็นดังฝันมีน้อยมาก
ไม่สามารถทำความจริงให้เหมือนกับความฝันได้หมดทุกอย่าง ท่านคิด หรือท่านฝัน
มันจึงพลาด มันจึงบกพร่อง มันจึงไม่สมบูรณ์ ผมฝากกราบเรียนท่านประธาน
ผ่านไปยังญาติพี่น้องประชาชนขอให้พึงตรึกตรอง ขอให้ท่านสมาชิกอภิปรายทั้ง
๒ ด้าน ๒ ชีก ๒ ฝ่าย เราเป็นเหรียญอีกข้างหนึ่ง เป็นเหตุผลอีกข้างหนึ่งที่นำเสนอ
ภายหลังจากที่ สสร. เสนอผ่านต่อมา ๒๐๐ กว่าวัน ท่านประธานครับ เวลา
ให้พวกเราให้มาก ๆ หน่อย อย่าเพิ่งรวบรัด ผมขอกราบเรียนท่านประธาน
เท่านี้ละครับ ขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ท่านประธาน สสร. จะขอชี้แจงเชิญครับ

นายอุทัย พิมพ์ใจชน (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : กราบเรียน
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติทุกท่าน กระผม
มีความจำเป็นจะขอชี้แจงนิดเดียวละครับ เนื่องจากว่าท่านสมาชิกรัฐสภา
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดขอนแก่น ได้พูดพาดพิงถึง สสร. ในลักษณะ
ที่ว่าได้ไปออกทางโทรทัศน์ ไปออกทางสาธารณะ ตั้งกอง ๒๐๐ กว่าวัน
ไปด่าว่าผู้แทนราษฎรหรือนักการเมือง กระผมขอกราบเรียนว่าไม่ใช่เป็น
เจตนารมณ์ของสภาร่างรัฐธรรมนูญที่จะไปทำอย่างนั้น แต่เนื่องจากว่าเป็น
ความจำเป็นในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ให้เราไปฟังความคิดเห็นของประชาชน
ในการร่างรัฐธรรมนูญ และบังเอิญร่างรัฐธรรมนูญที่เราจัดทำนี้มีส่วนมาเกี่ยวข้องกับ
กับทางรัฐสภา ทางผู้แทนราษฎร ทางรัฐบาล แม้แต่ประชาชนที่มาใช้สิทธิในทาง
การเมืองก็เกี่ยวข้องด้วย จากการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นความจำเป็นที่เราจะ
ต้องไปฟังประชาชน ก็ไปตามเขาดู ไปฟังเขาว่า แล้วสิ่งที่ตามเขาดู ก็คือเอา
เหตุการณ์ข้อเท็จจริงในทางการเมือง ทางปฏิบัติ ทางการเมืองที่สังคมบ้านเรา
ได้ทำกันอยู่นั้นว่ามันเป็นอย่างไร มีอย่างใด เป็นอย่างนี้ใช่ไหม เราพออาจจะ
แก้ไขไหม อย่างนี้เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ว่าจะเป็นการ

ที่เขาแคลงใจว่ารัฐมนตรีเข้ามาบริหารบ้านเมืองแล้วมีลักษณะถอนทุน มาตรการต่าง ๆ ที่เราจะต้องถามประชาชน สิ่งเหล่านี้จึงจะได้รับข้อตอบสนอง แล้วเราก็ประมวลมาเป็นข้อเขียนในรัฐธรรมนูญ ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพครับ สิ่งเหล่านี้ครับ ไม่ใช่เป็นเรื่องเจตนาจะไปทับถมหรือไปตั้งกองว่ากล่าว ตำวานักการเมือง แต่เป็นในเนื้องาน มันเป็นความจำเป็นที่จะต้องถามต้องพูดถึงกัน แต่ถ้าจะไปกระทบกระเทือนท่านใด ทางสภา สสร. ก็ขอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า ไม่ได้มีเจตนาแต่ประการใดนะครับ กระผมก็ขอชี้แจงเรื่อง สสร. แต่เพียงเท่านี้

ประการที่ ๒ ที่ขอเพิ่มเติมหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องคำปรารภที่มีปัญหาจุดไข่ปลานั้นนะครับ ทาง สสร. ได้พูดกันแล้วว่า เรื่องนี้เมื่อวานนี้พูดกันยาว แล้วก็ชัดเจนทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว ส่วนที่ใครยังติดใจอยู่ก็ขอให้ติดใจต่อไป ส่วนที่ใครยังไม่ติดใจจะครับ ก็คงจะกำหนดใจแล้วว่าจะมีความเห็นในทางใด กระผมกราบเรียนที่พาดพิงถึงกระผม ในการชี้แจงกระผมได้เรียนแล้วว่า เรื่องจุดไข่ปลานั้นครับ กระผมขอเรียนว่าท่านอาจารย์ธงทองได้ชี้แจงเป็นชัดเจนอยู่แล้ว แต่ถ้ายังจะเป็นห่วงนั้นครับ กระผมก็บอกว่าอย่างไรรัฐธรรมนูญฉบับหลังก็มีมาตรา ๖ อยู่ ก็พอที่จะเป็นหลักประกันเรื่องที่ว่าไม่มีคำว่า รัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับใช้ซ้อนกันแน่ เพราะกฎหมายในประเทศเรานี้ครับ คำว่า กฎหมายสูงสุด สูงสุด มันต้องมีสุดอยู่อันหนึ่ง มันจะสุด ๒ อันไม่ได้ ถ้ามันสุด ๒ อัน หลักกฎหมายทั่วไปก็มีอยู่ ก็อย่างที่ท่านก็เป็นนักกฎหมาย กระผมก็จะไม่อธิบายนะครับ เพราะว่า จะเป็นการใช้เวลาของสภาในเรื่องเก่า -----

ผมขออนุญาตเรื่องใหม่ที่พูดถึง คือเรื่องพระมหากษัตริย์ หมวดยพระมหากษัตริย์ ที่ท่านสมาชิกรัฐสภา พชร ยุติธรรมดำรง ได้พูดค้างไว้ และสมาชิกอื่นได้พูด เรื่องอื่นต่อไปนี้ ผมเกรงว่าถ้าหากว่าทาง สสร. ไม่ชี้แจงเรื่องนั้นะครับ อาจจะทำความเข้าใจไขว่เขวหรือคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องเจตนาดีของ สภา สสร. ที่เขียนตรงนี้ก็ว่าได้ ขออนุญาตท่านประธานให้คุณชงทองได้ชี้แจง เรื่องหมวดยพระมหากษัตริย์ด้วยครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานครับ นิดเดียวครับ

ประธานรัฐสภา : เดี่ยวครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
นิดเดียวครับ นิดเดียวจริง ๆ ครับ ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เอากล่าวสั้น ๆ ครับ

นายณรงค์เลิศ สุรพล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ณรงค์เลิศ สุรพล ส.ส. ขอนแก่น นะครับ
กระผมเรียนท่านประธานอย่างนี้นะครับ ว่าที่ท่านจะอธิบายอย่างไร
ผมขอยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า ในคำปรารภของปี ๒๕๓๕ ข้อ ๗ มีเขียนให้ยกเลิก
รัฐธรรมนูญที่ใช้ยู่ขณะนั้น ที่ใช้ยู่ในขณะนั้น แต่คราวนี้มันไม่มีนะครับ คราวนี้ไม่มี
แล้วเป็นเนื้อความที่ปรากฏยู่ในตอนที่ ๗ ตอนที่ ๗ ว่าให้มีผลเป็นการยกเลิก
รัฐธรรมนูญในธรรมนูญที่ใช้ยู่ในขณะนี้นะครับ แล้วผมขอเรียนว่าปัจจุบันนี้
ไม่มี ผมยืนยันว่าสิ่งที่ผมพูดมันมีข้อมูลที่เป็นที่มา กรรมาเป็นเครื่องชี้เจตนาครับ
ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :
กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ชงทอง จันทรางศุ ในฐานะ
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับมอบหมายให้ชี้แจง ขออนุญาตประธานที่ประชุม
แห่งนี้ กราบเรียนชี้แจงตอบข้อซักถามของทั้งสมาชิกผู้ทรงเกียรติในประเด็น
บทมาตราต่าง ๆ ในหมวด ๒ ที่ว่าด้วยเรื่องพระมหากษัตริย์

ประเด็นแรกตอบข้อคำถามว่าด้วยเรื่องของบทบัญญัติในมาตรา ๑๕
ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองคมนตรี ก่อนอื่นขอประทานกราบเรียน
ต่อที่ประชุมแห่งนี้ครับว่า การพิจารณากร่างฯ บทบัญญัติในหมวด ๒ ซึ่งเป็น

หมวดพระมหากษัตริย์นั้น โดยหลักการ โดยสาระสำคัญแล้ว สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้เดินตามประเพณีการปกครองที่ได้เคยมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ โดยครบถ้วนแทบจะยกมาทุกถ้อยกระทงความ มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณา ในมาตรา ๑๔ นี้เพิ่มเติมขึ้นให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าหากว่าที่ประชุมนี้จะได้ กรูณาพิจารณาเทียบเคียงกันกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๒ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาตรา ๑๒ ฉบับปัจจุบันนั้น ก็มีข้อความบัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันว่า องคมนตรีต้องไม่เป็น ตุลาการรัฐธรรมนูญ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการซึ่งมี ตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ นี้ เป็นบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๒ ปัจจุบัน แต่ว่ามีส่วนที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยเรื่ององค์การตรวจสอบต่าง ๆ ขึ้นในเนื้อหาของ รัฐธรรมนูญในส่วนท้าย ๆ ที่สภาแห่งนี้จะได้กรุณาพิจารณาต่อไป เพราะฉะนั้น ก็มีความจำเป็นอยู่เอง เพื่อให้เป็นไปในหลักการสำคัญก็คือ เพื่อไม่ให้มี การปฏิบัติหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนหรือขัดขวางกัน ขัดแย้งกันระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ องคมนตรี ซึ่งเป็นที่ปรึกษาในองค์พระมหากษัตริย์กับการปฏิบัติหน้าที่ ในทางบริหารซึ่งจะให้คุณให้โทษกับผู้อื่นได้ ก็จำเป็นที่จะต้องเติมบทบัญญัติ ในส่วนนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่นเติมส่วนที่ว่าด้วยเรื่องกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เหล่านี้เป็นต้น

ส่วนประเด็นคำถามของท่านสมาชิกที่เคารพเกี่ยวกับเรื่องเจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐ ส่วนนี้ก็เป็นเรื่องที่เติมขึ้นเพื่อความสมบูรณ์เช่นเดียวกัน คำว่า เจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐ นั้นมีความหมายอยู่ใน ๒ นัย ความหมายในนัยที่ ๑ ซึ่งเป็นความมุ่งหวัง ในการที่ได้มีการเติมบทบัญญัติในส่วนนี้ คือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่มีการปฏิบัติหน้าที่ ในทางด้านการบริหารสามารถให้คุณให้โทษในการปฏิบัติราชการได้ เป็นต้นว่า ปฏิบัติหน้าที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือว่าหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่มีการจัดตั้งตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่คงไม่ได้มีความหมายกว้างไกลไปจนกระทั่งถึงฐานะ ที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งไม่สามารถให้คุณให้โทษกับผู้อื่นผู้ใดได้ เช่น

การปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกราชบัณฑิตยสถาน ตรงนั้นคงไม่อยู่ในความหมาย
ของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตรงนี้ ความมุ่งหวังบทบัญญัติ มาตรา ๑๕ ตรงนี้
เพื่อความชัดเจนของที่ประชุมอันนี้ขอประทานกราบเรียนว่า เติมนั้นเพื่อมี
ความมุ่งหวังที่จะไม่ให้มีการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันระหว่าง
การปฏิบัติหน้าที่องคมนตรี กับการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีผลกระทบในทางการบริหาร

ส่วนคำถามข้อที่ ๒ ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่ปรารภ
เชื่อมโยงไปถึงบทบัญญัติในบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๔ ซึ่งเป็นกรณีเฉพาะ
ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้เขียนบทบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ได้มีการประกาศใช้
รัฐธรรมนูญที่กำลังพิจารณากันอยู่ในเวลานี้แล้ว สมมติว่าหากเป็นกรณีเช่นนั้น
และรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาไม่สามารถที่จะพิจารณา
จัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ๓ ฉบับที่มีความสำคัญ คือกฎหมายเลือกตั้ง
กฎหมายพรรคการเมือง แล้วก็กฎหมายว่าด้วยเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งได้
เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวัน-----

โดยบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๒๓ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล ว่าด้วยเรื่องกำหนดระยะเวลาสองร้อยสี่สิบวันตรงนี้ ถ้าทำไม่เสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวัน ผลที่เกิดขึ้นก็คือสภาผู้แทนราษฎรที่ดี วุฒิสภาก็ดีนั้น ถูกยุบเลิกไป โดยบทบัญญัติแห่งบทเฉพาะกาลที่ว่านั้น เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เฉพาะกาล อย่างไรก็ตาม ด้ว้ความที่ด้ต้องการจะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความสมบูรณ์แล้วก็ไม่มีช่องโหว่ ช่องว่างในการปฏิบัติ หากมีกรณีจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้น ในกรณีเช่นนี้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเขียนบทบัญญัติในมาตรา ๓๑๔ ที่จะกำหนดกรณีว่า หากว่ามีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญร่างฯ นั้นะครับ ในมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวเนื่องเป็นกรณีเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการในพระราชสำนักและสถาบันพระมหากษัตริย์ที่จะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ โดยที่มีองค์กรที่เรียกว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบก็ดี รัฐสภารับทราบก็ดี ในเมื่อรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาถูกยุบเลิกไปแล้ว และเป็นช่วงระยะเวลาอันจำกัด ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งสภาใหม่ขึ้นมา ในช่วงเวลาที่เป็นระยะเว้นว่างตรงนี้ หากมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ เท่านั้นละครับ องคมนตรีจึงจะมาทำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบหรือการให้ความเห็นชอบ คงไม่ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องทางการเมืองอื่นใด ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมาย ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศสงคราม ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบกรณีอื่น จำกัดแต่เฉพาะที่เป็นกรณีเกี่ยวข้องกับการในพระราชสำนักและสถาบันพระมหากษัตริย์เท่านั้น ที่เขียนดังนี้ก็เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมาย หากมีความจำเป็นจะต้องใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องนี้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าสภาร่างรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหวังจะให้เกิดกรณีต่าง ๆ เหล่านั้นขึ้น ที่เขียนไว้เพื่อป้องกันความบกพร่องในเรื่องของการเขียนถ้อยคำบทบัญญัติของกฎหมาย และเกิดความสมบูรณ์ในการบัญญัติกฎหมายเท่านั้น ขออนุญาตประทานกราบเรียนว่าวัตถุประสงค์ของบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๔ นั้น ไม่ได้มุ่งหมายที่จะให้องคมนตรีไปทำหน้าที่ทางการเมือง ในหน้าที่รัฐสภาทั่วไปเป็นเฉพาะกรณี รับทราบหรือให้ความเห็นชอบตามบทบัญญัติใน ๔ มาตรา ซึ่งอยู่ในหมวดพระมหากษัตริย์ดังที่ได้กราบเรียนต่อสภาแห่งนี้ครับผม

ประธานรัฐสภา : ครับ มีผู้ยกมือหลายท่านนะครับ แต่ว่าข้อบังคับ
ต้องคำนึงถึงคนที่ยังไม่ได้อภิปรายอยู่ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นผมก็คงจะต้อง
ชี้ผู้ที่ยังไม่ได้อภิปรายบ้างนะครับ

นายสุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ ผมจำเป็นต้องปรินิพนธ์นะครับ ผมขอความกรุณามั่นเกี่ยวกับ
เรื่องที่ท่านพูดนี้ด้วยครับ

ประธานรัฐสภา : ครับ

นายสุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
คือกระผมอยากเรียนปรึกษาท่านนะครับ ท่านต้องการที่จะทำให้เกิดการอภิปราย
ในสภานี้เป็นไปด้วยความยุติธรรม กระผมไม่ทราบว่าท่านรู้จักชื่อสมาชิกรัฐสภา
หมดทุกท่านหรือเปล่า อย่างเช่นนะครับ บางท่านเป็นผู้แทนราษฎรใหม่ บางท่าน
เป็นวุฒิสมาชิกซึ่งท่านอาจจะไม่รู้จักชื่อ กระผมอยากเรียนถามว่าเจ้าหน้าที่เขาได้
จัดหนังสือ มีไหมครับ

ประธานรัฐสภา : มีครับ แล้วเจ้าหน้าที่ก็จะมีรายชื่อขึ้นที่
เครื่องคอมพิวเตอร์ที่หน้าผมด้วยครับ

นายสุเทพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
เพราะกระผมสังเกตดู สมมุติว่าท่านจะชี้ ๆ แต่บังเอิญท่านนึกชื่อไม่ออก ท่านเลย
เปลี่ยนไปเลยครับ กระผมสังเกตดูนะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้ผมขอความกรุณาคับ
ขอบพระคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : ครับ คืออย่างนี้ครับ ๑. ต้องเป็นไปตาม
ข้อบังคับก็คือว่า คนที่ยังไม่อภิปราย ในประการที่ ๒ ผมคงต้องสลับกันบ้าง
ระหว่างวุฒิสมาชิกกับ ส.ส. ส่วน ส.ส. นั้นก็ต้องสลับระหว่างพรรคบ้าง
คือเพื่อให้เกิดการได้อภิปรายกันอย่างทั่วถึง ถ้าท่านทำหน้าที่แทนผมตรงนี้ท่านก็จะ
รู้สึกหนักใจ ความจริงผมอยากจะทำให้ทุกท่านอภิปราย แต่ว่าเมื่ออยู่ตรงนี้เห็นหมดครับ
ใครยกมืออะไร แต่ผมก็ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมแล้วก็สัดส่วนอะไรต่าง ๆ
หลายประการด้วยกันครับ ต้องขอภัย เชิญท่านวุฒิสมาชิก วิจิตร ศรีสอาน ครับ

นายวิจิตร ศรีสอาน สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
วิจิตร ศรีสอาน สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ในหมวด ๒ เรื่องที่
ได้อภิปรายกันไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามขององคมนตรี ตามมาตรา ๑๔ นั้น

กระผมเห็นด้วยว่า การที่ สสร. ได้พยายามที่จะเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ เดิม เพื่อให้ครบถ้วน แต่ประเด็นปัญหานั้นไปมีในเรื่องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งตามผู้แทน สสร. ชี้แจงกระผมเห็นด้วยว่าไม่น่าจะรวมหมายถึงผู้ที่เป็นการกระทำการในคณะกรรมการต่าง ๆ แต่เนื่องจากว่าในรัฐธรรมนูญไม่มีนิยามศัพท์ตัวนี้ แล้วเมื่อไปดูพระราชบัญญัติอื่น ๆ ก็มีพระราชบัญญัติหลายฉบับที่ไปนิยามว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐนี้ รวมความไปถึงคณะกรรมการด้วย และถ้าเป็นเช่นนั้น ก็จะไปกระทบต่อสถานภาพขององคมนตรีบางท่านที่อยู่ในคณะกรรมการซึ่งถูกต้องตามกฎหมายเดิม ตามรัฐธรรมนูญเดิมจริง ๆ แล้วตรงนี้ปัญหาก็จะไม่มี ถ้าหากว่าเอาคำ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นี้ไปใส่ต่อจาก ข้าราชการ แล้วก็กำกับไว้ว่า ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ก็จะได้ตามเจตนารมณ์ แต่เพี้ยนมาเขียนต่อท้ายจากพนักงานรัฐวิสาหกิจ แล้วก็เพี้ยนคำนี้ไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ แต่จะไปอยู่ในนิยามของพระราชบัญญัติต่าง ๆ ก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาได้ อันนี้เป็นประเด็นที่ ๑ ที่คิดว่าการมีการบัญญัติจำเป็น แต่บัญญัติอย่างไรถึงจะได้ตามเจตนารมณ์ที่ว่าจะหมายถึง เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เท่านั้น ไม่เกินความไปถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในคณะกรรมการของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ

ในประเด็นที่ ๒ มาตรา ๑๒ เจตนารมณ์ที่จะบัญญัติให้ครบถ้วนนั้นดี เพราะรัฐธรรมนูญเดิมก็บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒ ก็มีข้อสงสัยว่าผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นนี้จะอยู่ในข่ายที่ต้องห้ามด้วยหรือเปล่า เพราะไม่ได้เขียนไว้ในนี้ เพราะว่าเขียนคนอื่นซึ่งฐานะก็คล้าย ๆ กับสภาท้องถิ่นในลักษณะที่ไม่อยากจะให้ผู้ที่มาจากการเลือกตั้ง ผู้ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการเมืองเข้ามาทำหน้าที่ กระผมก็ขอฝากประเด็นอันนี้ไว้เพื่อถ้าจะให้ถูกต้องสมบูรณ์สื่อความตามเจตนารมณ์ก็น่าจะต้องมีการพิจารณา ถ้าจะมีการปรุงแต่งกันได้ภายหลัง

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านสุรินทร์ พิศสุวรรณ ครับ

นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพครับ กระผม สุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะสมาชิกรัฐสภาครับ ท่านประธานที่เคารพครับ หมวด ๒ นี้จริง ๆ แล้วเป็นหมวดที่ล่อมาจากรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉบับพุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งถ้าดูอย่างผิวเผินแล้วไม่น่าจะมีประเด็นปัญหาอะไรที่ฟังจะเป็นปัญหาขึ้นมาได้ และทางฝ่าย สสร. ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องอธิบายชี้แจงอะไรมากนัก แต่ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมอยากจะกราบเรียน

ท่านประธานว่า เมื่อมีการเริ่มต้นใหม่ เมื่อมีโอกาสนี้จะมาพิจารณาด้วยกันอย่างรอบคอบ เมื่อจำเป็นที่จะต้องเขียนกันขึ้นมาใหม่เพื่อเสนอให้พิจารณากันในที่นี้ กระผมเข้าใจว่าความรอบคอบเป็นสิ่งที่พวกเราควรจะต้องยึดถือมั่นไว้ให้ดีที่สุด ประเด็นที่กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่าน สสร. ก็คือ ประเด็นในมาตรา ๑๔ ครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรคสุดท้าย มาตรานี้กำหนดให้องค์มนตรีต้องมีคุณสมบัติ กระผมเข้าใจว่าหัวใจของมาตราก็คือ ไม่ต้องการให้ไปเกี่ยวข้องกับองค์กรกับสถาบัน กับหน่วยงานใด ๆ ซึ่งอาจจะมีความหมายไปทั่วทั้งเกี่ยวข้องกับประเด็นความขัดแย้ง ในช่วงสุดท้ายของมาตรานี้กำหนดเอาไว้ว่า ต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ ประเด็นที่กระผมอยากจะกราบเรียนผ่านท่านประธานไปยังท่าน สสร. ก็คือว่า มีการเมืองนอกพรรคการเมือง มีการเมืองมีประเด็นความขัดแย้งเหนือพรรคการเมือง -----

บางครั้งความขัดแย้งนั้นพรรคการเมืองทุกพรรคเขาเห็นพ้องต้องกัน แต่ก็ยังเป็นประเด็นทางการเมืองอยู่ สิ่งที่ยากจะกราบเรียนท่าน สสร. ก็คือว่าถ้าเขียนอย่างนี้แล้วนี้ สมาชิกของคณะองคมนตรีสามารถที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองได้ใช่ไหมครับ หรือว่าการไม่ฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ นั้น หมายคลุม ครอบคลุมไปถึงการไม่ฝักใฝ่การเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เท่าที่กระผมทราบ ซึ่งกระผมเชื่อว่าท่าน สสร. หลายท่านทราบ การเมืองนั้นไม่จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ถ้าหากว่าเป็นการเมืองที่เกิดขึ้นระดับชาติ ถ้าหากเป็นการเมืองที่เกิดขึ้นและเกิดความขัดแย้งในกรณีใด ๆ ก็ตามแต่สมควรหรือไม่ เป็นไปได้หรือไม่ อนุญาตหรือไม่ ตามตัวอักษรที่เขียนไว้ในขณะนี้ว่าองคมนตรีท่านใดท่านหนึ่งเข้าไปแสดงความคิดเห็น เข้าไปเกี่ยวข้อง เข้าไปชี้นำ กระผมคิดว่าประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญมาก เพราะว่าผู้ซึ่งจะถวายเป็นความเห็นต่อองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะต้องได้รับการเคารพสักการะเทิดทูนผู้ใดละเมิดมิได้นั้น สมควรแล้วที่จะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับฝักใฝ่ แต่ถ้าดูตามตัวอักษรในขณะนี้การฝักใฝ่นั้นคือฝักใฝ่พรรคการเมืองเท่านั้นที่ห้าม กระผมคิดว่าสภาแห่งนี้มีสิทธิที่จะตั้งคำถามต่อคณะผู้ร่างฯ ว่าประเด็นนี้จะให้พวกเราเข้าใจว่าอย่างไร ให้พี่น้องประชาชนเข้าใจว่าอย่างไร เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดที่ฟังจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ถ้าท่านประธานจะกรุณาเปิดไปในมาตรา ๗๐ ในมาตรา ๗๐ ซึ่งพูดถึงเรื่องหน้าที่ของปวงชนชาวไทยนั้น ย่อหน้าสุดท้าย ย่อหน้าที่ ๒ บอกว่าในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ข้าราชการ ลูกจ้าง หรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ท่านเห็นไหมครับ เพราะฉะนั้นความคิดที่ว่าการเมืองมันอยู่นอกพรรคการเมืองก็มี ความขัดแย้งที่มันไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้นก็มี ทำไมในวรรคนี้ ในมาตรา ๑๔ นี้ จึงไม่เขียนให้ชัดเจนว่าจะต้องไม่ฝักใฝ่ทางการเมืองด้วย ไม่เฉพาะไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองเท่านั้น กระผมขอกราบเรียนเพื่อขอคำชี้แจงเพียงเท่านี้ครับ ท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณทวีวัฒน์ครับ

นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จากจังหวัดสกลนคร สังกัดพรรคความหวังใหม่ ท่านประธานที่เคารพครับ

ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมเองยังมีความข้องใจอยู่ในหลายประเด็น โดยเฉพาะในหมวด ๒ ซึ่งเป็นหมวดของพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่มาตรา ๘ เป็นต้นไป แต่ท่านประธานครับ ๒ วันมานี้กระผมถือว่าทางรัฐสภาเราในส่วนตัวกระผมเองก็รู้สึกว่าจะได้รับความกดดันเป็นอย่างมาก ทั้งเสียงในสภา ทั้งเสียงนอกสภา เรามีการแบ่งสี แบ่งพวก ค่อนข้างจะชัดเจนขึ้นมาแล้ว หลายคนยังไม่กล้าที่จะใส่เสื้อสีเหลือง หลายคนยังไม่กล้าใส่เสื้อสีเขียว แต่คนที่ใส่เสื้อเขียวก็บอกว่า สีเขียวจริง แต่ว่ากางเกงในอาจจะจะเป็นสีแดงก็ได้ อย่างนี้เป็นต้น อย่างเนคไทของตัวกระผมเองก็มีทั้งสีเหลือง สีแดง สีเขียว ที่กระผมกราบเรียนเรื่องนี้ขึ้นมา ก็เนื่องจากว่ามันเป็นความหวาดผว เป็นความหวาดหวั่นอย่างหนึ่งอย่างใดเหมือนกันในฐานะที่เราเป็นปฎุชน ท่านประธานที่เคารพครับ ในหมวดพระมหากษัตริย์นั้น ในมาตรา ๘ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ ซึ่งในมาตรานี้เขียนไว้อย่างชัดเจน แต่กระผมก็ยังมีความข้องใจ ไม่เฉพาะตัวกระผมเอง หลายคน ถ้าย้อนไปถึงคำปรารภแล้ว ก็ยังไม่มี ความมั่นใจ อยู่ นั่นเองว่า มาตราในหมวดพระมหากษัตริย์ที่เขียนไว้นั้น เป็นจริงเป็นจัง เป็นเจตนารมณ์อันชัดเจนของคณะที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรือไม่ ที่หลายคนมักจะออกเสียงผิด เรียกผิดเป็น รสช. แต่เป็น สสร. อย่าไปเรียกผิด อย่างนั้นนะครับ เพราะว่าในขณะที่เขียนมาตรา ๘ ไว้อย่างนี้ ในคำปรารภ กลับลืมเขียนในสาระสำคัญอันเกี่ยวกับพระบรมราชโองการ อันเกี่ยวกับพระราชอำนาจ -----

ท่านประธานที่เคารพ มันเป็นความหวังใจของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะตัวกระผมเองขออนุญาตต้องกราบเรียนท่านว่า ก่อนที่กระผมจะมาทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น กระผมเคยรับราชการ กระผมเคยทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายการเมือง บอกก็ได้ว่าเป็นของ กอ.รมน. ในอำเภอตัวอย่าง อำเภอหนึ่งในจังหวัดสกลนคร เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๖ พ.ศ. ๒๕๑๗ พ.ศ. ๒๕๑๘ กระผมคิดว่าประเทศไทยคงจะแตกเป็นเสี่ยง ๆ แล้ว คงจะเป็นรัฐ คงจะเป็นสาธารณรัฐ แต่เดชะบุญขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเสด็จแปรพระราชฐานไปที่จังหวัดสกลนคร ทรงนำประชาชนพสกนิกรของพระองค์พัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง รวมจิตรวมใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยความร่วมมือของทหาร โดยความร่วมมือของข้าราชการทุกฝ่าย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งกำลังมาประชุมชุมนุมกันที่ลานพระบรมรูปทรงม้าอยู่ในขณะนี้ เรามีกลุ่มพลังมวลชนของประชาชน เรามีกลุ่มพลังของลูกเสือชาวบ้าน นั้นทำให้เราสามารถพลิกฟื้นสถานการณ์จากที่จะทำให้ประเทศไทยแตกแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ นั้น กลับคืนมาสู่เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ท่านประธานครับ ในหมวด ๒ นี้จะเขียนหลายมาตราไว้ว่าอย่างนั้น กระผมเห็นชอบด้วยกับคณะ สสร. ที่ร่างรัฐธรรมนูญนี้ขึ้นมา แต่ความแคลงใจตั้งแต่เมื่อวานนี้ก็ยังไม่หายไป กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ไม่มีทางทำเป็นอย่างอื่นนะครับ ถ้าเมื่อหากว่าแม้แต่คณะผู้ร่างฯ ยังไม่กล้าเขียนลงไปว่า จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้แทน ฉบับไหนก็ว่าไปนะครับ แม้แต่เพียงร่างฯ ก็ยังไม่กล้าเขียน เพราะฉะนั้นจุดไขปลาทูที่จำเป็นต้องย้อนมาพูดอีกครั้งหนึ่งนั้นก็ทำให้เป็นที่คลางแคลงสงสัยกันอยู่ตลอดไปว่า เวลาเขียนจริง ๆ ขึ้นมาแล้ว ใครจะเป็นคนรับผิดชอบในการเขียน ใครเป็นผู้มีหน้าที่ และเมื่อไม่เขียนแล้ว จะทำให้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับหรือไม่ ท่านประธานครับ ในสังคมอันสับสนในปัจจุบันนี้นั้น กระผมอยากจะกราบเรียนอย่างตรงไปตรงมาว่า ฝ่ายที่คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นบางมาตรามักจะได้รับคำกล่าวหา ถูกถากถางโจมตี โดยเฉพาะทางสื่อมวลชนก็ดี โดยเฉพาะท่าน สสร. บางท่านก็ดี กระผมขอกราบเรียนตรง ๆ กันอย่างนี้ สื่อสารมวลชนหลายฉบับเวลาจะเขียนออกมาติติงเกี่ยวกับเรื่องนี้ มักจะมีถ้อยคำแปลก ๆ แสดงถึงสมาชิกรัฐสภา

โดยเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมีการปฏิบัติเยี่ยงโจร เช่นเขียนว่า
วิธีใส่โจรการเมือง ล้างบางคอรัปชั่น -----

ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ทับถมเข้ามาในคนที่เป็นผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง
 ในคนที่เป็นสมาชิกรัฐสภา มันสร้างแรงกดดัน สร้างพลังอะไรต่าง ๆ ขึ้นมา
 ทำให้เกิดการต่อสู้ช่วงชิงนะครับ และต่อต้านต่าง ๆ ขึ้นมา อาจจะบานปลาย
 ไปสู่เหตุการณ์ที่ไม่ดีไม่งามได้ กระผมรู้สึกเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น
 ท่านประธานที่เคารพครับ ในหมวดพระมหากษัตริย์นั้น กระผมกราบเรียน
 ในเบื้องต้นแล้วว่กระผมไม่ขัดข้อง แต่ว่าในเมื่อคำปรารภไม่ได้แสดงเจตนารมณ์
 ออกมาชัดเจน มันก็ทำให้มองไปว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ หรือรัฐธรรมนูญที่ร่างฯ ออกมา
 ถ้าหากผ่านไปแล้วก็จะมี ๒ ฉบับซ้อนกัน เป็นไปได้ไหมครับท่านประธาน
 เราไม่จำเป็นที่จะต้องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตีความอะไรอีก เนื่องจากว่า
 เป็นเพียงแต่ฉบับร่างฯ เท่านั้นยังไม่ใช้รัฐธรรมนูญ ถ้าเป็นไปได้ รัฐสภานี้ น่าจะต้อง
 วิจัยนัยออกมาว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอเข้าสู่สภาในขณะนี้สำเร็จเสร็จสิ้นหรือยัง
 ถ้าไม่สำเร็จเสร็จสิ้นก็จะต้องตกไปนะครับ เราก็สามารถร่างขึ้นใหม่ได้
 กติกาตามกฎบัตร กฎหมาย วิธีดำเนินการต่าง ๆ นั้นมีอยู่อย่างชัดเจน ชัดแจ้งแล้ว
 ทำไมเราจะทำไม่ได้呢ครับ ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมจึงขอวิงวอนกับ
 ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายว่า จะต้องให้เวลาในการอภิปราย จะต้องมีความ
 ทำความเข้าใจอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง วันนี้ไม่จบต่อสัปดาห์หน้า สัปดาห์หน้าไม่จบ
 ต่อสัปดาห์ต่อไป และถ้าหากว่าไม่จบในสมัยประชุมนี้ เราก็อาจจะพิจารณา
 ในสมัยต่อไปได้ ไม่ควรที่จะคิดว่าเป็นการซื้อเวลา หรือทำให้เกิดการยืดเยื้อออกไป
 เพราะรัฐธรรมนูญก็คือชีวิต รัฐธรรมนูญเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของแต่ละคน
 เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของพี่น้องประชาชนคนไทยทั้งชาติ และผมขอฝาก
 กราบเรียนท่านประธานไปยังท่านประธาน สสร. ด้วยว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
 ฝากกราบเรียนท่านว่า ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปแล้ว เป็นไปได้ไหมว่าจะทำให้
 บ้านเมืองเราเกิดความแตกแยก เกิดความแบ่งแยกเป็นรัฐเล็กรัฐน้อย เพราะว่า
 ในองค์กรการปกครองของท้องถิ่นนั้นได้เขียนไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า มีหน้าที่
 สามารถกำหนดนโยบาย มีหน้าที่ต่าง ๆ และการเข้าสู่องค์กร การเข้าสู่
 ตำแหน่งหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนท้องถิ่นนั้น ปรากฏเขียนไว้อย่างชัดเจน
 เป็นที่น่าเป็นห่วงว่า จังหวัดสกลนครของกระผม จังหวัดนครพนม หรือจังหวัดมุกดาหาร
 อาจจะตั้งเป็นอาณาจักรศรีโคตรบูร เป็นอาณาจักรขึ้นใหม่ในแผนที่ประเทศไทยก็ได้
 และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังคงกลางแกลงใจสงสัยในตัวท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ขออนุญาตเอ่ยนามครับ ท่านอุทัย พิมพ์ใจชน ว่า ท่านเคยดำริที่จะตั้งพรรคปฏิวัติ

ในคราวนี้ท่านเอาความคิดอันนั้นมาใส่ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรืออย่างไร
กระผมขอกราบเรียน ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา
ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธาน
รัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณไพบูลย์

นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธาน
รัฐสภาที่เคารพ กระผม ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สมาชิกวุฒิสภา กระผมเห็นว่า
หมวด ๒ ว่าด้วยพระมหากษัตริย์ เป็นหมวดที่มีความสำคัญยิ่งในแง่คุณค่าและ
จิตสำนึกของคนไทย ในร่างฯ ของที่ได้นำเสนอนี้มีการแก้ไขเพียงเล็กน้อย กระผม
จะจับประเด็นเพียงว่า หมวดนี้เป็นหมวดที่น่าจะให้สติกับพวกเรา ว่าพวกเรา
ซึ่งเป็นคนไทยมีพระมหากษัตริย์ที่พวกเราเคารพเทิดทูนอยู่เหนือเกล้าฯ เป็นจุดรวม
ดวงใจของพวกเรา และตรงนี้เป็นโอกาสที่เราจะได้ตั้งสติระลึกว่า พวกเรา
ทั้งหลายที่มานั่งอยู่ในที่นี่ก็ดี จะนั่งอยู่ในวงกลมข้างล่าง หรือครึ่งวงกลมข้างบนก็ดี
อยู่ข้างนอกรัฐสภาที่ลานพระบรมรูปทรงม้าก็ดี ที่สนามหลวงก็ดี ล้วนแล้วแต่มีจุดสูงสุด
ร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ใหญ่ร่วมกันที่จะสร้างความผาสุก ความเจริญก้าวหน้าให้แก่
สังคมไทย -----

ฉะนั้นเราไม่มีเหตุผลใดที่จะมาทะเลาะเบาะแว้งหรือว่าสร้างความเป็นปฏิกิริยาต่อกัน เพราะในการที่จะมีร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้น ก็เป็นความประสงค์ร่วมกันของพวกเรา รัฐสภาแห่งนี้คือจุดเริ่มต้นของร่างรัฐธรรมนูญ เจ้าของร่างรัฐธรรมนูญคือรัฐสภา ไม่ใช่ สสร. สสร. เป็นผู้รับมอบหมายให้ไปร่างรัฐธรรมนูญเอามาให้รัฐสภา ฉะนั้นรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นนั้นมาจากรัฐสภาและเป็นของรัฐสภา ไม่ใช่ของ สสร. เราไม่มีเหตุผลอันใดที่จะมาตอบโต้กับ สสร. เพราะ สสร. ไม่ใช่เป้าหมายหรือเป็นปฏิกิริยาต่อเรา สสร. เป็นผู้รับใช้ เป็นผู้รับมอบหมาย ดังที่มีบางท่านได้เปรียบเทียบว่าเสมือนลูกได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ให้ไปออกแบบบ้านหลังใหม่มาให้พวกเราดู เพื่อเราจะได้ตัดสินใจว่าเราจะเริ่มต้นสร้างบ้านหลังใหม่ แล้วเราก็นำไปอยู่บ้านหลังใหม่ หรือว่าเราจะสมัครใจอยู่บ้านหลังเก่าต่อไป ขณะนี้แบบบ้านหลังใหม่เสร็จแล้ว ส่งมอบให้เราแล้ว เราได้รับมาแล้ว ถ้าจะไม่รับมอบ ไม่ใช่เรื่องที่พวกเราคนใดคนหนึ่งจะไปต่อว่าต่อขาน สสร. แต่เป็นเรื่องที่พวกเราต้องตกลงใจร่วมกันก่อนว่าเราจะไม่รับมอบ แล้วจึงไปลงมติว่าถ้าเช่นนั้นบทบาทหน้าที่ของ สสร. ก็หมดไป แต่ถ้าเราได้รับมอบมาขณะนี้ถือว่าเรายังรับมอบมาอยู่ หน้าที่ของเราก็คือ มาดูว่าเราชอบตรงไหน ไม่ชอบตรงไหน ตรงไหนที่เราดูแบบแล้วเราไม่เข้าใจว่าออกแบบมาทำไม เราก็สามารถจะซักถามเพื่อความเข้าใจของเรา ไม่ใช่เพื่อเข้าใจแล้วจะไปต่อว่าต่อขานผู้ออกแบบ แต่เพื่อว่าเมื่อเข้าใจแล้วเราจะได้มาตัดสินใจว่าเราจะใช้แบบนี้ หรือไม่ใช้ ขณะนี้เรากำลังอภิปรายหมวดต่าง ๆ ของร่างรัฐธรรมนูญ กระผมคิดว่าวัตถุประสงค์ของการอภิปรายน่าจะมีอยู่ ๓ ข้อ คือข้อ ๑ ชื่อว่า ข้อดีเป็นอย่างไร ข้อเสียเป็นอย่างไร จะมีผลกระทบอย่างไร ในทางดีหรือในทางเสีย เพื่อเราจะได้ว่าในที่สุดเราจะตัดสินใจชอบหรือไม่ชอบ รับหรือไม่รับ

วัตถุประสงค์ข้อ ๒ เพื่อจะขอความกระจ่าง ขอความชัดเจนจากผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ไปยกร่างฯ มาให้ดูเพื่อความเข้าใจของเราเท่านั้นเอง นั่นเป็นวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ก็คือ การตั้งข้อสังเกตว่าเมื่อร่างฯ เป็นอย่างนี้มีข้อสังเกตเป็นต้นว่า ถ้าจะมีการยกร่างฯ กันใหม่หรือจะมีการปรับปรุงแก้ไขในอนาคตนี้น่าจะปรับปรุงอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ข้อสังเกตเช่นนี้ไม่ใช่ข้อสังเกตที่จะให้กับ สสร. เพราะหน้าที่ สสร. ในการยกร่างฯ เสร็จแล้วไม่มีโอกาสจะมาปรับปรุงแก้ไขอะไรอีกแล้ว ข้อสังเกตนี้เป็นข้อสังเกตที่ให้กับพวกเราเอง เพราะถ้าต่อไปจะมี

การแก้ไขปรับปรุง พวกเราคือผู้ที่แก้ไขปรับปรุงหรือถ้าเราไม่รับร่างฯ ไปถึงประชามติ แม้ไม่ผ่านประชามติ จะต้องมีการตั้ง สสร. ๒ ขึ้นมาใหม่ ผู้ร่างฯ ครั้งใหม่ก็ไม่ใช่ สสร. ชุดนี้นะครับ ฉะนั้นการตั้งข้อสังเกตจึงเป็นการตั้งข้อสังเกตให้พวกเราและให้แก่ประชาชน กระผมคิดว่าเราน่าจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบการอภิปราย วิธีการอภิปราย เพื่อว่าการอภิปรายของเรานั้น จะได้เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อการพิจารณาของเรา กระผมขอให้ความเห็นต่อไปว่า การอภิปรายนี้เราควรจะพยายามให้เป็นการอภิปรายที่ช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนทั้งในทางที่เห็นว่าเป็นว่าดี หรือเห็นว่าเป็นว่าไม่ดี ในทางที่ต้องการความกระจ่างและในการที่จะให้ข้อสังเกต ฉะนั้นน่าที่จะมีการสลับกันเท่าที่จะเป็นไปได้ระหว่างผู้ที่โน้มเอียงไปในทางที่ว่าเป็นดี และก็ผู้ที่โน้มเอียงไปในทางที่ว่าเป็นไม่ดีนะครับ เพื่อจะได้การวิเคราะห์ที่สมดุลและจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกวุฒิสภาพร้อม ๆ กับเป็นประโยชน์ต่อประชาชน นอกจากนั้น กระผมมีความเห็นว่าระยะเวลาของการอภิปรายแต่ละท่านน่าจะสำคัญ เรามีเวลาจำกัด ถึงแม้ว่าเราจะอภิปรายไปเรื่อย ๆ ก็ตาม ถ้าคนใดคนหนึ่งอภิปรายนานเกินไปก็ตัดโอกาสเพื่อนสมาชิกอีกหลายคนหรือหลายสิบคนที่จะได้มีโอกาสอภิปราย กระผมอยากจะเรียนปรึกษาท่านประธานและเพื่อนสมาชิกว่า ควรหรือไม่ที่เราจะจำกัดเวลาอภิปรายหรือพยายามช่วยกันจำกัดตัวเองที่จะอภิปรายเช่น ไม่เกินประมาณ ๑๐ นาทีเป็นต้น -----

เพราะว่าเราจะได้มีเวลาเหลือให้กับผู้อื่นที่จะอภิปรายบ้าง เพราะว่าทุกคน แม้ว่าจะมีความเห็นจะพูดเพียง ๑ นาที หรือ ๒ นาที ก็เป็นประโยชน์ และน่าจะ ได้รับโอกาส กระผมมีความเห็นเช่นนั้น ท้ายที่สุดครับ ท่านประธาน ผมเห็นว่า ขณะนี้ถึงแม้ว่าเราจะบอกว่าเราจะต้องอภิปรายเป็นเวลานาน แต่เราก็ไม่มีเวลา มากนัก เราจะต้องรีบอภิปรายให้ได้สาระที่สำคัญแล้วสรุปโดยเร็ว เพราะว่า สถานการณ์ข้างนอกนั้นกำลังเป็นไปในทางที่เป็นอันตรายต่อประเทศไทย กระผมต้องขอยอมรับว่าเมื่อเข้าที่กระผมนั่งรถมานี้ กระผมนั่งร้องไห้เมื่อนึกถึง สภาพประเทศไทย กระผมนึกถึงสภาพประเทศไทยที่ดูแต่ค่าเงินบาทลดต่ำลงไป ประมาณ ๑๐ กว่าบาท ท่านคงทราบใช่ไหมครับว่า เราเป็นหนี้ต่างประเทศอยู่ ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท ทุกบาทที่ลดค่าไปเราเป็นหนี้เพิ่มขึ้น ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท ขณะนี้ถ้านับตั้งแต่ดอลลาร์ละ ๒๖ บาท จนถึงดอลลาร์ละ ๓๙ บาท เราลดลงไป ๑๓ บาท เอา ๑๓ บาทไปคูณ ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท มันได้กว่า ๑ ล้านล้านบาท เมื่อครั้งที่มีคนเสนอว่าจะลดค่าเงินบาท ๑๕ เพอร์เซ็นต์ นักวิเคราะห์ซึ่งเป็น นักวิเคราะห์ชั้นเอกในประเทศไทยมาบอกว่า ประเทศไทยจะพังพินาศถ้าลดเงินบาท แค่ ๑๕ เพอร์เซ็นต์ บัดนี้ เราลดไปแล้วประมาณ ๕๐ เพอร์เซ็นต์นะครับ ความพินาศ บางท่านใช้คำว่า ล้มละลายของเศรษฐกิจและการเงินไทย เป็นเรื่องจริง ไม่ใช่ เป็นเรื่องที่จะมาพูดกันเล่น ๆ ได้นะครับ สถานะทางเศรษฐกิจและการเงิน เกี่ยวพันอย่างยิ่งกับระบบการเมืองการปกครองและระบบอื่น ๆ ฉะนั้นเราจำเป็นต้องสรุปให้แน่ชัดว่าเราจะเอาอย่างไร และเราจะไปไหน ผมไม่ขัดข้อง จะไม่ปฏิเสธถ้าเพื่อว่าเราจะสรุปไปในทางที่ไม่ตรงกับความเห็นของกระผม แต่กระผมคิดว่าเราต้องสรุปให้ได้ะครับ ฉะนั้นกระผมจึงเสนอแนะเป็นข้อสุดท้ายว่า ขณะนี้เรากำลังพิจารณาเป็นรายหมวดก็จริงอยู่ เราน่าจะพยายามพิจารณารายหมวด ให้จบไปค่อนข้างอย่างกระชับและรวดเร็ว แล้วเราเหลือเวลาตอนท้ายมาอภิปราย ภาพรวมของรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนั้นจะเป็นครั้งที่สำคัญ และจะเป็นครั้งที่ เป็นจุดที่เราจะตัดสินใจว่า ควรรับ หรือไม่ควรรับ แต่กระผมขอทั้งท้ายว่า การจะรับ หรือไม่รับนั้นเป็นเรื่องของพวกเรา ไม่ใช่เรื่อง สสร. การรับหมายถึงว่า เราจะใช้แบบที่เขาออกมาให้เพื่อเริ่มต้นสร้างบ้านใหม่ หรือเราจะตัดสินใจ อยู่บ้านเก่า หรือเราจะไม่เอาแบบใหม่ และก็ไม้อยู่บ้านเก่า แล้วก็เข้าสู่กระบวนการ ที่จะให้มีคนมาออกแบบหลังที่ ๓ นั่นก็เป็นสิ่งที่เราต้องร่วมกันตัดสินใจ ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญครับ คุณมานะ

นายมานะ คูสกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม มานะ คูสกูล พรรคความหวังใหม่ จังหวัดนครพนม
 ผมคิดว่าท่านประธานคงจะมีร่างรัฐธรรมนูญอยู่ ๒ ฉบับ คือ ฉบับของ สสร.
 และอีกฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน ผมขอความกรุณาท่านประธานเปิดไปที่ หมวด ๒
 พระมหากษัตริย์ และคิดว่าท่านประธานคงจะอ่านแล้วนะครับ ในมาตรา ๘
 มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ และมาดูในฉบับปัจจุบัน ในมาตรา ๖
 มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ เหมือนกันไหมครับ ท่านประธานครับ
 เหมือนกันไหมครับ คือ มาตรา ๘ ถึง มาตรา ๑๑ ในฉบับใหม่ แล้วจาก
 มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๙ ในฉบับเก่า ที่แรกผมก็ไม่ตั้งใจนะครับ ท่านประธาน
 ในกรณีที่ประเด็นปัญหาในเมื่อวานนี้ เมื่อคืนนี้ที่มีการถกเถียงกันในสภาแห่งนี้
 ผมก็ไม่ตั้งใจนะครับ เพราะผมคิดว่ารัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นมาใหม่นี้ก็มีทั้งส่วนดี
 และก็มีทั้งส่วนด้อยแน่นอนครับ คนเราทำอะไรจะให้มันดีไปหมดทุกอย่าง
 มันเป็นไปได้ไม่ได้ ผมไม่เคยเห็นใครในสังคมนี้ ในโลกนี้ทำอะไรดีไปครบทุกอย่าง
 แม้กระทั่งฟันกับลิ้นของเราอยู่ด้วยกันมาตั้งแต่เกิด ตั้งแต่อยู่ในท้องพ่อท้องแม่
 ก็ยังมากัดกันได้ แล้วจะมาอะไรกับมือที่เราไปทำ ท่านประธานลองขีดดูสิครับ
 ถ้าท่านไม่เอาไม้บรรทัดขีดในระยะความยาว ๕ นิ้ว โดยใช้ปากกาขีดธรรมดา
 ๓ เส้นแค่นั้นละครับ มันก็จะเกิดการบิดเบี้ยวเกิดขึ้น-----

นี่คือความเป็นปฤชณ แต่เมื่อเข้านี้ท่านประธานอุทัย พิมพ์ใจชน ท่านได้ตอบ
 ในสภาแห่งนี้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ประกาศใช้แล้วนั้น จะยกเลิกฉบับเก่า
 โดยปริยายตามมาตรา ๖ โดยอนุโลม ทำให้ผมติดใจขึ้นมาทันที ท่านประธานครับ
 ขอย้อนกลับไปทบทวน ๑ มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
 บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้
 บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ เหมือนกันกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับเดิมทุกอย่าง
 เป็นถ้อยคำอันเดียวกัน ท่านประธานครับ แต่ในบทบัญญัติของมาตรา ๖ นี้
 ที่ใช้บังคับกันมา เป็นการยกเลิกเฉพาะบางมาตราของกฎหมาย ยกเลิกข้อบังคับ
 บางข้อ ซึ่งขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ มิได้เป็นการยกเลิกไปทั้งฉบับ ท่านประธาน
 เป็นนักกฎหมายของประเทศไทย ที่ว่าอยู่ในแฉกต้น ๆ ท่านก็คงจะทราบดี
 ท่านประธานครับ ที่นี้ย้อนกลับมาดูรัฐธรรมนูญฉบับใหม่กับฉบับเก่านั้นครับ
 ในหมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๑ ในร่างฯ ฉบับเดิม ประเทศไทยเป็น
 ราชาอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ และในฉบับใหม่ก็เขียนไว้ว่า
 มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้
 เหมือนกับทั้งคำว่า มาตรา ๑ และตัวอักษรทุกถ้อยคำจะผิดกันแต่ว่าเล่มนี้
 พิมพ์ตัวเล็กกว่า เล่มนี้พิมพ์ตัวใหญ่กว่า ท่านประธานครับ ทำไมผมจึงมากล่าวถึง
 ๒ มาตรานี้ ๒ หมวดนี้ ทางท่านประธานอุทัยท่านอาจจะขึ้นมาตอบว่า เนื่องจาก
 บทมาตรา ๘ กับมาตรา ๖ เดิม ถึงจะเขียนเหมือนกันก็จริงแต่คนละมาตรา
 สามารถที่จะใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ยกเลิกฉบับเก่าได้ ผมไม่เถียงแต่ในบททั่วไปนั้น
 มาตรา ๑ ระหว่างรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับนี้เหมือนกันทุกอย่าง ถามว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่
 ตามมาตรา ๖ ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับเก่าได้หรือไม่ อันนี้ผมขอให้ท่านได้ตอบ
 ให้ชัดเจนนะครับ ผมต้องการให้รัฐธรรมนูญนี้ผ่านออกไป ตามเจตนารมณ์อันบริสุทธิ์
 ของท่านสมาชิก สสร. ตามกำลังความสามารถ ตามความนึกคิดของท่าน ที่อยากจะ
 ให้รัฐธรรมนูญนี้มีการเปลี่ยนแปลง อาจจะเกิดภาพที่ดีขึ้นกับประเทศไทย หรืออาจจะ
 เกิดภาพที่แย่ขึ้นกว่าเก่ากับประเทศไทย ก็ไม่มีใครทำนายได้ แต่ทุกคนก็อยากจะลอง
 ผมขอกราบเรียนว่า ถ้าจะให้ผมรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็ขอให้
 ออกไปอย่างสมบูรณ์ ถ้าเป็นคนที่ครบอาการ ๓๒ ไม่ใช่มีอาการสมองฝ่อออกไป
 มันจะทุพพลภาพ ท่านประธานครับ อาจจะย่อยเปลี่ยนเสียก็ได้ อย่าให้เป็นรัฐธรรมนูญ
 ที่ไม่สมบูรณ์ เพราะฉะนั้นท่านต้องตอบให้สมบูรณ์ เพื่อทำความเข้าใจกับ
 สมาชิกสภาแห่งนี้ เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชนที่รับฟังอยู่ ว่าถ้ามีการ
 ประกาศใช้ออกไปแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะยกเลิกฉบับเก่าทั้งหมด โดยไม่ต้อง

ไปเติมข้อความไว้ที่จุดไข่ปลาอย่างที่ท่านว่า เพราะเราก็ยอมรับกันแล้วว่า ถ้าเติมได้ก็คือปี พ.ศ. ที่ประกาศใช้ หลังจากลงพระปรมาภิไธยแค่นั้นเองนะครับ ท่านประธาน อย่างอื่นจะไปเติมไม่ได้ เพราะมีการพูดกันมามาก ท่าน สสร. ท่านก็เห็นด้วยว่าใครจะไปเติมอย่างอื่นก็ไม่ได้ ก็คือเว้นไว้เติมปี พ.ศ. ที่ประกาศใช้ แล้วก็เติมในส่วนบนนะครับ ก็คือ เป็นปี พ.ศ. เหมือนกัน จะไปเติมถ้อยคำอย่างอื่นซึ่งเป็นสาระสำคัญ เป็นการทำได้ นี่มี การตอบชัดเจนในสภา เพราะฉะนั้นผมขอกราบเรียนว่าขอให้ท่านตอบผมมา ให้ชัดเจนนะครับ เพื่อที่ผมจะได้ตัดสินใจในมาตราอื่น ๆ เมื่อคืนผมกลับไปบ้าน ผมก็นอนไม่หลับ เพราะว่าฟังหลายท่านก็เห็นว่า ฟังคนนี้ก็ดีมีเหตุมีผล ฟังทาง สสร. ชี้แจงก็เป็นเหตุเป็นผล ทำให้ผมตัดสินใจลำบาก แต่ผมก็ยังจะ พยายามฝืนใจที่จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่อไป -----

แต่พอมาท่านประธานอุทัยชี้แจงเมื่อเช้านี้ ทำให้ผมอดที่จะยกมือขอลุกขึ้น
ซักถามในสภาแห่งนี้ไม่ได้ ท่านประธานครับ ผมกราบขอความกรุณาให้ทาง
สสร. ได้กรุณาชี้แจงให้ผมได้เข้าใจ และให้พี่น้องประชาชนทั่วประเทศ
ให้ท่านสมาชิกสภาผู้ทรงเกียรติแห่งนี้ได้เข้าใจด้วย เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ว่าสิ่งที่ท่านชี้แจงนั้นสมเหตุสมผลแล้วว่าสามารถยกเลิกกันได้ และผมก็
จะได้ร่วมกับท่านพิจารณาต่อไป ไม่อย่างนั้นผมก็พิจารณาด้วยความ
ตะจิตตะขงใจ กราบขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณลิขิต

ศาสตราจารย์ลิขิต วีรเวทิน (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม ลิขิต วีรเวทิน สสร. ผู้เชี่ยวชาญ
ทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ประเด็นที่ผมจะชี้แจงนั้นเพียงสั้น ๆ
เพราะมีการพูดซ้ำกันหลายครั้งก็คือประเด็นที่ว่า เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ไม่ได้ระบุไว้ชัดแจ้งว่ามีการยกเลิกฉบับเก่านั้นจะเกิดปัญหาหรือไม่ ผม
ขออนุญาตชี้แจงดังต่อไปนี้ครับ ในการร่างกฎหมายนั้นกระทำได้ด้วยการ
ระบุอย่างชัดแจ้ง นั่นคือวิธีหนึ่ง อีกวิธีหนึ่งนั้นอาจจะกระทำได้โดยนัย
ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นจะเห็นได้เด่นชัดว่า โดยนัยแล้ว ในคำปรารภ
ก็ดี ในบทเฉพาะกาลตั้งแต่มาตรา ๓๑๔ เป็นต้นไปก็คือนั้น เป็นการบ่งนัยไว้ว่า
เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้แล้ว ฉบับเก่าต้องยกเลิก เช่น ในบทเฉพาะกาล
มาตรา ๓๑๔ ก็เป็นการระบุถึงสถาบันเดิมซึ่งอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ทำหน้าที่
ต่อไป อันนี้คือเหตุผลข้อที่ ๑

เหตุผลข้อที่ ๒ ซึ่งเป็นเหตุผลที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง และผมอยากจะ
กราบเรียนให้สภาแห่งนี้ก็ทวนถึงการตั้ง สสร. สสร. เกิดขึ้นจากการแก้ไข
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ทวิ จริง ๆ ก็คือการเดิมเข้าไป และ สสร. นั้น
ก็เลือกโดยการลงคะแนนเสียงของรัฐสภาแห่งนี้ ที่สำคัญที่สุดในมาตรา ๒๑๑
นั้นระบุไว้ชัดว่า เป็นคำสั่งให้ สสร. ไปจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ
เมื่อท่านสั่งให้ สสร. ไปจัดทำ โดย สสร. นั้นเลือกตั้งโดยท่าน เมื่อการ
ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยนัยก็แปลว่า ถ้าฉบับที่ สสร. ทำนั้น
ผ่านโดยท่าน คือโดยรัฐสภา รัฐธรรมนูญฉบับเดิมนั้นก็คงจะยกเลิกโดยปริยาย

ประเด็นที่ ๓ หรือเหตุผลที่ ๓ ก็คือในมาตรา ๗ ซึ่งมีการระบุไว้
ชัดว่า ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้น

ไปตามประเพณีการปกครองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเพณีแห่งการปกครองนั้นไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ประเทศไทยที่มีรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับในเวลาเดียวกัน

เพราะฉะนั้นเมื่อใช้เหตุผล ๓ ข้อดังกล่าวแล้ว ก็เห็นเด่นชัดว่าถึงแม้ไม่มีระบุนิวอย่างชัดเจน โดยนัย และโดยคำสั่งจากสภานี้ให้ สสร. ไปจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ ก็คือการยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือ พ.ศ. ๒๕๓๔ ในกรณีที่จะผ่านรัฐสภา

ประการสุดท้าย ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมอยากจะกล่าวถึงรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่งของประเทศในเอเชีย นั่นคือรัฐธรรมนูญเมจิ (Meiji) ของญี่ปุ่น เป็นรัฐธรรมนูญที่ร่างโดยเลียนแบบรัฐธรรมนูญเยอรมัน ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้นมิได้มีการบ่งว่า ใครเป็นผู้ตั้งคณะรัฐมนตรี แต่ก็โดยนัยจะต้องตั้งโดยองค์จักรพรรดิ นี่คือตัวอย่างอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นแล้วในประเทศเอเชียนี้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ ก่อนที่จะอภิปรายต่อไป ผมขอความกรุณาได้ไหมครับว่า ประเด็นเรื่องที่เราพูดกันถึงว่ามีรัฐธรรมนูญกี่ฉบับจะใช้บังคับนี้ เราพูดกันมาตั้งแต่เมื่อวานตอนเย็น แล้วก็วันนี้ตอนเช้าอีกครั้งวันแล้ว ถึงจะชักใช้ไล่เสียง สสร. อย่างไรก็ตามก็ได้คำตอบเพียงเท่านั้นละครับ เพราะว่า สสร. ไม่ใช่ตุลาการรัฐธรรมนูญ เราจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็เป็นเรื่องของเรา เพราะฉะนั้นถ้าเราเห็นว่าบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนี้มันใช้ไม่ได้ ตอนที่เราลงคะแนนเราก็จะได้ไปพิจารณากันตอนนั้น หรือเราจะพิจารณากันในรูปแบบรวมในภาพหลังก็ได้ เมื่อเขาอธิบายสักครั้งหนึ่งแล้วก็น่าจะพอนะครับ มันก็ได้เท่านั้นละ เพราะถึงอย่างไรจะฟังได้หรือฟังไม่ได้มันก็อยู่ที่สภานี้ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพิจารณาแล้วคำนวณกันต่อไป ผมว่าเราเดินหน้าต่อไปเถอะครับ เราอย่ามวนซ้ำซากกันอยู่ที่ประเด็นนี้อยู่เลยนะครับ

เชิญคุณชายสุชุมพันธุ์ครับ

หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(กรุงเทพมหานคร) : ขอบพระคุณมากครับ ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ
กระผม หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร
พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอ
ขอบพระคุณท่านวุฒิสมาชิกไพบูลย์ ขอบก๊วยที่ต้องเอ่ยนาม ผ่านท่านประธานรัฐสภาไปนะครับ
ที่ท่านได้เตือนสติพวกเราอย่างดีในการอภิปราย ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ รัฐสภาเป็นสถาบันที่ต้องใช้ภูมิปัญญา เหตุผล
และความรู้ในการที่จะพิจารณาเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
และในการที่จะตัดสินใจเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน แต่นอกจาก
ท่านสมาชิกรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ก็ได้แสดงภูมิปัญญา หลายท่านได้แสดง
ภูมิปัญญา เหตุผล และความรู้ตามความคําความหมายในการอภิปรายเมื่อวานนี้และ
ในวันนี้เป็นอย่างดี แต่ท่านประธานที่เคารพครับ นอกเหนือจากภูมิปัญญา เหตุผล
และความรู้แล้ว สถาบันรัฐสภาแห่งนี้จำเป็นต้องมี และจำเป็นต้องใช้สามัญสำนึก
อีกด้วยในการพิจารณาเรื่องสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ท่านประธาน
ที่เคารพครับ หลักสามัญสำนึกน่าจะทำให้เราเห็นพ้องต้องกันในเรื่อง
สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเมื่อวานนี้เราได้อภิปรายไปแล้ว และในวันนี้เรา
กำลังอภิปรายในหมวดที่ ๒ อยู่ หลักสามัญสำนึกน่าจะทำให้เราเข้าใจว่าทุกท่าน
ที่อยู่ในสถาบันรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ ต่างมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน
พระมหากษัตริย์เหมือนกัน การแสดงความห่วงใย การมีความห่วงใยในเรื่องนี้
เป็นเรื่องที่ดี และได้มีการตัดสิน วิพากษ์วิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญในส่วนนี้อย่างมาก
พอสมควรไปแล้ว แต่ในที่สุดแล้วนี้สังขาร ท่านประธานครับ คือทุกคนทุกท่าน
ในที่นี้มีความจงรักภักดีเหมือนกัน และผมเชื่อครับว่าท่านสมาชิกรัฐสภาแห่งนี้ถ้า
ท่านใดมีข้อมูลมีหลักฐานว่าบุคคลใดในที่นี้ไม่ว่าจะจะเป็นสมาชิกรัฐสภา หรือ สสร.
ไม่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หน้าที่ของท่านก็คือไปแจ้งความ
ดำเนินการตามกฎหมาย ซึ่งผมคิดว่าไม่จำเป็นต้องทำ เพราะทุกคนในที่นี้
มีความจงรักภักดีเหมือนกัน -----

ด้วยเหตุผลนี้ ผมคิดว่าการอภิปรายในเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์นี้เราน่าจะ
ได้ทำเพียงพอแล้ว เพราะหน้าที่หลักของเราไม่ใช่เพื่อแสดงว่าเราจงรักภักดี
ด้วยวาจาเท่านั้น หน้าที่ของเราคือจำเป็นจะต้องแสดงความจงรักภักดีด้วย
การทำงานในการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งให้ดูถึง
ข้อดีและข้อเสียของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้กว้างขวางมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
การหยิบยกเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นเหตุผลในการโจมตีผลงานของ
สสร. และท่าน สสร. บางท่าน ผมคิดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้นในรัฐสภาอัน
ทรงเกียรติแห่งนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมขอเรียนปรึกษานะครับ ผมขอ
เรียนปรึกษาว่า เราได้อภิปรายในเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์เพียงพอแล้ว
หรือยัง เราควรจะข้ามไปหมวด ๓ แล้วหรือยัง ผมขอกราบวิงวอนอีก
ครั้งหนึ่งครับ ขอกราบวิงวอนท่านสมาชิกรัฐสภาผ่านท่านประธาน ว่าหน้าที่
ของเราคือการพิจารณาและอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ เพราะชาวโลกกำลัง
จับตามองเราครับ ว่าเรามีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหา ที่จะให้หลุดพ้น
จากกันขังของสภาวะวิกฤติเช่นนี้ได้หรือไม่อย่างไร ผมขอกราบเรียน
ท่านประธานอย่างนี้ ขอเรียนปรึกษาอย่างนี้ครับ ขอข้ามไปเลยได้ไหมครับ
ขอข้ามไปหมวด ๓ เลยได้ไหมครับ เพราะทุกคนในที่นี้ผมเชื่อว่า มีความจงรัก
ภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เหมือนกัน ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณอดิศร

นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ ผม นายอดิศร เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดขอนแก่น พรรคความหวังใหม่ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาตแสดง
ความคิดเห็นในหมวด ๒ หรืออาจจะพาดพิง ไปหมวด ๑ หรือมาตราอื่น ๆ บ้าง
ก็คงไม่รบกวนเวลาในสภาแห่งนี้มาก ท่านประธานครับ ผมเกิดไม่ทันปี ๒๔๗๕
แน่นอนครับ แต่ผมก็อ่านหนังสือศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ ผมเสียหายอาจารย์
ผมคนหนึ่งที่ท่านไม่อยู่ ณ ตรงนี้ ท่านด่วนจากไปเสียก่อน ท่านอาจารย์
สมภพครับ ถ้าอย่างนั้นคงจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้แสดงทรรศนะ
ที่มีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ปี ๒๔๗๕ นั้น มีคณะราษฎรซึ่งไปศึกษาอยู่
เมืองนอกเมืองนา อยากเปลี่ยนแปลงต่างประเทศเขา ก็มายึดอำนาจจาก
องค์พระมหากษัตริย์ แล้วก็สถาปนาตนเองขึ้นเป็นผู้ปกครองบ้านเมือง เขียน
กฎหมายรัฐธรรมนูญขึ้นมา ในขณะที่นั้นคนไม่รู้จักกฎหมายรัฐธรรมนูญหรอกครับ

จนมีคำพูดว่า รัฐธรรมนูญคืออะไร มีคนตอบว่า รัฐธรรมนูญก็คือลูกชายพระยาพหลฯ ในขณะนั้นครับ แนนอนตอนนั้นประชาชนยังไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ใช้รัฐธรรมนูญกันมาเปลือง ดังที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้ทราบ ๑๕ ฉบับ สถานการณ์การเมืองแต่ละยุคแต่ละสมัยจำเป็นต้องมีกติกาที่เหมาะสม ปี ๒๔๗๕ ปี ๒๔๙๒ หรือปี ๒๕๐๖ ล้วนมีกติกาที่เหมาะสมในสังคมนั้น การร่างรัฐธรรมนูญ เกิดจากผู้มีอำนาจ เกิดจากคณะปฏิวัติรัฐประหาร ๖๕ ปี ประชาธิปไตยเมืองเรา ปฏิวัติ รัฐประหาร ก่อการกบฏ สำเร็จบ้าง ไม่สำเร็จบ้าง ๒๘ ครั้ง ใครมีอำนาจคนนั้นก็ไปร่างรัฐธรรมนูญ ให้คำจูนอำนาจและบัลลังก์ของตนเอง อันนี้ ปฏิเสธไม่ได้ ผมมีโอกาสเห็นการเคลื่อนไหวเรียกร้องรัฐธรรมนูญอย่างน้อย ๒ ครั้ง ในชีวิตที่กระผมอายุ ๔๕ ปี เมื่อเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ผมเรียนอยู่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ ๔ ผมเป็นฟันเฟืองเล็ก ๆ เท่านั้นเอง ผมจำได้ว่าผู้ปกครองบ้านเมืองในขณะนั้นดูถูกคนที่ไปแจกแถลงการณ์ ๑๓ คน นักศึกษามันจะมีประโยชน์อะไร พอจับเข้าไปเท่านั้นละครับ เป็นฟันเฟืองไฟมาจากไหน ก็ไม่ทราบ เต็มสนามมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฟ้าดำ งดสอบต่าง ๆ มา รับไม่ไหวอดไม่ไหว ๑๓ กบฏ ถูกจับก็ต้องปล่อยเขาออกมา อันนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ทุกคนนั่งอยู่ตรงนี้ ผมคิดว่าโอกาสเข้าร่วม วิทยุผ่านวีรชนก็ยังไม่ได้พูดไม่ได้เกิดหรือครับ -----

เหตุการณ์ที่ ๒ ก็คือ ปี ๒๕๓๕ พฤษภาทมิฬ วีรชนก็ยังไม่ได้พูด ไม่ได้เกิด
 ยืนวนเวียนอยู่แถวนี้แหละครับ วนเวียนอยู่แถวนี้จริง ๆ เพราะเขาเรียกร้อง
 อยากให้ผู้มีอำนาจดูแลเขา ดูแลผู้อยู่ใต้ปกครอง ท่านประธานที่เคารพ
 เราเห็นด้วยในการที่ให้มีมาตรา ๒๑๑ เป็นการปฏิรูปการเมือง ทุกคนนั่งอยู่ตรงนี้
 ทุกคนจำได้ว่าเราเบลอ (Blur) กันในขณะนั้น เพราะว่าไม่รู้จะไปทางไหน
 จำเป็นต้องรับมาตรา ๒๑๑ ทุกคนในรัฐสภาแห่งนี้ยอมรับให้มีมาตรา ๒๑๑ ก็หมายความว่า
 ท่านได้ทำมาตรา ๒๑๑ เพื่อจะจัดตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นมา ตอนแรกไม่ได้ใช้
 ชื่อว่า สสร. นะครับ คิดชื่อไม่ถูกว่าจะคิดอะไรบ้าง คิดกันไม่ออก จนได้มาเป็น
 สสร. ก็มีข้อสังเกตว่า

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ตกลงคุณอภิสิทธิ์จะไม่อภิปรายหมวด ๒
 ใช่มั้ยครับ

นายอภิสิทธิ์ เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
 กำลังอภิปรายครับ ท่านประธานครับ ผมอภิปรายไม่เกิน ๑๐ นาทีครับ เพื่อให้
 ประชาชนชาวไทยมีความหวังครับ เมื่อให้เขาไปร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เราตัด
 แขนซ้าย แขนขวาให้ไป เขาไม่ต้องการให้ ส.ส. ส.ว. เป็นคนร่างรัฐธรรมนูญ
 เพราะมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง เรามอบอำนาจให้ท่านแล้ว ท่านก็ทำมาแล้ว ผมก็
 บอกว่า ท่านได้ร่างมาสมเกียรติยศที่เราได้มอบให้ ผมอ่านละเอียดจนครบ
 ท่านร่างก้าวหน้ากว่าทุกฉบับ ไม่ว่าจะเป็นหมวด ๒ หมวด ๒ อาจจะเปลี่ยนแปลง
 อะไรเลย แต่ว่าเพิ่มเติมขึ้นมาในส่วนศาลปกครองว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง
 ตรงนั้นก็เป็นสิทธิในการเพิ่มขึ้นมา ผมคิดว่าท่านก้าวหน้า ท่านประธานครับ
 การเคลื่อนไหวใด ๆ ของพี่น้องประชาชนเป็นสิทธิอันชอบธรรม แต่อย่างงูชาวบ้าน
 จนคิดว่า สสร. เขาทำผิด ผมไม่ได้ไปเชียร์ สสร. นะครับ อันไหนดีว่าดี อันไหนไม่ดี
 ก็ว่าไม่ดี ทุกท่านอยู่ตรงนั้น นั่งอยู่ตรงนี้ผมรู้จักหมด ทุกคนเคยเป็น ส.ส. เคยติดคุก
 ติดตาราง ผมจะไม่พูดซ้ำ นั่นคือการต่อสู้ ผมจึงขออนุญาตท่านประธานว่า เพื่อชาติ
 เพื่อเศรษฐกิจ เพื่อคนที่หวังในชาติบ้านเมืองนี้ ผมไม่อยากจะท่านใช้เวลามาก
 ในสภาแห่งนี้ ผมอยากให้ทุกท่านพูดเสียงเดียวกันว่า รับผิดชอบกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้ ชาติบ้านเมืองจะได้สูงขึ้น การเมืองจะได้สะอาดขึ้น ผมจะมีโอกาสเข้ามา
 สภาแห่งนี้หรือไม่อันนั้นเป็นเรื่องของอนาคต ท่านอ่านกฎหมายรัฐธรรมนูญ ผมบอก
 หลายครั้งว่า ต้องถอดตำแหน่งรัฐมนตรีออก ต้องถอด ส.ส. ส.ว. ออกถึงจะเข้าใจ
 หากท่านมีตำแหน่งหน้าที่ อ่าน ๑๐ วันก็ไม่เข้าใจ ผมจึงขอวิงวอนพี่น้องทั่วประเทศด้วย

เราคิดอย่างนี้กันมากเราพร้อมที่จะโหวต (Vote) ใช้คำว่า เห็นชอบ
กับกฎหมายรัฐธรรมนูญของท่าน ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ ผมฟัง ๓ - ๔ ท่าน
สุดท้ายแล้ว ไม่มีใครติดใจพูดหมวด ๒ เลย ผมจะหาหรือจากที่ประชุมว่าจะสมควร
ผ่านหมวด ๒ หรือไม่

นายสุเทพ ศิบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ จำเป็นจริง ๆ ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เดี๋ยวครับ กรุณานั่งก่อน
ถึงอย่างไรก็ได้พูด เดี๋ยวผมจะให้พูดคนแรก

นายสุเทพ ศิบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ไม่ใช่ครับ คือผมติดตกลงกันไว้นะครับ ผมไม่ใช่เวลาท่านมากหรอกครับ คือผมติ
ตกลงกันไว้ว่า ถ้าเผื่อจะพูดให้จบ ผมมีความเห็นด้วยกับท่านผู้อภิปราย จะผ่านไป
โดยเร็ว แต่บังเอิญเราตกลงมติดกันไว้ว่า ถ้าใครจะพูดหมวด ๒ นี้ให้ไปถึง
คำปรารภได้นิดหนึ่ง สิ่งที่ผมจะพูด ประการแรก ผมไม่ได้พูดเรื่องคำปรารภ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ครับ เดี๋ยวถึงหมวด ๓ แล้วผม
จะให้พูดย้อนไปถึงคำปรารภด้วยก็ได้ ผมจะขอหาหรือจากที่ประชุมว่าเราจะผ่านหมวด ๒
ไปได้หรือยังนะครับ ไปเริ่มต้นหมวด ๓ ท่านผู้ใดเห็นว่าควรผ่านหมวด ๒ กรุณา
ยกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนมาก)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่ายังควรอยู่ที่หมวด ๒
กรุณายกมือขึ้นครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มีนะครับ เชิญในหมวด ๓ เลยครับ

นายสุเทพ ศิบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ กราบขอบพระคุณครับ ผมใช้เวลาไม่มากหรอกครับท่านประธาน
กระผม สุเทพ ศิบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
พรรคความหวังใหม่ กระผมใช้เวลาไม่นานหรอกครับ ก่อนอื่นกระผมต้องกราบขอโทษ
ไปถึงท่านประธาน ประธานโทษที่ต้องเอยนาม ท่านวันมูหะมัดนอร์ มะทา ที่ว่า
กระผมได้ลุกขึ้นมาปรึกษาเชิงประจักษ์ว่า การจัดการให้มีการอภิปรายกันนั้นบางที

ไม่ทราบชื่อของสมาชิก เรื่องนี้ผมขอคิดเดี่ยว คือไม่ใช่ผมหรือครับ มันจำเป็น

(นายสุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พัทลุง)

ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณสุทัศน์มีอะไรประท้วง เชิญครับ

นายสุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พทลง) :
 ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 จังหวัดพทลง พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
 คงก็จะเป็นการประท้วง แต่ว่าคงจะขอหารือท่านประธาน และขอขอบคุณ
 ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเป็นอย่างสูงที่กำลังอภิปรายอยู่นะครับ เนื่องจากว่า
 ท่านจุรินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ ได้ขอคำปรึกษาต่อท่านประธานไว้ก่อนที่จะมี
 การอภิปรายหมวด ๒ นะครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เคียวให้คุณสุเทพ
 พูดจบก่อนครับ

นายสุทัศน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พทลง) :
 ขอบขอบคุณครับท่านประธาน

นายสุเทพ คีบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
 คือผมเคารพท่านอภิปรายนะครับ ผมไม่ทำให้ท่านเสียเวลามากหรอกครับ
 คือที่กระผมต้องกราบขอโทษ เพราะว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการกำหนด
 ผู้อภิปราย ที่ผมบอกที่ต้องขอโทษ เพราะว่าเคยมีปัญหากับผมนะครับท่านสมาชิกครับ
 สมัยผมเป็นผู้แทนฯ เข้ามาใหม่ ๆ ประธานท่านไม่รู้จักชื่อไปเรียกชื่อคุณพ่อผม
 ทั้ง ๆ ที่ตัวผมเข้ามาแทนคุณพ่อแล้ว กระผมก็เลยต้องกราบขอโทษ เลยต้อง
 พูดไว้เสียก่อน ที่นี้คราวนี้สิ่งที่ผมจะพูดนะครับ ผมอยากจะพูดเกี่ยวกับเรื่องนี้
 แหะละครับ ท่านบอกว่าอนุญาตให้พูดถึงคำปรารภ จะไม่ซ้ำประเด็นหรอกครับ
 จะไม่เกี่ยวถึงเรื่องว่า กฎหมาย ๒ ฉบับอะไรหรอกครับ สิ่งที่ผมจะพูดในขณะนี้
 ก็คือคำปรารภของท่านสมาชิก สสร. มีส่วนหนึ่งที่บอกว่าท่านจะส่งเสริม
 สิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสาระสำคัญ ผมขอพูดประเด็นนี้ประเด็นเดียวครับ
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะทำโดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ
 เสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองทุก ๆ ท่านพูด
 นะครับว่า การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้จะเป็นการแก้ไขหลายสิ่งหลายอย่าง
 แล้วท่านก็พูดว่า รัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณาอยู่นี้มีผลกระทบไปถึงเศรษฐกิจ
 มีผลกระทบไปถึงจิตวิทยาของประชาชน สิ่งที่ผมอยากจะสอบถามท่าน สสร.
 อยู่ขณะนี้โดยตรง กระผมเห็นว่าวิธีการดำเนินการของท่านกับคำปรารภ
 ของท่าน บางทีมันไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพโดยแท้จริง
 และบางทีเป็นการซ้ำเติมเศรษฐกิจ กระผมขอยกตัวอย่างให้ท่านฟังดังนี้ครับ

เท่าที่ท่านร่าง เท่าที่ท่านดำเนินการมานั้น กระผมได้เห็นพฤติกรรม ถ้าผม
ไม่ใช่คำว่า คำทนิ ผมก็ 모르จะใช้คำว่าอะไร จะตั้งเป็นข้อสังเกตก็ไม่ได้
คือสิ่งที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้ เป็นสิ่งซึ่งเหมือนกับว่า ท่านนั้นได้จำกัดสิทธิของ
หลาย ๆ ท่าน แม้แต่ผู้อภิปรายบางท่านก็เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชน
มีการบอกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับที่จะสร้างโครงสร้างใหม่ที่
อยากจะให้ประชาชนยอมรับ อยากจะให้ประชาชนนั้นมองในภาพรวม
นี้แหละครับท่านที่เคารพ ในฐานะที่ สสร. ท่านก็เป็นประชาชนคนหนึ่ง
ท่านมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นของท่านได้ แต่ท่านอย่าลืมนะครับว่า
ท่านอยู่ในสถานะอะไร ท่านอยู่ในสถานะของผู้ร่างฯ นะครับ

เพราะฉะนั้นกระผมขอได้ไหมครับ ขอให้ท่านให้ใช้วิญญาน ให้ใช้ความรู้สึก เหมือนกับที่ท่านปรารถนาไว้คือจะให้สิทธิ คำว่า จะให้สิทธิ ในที่นี้คือขอให้ ประชาชนได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยที่ท่านไม่มาทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นการขึ้นำ ที่กระผมยกตัวอย่างเช่นนี้เพราะอะไร เพราะเท่าที่ สสร. แถลงไว้ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยภาพรวมแล้วนั้นดี แต่ท่านเคยบอกผม ไหมครับ ว่าสิ่งที่ไม่ดีเล็ก ๆ น้อย ๆ คืออะไรบ้าง ประธานโทษ ผมต้อง ขอเอย่ยนามท่าน สสร. ท่านหนึ่งซึ่งก็จบจากสถาบันเดียวกับกระผม ผมไม่ เอย่ยนามดีกว่า เอาเป็นว่ารายการเจาะใจเมื่อคืนนี้ มีท่าน สสร. ท่านหนึ่ง ท่านพูดว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ผมไม่เห็นด้วย ยกตัวอย่าง เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มาสมัคร ท่านผู้พูดนั้นท่านคงทราบเองนะครับ ท่านบอกว่า ท่านฝันใจรับ แต่ท่านแพ้โหวต ในฐานะที่ผมเป็นตัวแทนของ ประชาชน ผมเห็นด้วยที่จะให้ผู้มีคุณสมบัติมีสิทธิเป็น ส.ส. แล้วผมจะไปตอบ คนที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาดรีตรงไหน เพราะฉะนั้นบางทีท่านก็ต้องโปรดให้ ข้อมูลกับกระผมด้วยว่า ท่านกำหนดคุณสมบัติเป็นปริญญาดรีนั้น ผู้ที่เห็นด้วยและผู้ ไม่เห็นด้วยเขามีความเห็นอย่างไร ท่านบอกว่าท่านไม่เห็นด้วย แต่ท่าน ไม่ยอมให้ความเห็น ท่านพูดแต่เพียงว่าท่านแพ้โหวตในการประชุม นี่แหละครับ คือสิ่งที่ผมอยากจะกราบขอรับรอง

ต่อไปประการที่ ๒ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวในการให้รับ รัฐธรรมนูญนั้น กระผมต้องกราบขออภัยเป็นอย่างยิ่งที่จะเอย่ยนามท่านรัฐมนตรี อติสร ท่านรัฐมนตรีอติสรเข้ามาพูดให้รับ ซึ่งก็ไม่ว่าจะเป็นวิญญานของ ประชาธิปไตยหรือไม่ ความจริงแล้วรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถ้าจะว่ากันไปแล้ว ผมอยากจะให้ท่าน สสร. ประกาศให้ประชาชนทราบสิครับ ว่ารัฐธรรมนูญ ฉบับร่างนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกทุกท่านไม่มีสิทธิ ไม่มีอำนาจ ที่จะทำให้ออกไปหรือล้มไปได้เลย มีมาตราไหนครับที่กำหนดสิทธิหรืออำนาจ ของสมาชิกหรือสภาผู้แทนราษฎรทำให้ร่างรัฐธรรมนูญนี้ตกไปได้ มีไหมครับ ไม่มีเลย แต่ทำไมถึงมีการเคลื่อนไหว บอกว่าจะมีขบวนการของผู้แทนราษฎร จะมีขบวนการของวุฒิสมาชิกล้มรัฐธรรมนูญอันนี้ เตะร่างรัฐธรรมนูญอันนี้ให้ตกไป ความคิดนี้มาจากไหน ผมคิดว่า สสร. ทุกท่านก็คงจะได้ยินความคิดอันนี้ แต่ ทำไมท่านไม่ออกมาแถลงให้ประชาชนทราบเสียล่ะครับ ว่าผู้แทนราษฎรหรือ วุฒิสมาชิกไม่มีสิทธิ ไม่มีอำนาจที่จะโหวตให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตก เพราะอะไร

เพราะถ้าเพื่อสภานี้ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไหมครับ ไม่ตก แต่จะไปสู่กระบวนการไหน ไปสู่กระบวนการประชาชนจะต้องลงประชามติ ท่านที่เคารพครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะถามท่านอยู่คนหนึ่ง ท่านร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมาท่านพิมพ์ลงไปว่าฉบับประชาชน แต่ท่านจะมาบีบบังคับหรือว่ามาบอกกันเดี๋ยวนี้เลยว้าให้สภานี้รับ ท่านจะให้มันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับสภาหรือฉบับประชาชน ตัวกระผมเองนะครับ ถ้าเพื่อผมรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมก็รับได้ แต่ผมจะไปตอบประชาชนที่เขาไม่เห็นด้วยว่าอย่างไร ถ้าผมบอกว่ารับ รับเสร็จแล้วผู้ที่มีคุณวุฒิไม่ถึงปริญญาตรีเขาบอกว่าผมเลือกท่านไปเป็นผู้แทนราษฎรของผม ท่านจะต่อสู้อะไรให้สิทธิเฉพาะผู้ที่จบปริญญาตรีหรือ แล้วพวกผมท่านไม่ต่อสู้อะไรให้หรือ ผมอยู่ในสถานะของตัวแทนของทุกคุณวุฒิ ผมอยู่ในสถานะตัวแทนของทุกอาชีพ เพราะฉะนั้นการที่มีขบวนการหรือสิ่งใดก็ตามที่มากำหนดบอกว่าให้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ความจริงถ้าจะว่าไปแล้วเป็นการตัดสิทธิประชาชน เพราะอะไร เพราะถ้าสภานี้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประชาชนจะไม่มีสิทธิลงมติ ถูกต้องไหมครับ ท่านคิดถึงข้อนี้ไหมครับ บางทีการรับร่างรัฐธรรมนูญหรือการเรียกร้องให้สภารับเลยเท่ากับเป็นการตัดสิทธิประชาชนอย่างหนึ่งนะครับ ผมอยากจะมีรัฐธรรมนูญที่เป็นมติของประชาชนสักฉบับจะเป็นไรไป ให้เป็นประวัติศาสตร์หน่อยได้ไหมครับ ว่าสภาแห่งนี้ได้ให้อำนาจแก่ประชาชนอย่างแท้จริง นี่ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ครับ ผมขอให้หยุดการเคลื่อนไหวสักหน่อยจะได้ไหมครับ มีหลายคนที่เป็นประชาชนธรรมดา มีหลายคนที่เป็นประชาชนที่อยู่ในสถานะของผู้สื่อข่าวและผู้ยกร่างฯ ถ้าเพื่อท่านเป็นประชาชนธรรมดาท่านมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้ทั้งนั้น แต่ในสถานะของผู้ยกร่างฯ และแต่ในสถานะที่การเป็นสื่อมวลชนนั้น ท่านจะแสดงความคิดเห็นในเชิงรับอย่างเดียวหรือไม่รับอย่างเดียวนั้นไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร ไม่ได้เนื่องจากว่าท่านยกร่างฯ ขึ้นมา ถ้าท่านไม่บอกประชาชน บอกว่าส่วนที่กระผมยกขึ้นมานี้ผมคิดว่าดีที่สุด แต่อาจจะมีส่วนที่ไม่ดี ขอให้ประชาชนได้พิจารณา ให้ข้อมูลเขาอย่างนี้จะได้ไหมครับ มันควรจะเป็นเช่นนั้น

แต่ปัจจุบันนี้การเคลื่อนไหวผมขอตำหนิ ผมไม่ทราบว่าเป็นใครที่กำหนดลีลา
ของการเดินรณรงค์ ท่านทราบไหมว่า จิตวิทยาของลี้คืออะไร คือความแตกแยก
คือความแบ่งแยก นี่คือนโยบายของลี้ถ้าท่านจะรณรงค์อะไรก็ช่าง ท่านโปรด
บอกคนทั่วไปด้วยว่าอย่าใช้ลี้ ตัวกระผมเองทราบดีว่าลี้คือจิตวิทยาของ
การแบ่งแยก เดียวนี้ประชาชนเข้ากันไม่ได้เพราะอะไร เพราะลี้ รณรงค์
ผมไม่ว่า แต่ใครเป็นคนต้นคิดเรื่องลี้กระผมขอตำหนิ ณ ที่นี้ แล้วจะขยาย
ตัวต่อไปอีกเรื่อย ๆ ท่านที่เคารพ ทุก ๆ ท่านพูดเป็นเสียงเดียวกันหมดว่า
การร่างรัฐธรรมนูญ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจะมีผลกระทบทางเศรษฐกิจ
ถูกต้องครับ แต่ถ้าเผื่อกระบวนการพิจารณารัฐธรรมนูญและร่างรัฐธรรมนูญ
ใช้สามัญสำนึกเหมือนที่ท่านชายพูด ขอบพระทานโทษที่ต้องพาดพิง จะไม่มี
กระบวนการ จะเป็นไปด้วยเหตุด้วยผลนะครับ ผมเองในฐานะที่เป็น
ผู้แทนราษฎรอยู่ต่างจังหวัด ประชาชนมาถามผมว่า ร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านไหม
ผมบอกเลยครับ ร่างรัฐธรรมนูญจะผ่านหรือไม่ผ่านไม่ได้อยู่ที่ผม แต่อยู่ที่ประชาชน
เดี๋ยวนี้ประชาชนผมไม่มีรัฐธรรมนูญอ่านสักมาตรา แล้วท่านจะบอกว่าอย่างไร
จะมอบให้ผมเป็นตัวแทนกระนั้นหรือ ก็ในเมื่อบอกว่าประชาชนเลือกผู้แทนฯ ขึ้นแล้ว
ผู้แทนฯ ไม่ดียังจะให้ผู้แทนฯ เลือกกระนั้นหรือท่านประธานที่เคารพ เรื่องสิทธิและ
เสรีภาพในหมวด ๓ ถ้าเผื่อผมจะพูดต่อไปก็อาจจะเป็นการยืดเยื้อมากกว่านี้
แล้วจะสับสนในเนื้อหา เพราะฉะนั้นกระผมขอสงวนสิทธิที่จะพูดในครั้งต่อไป
สำหรับการอภิปรายในครั้งนี้ กระผมก็ขอกราบขอบพระคุณท่านประธานเป็น
อย่างยิ่ง ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณจุนทร ครับ

นายจุนทร ลักษณะวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พังงา) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม จุนทร ลักษณะวิศิษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดพังงา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานครับ
แต่เดิมกระผมตั้งใจที่จะทวงถามท่านประธานเนื่องจากเมื่อเข้ากระผมได้เสนอ
ความเห็นไว้ว่าในเรื่องของการอภิปรายนั้นจะเป็นไปได้หรือไม่ ที่ท่านประธาน
จะได้กรุณาหารือกับที่ประชุมนี้อีกวาระหนึ่ง เนื่องจากเรามีมติไปเมื่อวานว่า

เราจะต้องพิจารณารายหมวดเรียงไปเรื่อย ๆ และร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีถึง ๑๓ หมวด ยังไม่รวมบทเฉพาะกาล เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพิจารณารายหมวด เราจะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการที่จะพูดไปที่ละหมวด รวมทั้งหมด ๓๓๖ มาตรา ถ้าเราจะได้เปลี่ยนมติโดยการให้พิจารณารวมกันไปก็จะช่วย ประหยัดเวลา แล้วถ้าเราจะได้พิจารณาก็จะเห็นว่าในการอภิปรายตั้งแต่ เมื่อวานจนกระทั่งถึงวันนี้ สมาชิกจำนวนไม่น้อยครับที่ได้อภิปรายรวมกันไปแล้วก็จะพยายามอ้างหมวดนั้นเพียงแค่คำ ๒ คำเมื่อสักครู່ท่านรัฐมนตรีหรือศิรเพียงเกษ เกือบจะเรียกได้ว่าพูดรวมกันไปทั้งสิ้น แล้วท่านก็แสดงความเห็นไว้ชัดเจนว่าควรจะประหยัดเวลา เพราะฉะนั้นถ้าจะได้รับฟังคำแนะนำ หรือว่าคำแนะนำของกระผมให้ได้โปรดหารือกับที่ประชุมนี้อีกครั้งหนึ่งว่า เราจะปรับปรุงวิธีการอภิปรายให้เป็นการพิจารณารวมกันไปเพื่อประหยัด เวลาจะเป็นไปได้หรือไม่ อันนั้นเป็นเรื่องประการที่ ๑ -----

แต่ประการที่ ๒ ที่กระผมคิดว่าจำเป็นจะต้องขอเวลากับท่านประธานเล็กน้อย ก็เนื่องจากว่าเพื่อนสมาชิกที่เพิ่งอภิปรายไปเมื่อสักครู่นี้ได้แสดงความเห็นไว้ต่อ รัฐสภาแห่งนี้ว่า โดยข้อเท็จจริงแล้วรัฐสภาแห่งนี้ไม่มีสิทธิที่จะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ที่ร่างไว้ตกไป ซึ่งกระผมคิดว่าอาจจะเป็นความเข้าใจผิด ความจริง รัฐสภาแห่งนี้สามารถกระทำการบางอย่างที่จะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปได้ครับ เฉพาะกรณีที่ท่านพูดเมื่อสักครู่นี้ผมเห็นด้วยว่าทำให้ร่างรัฐธรรมนูญตกไปไม่ได้ นั่นคือว่าเมื่อรัฐสภาแห่งนี้มีมติไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ร่างรัฐธรรมนูญ จะไม่ตกไปทันที เพราะจะต้องนำไปสู่การทำประชามติอีกครั้งหนึ่ง แต่นั่นเป็น กรณีหนึ่งเท่านั้นที่จะไม่ทำให้ร่างรัฐธรรมนูญตก แต่ถ้าเป็นบางกรณีรัฐสภาแห่งนี้ สามารถมีบทบาทที่จะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปได้ ซึ่งเท่ากับเป็นการดับ ความหวังของประชาชน อย่างน้อยมี ๒ กรณีครับท่านประธาน ที่กระผมยืนยันว่า รัฐสภาแห่งนี้ทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปได้ นั่นคือในกรณีที่ ๑ ถ้าหากรัฐสภา แห่งนี้ได้เสนอให้มีการพิจารณาโดยที่ประชุมนี้ว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลเป็นการ เปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ถ้าที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้ลงมติว่า มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปทันที ตามมาตรา ๒๑๑ เตรส นั่นก็คือในวรรคสี่ของมาตรา ๒๑๑ เตรส กล่าวไว้ว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้ และวรรคถัดมาบอกว่า ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะตาม วรรคสี่ คือวรรคเมื่อกลืนครับ ให้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป อันนี้คือประการที่ ๑

ในประการที่ ๒ ที่จะให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตกไปก็คือว่าถ้าหาก รัฐสภาในที่ประชุมนี้มีผู้เสนอให้ที่ประชุมได้มีมติสั่งให้ตุลาการร่างรัฐธรรมนูญตีความ ว่าร่างรัฐธรรมนูญที่ สสร. ได้ส่งมาสู่ที่ประชุมรัฐสภานั้นได้กระทำการโดยเสรีจลัน ไปแล้วหรือไม่ เหมือนกับที่เราเถียงกันเรื่องจุดไข่ปลา เกิดมีสมาชิกรัฐสภาเสนอ ญัตติให้ที่ประชุมพิจารณาส่งตุลาการร่างรัฐธรรมนูญตีความ เมื่อส่งไปแล้ว ตุลาการรัฐธรรมนูญเกิดตีความว่าไม่เสรีจลันก็ถือว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นี้ ก็จะต้องตกไปด้วย เพราะถือว่าเมื่อไม่เสรีจลันภายใน ๒๕๐ วัน ระยะเวลาที่ ผมเข้าใจว่าหลังตุลาการรัฐธรรมนูญตีความคงจะเกินระยะเวลา เพราะฉะนั้น จะมีผลให้ร่างรัฐธรรมนูญตกไป ตรงนี้อย่างน้อย ๒ ประการ ที่ผมขออนุญาต

ทำความเข้าใจต่อที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้ เพื่อนสมาชิกเมื่อสักครู่นี้ได้สอบถาม
 ที่ประชุมว่าท่านสงสัยว่าทำไมไม่มีข่าวลือในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมา
 ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด กระผมคิดว่าสาเหตุที่เกิดข่าวลือก็เนื่องจากว่าได้มี
 ข่าวคราวว่าได้มีการมีความพยายามที่จะดำเนินการอย่างน้อยให้เกิดผลใน ๒ ประการ
 ที่กระผมกราบเรียน ซึ่งกระผมเชื่อมั่นว่ามีประชาชนจำนวนมากที่ไม่เห็นด้วยที่จะ
 ให้ดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการให้รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์
 เป็นประมุขและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือกรณีที่จะมีการเสนอให้มีมติส่ง
 ตุลาการร่างรัฐธรรมนูญตีความว่าการดำเนินการของ สสร. นั้นส่งร่างรัฐธรรมนูญ
 มายังที่ประชุมรัฐสภานั้นเสร็จสิ้นไปแล้วหรือไม่ก็ตาม ผมเชื่อว่าประชาชนจำนวนมาก
 ไม่เห็นด้วย กระผมและพวกกระผมจำนวนไม่น้อยก็ไม่เห็นด้วย จุดนี้เมื่อมีความ
 พยายามที่จะดำเนินการข่าวคราวจึงปรากฏออกมาและเป็นข่าวลือ กระผมคิดว่า
 ถ้าที่ประชุมรัฐสภาแห่งนี้จะได้อ่านความชัดเจนว่าเราจะไม่ดำเนินการใน ๒ ประการนี้
 อย่างน้อยความกังวลต่อประชาชนทั่วไปทั้งประเทศที่คิดว่าร่างรัฐธรรมนูญอาจจะ
 ตกไปเพราะ ๒ เหตุผลนี้ก็จะคลายความกังวลลงไปได้ อันนี้จึงเป็นเรื่องประการที่ ๒
 ที่ผมขออนุญาตกราบเรียนทำความเข้าใจต่อท่านประธาน อย่างไรก็ตาม ประการแรก
 ผมยังถือว่าผมขออนุญาตที่จะหาหรือท่านประธานต่อไปครับ ในกรณีที่ท่านประธานรับปากไว้
 เมื่อเข้าว่าจะขอให้สภานี้ปรับปรุงวิธีการอภิปราย ซึ่งก็ยังเป็นไปตามข้อบังคับ เพราะ
 ข้อบังคับบอกว่าให้พิจารณาเรียงไปตามมาตราหรือรายหมวด แต่ถ้ามีความเห็นเป็น
 อย่างอื่นก็สามารถดำเนินการได้ ซึ่งก็เป็นไปตามข้อบังคับ นั่นคือให้อภิปรายรวมกันไป
 ขอบพระคุณครับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เพื่อให้เป็นไปตามที่ท่านประธาน
วันนอร์ ท่านได้รับปากกับที่ประชุมไว้

นายสุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานครับ ผมขอสิทธิพาดพิงหน่อยได้ไหมครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณต้องให้ประธานพูดให้จบเสียก่อนครับ
โลกไม่ได้แตกไปเดี๋ยวนี้หรอก ผมจะได้หารือต่อที่ประชุมต่อจากที่ท่านวันนอร์ท่านทำค้างไว้
ว่าเราจะต้องพิจารณากันที่ละหมวดตามข้อบังคับ ข้อ ๘๕ สัตต หรือว่าจะพิจารณา
รวมกันเลยทั้งฉบับ

(ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภามีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบ
ก่อนลงมติ)

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญครับ ว่าอย่างไรครับ

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครพนม) :
ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม
พรรคความหวังใหม่ ในนามสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาตใช้เวลาของท่านประธาน
เพื่อแสดงเหตุแสดงผล ในเรื่องของการขอปรึกษาของท่านสมาชิกเพื่อให้มีการพิจารณา
ทบทวนเรื่องของการอภิปราย ซึ่งกระผมมีเหตุมีผลว่าผมได้ทักท้วงต่อท่านประธาน
วันนอร์เมื่อเช้าแล้วนะครับ เพราะได้มีการนำข้อหาหรือในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
มาพิจารณากันเมื่อการประชุมเมื่อวานนี้แล้ว และมีข้อยุติว่าให้อภิปรายเรียงหมวด
เรียงมาตรา ซึ่งเป็นข้อกำหนดในร่างรัฐธรรมนูญ กระผมเห็นว่าเมื่อวานนี้ได้ใช้เวลา
ใช้เหตุ ใช้ผล และใช้ข้อสรุปที่พิจารณาด้วยสติสัมปชัญญะ เพื่อรักษาประโยชน์
ในการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา การอภิปรายเมื่อวานนี้มาจนถึงวันนี้ กระผมเอง
มีความเห็นว่าสมาชิกรัฐสภาทุกท่านได้ปฏิบัติตามข้อบังคับโดยเคร่งครัด เพราะข้อกำหนด
ในร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้ระบุไว้ชัดเจน มิได้เป็นกฎหมายธรรมดา เป็นกฎหมายที่มี
คุณลักษณะที่สำคัญอย่างปึงที่จะต้องพิจารณาเรียงหมวด เรียงมาตรา แม้จะมีการโยง
บางหมวด บางมาตราเข้ามาในการอภิปรายของท่านสมาชิกเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ต่อสมาชิกรัฐสภาและพี่น้องประชาชนเพราะมีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์และวิทยุ
กระผมคิดว่าหน้าที่ของสภาแห่งนี้คงจะมิได้มีความคิดเป็นอย่างอื่น นั่นคือการใช้
การประชุมเพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ

ผมไม่อยากให้สภาแห่งนี้วันนี้ว่ากันอย่างนี้ และก็มีการโหวตลงมติกันไปแล้ว
เสียงเห็นด้วยเป็นอย่างนั้นเกือบทั้งหมด พอถึงวันรุ่งขึ้นก็จะโหวตใหม่ ลงมติใหม่
ถ้าแบบนี้พี่น้องประชาชนจะสับสนว่าเราทำอะไรกัน อย่าวิตกครับท่านประธาน
แม้เวลาจะพิจารณากันไปด้วยเหตุด้วยผล จะต้องใช้เวลากันตามสมควร สภาแห่งนี้
เป็นที่สำหรับที่จะใช้เวทีทำประโยชน์เพื่อประชาชนแล้ว ผมว่าเรามีสำนึก
มีวุฒิภาวะในการปฏิบัติหน้าที่กันทั้งหมด ควรที่จะได้พิจารณาตามที่ได้ตกลงกันไว้
เมื่อวานนี้ วันนี้ก็ยังไม่มียอะไรเปลี่ยนแปลง กระผมไม่เห็นด้วยที่จะต้องมีการทบทวน
มีการมาพิจารณาข้อปรีกษาดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง เพราะจะเกิดความสับสนครับ
ท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมขอทำความเข้าใจหน่อยนะครับ
ที่บอกว่าพิจารณาเป็นรายหมวดมิได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าบัญญัติไว้ใน
รัฐธรรมนูญเราจะมามีมติให้เปลี่ยนแปลงไม่ได้ บัญญัติไว้ในข้อบังคับของการประชุม
รัฐสภาและบอกต่อไปว่า เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะมีมติเป็นอย่างอื่น มาบัดนี้มีผู้ขอให้
รัฐสภาพิจารณาว่าจะมีมติเป็นอย่างอื่นหรือไม่ -----

ซึ่งถ้ารัฐสภายังยืนยันตามเดิมเราก็จะว่าไปตามที่ละหมวด ถ้ามีมติเป็นอย่างอื่น
ก็จะได้ดำเนินการประชุมไปตามมติของที่ประชุม

(ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา มีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบ
ก่อนลงมติ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมจะขอมตินะครับว่า ท่านผู้ใด
เห็นควรดำเนินการเป็นอย่างอื่น คือตามที่คุณจุรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ เสนอ คือ
ให้รวมทั้งฉบับ กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๑๒๒ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรรีให้เป็น
ไปตามข้อบังคับ คือพิจารณาไปที่ละหมวด กรุณายกมือขึ้นครับ

(มีสมาชิกยกมือ ๑๕๗ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มีผู้เห็นควรรีให้อภิปรายรวมกัน
๑๒๒ เสียง อภิปรายที่ละหมวด ๑๕๗ เสียง เป็นอันว่าเรายังคงยืนยันอภิปราย
ไปที่ละหมวด เพราะฉะนั้นต่อไปนี้กรุณาอภิปรายที่ละหมวด กรุณาอย่าข้ามหมวด
หมวดใดที่ผ่านไปแล้วกรุณาอย่าพูดถึง เชิญคุณสุเทพ ศิริบุญมี ซึ่งถูกพาดพิงเมื่อสักครู่
เชิญครับ กรณีนี้จะยกเว้นให้เป็นพิเศษ เพราะว่าถูกพาดพิงเมื่อสักครู่

นายสุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุเทพ ศิริบุญมี ณ ชุมแพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดขอนแก่น สืบเนื่องมาจากที่เมื่อกระผมได้พูดไปบอกว่า ไม่มีกฎหมายใด
ที่ให้อำนาจผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกล้มรัฐธรรมนูญฉบับที่ สสร. ร่างขึ้นมานี้
และท่านจุรินทร์ ประธานโทษที่ต้องเอยนาม ก็ได้มาได้แย้งบอกว่า มี มีคือ
ถ้ามีการเสนอให้ตุลาการรัฐธรรมนูญตีความในกรณีที่ว่า มีปัญหาขัดแย้ง
ทางด้านกฎหมายว่า ร่างฯ ฉบับนี้ สสร. ทำเสร็จหรือไม่เสร็จ หากตุลาการ
รัฐธรรมนูญตีความว่าไม่เสร็จก็ตก-----

กระผมอยากจะถามลึกลับว่า การดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย แล้วก็ไม่ใช่ผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสมาชิกเป็นผู้ตัดสิน แต่เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญตัดสินนั้นยังจะเป็นความผิดของผู้แทนราษฎรอีกหรือ นี่ประการที่ ๑ และประการที่ ๒ ที่ท่านบอกว่ามีตกอีกได้อย่างหนึ่ง กรณีที่ว่ามีการบวนการตามที่ท่านพูดนั้น ประทานโทษเถอะครับ การที่มีบอกว่าจะเสนอให้โหวตบอกว่าการร่างรัฐธรรมนูญของ สสร. นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือว่าเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองหรือรัฐธรรมนูญอะไร ถ้าเผื่อว่าจะเสนอเรื่องนี้เข้าไปแล้วโหวตให้ตกไปเลย ท่านครับ นี่ละครับคือกระบวนการที่ฝ่ายหนึ่งกำลังทำอยู่ ทำอย่างไร ทำคือประโคมข่าวขึ้นมาจนผมได้นำมาพูด ณ ที่นี้ กระผมก็ได้เรียนท่านแล้วว่าเราให้ใช้สามัญสำนึกของการรับหรือไม่รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ด้วยวิญญาน ด้วยจิตสำนึกของการเป็นปวงชนชาวไทย ตัวกระผมเองไม่เคยคิดเลยว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ดีหรือไม่ดีอย่างไร ผมไม่ได้คิด ผมคิดแต่ว่าประชาชนส่วนอื่น ๆ เขาที่เราบอกว่าจะให้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนั้นเขาคิดอย่างไร กระผมจึงขอชี้แจงไว้เพียงแค่นี้ครับ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญ สสร. ชี้แจงครับ

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

กราบเรียนท่านประธาน ผม นายแก้วสรร อติโพธิ สสร. สายผู้เชี่ยวชาญกฎหมายมหาชน ขอกล่าวแนะนำหมวด ๓ เพื่อประกอบการอภิปรายของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติโดยสังเขปดังต่อไปนี้ ข้อแรก ผมคงต้องขอขานะครับว่าทาง สสร. ทุกคนเราถือตนเป็นเช่นที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ขอภัยที่ต้องเอ่ยนาม ท่านสมาชิกวุฒิสภาไพบุลย์ ได้กล่าวไว้ว่าเราเป็นเพียงคณะผู้ออกแบบบ้านเท่านั้น และเรากำลังเสนอแบบบ้านนี้ต่อเจ้าของบ้าน ฝ่ายเจ้าของบ้านนั้นประกอบด้วย ผู้ควบคุมงานซึ่งประชาชนได้มอบอำนาจให้ท่านไว้ ผู้ควบคุมงานนี้ก็ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ นักกฎหมาย นักปกครอง และผู้รู้เห็นทุกซอกทุกของแผ่นดินทุกท่าน เรากำลังรายงานต่อท่านว่าแบบบ้านนี้ประชาชนจะอยู่เย็นเป็นสุขหรือไม่ คำรายงานนี้ผมต้องการจะชี้ภาพรวมให้เห็นในหมวด ๓ ว่า มีอยู่ ๒ ส่วนด้วยกัน กล่าวคือส่วนแรกเป็นส่วนที่เป็นบททั่วไป และอีกส่วนที่ ๒ ถึงจะเป็นสิทธิเฉพาะเรื่อง

เฉพาะกลุ่ม ในส่วนบททั่วไปนั้นเริ่มจากชื่อก็ยังคงไว้เหมือนเดิม สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เดิมทีในชั้นร่างใช้คำว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคล แต่เมื่อคณะทำงานของท่านสมาชิกรัฐสภาได้ท้วงติงมา เราก็เห็นปัญหาก็คือขอแก้ไขตามนั้น เพื่อให้ชัดเจนว่าบุคคลที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยนั้นจะมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ คงต้องได้ตามกฎหมายพระราชบัญญัติหรือตามข้อตกลงระหว่างประเทศ ท่านก็ช่วยแก้ไขปัญหานี้ไปได้ ในส่วนของบททั่วไปอื่น ตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๐ เหล่านี้ล้วนเป็นของใหม่ทั้งสิ้น เริ่มจากความต้องการที่จะให้สิทธิในรัฐธรรมนูญนี้มีผลผูกพันลงไปในชีวิตจริงของประชาชนให้ได้ สมมุตินะครับ ความเสมอภาคภายใต้อำนาจรัฐ ควรได้รับการเคารพ เคารพทั้งในโรงเรียนหลวง โรงเรียนรัฐบาลนี้แหละครับ คงต้องตั้งคำถามกันว่าการที่ท่านรับเด็กนักเรียน เหตุเพราะผู้ปกครองให้เงินบริจาคสูงกว่าเขาเพื่อน แล้วลูกชาวบ้านสอบเก่งสอบดีติดสำรอง เพราะลูกคนรวยมาเบียด ถามว่าความเสมอภาคเช่นนี้ถูกละเมิดหรือไม่

ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ เราารู้สึกว่าควบคุมแต่เฉพาะสภา ควบคุมแต่เฉพาะ การออกกฎหมายในสภา แต่ทำอย่างไรครับ ความไม่เสมอภาคเช่นนี้จะถูก นำขึ้นสู่ศาลให้วินิจฉัยว่าการรับนักเรียนในครั้งนั้นไม่ถูกต้อง ฉะนั้น สสร. จึงเห็นว่าเราต้องหาทางทำให้สิทธิในร่างรัฐธรรมนูญมีความหมายที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นจริงยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นจะเห็นภาพการแก้ไขที่เราได้ให้ในมาตรา ๒๗ จะเป็นมาตราสำคัญซึ่งต้องเรียนขอคำอธิบายทำความเข้าใจให้มากกว่า การใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับจะต้องอยู่ใต้รัฐธรรมนูญนี้ ตัวร่างรัฐธรรมนูญนี้ จะผูกพันโดยตรงต่อผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหมด แล้วก็สามารถยกคดีขึ้นในทุกระดับ ที่มีมูลคดีเกี่ยวข้อง แล้วก็ตามด้วยความมั่นคงของสิทธิว่ารัฐสภานี้ถ้าจะ ออกกฎหมายจำกัดขอบเขตของสิทธิจะต้องอยู่ในเงื่อนไขอะไรบ้าง ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นของใหม่ทั้งสิ้น เมื่อพ้นบททั่วไปก็จะมาถึงสิทธิเฉพาะ เรื่อง ในสิทธิ เฉพาะ เรื่องนั้นกลุ่มแรก คือหมวดนี้ถึงแม้จะเรียกว่าสิทธิและเสรีภาพชนชาวไทย แต่ก็มีสิทธิอยู่หลายกลุ่ม หลายประเภทด้วยกัน กลุ่มแรกคือสิทธิมนุษยชนนะครับ ว่าเกิดมาเป็นมนุษย์ทั้งที่ถ้าขาดอะไรไปแล้วตายเสียดีกว่า ความหมายง่าย ๆ มีทั้งสิทธิในชีวิต ร่างกาย สิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิในความคิดความเชื่อ การเกณฑ์แรงงานกระทำไม่ได้ สิทธิในทรัพย์สิน ทั้งหมดนี้เท่าที่เป็นของใหม่จริง ๆ ก็มุ่งเป้าไปที่จุดเดิมอีกว่าทำอย่างไรจะให้หลักประกันในร่างรัฐธรรมนูญนี้เป็นจริงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อำนาจอาญาของรัฐ ทำอย่างไรผมเดินไปตามถนน ผมจะไม่ต้องกลัวสารวัตร ไม่ต้องกลัวสก็อตว่าจะมาจี้จับ อำนาจนั้น ไร้ใจไม่ได้ แต่เราไม่ได้ร่างรัฐธรรมนูญจากความจงเกลียดจงชังตำรวจ เจ้าพนักงานใด ๆ อะไรทั้งสิ้น เราก็มามองกันว่าทางแก้ไขที่สำคัญก็คือ การให้อำนาจศาลเข้ามาเป็นหลักประกันเสียแต่ต้นมือ ตั้งแต่ครั้งจับกุม ตั้งแต่เริ่มจับกุมจะต้องไปขอหมายจับจากศาล ยกเว้นในกรณีจำเป็น ซึ่งตรงนี้ ถามว่าของใหม่หรือเปล่า คำตอบก็คือแท้ที่จริงก็คือการนำหลักซึ่งได้เริ่มเข้ามา ในบ้านเมืองเรตั้งแต่สมัยองค์พระปิยะมหาราช ว่าการออกหมายจับนั้นจะต้อง มีหลักประกันโดยศาล เพราะฉะนั้นอันนี้ก็จะ เป็นหลักประกันในทางอาญาที่ สสร. บรรจุเข้าไปนี้เกินเลยหรือไม่ ปฏิบัติได้หรือไม่ แล้วผมก็เรียนชี้แจง นิทหนึ่งครับว่า เนื่องจากมีรายละเอียดอยู่มากในส่วนหลักประกันในคดีอาญา เราจึงยกไปไว้ในส่วนของศาล แต่ก็ต้องขอชี้แจงไว้ว่าหายไปไหน คำตอบก็คือ ไปอยู่ในหมวดศาล ต่อไปในเรื่องของการเมืองก็มีของใหม่นะครับ ก็คือเรื่องของ

เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองว่าให้จัดตั้งได้โดยง่าย เป็นแต่เพียงจดแจ้งเท่านั้น
แล้วที่สำคัญที่ใน สสร. เองก็อธิบายกันหนัก ก็คือสิทธิในการที่จะแสดงความคิดเห็น
สื่อสารถึงกันซึ่งต้องผ่านสื่อมวลชน ก็มีมาตราใหม่ซึ่งต้องวิพากษ์วิจารณ์หนัก
แล้วท่านวุฒิสมาชิกก็ดี ท่าน ส.ส. ก็ดี ก็ได้ไต่ถามตรงนี้อยู่มาก -----

นั่นก็คือการทำให้คลื่นวิทยุ คลื่นโทรทัศน์ หรือวิทยุโทรทัศน์คมนาคมได้รับการปฏิรูป
มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระจากทางการเมืองเข้ามากำกับดูแลในการจัดสรรคลื่น
แล้วก็เป้าหมายในการที่จะใช้สื่อนั้น ตรงนี้ก็เป็นอย่างใหม่ครับ

ต่อไปการทำนุบำรุงสิทธิ กลุ่มที่ ๓ นะครับ การทำนุบำรุงของสังคม
ที่มีแต่ผู้ด้อยโอกาส ตรงนี้สำหรับการศึกษานั้นก็เหมือนเดิม เหมือนรัฐธรรมนูญ
เดิมนะครับ คือประกันการศึกษามูลฐาน ประกันเรื่องของการบริการสาธารณสุข
จากรัฐ แต่ที่มีใหม่ขึ้นมา ก็คือเรื่องของการคุ้มครองเด็กจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม
ขณะเดียวกันถ้าเห็นเด็กเป็นขอทาน หรือถูกข่มขู่ขอทานอยู่เชิงสะพานลอย สภาว่างๆ น
คิดว่ารัฐต้องเข้าไปดูแล ฉะนั้นจึงได้ยกระดับการดูแลเด็กมากมายเป็นสิทธิ
ที่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐ และดูแลจากรัฐ แล้วก็ตามด้วยคนชรา อายุเกิน ๖๐ ปี
ที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูแล้วไม่สามารถดูแลตัวเองได้ เดิมที่เคยเป็นแค่แนวนโยบายแห่งรัฐ
ก็ยกระดับมาเป็นสิทธิ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ในหมวดนี้ทั้งหมดจะอยู่ตรงที่ว่าภาระของรัฐ
จะรับไหวหรือ แต่ สสร. ก็ได้ตัดสินใจว่านี่คือคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่คนไทยทุกคน
จะต้องยอมจ่ายเพื่อให้เพื่อนร่วมสังคมอยู่ได้

ต่อไปเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องการค้าเสรีก็ยังคงไว้เหมือนเดิมทุกประการ
แต่ก็ยกระดับสิทธิของผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครอง ซึ่งเดิมมิได้ปรากฏเอาเข้ามาไว้
เป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองในมาตรา ๕๗ อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งได้ผาดพิงไว้ตั้งแต่
เมื่อวานแล้วนะครับ ก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการสั่งราชการ
ทางปกครอง ถามว่าเมื่อเราออกพระราชบัญญัติใดออกไป ออกพระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ก็ไปปรากฏอยู่ที่เทศบาลบ้าง อยู่ที่
กรมโยธาฯ บ้าง ออกพระราชบัญญัติเขาก็ไปอยู่ที่กระทรวงสาธารณสุขบ้าง
เวลาจะสั่งราชการเหล่านี้ ประชาชนจะมีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ อย่างไร ตรงนี้
เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการปฏิบัติตามภารกิจหรืออำนาจเฉพาะรายของรัฐ
ก็ต้องยอมรับว่ามีส่วนใหม่อยู่พอสมควรก็คือ ๑. การกระจายภารกิจของรัฐ
ถ้าเป็นท้องถิ่นก็อยู่ในหมวด ๙ แต่ที่มาโผล่ในเรื่องสิทธิก็คือเรื่องสิทธิของ
ชุมชนที่จะดูแลทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในมาตรา ๕๖ เรื่องของสิทธิที่จะรู้ข้อมูล
สาธารณะ ตรงนี้เท่าที่ผมทราบก็ยังเป็นร่างพระราชบัญญัติอยู่ในรัฐสภา น
เราก็จำได้ว่าจะต้องเป็นสิทธิในระดับรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕๔ สำหรับ
การสั่งการที่จะกระทบถึงปัจเจกชนใด จะไปสั่งปิดคาเฟ่เขา ในสถาน
ประกอบกิจการที่ขัดศีลธรรม จะสั่งปิดตามพระราชบัญญัติสถานบริการ ถามว่า

เจ้าของร้านควรจะมีส่วนรู้เห็น โต้แย้งอะไรบ้างหรือไม่ก่อนที่จะสั่งเขาข้างเดียว
ตรงนี้ก็อยู่ในมาตรา ๖๐ กระบวนการปฏิบัติราชการ ซึ่งอันนี้ก็ไม่ใช่ว่าของใหม่
ก็มีพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการออกมาใช้บังคับแล้ว สภาร่างฯ ก็นำมา
ยืนยันไว้ให้เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องประชาพิจารณ์ ว่าเมื่อจะดำริตั้งโรงเก็บ
สารเคมีในซอยชาวบ้านเขา คนในซอยนั้นควรจะรู้จะเห็น มีส่วนได้ถามอะไรบ้าง
หรือไม่ เลขขึ้นไปถึงแม้กระทั่งเรื่องเขื่อนซึ่งเป็นปัญหาอยู่ สสร. ก็เล็งเห็นว่า
ในโลกสมัยใหม่^{นี้}การให้ประชาชนได้รู้ข้อมูล ได้ได้ถามอย่างเปิดเผย รู้กันทั่ว
จะทำให้การรู้ข้อมูล และการปล่อยข่าวจะหมดไป และเกิดการตกลงกันได้
หรือเกิดการดำเนินกิจการซึ่งรุดหน้าไปได้ งานสาธารณะต่าง ๆ แม้กระทั่ง
จะหาที่สร้างโรงขยะก็ยังหาไม่ได้ ก็น่าจะบรรเทาลงไปโดยมาตรการ^{นี้} อันนี้
ก็อยู่ในมาตรา ๕๔ -----

ปัจจุบันมีรากฐานอยู่แล้ว แต่ยังเป็นเพียงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี สสร. ให้ไว้เป็นลัทธิตามรัฐธรรมนูญ ต่อมาเรื่องความรับผิดชอบของรัฐ ตรงนั้นนอกจาก ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองที่มีแล้ว เรื่องของการร้องทุกข์ก็ดี เรื่องของการละเมิดก็ดียังคงไว้ตามเดิมทุกอย่าง ท้ายสุดก็มีข้อวิจารณ์มาก คือสิทธิป้องกันตัวของระบอบประชาธิปไตยว่าหากมีความพยายามรัฐประหาร ประชาชนมีสิทธิที่จะต่อต้านโดยสงบได้ ทั้งหมดนี้คือภาพลัทธิแบบที่ผมขอชี้ให้เห็นว่ามีพื้นที่ใหม่มีของใหม่อย่างไรบ้างเพื่อประกอบการพิจารณาของท่าน ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพินิจ

นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง พรรคชาติพัฒนา กระผมอยากจะขอประทานกราบเรียนเรื่องต่าง ๆ ที่มีข้อสงสัยที่อยากจะขออนุญาตเรียนถามผู้ชำนาญการในเรื่องนี้ บางประการ คำว่า สิทธิ ของบุคคลโดยทั่วไป โดยทุกประการผมเห็นด้วย อยากจะให้มีการตัดเทียมเท่าเทียมกันหรือประการหนึ่งซึ่งมีท่านผู้แทนของ สสร. ได้พูดถึงสถาบันชั้นสูงซึ่งเทียบกับสถาบันประชาชนนั้น ซึ่งกระผมได้ท้วงไว้แล้วตั้งแต่เมื่อวานนี้ ผมอยากจะขอประทานกราบเรียนว่าสิทธิบางอย่างบางประการที่เราได้เคยกำหนดไว้ อย่างเช่น รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาเราได้ขอให้พระราชอำนาจในการแต่งตั้งวุฒิสมาชิก งานการใดก็ตามที่จะมีอำนาจในทางนิติบัญญัติ โดยเสนอพระราชบัญญัติต่าง ๆ ผ่านผู้แทนราษฎรมาแล้ว แล้วเสนอขอความเห็นชอบจากวุฒิสมาชิกและเรื่องของวุฒิสมาชิกนั้น ผมอยากจะขอประทานกราบเรียนว่าส่วนใหญ่ก็ทรงผ่าน หรือได้พิจารณาให้ความกลั่นกรองในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณพินิจครับ ต้องขอประทานโทษนะครับ เราตกลงกันว่าเราจะพิจารณาเป็นหมวด ตอนนี้เรากำลังพิจารณาหมวดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่

นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :
อันนี้สิทธิครับท่านประธานที่เคารพ คือหมายความว่าที่กระผมพูดถึงว่ารอนสิทธิ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : สิทธิของบุคคล

นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลำปาง) :
ของบุคคลเหมือนกันครับ เมื่อวานนี้ผมได้พาดพิงไปสักนิดหนึ่งว่าตอนที่อาจารย์

คอกเตอร์กระมล ทองธรรมชาติ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ถ้าจะพูดเรื่องวุฒิฯ ควรจะรอไว้หมวดว่าด้วยรัฐสภาดีกว่าครับ

นายพินิจ จันทรสุรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ลาปาง) :
ขอขอบพระคุณครับ จึงรู้สึกว่าจะเป็นการรอนสิทธิไป ท่านประธานครับ
เมื่อวานนี้ก็มีสมาชิกหลายท่านพูดถึงสิทธิแล้วผมอยากจะขอทราบเรียนว่าเรื่อง
ผู้ที่มีสิทธิในการเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งก็ตาม เราได้กำหนดขั้นต่ำไว้
ซึ่งนอกเหนือจากที่เราได้กำหนดไว้อย่างภาคการศึกษาเรามีภาคบังคับ
ในสมัยก่อนเราก็บังคับ ๔ ปี ชั้นประถมฯ ๔ ประถมฯ ๖ ประถมฯ ๘ อะไร
ท่านองนี้ ก็อยู่ในขั้นภาคบังคับ เราก็บอกवाईเท่ากับภาคบังคับ ตอนนี้เรา
ไม่ได้บังคับให้ประชาชนต้องเรียนหนังสือถึงปริญญาตรี อันนี้ผมขอเพิ่มเติมจาก
ผู้มีเกียรติเมื่อวานได้อภิปรายไปแล้วนึกหนึ่งว่า ในการออกพระราชบัญญัติ
หรือในการเขียนรัฐธรรมนูญเราจะไม่รอนสิทธิกัน อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น
คนที่มาปกครองเมืองหรือว่าจะมาเป็นผู้แทนราษฎรนั้นย่อมรู้ปัญหาของที่อยู่
ถิ่นกำเนิดหรือว่าชาติกำเนิด หรือถิ่นกำเนิดที่ตัวอยู่จึงได้กำหนดไว้หลายมาตรา
ในพระราชบัญญัติเลือกตั้งว่า โดยเฉพาอย่างยิ่งผู้ที่มีถิ่นกำเนิดในจังหวัด
นั้น ๆ สามารถที่จะเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งได้ แต่ขณะนี้เราได้จำกัดสิทธิบุคคล
เหล่านั้นเสียซึ่งเขาอยู่ ผมขออนุญาตยกตัวอย่างอย่างจังหวัดของกระผม
ในเขตเลือกตั้งของกระผมเมื่อก่อนคนยากจนยากไร้ครับท่านประธาน ก็ไป
ขอทานขอข้าวเขากินหมดหลายอำเภอ ต่อมาก็ได้จากที่กระผมได้เป็นผู้แทน
ราษฎรก็จัดแหล่งน้ำไปให้ เดี่ยวนี้เป็นแหล่งน้ำ เป็นแหล่งอยู่อาศัยน้ำให้กับ
บ้านใกล้เรือนเคียง อย่างจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูนต้องมาซื้อข้าวที่
จังหวัดลำปางแล้ว เป็นต้น อันนี้เราช่วยเหลือประชาชน คือรู้แหล่งของพื้นที่
การที่เราจำกัดสิทธิให้แก่บุคคลต่าง ๆ ซึ่งเขาไม่ได้มีความรู้จบปริญญา
อย่างหลายท่านได้กล่าวไปแล้ว เขาเรียก จำกัดสิทธิ ครับท่านประธาน

อีกเรื่องหนึ่งผมอยากจะกราบเรียนว่า สิทธิของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในแต่เดิม มาเป็นโบราณกาลแล้ว หน่วยราชการไหนก็ตามครับ ท่านประธานครับ เมื่อไปตรวจราชการไปติดต่องานเขาก็ไปหากำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น เดียวนี้ อยู่ ๆ มาบอก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีสิทธิในการที่จะมาดูแลจัดสรรงบประมาณ ไม่ดูแลในการปกครองท้องที่ตามสมควรเท่าที่เราเคยปฏิบัติ อันนี้จึงเกิดปัญหา ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทรวง ๑๐ กระทรวง มีตั้งแต่ ๘ กระทรวงขึ้นมา

๙ กระทรวง มา ๑๑ กระทรวง มา ๑๓ กระทรวงถึง ๑๔ กระทรวง ที่เรา เพิ่มขึ้นมาก็ปรากฏว่าต้องตรงไปหากำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น ไปอาศัยเขาทั้งหมด รวมทั้งเป็นนายไปรษณีย์ด้วยครับ ท่านประธานครับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านลองคิดดู ขณะนี้ตัดสิทธิหมดในเรื่องสิทธิของเขา เพราะฉะนั้นสิทธิที่เขาจะกระทำได้อีกก็มี คนไปสัมภาษณ์ทางวิทยุ คุณคำรง พุฒตาล ผมขอยืนยัน เมื่อเขานี้บอกเป็น เรื่องของบุคคลทั้งนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลทั้งนั้นที่จะมา เรียกเรื่องอะไรต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง คนชื่อคำรง พุฒตาล ครับ พูดยังนี้ ไม่ใช่ เป็นเรื่องของบุคคลเขามาเขาบอกเขาเคยมีสิทธิอย่างนี้ เขาก็อยากได้สิทธิ เขาตามที่เขาเคยมีตั้งแต่เกิด ตั้งแต่เราไม่เกิดครับ ท่านประธานครับ ผมแม้ว่าอายุปีนี้ จะ ๖๑ ปี ย่างแล้ว ๖๑ ปี ย่างนี้ เขาเกิดก่อนผม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ลองคิดดูมันเป็นอย่างนี้ เรายังไม่เกิดเลย เขามีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแล้ว

แต่เดี๋ยวนี้ จะตัดสิทธิเขา ไม่ใช่สิทธิส่วนบุคคลเขาทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ชาติเป็นเอกราชได้เพราะพวกนี้ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอรับรองครับ ขอวิงวอนครับ สิทธิอย่าตัดของเขาไป ไม่อย่างนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขาจะ มาทำไม เขาจะมาก่อจลาจลทั่วประเทศได้อย่างไร เขาดูแลในหมู่บ้านชุมชน เขาตลอด เขาก็เป็นคนที่ได้รับการเลือกตั้งในชุมชนในท้องถิ่นทั้งสิ้น อันนี้ก็ ไปตัดถอนสิทธิเขา อีกประการหนึ่ง เมื่อที่ผมฟังผู้ชี้แจงบอกว่าสิทธิต่าง ๆ อันพึงมี แต่ต่อไปนี้การคุ้มครองเรื่องสิทธิและทรัพย์สินในมาตรา ๓๓ ท่านประธานครับ มาตรา ๓๓ ให้โอกาสคดีอุกฉกรรจ์ คดีอาญาที่ยังไม่เสร็จสิ้นยังถือบรรลือสิทธิครับ ถือบรรลือสิทธิ จับกุมคุมขังไม่ได้ บางมาตราเขาบอก บอกว่ายังไม่ได้ยังไปค้น ไปอะไรไม่ได้ต้องถือว่าเขาบรรลือสิทธิ จะต้องไปขอศาลบ้างไปขออะไรบ้าง หลายอย่างหลายประการ ถ้าผมพูดในเรื่องรายละเอียดมันจะมากไป นี่ผม

พูดให้ประชาชนได้เข้าใจว่ารัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิอย่างไรไม่ให้อย่างไร
การคุ้มครองสิทธิของบุคคลเขียนไว้อย่างชัดเจน แต่ว่าลืมไปว่าเขาจะ
เสียไหม คนร้ายมีคดีอุกฉกรรจ์มาอิงปึงยังไม่ได้ถือว่าเป็นนักโทษนะครับ ปึงปึง
บอกต้องมีพิสูจน์หลักฐานอะไรต่าง ๆ เขาบอกเขาไม่ใช่ตัวเขาอิง
เขามาจริงอิงปึงแต่อีกคนวิ่งไปแล้วครับ นั่นจับผมไม่ได้ นะครับ ท่านประธานครับ
ยังไม่ได้ ต้องสิ้นสุดเสียก่อนถือว่าเป็นนักโทษ ต้องเสร็จสิ้นเสียก่อนมันไม่ได้
สมมุติว่าถ้าเกิดมีคนร้ายวิ่งเข้าไปในบ้านปึงอิงปึงวิ่งเข้าไปในบ้านนี้
เข้าไม่ได้ คุณต้องไปเอาหมายศาลมาเสียก่อนถึงจะทำได้อย่างนี้เป็นต้น ดังนั้น
คนที่อยู่เคี้ยวนี้ไม่อยู่รอดปลอดภัย ท่านประธานครับ ถ้าท่านประธานก้าวเข้าไปดู
มาตรา ๑๗๐ ซึ่งเกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์เหมือนกัน ผมไม่พูดถึงสิทธิของมนุษย์
ที่จะต้องคุ้มครอง อันนั้นก็เป็นเรื่องโวหารครับ มีหลายมาตราที่จะรวมกันได้
ก็แยกมาตราไว้หลาย ๆ อัน แต่เราจะไม่ว่ากันเป็นเรื่องเจตนารมณ์ของ
ผู้ร่างฯ -----

แต่ผมอยากจะกราบเรียนว่า เมื่อสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ไม่สามารถคุ้มครองแล้ว
คนร้ายเกิดเต็มบ้านเต็มเมืองแล้ว เศรษฐกิจตอนนี้อย่างพังทลายกันใหญ่
ท่านดูมาตรา ๑๗๐ สิทธิของมนุษย์ทั้งหลายที่มี ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป
จะต้องดำเนินการ คนที่มาเป็นรัฐบาล เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จะต้องทำตามมาตรา ๑๗๐ จะทำไหวไหม นอกจากทำไม่ไหวจะต้อง
ออกหมดเลยนะครับ เรื่องสิทธิมนุษยชนตามหมวด ๓ เขาจะต้องมาออก
กฎหมายเร็ว ๆ เขาเร่ง ต้องดำเนินการ เพราะฉะนั้นสิทธิมนุษยชนอีก ๕๐,๐๐๐ คน
ที่เกิดขึ้น ถ้าไม่พอใจ ๕๐,๐๐๐ คน มาขึ้นพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติมาให้ด้วย
เอาละ ยุ่งแล้วสิ วันดีคืนดีบอกว่าเรื่องจัดครองที่ดินจัดทรัพย์สินไม่ได้ ไปร่าง
พระราชบัญญัติ ๕๐,๐๐๐ คน มาเอาเรื่องเขาใหญ่ เขาใหญ่เอามาแบ่งกันหมด
เอามาแบ่งพื้นที่หมด ตามมาตรา ๑๗๐ กระทำได้ไหมครับท่านประธาน กระทำได้
ผมคิดว่าคงจะยุ่งกันไปใหญ่ เดี่ยวนี้ผมไม่มีเงินครับ ผมก็ไปร่างพระราชบัญญัติมา
เอาเพื่อนมาอีก ๕๐,๐๐๐ คน ร่างมา เอาธนาคารกรุงเทพ จำกัด
เอาทรัพย์สินมาแบ่งให้เท่ากันทำได้ไหม ทำได้ ลองไม่ทำผมก็เอามาอีก
ผมก็เอาอีกกลุ่มหนึ่ง ผมบอกไม่ได้แล้ว คือหน้าเขื่อนตรงนี้ที่ดินสูง
ในกรุงเทพมหานครนี้ต้องมาจัดใหม่ ต้องกระทำตามนี้ ตามพระราชบัญญัติ
มาตรา ๑๗๐ อันนี้เขาเรียกว่าสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ซึ่งครอบคลุมถึง
หมวด ๓ และหมวด ๕ ไม่ยกเว้นสักมาตราหนึ่งทั้งสิ้น ผมอยากจะถามว่า
เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ต่างประเทศทั่วโลกตกใจโดยมาตรานี้ครับท่านประธาน
การใช้สิทธิตรงนี้ ต่างประเทศทำไม่ตกใจ เขามาลงทุนอยู่โรงงานอุตสาหกรรม
เขาจะอยู่ไม่ได้ วันดีคืนดีก็จะแห่ ๕๐,๐๐๐ คนมา เอาโรงงานนี้มาแบ่งกัน
มาปันหุ้นเท่ากัน ใน ๕๐,๐๐๐ คน เสนอกฎหมายออกมา ถ้าไม่เขาก็จะมี
เขี้ยว ๆ กันอีก เพราะรัฐธรรมนูญคุ้มครอง เพราะฉะนั้นที่บอกว่าค่าเงินบาท
๓๗ - ๓๘ บาท ตรงนี้ครับท่านประธาน อยู่ไม่ได้ คนที่จะมาลงทุนหมดหมด
รัฐธรรมนูญตรงนี้เดี๋ยวต้องแก้ไขผมฟัง มันหมดหมด หดอย่างไร เดี่ยววันดีคืนดี
๕๐,๐๐๐ คนมาพร้อมกับร่างกฎหมายมาเบ็ดเสร็จทำอย่างไร มาบีบบังคับ
มีทุกวัน มีทุกอาทิตย์ เหตุการณ์อย่างนี้จะเกิดขึ้นในอนาคต โอ๊ย ไม่มีหรอก
คุณคิดมากไปเอง ผมต้องพูดเอาไว้ตรงนี้ ผมต้องให้บันทึกไว้ตรงนี้ ว่าจะจริง
หรือไม่จริงถ้าเกิดขึ้น คนที่จะมาลงทุนหมดหมดละครับท่านประธาน อันนี้ประการที่ ๑
การใช้สิทธิที่เกินขอบเขตเกินกฎหมายที่กำหนดไว้ ทำไม่ได้ เราไม่เคยเขียน
เราเคยให้สิทธิเสรีภาพทุกประการ อาจจะทำ อาจจะใช้สิทธิในการพูด

ในการเขียน ในการโฆษณา เราก็พรีกันมามากต่อมาก ก็ไม่เคยที่จะได้รับความเสียหายอะไร มีบ้างไหมที่คนที่มีปัญหา เราก็แก้ ฉบับที่ ๕๐ เมื่อก่อน เรื่องของสื่อมวลชนทั้งหลายที่บอกว่าถูกรัด ผูกคอ ถูกล่ามโซ่ เราก็แก้ให้เบ็ดเสร็จ แก้ให้เรียบร้อยทุกประการ อย่างนี้เป็นต้น ที่เขาเรียกว่า

ในการใช้สื่อ ในการโฆษณา ในการพูด การเขียน เราไม่ว่า เราก็ช่วย แก้ให้สำเร็จ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ แล้วเมื่อมาร่างกฎหมายมาทำรัฐธรรมนูญใหม่ เราก็เพิ่มสิทธิให้แก่วิชาการหนังสือพิมพ์มากขึ้น มีสภาหนังสือพิมพ์ มีสมาคมได้อย่างอิสระทั่วไป อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอประธานกราบเรียนว่า ในการใช้สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ มีหลายประการซึ่งอยู่ในนี้ เป็นเรื่องที่ซ้ำซ้อน เรื่องที่ซ้ำซ้อนหลายประการครับท่านประธาน ผมอยากจะขอประธานกราบเรียน อีกนิตหนึ่งว่า การที่เราพิจารณาเป็นหมวดที่ว่านี้ เราอยากจะให้สมาชิกทุกท่านจะได้แสดงเหตุ แสดงผลแต่ละหมวดให้ประชาชนได้รู้ได้เข้าใจ เพราะประชาชนไม่ค่อยจะได้รู้ได้เข้าใจ เพราะตอนเมื่อก่อนไม่ได้ศึกษา ตอนนั้นโลกาภิวัตน์แล้ว เขาบอกไม่ได้แล้วนะ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขากำหนดอย่างนี้

เพราะฉะนั้นผมคิดว่ายังคงไม่มีพรรคการเมืองใดต่อไปที่จะขอให้พิจารณารวม
อีกต่อไปครับท่านประธาน วันนี้ก็อย่าง พุ่งนี้จะเสนอญัตติอีก ผมขอประธานโทษ
ของท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ขออภัยให้พิจารณาเรื่องนี้ด้วย อีกเรื่องหนึ่งผมอยากจะ
ขอกราบเรียนว่าชายหญิง อย่างเรื่องของพระผมไม่ได้พูดเมื่อเข้านี้เพราะว่าเรา
พิจารณาเรื่องงบประมาณ เรื่องของพระที่จะเอามาไว้ก็เป็นสิทธิที่ท่านเรียกร้อง
ว่าอยากจะให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ก็น่าจะให้สิทธิไว้ด้วยเหมือนกัน
เรื่องของพระ เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอประธานกราบเรียนว่า อาจจะขอให้
ชี้แจงในเรื่องใหม่ให้ละเอียด และกฎหมายเก่า กฎหมายเก่าที่เราเขียนเอาไว้
มีข้อบกพร่องอย่างไรขอให้ชี้แจงด้วย บกพร่องอย่างไรที่เราเขียน ผมเอามา
เปรียบเทียบกับ ผมเอาของผมนับตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ มา ปี ๒๕๓๔ ปี ๒๕๓๕ ของวุฒิสภา ทำไว้
ได้ดีมาก ผมก็เอามาเปรียบเทียบกับของคณะที่ทำได้ ผมอยากจะให้ดูว่ากฎหมาย
ที่เราทำไว้ที่ผ่านมาแล้วนี้แล้วร้ายหรืออย่างไรถึงได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ผมก็
อยากจะขอให้ทางผู้ร่างฯ ได้โปรดชี้แจงเรื่องสิทธิที่มีความแตกต่างกับกฎหมายเดิม
ชี้แจงเป็นมาตราให้กระผมได้ทราบด้วย ผมจะยังอยู่ครับ ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ครับ ผมก็ขอรับรองด้วยนะครับว่า
กรณอภิปรายกันเป็นหมวดถ้าจะอิงไปเพราะโยงไปก็ไม่ใช่ไร แต่ว่าไม่ต้องรีบร้อน
เนื่องจากมีถึง ๑๒ หมวด แต่ละท่านจะได้พูดอีก ๑๒ ครั้ง อย่างไรก็ได้พูดแน่
เชิญคุณวัลลภ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ
กระผม วัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกแห่งรัฐสภา
ผมคงจะไม่ใช้เวลาของสภาแห่งนี้มากเกินไปนัก เพราะผมเข้าใจว่าเพื่อน ๆ
สมาชิกจำนวนมากกำลังรอคอยการพิจารณาอยู่ ตามที่ผมได้พยายามที่จะลุกขึ้นมา
อภิปรายในหมวดนี้ก็เพื่อต้องการจะสร้างความเข้าใจในบางประการว่าผมรู้สึก
อย่างไรต่อหมวด ๓ ที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ผมได้อ่านหมวดนี้
อย่างละเอียดตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึงมาตรา ๖๕ ด้วยความรู้สึกซาบซึ้ง
เป็นความรู้สึกส่วนตัว ผมอ่านไปเพราะว่าพยายามเทียบเคียงอยู่โดยตลอดเวลา
จากประสบการณ์กว่าครึ่งชีวิตที่ได้มีโอกาสสัมผัสโดยตรงกับกลุ่มประชากรกลุ่มต่าง ๆ
ในประเทศไทย แต่ขณะเดียวกันผมก็ได้พยายามคิดที่จะวางกรอบบางกรอบสำหรับ
ตนเองที่จะใช้พิจารณาว่าในหมวดที่ ๓ ๓๔ มาตรานี้เมื่อได้ศึกษาแล้วเป็นอย่างไร
ผมตั้งกรอบไว้ดังนี้เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาของกระผม ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์
สำหรับประชาชนและสมาชิกในห้องประชุมนี้บ้าง ผมวางกรอบประการที่ ๑ ว่า

สิทธิอะไรในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่จะบอกเราว่าเราได้รับอะไรในการพัฒนาบ้าง
 นี่เป็นกรอบที่ ๑ ที่ผมตั้งขึ้นมา กรอบที่ ๒ ที่ผมได้พยายามตั้งขึ้นมาเพื่อพิจารณา
 ทั้งหมด ๓๙ มาตรา ผมตั้งกรอบไว้ว่ามีสิทธิประการใดบ้างที่จะทำให้เรา
 มีส่วนร่วมในส่วนต่าง ๆ ของสังคมและการเมือง นี่เป็นกรอบที่ ๒ ที่ผมได้ตั้งไว้
 กรอบที่ ๓ ซึ่งเป็นกรอบซึ่งตัวผมเองมีความตั้งใจมากที่อยากจะตั้งเป็นกรอบ
 ในการพิจารณาก็คือว่าเรามีสิทธิอะไรบ้างหรือเปล่าที่จะปฏิเสธบางอย่าง
 ที่เรารู้สึกว่าสิ่งนั้นละเมิดสิทธิของเรา หรือละเมิดชุมชนของเรา และที่สำคัญ
 ก็คือว่าผมได้ตั้งกรอบไว้ว่า หมวดสิทธิและเสรีภาพ ทั้ง ๓๙ มาตรานั้นได้ครอบคลุม
 กลุ่มประชากรเป้าหมายต่าง ๆ ได้ทั่วถึงหรือยัง ท่านประธานที่เคารพครับ
 การตั้งกรอบไว้ ๕ กรอบทำให้ผมได้อ่านบททวนอีกหลายครั้งใน ๓๙ มาตรา
 ของหมวด ๓ ที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ผมพบว่าสิทธิที่ประชาชน
 ในทุกกลุ่มเป้าหมายจะได้รับโอกาสในการพัฒนานั้นก้าวหน้าไปกว่ารัฐธรรมนูญ
 ฉบับที่ผ่าน ๆ มาค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการศึกษาหรือการสาธารณสุข
 รวมทั้งโอกาสในการพัฒนาตนในด้านต่าง ๆ ฉะนั้นข้อที่ ๑ ที่ผมตั้งกรอบไว้สอบผ่าน
 ส่วนในเรื่องของสิทธิที่จะมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนต่าง ๆ ครั้นเมื่อได้อ่าน
 ในมาตราต่าง ๆ ในหมวดนี้อย่างแจ่มชัดตรงไปตรงมาแล้วก็โดยละเอียดถี่ถ้วน

ผมพบว่าถ้าผมเป็นประชาชนคนหนึ่งในประเทศไทย ผมมีโอกาสดังกล่าวที่จะมีส่วนร่วมในการพิทักษ์รักษาอนุรักษ์ชุมชนท้องถิ่นรวมทั้งสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ร่วมกับราชการค่อนข้างมากในหมวดนี้ ที่สำคัญว่านั่นก็คือว่าถ้าหากผมเป็นประชาชนนั้นผมได้มีส่วนอย่างมากที่จะรวมตัวกันในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะทำนุบำรุงสังคมให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญว่านั่นก็คือว่ามีส่วนร่วมในทางการเมือง ผมพึงพอใจมากครับ ประชาชนทั้งหลายในประเทศแม้เขาไม่ได้เป็นสมาชิกแห่งรัฐสภาแห่งนี้ แต่เขาก็สามารถที่จะมีส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ ของสังคมมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนกระทั่งสิทธิมีส่วนร่วมในสภาแห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอกฎหมายหรือการที่จะเกี่ยวข้องกับการถอดถอนอำนาจบางอย่าง แต่นั่นก็เป็นไปตามกระบวนการต่าง ๆ ที่มีขึ้น มิใช่จะสามารถจะทำได้โดยตรง ฉะนั้นในหมวดสิทธิการมีส่วนร่วมที่ผมได้ตั้งกรอบไว้ ผมพึงพอใจครับ ส่วนสิทธิที่จะปฏิเสธบางสิ่งบางอย่างที่มาละเมิดสิทธิของเรานั้น ผมตั้งโจทย์ไว้เช่นนี้ครับ หากมีอะไรบางอย่างที่กระทบมาถึงชุมชนที่เราอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการตัดถนนหนทาง การสร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ก็ตาม ถ้ามองว่าเรามีสิทธิที่จะปฏิเสธสิ่งเหล่านั้นบ้างหรือเปล่า ภายใต้กรอบของกฎหมายผมพบว่าหลายมาตราในหมวด ๓ พูดไว้ชัดเจนว่า เรามีสิทธิที่จะขอทำการประชาพิจารณ์ในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของเราในชุมชน ในที่อยู่อาศัย หมวดนี้ผมก็พึงพอใจเช่นกัน กรอบสุดท้ายครับ ถ้ามองว่าในหมวด ๓ นี้ได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ หรือเปล่า ชัดเจนมากครับว่าพูดถึงเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ แม้กระทั่งคนพิการ ผมอยากให้ข้อมูลสักเล็กน้อยต่อสภาแห่งนี้ว่า ในโลกของโลกาภิวัตน์ ในโลกของการเปลี่ยนแปลง ขณะนี้เราเผชิญปัญหาในเชิงสังคม ชุมชนหมู่บ้านค่อนข้างมาก อาจจะกล่าวได้เลยว่าภาระยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยขณะนี้ ราชการเพียงฝ่ายเดียวไม่อาจจะแบกรับภาระนั้นไว้ได้ อยู่แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยพลังของส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามาช่วยกันแบกรับภาระอันนั้น ฉะนั้นในหมวดสิทธิเสรีภาพนี้เท่ากัน เป็นการเปิดมิติใหม่ของการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาสังคมและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผมเลือกกรอบทั้ง ๔ กรอบที่ผมได้พยายามตั้งแล้วก็ตอบคำถามด้วยตัวผมเองนี้ ผมพึงพอใจครับ ผมต้องขอขอบคุณ สสร. ที่ได้เขียนในหมวดนี้ไว้ค่อนข้างรัดกุมและผมขอบคุณมาก และผมหวังว่าจะเป็นประโยชน์ ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะว่าประชาชนจำนวนมากเมื่อเจอผมมักจะถามว่า

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ให้อะไรแก่ผมบ้าง ผมก็ตอบว่าหมวดที่เห็นชัดเจนที่สุด
ที่ไปอ่านได้ทันทีในเวลาอันสั้นก็คือหมวดสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทย
ก็จะช่วยให้เห็นภาพนั้นชัดเจน ฉะนั้นผมได้ตั้งกรอบนี้แล้วก็ตอบกรอบนี้ด้วยความ
พึงพอใจ ขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณเจริญ การุญ

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) :

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม เจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดสกลนคร พรรคความหวังใหม่ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอกราบขอบพระคุณ
ท่านประธานรัฐสภาที่ให้โอกาสกระผมได้มาอภิปรายในคราวนี้ ก่อนอื่นผมขอ
ชมเชย สสร. ที่สามารถร่างรัฐธรรมนูญด้วยความยากลำบากแล้วก็สำเร็จใน
กำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนดเอาไว้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีพิเศษก็คือว่า
ท่านสามารถทำให้คนทั้งชาติสนใจ ทำให้เกิดความคิดที่แตกต่างที่แตกแยก
ที่ไม่เหมือนกับรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ความจริงผมเองนั้นไม่ค่อยสนใจเรื่องรัฐธรรมนูญ
ผมให้ความสำคัญรัฐธรรมนูญไม่มาก ทั้งนี้ก็เพราะผมคิดว่าประเทศไทยเกิดขึ้นมา
ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ ๖ เราไม่มีรัฐธรรมนูญ
แต่คนไทยก็อยู่อย่างมีความสุข มีสันติ แต่ว่าในสมัยรัชกาลที่ ๗ คนไทยไปเรียน
ต่างประเทศมา ไปเห็นวัฒนธรรมของต่างประเทศคิดว่าสิ่งนี้มันดีก็มาสร้าง
รัฐธรรมนูญขึ้นมา แล้วบังคับให้คนไทยใช้ ผมติดตามรัฐธรรมนูญมาตลอด
๑๕ ฉบับนั้นก็ใช้ไม่ได้นาน เพราะฉะนั้นความรู้สึกของผมจึงมีความรู้สึก

รัฐธรรมนูญก็เหมือนหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งคนเรียนสูง ๆ จบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ไปเขียนมาให้เราอ่าน ๖ เดือนก็ฝึกทิ้ง ปีหนึ่งก็ฝึกทิ้ง เพราะฉะนั้น ผมจึงไม่ค่อยสนใจซึ่งรัฐธรรมนูญ แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผมให้ความสนใจเป็นพิเศษ ทั้งนี้ก็เพราะว่า ตั้งแต่ร่างรัฐธรรมนูญยังไม่เสร็จ คนก็สนใจ คนก็ถามกัน คนก็ คัดค้านกัน คนก็ทะเลาะกัน เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ทำให้คนทะเลาะกัน ทำให้ คนแตกแยกตั้งแต่ร่างยังไม่เสร็จ ตั้งแต่ยังไม่ประกาศใช้ เมื่อเข้ามาในสภา ก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างอีกเช่นเดียวกัน ผมอยากจะกราบเรียนว่า ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้เป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ผมให้ความสนใจ แล้วก็อ่านจบถึง ๓ ครั้ง รัฐธรรมนูญอื่น ๆ ๑๕ ฉบับนั้นผมคิดว่าถ้าให้ครูหรืออาจารย์มาเขียนเป็นข้อสอบ ให้ผมตอบ ผมคิดว่าผมสอบตกแน่ ๆ เพราะผมไม่ได้อ่าน ผมไม่ได้ให้ความสนใจ แต่ฉบับนี้ผมอ่านมาถึง ๓ รอบแล้ว และผมก็อยากจะกราบเรียนว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นร่างรัฐธรรมนูญของบัณฑิต โดยบัณฑิต แล้วก็เพื่อบัณฑิต เป็นร่างรัฐธรรมนูญ ที่แบ่งคนออกเป็น ๒ ชั้นขึ้น คือชนชั้นหนึ่งเป็นชนชั้นปกครอง เป็นคนที่มีความรู้ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ซึ่งตัวเลขตรงนี้ผมให้สำรวจดู ไม่แน่ว่าจะถูกหรือผิด แต่ก็ให้ เจ้าหน้าที่โทรศัพท์ไปสอบถามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติว่าคนที่จบปริญญาตรีมีเท่าไร เจ้าหน้าที่ก็เอาตัวเลขมาให้ผม บอกว่ามีทั้งหมด ๑,๘๔๑,๐๐๐ กว่าคน ซึ่งผมก็ ไม่เชื่อว่าตัวเลขนี้จะถูก ซึ่งผมคิดว่าตัวเลขคนที่เรียนจบปริญญานั้นน่าจะมากกว่า ผมสมมุติเอาว่ามีประมาณ ๓ ล้านคน ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ว่าในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ จะพูดถึงเรื่องสิทธิ เรื่องเสรีภาพ เรื่องความเสมอภาค ของปวงชนชาวไทย อ่านดูแล้วมีความสุข ภูมิใจ แต่ถ้าหากว่าท่านอ่านไปถึง มาตราอื่น มาตรา ๑๐๗ ก็จะมีเขียนเอาไว้ว่า ผู้ที่มีสิทธิจะสมัครผู้แทนฯ ได้ ต้องจบปริญญาตรี มาตรา ๑๐๕ ผู้ที่จะสมัครเป็นวุฒิสมาชิกได้ต้องจบปริญญาตรี มาตรา ๒๐๖ บุคคลที่จะเป็นรัฐมนตรีได้ต้องจบปริญญาตรี แล้วขณะเดียวกันถ้าหาก วกไปตรงมาตรา ๖๘ กลับไปยังกับประชาชนว่า คุณต้องไปเลือกตั้ง ไปเลือกคนที่ เรียนจบปริญญาตรีเพื่อมาให้เป็นนายกฯ เพื่อมาให้ปกครองคุณ ผมคิดว่าร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ใช้ไม่ได้ ผมลองให้คะแนนรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นมาตรา ให้ไปหมดทุกมาตรา คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ให้ ๘๕ คะแนน แต่คนมาถามผมว่าคุณจะให้ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ผ่านหรือไม่ ผมบอกไม่ให้ผ่าน ถ้าเป็นเด็กนักเรียนผมจะให้สอบตก เพราะ เป็นนักเรียนที่เห็นแก่ตัว อันไหนที่ได้ประโยชน์เอามาไว้กับตัวเอง ผมว่าใช้ไม่ได้

ผมไม่เข้าใจว่าผู้ร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนาอย่างไร ดูไปแล้วคล้าย ๆ กับรัฐธรรมนูญ
ของแอฟริกาใต้เมื่อก่อน บังคับให้คนไปใช้สิทธิ แต่ว่าคนจะเป็นนายคนนั้นต้อง
เป็นคนผิวขาวนะครับ คนผิวดำไม่มีสิทธิที่จะไปปกครอง ไม่มีสิทธิที่จะไปทำหน้าที่
อย่างอื่น -----

ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่าการเรียนรู้ โดยเฉพาะโลกปัจจุบันนี้เป็นสังคมของการเรียนรู้ การเรียนรู้นั้นท่านจะเลือกวิธีเรียนอย่างไร ท่านจะเลือกเข้าเรียนในห้องเรียน แล้วให้ครูสอน ให้ครูบอก แล้วท่านไปเขียนมา แล้วครูให้คะแนน แล้วท่านจบ ท่านได้ปริญญาตรี แต่ถ้าอีกคนหนึ่งเขาบอกผมว่าอย่าเรียน ผมจะเรียนข้างนอก ผมจะเก็บ ผมจะสะสม ผมจะรวบรวมประสบการณ์ของผม เพื่อให้ผมได้รับความสำเร็จ เป็นความผิดของเขาหรือเปล่าที่ท่านไม่ให้เขามีโอกาสที่จะเข้ามามีสิทธิในการที่จะเป็นผู้แทนราษฎร เป็นความผิดของเขาหรือเปล่าที่ท่านไม่อนุญาตให้เขาเข้ามาบริหาร คนไทยหลายคนนะครับที่เรียนไม่ได้จบปริญญาตรี แต่ว่าเขามีความรู้ มีความสามารถ สามารถดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่ได้สำเร็จ อย่างเจ้าของฟาร์มจระเข้ ที่จังหวัดสมุทรปราการ ท่านก็ไม่ได้จบปริญญาตรี คนจบปริญญาตรีท่านจะสมมุติฐานว่า มีความดี มีความรู้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : พูดในหมวดรัฐสภา เรากำลังพูดเรื่อง

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : มันเกี่ยวข้องกันนะครับท่าน คล้าย ๆ ว่าในสิทธิแล้วก็เชื่อมโยงว่า ทำไมถึงต้องมาเอาคนที่มีความรู้ไปนะครับ เพราะไปตัดสิทธิเขาครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมกำลังประหลาดใจอยู่ว่าคนที่โหวตให้อภิปรายเป็นหมวด อภิปรายเป็นการทั่วไป คนที่โหวตให้อภิปรายเป็นการทั่วไปนั้นอภิปรายเป็นหมวด ตอนเราลงคะแนนกัน

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : ท่านครับ ผมขออนุญาตท่านประธานครับ คืออย่างนี้ที่ท่านบอกว่า ถ้าหากว่าเกี่ยวโยงคือมันเกี่ยวโยงกันนะครับ คล้ายกับว่า

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คือถ้าจิตใจตรงนั้น เวลาถึงรัฐสภา แล้วอภิปรายตรงนั้นจะได้เต็มที่กว่า ถ้าไม่จิตใจเรื่องสิทธิและบุคคลก็ให้เพื่อนคนอื่นที่เขาจิตใจ

นายเจริญ การุญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สกลนคร) : ครับ ผมก็ขอสรุปอย่างนี้แล้วกันนะครับว่า สิทธิที่ท่านให้ไว้ในหมวด ๓ นั้น เป็นการเขียนรัฐธรรมนูญที่หลอกลวงครับ ไม่มีเจตนาที่จะให้สิทธิของประชาชนอย่างแท้จริง ขอขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณบูรพา

นายบุรพา อัดถากร สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ
 ผม บุรพา อัดถากร สมาชิกวุฒิสภา หลักการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่ สสร.
 ร่างโดยรวมนี้ะครับ ถ้าได้คะแนนผมก็คงจะให้สัก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ในส่วนตัว
 ผมนี้ก็คงสนับสนุนอย่างแน่นนอน แต่ถึงอย่างไรก็ตามผมก็มีข้อสังเกตโดยเฉพาะ
 ในหมวด ๓ ในมาตรา ๔๗ ซึ่งระบุว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้ง
 เป็นพรรคการเมือง ซึ่งอันนี้ผมก็ตีความว่า อันนี้ก็เป็นกาให้สิทธิและให้เสรีภาพ
 ประชาชนที่จะสมัคร หรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด ๆ ก็ได้ ท่านประธานครับ
 วัตถุประสงค์สำคัญของการพัฒนาการเมือง และการพัฒนาประชาธิปไตย -----

ก็คือการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมือง สำหรับประชาชนทั่วไป การมีส่วนร่วมในการเมืองที่ง่ายที่สุด ก็คือการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย เราต้องการให้ทุกคนดำเนินการหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเปิดเผย แล้วก็พยายามที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเมือง โดยที่ไม่ทำอะไรลับหลัง คือผมเชื่อว่าสมาชิกรัฐสภาทุกท่านนะครับ ก็คงจะเห็นด้วยว่าในหลักการแล้วการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรจะทำให้เกิดความเสียเปรียบหรือการเสียโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียเปรียบหรือการเสียโอกาสนี้ ไม่ควรที่จะเกิดขึ้นแต่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเอง แต่ก็ปรากฏว่ามีหลายมาตราในร่างรัฐธรรมนูญใหม่นี้ที่ทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีสิทธิต่อกว่าคนอื่น ที่ไม่ใช่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งจะมีผลทำให้คนดี คนเก่ง คนที่มีความสามารถ ไม่ต้องการที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการเมือง ผมยกตัวอย่างอย่างมาตรา ๕ ห้ามไม่ให้สมาชิกพรรคการเมืองเป็นองคมนตรี มาตรา ๑๒๖ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้ มาตรา ๑๓๗ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ ในกรณีนี้ถ้าหากจะเป็นก็ต้องลาออกแล้ว ๕ ปีถึงจะมีสิทธิ มาตรา ๒๕๖ สมาชิกพรรคการเมืองเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ ถ้าสนใจจะเป็น หรือว่าก่อนที่จะมีสิทธิจะเป็นก็ต้องลาออกแล้วอย่างน้อย ๓ ปี ในมาตรา ๓๑๒ มาตรา ๑๙๖ แล้วก็มาตรา ๒๗๙ ก็ได้ระบุให้ไปกำหนดคุณสมบัติ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและตุลาการศาลปกครองในกฎหมายลูก แต่ถ้ารัฐธรรมนูญได้กำหนดบรรทัดฐานไว้แล้วว่าสมาชิกของพรรคการเมืองจะเป็นกลางไม่ได้ กฎหมายลูกที่จะออกก็คงจะตัดสิทธิหรือตัดสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองในตำแหน่งดังกล่าวด้วย คือผมอยากจะกราบเรียนว่า ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกลาง คงไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเราใส่หมวกสีอะไรนะครับ แต่อยู่ที่บุคคลและอยู่ที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กระผมจะไม่ยกตัวอย่างในต่างประเทศ ซึ่งเขาก็จะไม่มีเงื่อนไขหรือข้อห้ามในลักษณะนี้ แต่ขอยกตัวอย่างของประเทศไทยที่เรามองเห็นกันอยู่ทุกวัน คือตำแหน่งประธานรัฐสภา ซึ่งแต่ไหน ๆ แต่ไรมาประธานรัฐสภาเราก็เป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ก็สามารถที่จะทำหน้าที่ของตัวเองอย่างเป็นกลางได้ ขอขอบคุณครับ

(การประชุมได้ดำเนินการมาถึงตอนนี นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณจำลอง คริบ

นายจำลอง ครุฑขุนทด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครราชสีมา) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม จำลอง ครุฑขุนทด สมาชิกสภา
 กระผมเองได้มีโอกาสได้ร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในช่วง ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมา
 ทุกครั้ง แท้จริงแล้วนี้ รัฐธรรมนูญทั้งฉบับหัวใจสำคัญที่สุด คือหมวดว่าด้วยสิทธิและ
 เสรีภาพของชนชาวไทย ซึ่งคนไม่ค่อยสนใจมากนัก แต่แท้ที่จริงแล้วนี้ในการพิจารณา
 รัฐธรรมนูญทุกครั้งมานี้ รัฐธรรมนูญนั้นจะถือว่าก้าวหน้า หรือไม่ก้าวหน้า อยู่ที่
 หมวด ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สำหรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่
 สสร. ได้เสนอมานี้ ผมเห็นว่า เป็นร่างรัฐธรรมนูญฉบับเดียวที่เคยมีมาที่ให้
 โอกาสกับประชาชนในประเทศที่จะมีสิทธิและเสรีภาพอย่างกว้างขวางเป็นธรรม
 และครอบคลุมถึงทุกส่วนที่มีอยู่เป็นความบกพร่องในปัจจุบัน แท้จริงแล้วนั้น
 ความจริงเรื่องทั้งหลายนี้กับบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่เพิ่มขึ้น เป็นความ
 พยายามของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หลายครั้งหลายหนที่มีการพิจารณา
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งครั้งสุดท้ายเมื่อมีการพิจารณาครั้งใหญ่ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 นั้น สิ่งเหล่านี้ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณากันแต่ในที่สุดแล้วไม่สามารถที่จะผ่าน
 สู่การพิจารณาในสภาแห่งนี้ได้ เพราะเหตุความจำเป็นในเรื่องให้เสียงข้างมาก
 ในสภาแห่งนี้ ที่ผมบอกว่า เสรีภาพและความมีส่วนร่วมของพลเมือง ในรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้มีความครอบคลุม มีความกว้างขวางและเป็นธรรมนั้น ผมอยากยกตัวอย่าง
 บางประการที่อยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ท่านประธานสภาได้รับทราบ ประเด็น
 สำคัญที่สุดในขณะนี้ คือเสรีภาพในร่างกายที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนด การระงับ
 รักษา ดูแลให้ความเป็นธรรมต่อเสรีภาพในร่างกายของบุคคลได้อย่างครบถ้วน
 กระบวนความ ไม่ว่าในด้านของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดในทางอาญา
 ไม่ว่าในด้านของผู้เสียหายทั้ง ๒ ฝ่าย ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มา มักจะ
 คำนึงแต่เฉพาะแต่ผู้ถูกจับกุมหรือเป็นจำเลยในคดีอาญาเท่านั้น ที่ได้รับการหยิบยก
 ขึ้นมารักษาเสรีภาพในรัฐธรรมนูญนี้ รัฐธรรมนูญนี้รักษาเสรีภาพของพี่น้องประชาชน
 โดยเฉพาะคนยากไร้ได้ประโยชน์อย่างมาก ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ
 ในปัจจุบันในสังคมไทยนั้น คนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ได้รับ
 ความเดือดร้อน เพราะเหตุที่เมื่อถูกจับแล้วในกระบวนการสอบสวนของประเทศ
 เรานั้นเป็นการกล่าวหา ใช้ระบบการกล่าวหา -----

เพราะฉะนั้นเมื่อถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดอาญาแล้วนั้น ก็มักจะถูกจับกุม เป็นเบื้องต้น ทั้งนี้โดยไม่ว่าคำนึงถึงว่า หลักฐานหรือพยานหลักฐานที่มีอยู่ จะมีเพียงพอจะเอาผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้หรือไม่ แต่วิธีการทำในปัจจุบัน ก็คือว่า จับเสียก่อนแล้วมาสอบสวนตามหลัง โดยอาศัยพยานหลักฐานจากตัว ที่เป็นผู้ต้องหาตัวเอง เป็นแนวทางในการสอบสวน ซึ่งเป็นผลให้เกิดการ ทารุณกรรม การบังคับ บีบบังคับ ใช้วิธีการที่ไม่ชอบในอันที่จะทำให้ได้พยาน หลักฐานจากตัวที่เป็นผู้ที่ถูกกล่าวหา นั้น โดยบางครั้งจำยอมและจำเป็นที่จะต้อง รับสารภาพอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และเป็นผลสุดท้ายก็คือ ความเศร้า สลดต่อสิ่งที่เกิดขึ้นคือคนไม่ได้ทำความผิดนั้นจะต้องถูกควบคุมคุมขังจนถึง ตลอดชีวิตก็มี เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปรากฏในสังคม การที่กำหนด เอาไว้ในการจับต่อไปนั้น จะต้องเฉพาะหมายศาลเท่านั้นถึงจะจับได้ นั้นเป็นกระบวนการในการที่จะทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการสอบสวน ไปสู่การหาพยานหลักฐานที่เพียงพอ เพียงพอที่ศาลจะออกหมายจับบุคคล เหล่านั้นได้ แทนที่จะใช้อำนาจโดยพลการของพนักงานสอบสวน ดำเนินการ จับกุมผู้ต้องหาเป็นต้น และในขณะที่เดียวกันในกรณีที่จับได้แล้วนั้น จะต้องส่ง ศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงนั้นเป็นสิ่งที่ดีครับ เพราะว่าปัจจุบันนี้ผมเชื่อว่าการ คมนาคมในประเทศเราไม่เหมือนเมื่อก่อนแล้ว ที่กำหนดระยะเวลาไว้ ๗ วันก็เพื่อที่จะให้นำตัวส่งศาลหลังจากการสอบสวนและจับกุมแล้ว แต่ปัจจุบัน ผมคิดว่าในเวลา ๔๘ ชั่วโมงนั้นสามารถกระทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรา มีกฎหมายที่อนุญาตให้นำตัวผู้ต้องหาไปขังไว้ในสถานีตำรวจได้อยู่แล้ว การสอบสวน ได้กระทำอยู่ต่อไป ฉะนั้นการระวังรักษาสีทิวภาพในการควบคุมตัวผู้ต้องหานั้น ถือว่าการที่กำหนดไว้ ๔๘ ชั่วโมงนั้นเป็นสิ่งที่ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง และสำคัญที่สุด ก็คือว่า ที่พยายามที่จะเอาใส่ไว้ในเรื่องผู้ต้องหาหรือผู้ที่ถูกจับกุม ก็คือว่า กรณีที่บุคคลที่มีได้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนนั้น เวลาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ท่านประธานครับ สิ่งที่เคยตรือนที่สุดก็คือว่า เขาไม่มีหลักทรัพย์ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นอนุญาต ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลนั้นปล่อยตัวโดยไม่ต้องมีหลักประกันก็ได้ แต่ ในทางปฏิบัติจริงแล้วศาลไม่เคยปฏิบัติ พนักงานสอบสวนก็ไม่เคยปฏิบัติ เวลาจับกุมได้จะต้องมีหลักทรัพย์เป็นหลักประกันในการที่ผู้ต้องหาต้องออกไป ถึงจะปล่อยตัวได้ เพราะฉะนั้นคนที่เคยตรือนในขณะนี้ก็คือประชาชนผู้ยากไร้

ซึ่งไม่มีหลักทรัพย์อะไรเลย หรือมีแต่ติดจำนองเพราะเหตุที่เป็นหนี้สินมากมาย
 เขาไม่มีโอกาสได้รับการปล่อยตัวเมื่อถูกกล่าวหาว่า เขาทำความผิด
 เพราะฉะนั้นคนเหล่านี้จะต้องถูกจำขังอยู่ตั้งแต่ขึ้นสอบสวน พนักงานอัยการ
 จนถึงการพิจารณาคดี ซึ่งระบบการพิจารณาคดีในศาลไทยปัจจุบันนั้นต้องยอมรับ
 ว่ามีความล่าช้า วิธีพิจารณาในขณะนั้นทำให้การพิจารณาคดีแต่ละคดีนั้น
 กว่าที่จะเสร็จสิ้นลงไปได้นั้น เหตุการณ์ต่าง ๆ ลื่นสุดลงไปแล้ว ไม่มีใครคิดถึงแล้ว
 แต่คนที่ถูกจับกุมคุมขังไว้นั้นจะต้องถูกคุมขังอย่างน้อย ๆ เป็นเวลาปีขึ้นไป
 หรือ ๓ ปี ๗ ปีก็แล้วแต่กรณี บางรายถึงกับขึ้นเสียชีวิตในขณะที่ถูกควบคุมด้วย
 เพราะเหตุที่ไม่มีหลักประกัน ไม่มีหลักทรัพย์มาประกันตัว เพราะฉะนั้นการที่
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้รัฐจะต้องจ่ายเงินให้แก่บุคคลที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดว่า
 ไม่ได้กระทำความผิดแล้วนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องในระบบ เพราะเหตุว่าคนที่ถูกจับกุม
 คุมขังแต่เบื้องต้น ถ้าไม่มีการปล่อยตัวแล้วนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นมากมาย
 ในสังคม ในตัวของเขาเองนั้นมี คนเป็นข้าราชการต้องถูกออก เป็นลูกจ้าง
 ต้องออก บิดามารดาต้องแยกครอบครัวกัน ครอบครัวต้องแตกแยก ในที่สุด
 กว่าที่จะถูกตัดสินว่าเขานั้นบริสุทธิ์แล้ว รัฐไม่ได้ทำอะไรเลยในปัจจุบัน
 พอตัดสินแล้วปล่อยตัว เขาเลยถูกปล่อยตัวออกจากสังคม บางทีเข้ากับสังคมใหม่
 ไม่ได้ ในที่สุดเขาก็ต้องไปเป็นผู้ต้องหาใหม่อีก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งออกมาแล้ว
 เขาก็ไม่ได้รับการดูแลจากรัฐเลย ดังนั้นการที่กำหนดให้รัฐจำเป็นจะต้องจ่าย
 ค่าทดแทนในกรณีที่เขาไม่ได้ทำความผิดนั้น ผมถือว่าเป็นกรณีที่ถูกต้องอย่างยิ่ง
 และเป็นความพยายามที่น่าสิ่งเหล่านี้เข้ามาในรัฐธรรมนูญเป็นเวลานานแล้ว
 แต่ไม่ได้รับการดูแล อีกประการหนึ่งที่อยากจะกราบเรียนในเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น
 คือในแง่ของผู้ที่เป็นผู้เสียหาย ท่านประธานครับ ความจริงในเรื่องผู้เสียหาย
 เป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญนี้ แต่เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะเหตุที่ว่าปัจจุบันนี้
 เราอาศัยพยานหลักฐานที่มาเป็นผู้พิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ใน
 ทางปฏิบัติจริงในปัจจุบันนี้ ผู้ที่เป็นพยานหลักฐานเหล่านั้นไม่ได้รับความคุ้มครอง
 เพียงพอจากรัฐ เพราะเขาทำงานเพื่อส่วนรวมหรือเพื่อสาธารณะ การเป็น
 พยานหลักฐาน การเห็นบุคคลใดบุคคลหนึ่งทำร้ายซึ่งกันและกัน การเห็นบุคคลหนึ่ง
 บุคคลใดทำความผิดอะไรเกิดขึ้น แล้วเขามาเป็นพยานนั้นเป็นความเสี่ยงของเขา
 อยู่แล้ว เพราะเหตุที่ใครจะมาเป็นพยานนั้นจะต้องถูกฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น
 จะต้องโกรธแค้น ชิงชัง หรือว่าญาติพี่น้องทั้งหลายก็อาจจะถูกปองร้ายได้ และ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหาย อีกประการหนึ่งก็คือผู้เสียหายในคดีอาญานั้น
ผู้เสียหายบางประเภท เช่นผู้เสียหายสตรีที่ถูกข่มขืน อย่างนี้เป็นต้น-----

เขาได้รับความเสียหายจากการแพร่กระจายข่าว เขาได้รับความเสียหายต่ออนาคตของเขา เขาได้รับความเสียหายจากหลาย ๆ สิ่ง แต่เวลาที่เป็นพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ตัดสินเรียบร้อยแล้ว รัฐไม่เคยดูแลว่าเขามีความเสียหายเหล่านั้นแล้วจะชดเชยอย่างไร จะเรียกร้องจากผู้ที่ทำความผิดนั้นมาให้กับผู้เสียหายนั้นอย่างไร เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะกำหนดพื้นฐานเหล่านี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลที่ถูกกระทำ อีกประการหนึ่งผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่าในหมวดว่าด้วยเสรีภาพในตอนนี้ในขณะนี้นั้น สิ่งที่น่ายินดีอย่างยิ่งสำหรับผมซึ่งได้มีโอกาสใช้เวลาไม่นานนักในการเข้าไปดูแลการศึกษาของชาติในช่วงที่ผ่านมา ผมเรียนได้ว่าการที่ สสร. ได้กำหนดให้รัฐนั้นจัดการศึกษาโดยให้เปล่าเป็นเวลา ๑๒ ปีนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องอย่างยิ่ง จริง ๆ แล้วก็ป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันอยู่แล้วที่จะทำอย่างนั้น แต่ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา นโยบายทางการศึกษานั้นไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีความเป็นมาตรฐานว่าจะทำการศึกษาไปในทิศทางใด เพราะฉะนั้นเหตุผลตรงนี้เองเป็นเหตุผลที่อยากจะเรียนว่าความบกพร่องทั้งหลายในบ้านเมืองขณะนี้ ความเสื่อมโทรมของสังคมก็ดี ความมีปัญหาสังคมไม่ว่าการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมปัจจุบันล้วนแล้วแต่เกิดจากมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่อยู่สังคมนี้ทั้งนั้น สังคมในประเทศไทยขณะนี้มีการศึกษาโดยรวมและโดยเฉลี่ยแล้วมีการศึกษาเพียง ๕.๓ ปีเท่านั้น เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าระยะเวลากการศึกษาของประเทศไทยนั้น เมื่อคนไทยในประเทศไทยมีการศึกษาโดยเฉลี่ยเพียง ๕.๓ ปีแล้ว จะเอาอะไรไปแข่งกับต่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ในขณะนี้ ยุคที่จะต้องแข่งขันกับโลกทั้งหลายในขณะนี้แล้วนั้น การศึกษาย่อมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในขณะนี้ รอบบ้านของเราเมื่อก่อนนั้นเขามีการศึกษาไม่เท่าเทียมกับเรา แต่ว่าในปัจจุบันเขาเลยเราไปแล้ว ฉะนั้นการศึกษา ๑๒ ปีนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องถูกหยิบยกขึ้นมาถือว่าเป็นเรื่องความกล้าหาญในทางการเมือง ความกล้าหาญของ สสร. ที่หยิบยกขึ้นมาแม้ว่าความจริงแล้วจะต้องเป็นภาระกับรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณ แต่เรื่องสิ่งเหล่านี้ปัจจุบันนี้ท่านทราบไหมว่าปัญหาทางการศึกษาเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด ครั้งแรกที่มีการประชุมครั้งแรกของรัฐบาลชุดนี้ที่มีตัวแทนของ ดับบลิว.ที.โอ. (WTO) หรือองค์การค้าโลกมาชี้แจงให้แก่คณะรัฐมนตรีฟังนั้น เมื่อท่านนายกรัฐมนตรีได้กล่าวสอบถามว่าประเทศไทยนั้นมีปัญหาในขณะนี้ที่สมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไข

ผู้แทน คับบลิ.ที.โอ. ก็พูดบอกว่าเรื่องเดียวที่เป็นปัญหาในประเทศไทยขณะนี้คือการศึกษ เขาพูดคำเดียวแล้วเขาก็ไม่ชี้แจงอะไรอีก นั้นแสดงให้เห็นได้ว่าการศึกษปัจจุบันเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องถูกหยิบยกมาไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นแล้วจะถูกเปลี่ยนแปลงเมื่อได้กำหนดทิศทางการศึกษาไว้แล้วก็จะถูกเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ และสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษานั้นก็คือที่ท่าน สสร. ได้กำหนดที่จะจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องจัดการศึกษาให้เป็นระบบเป็นเอกภาพ สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือว่าการที่คิดจะพัฒนาวิชาชีพครู สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผมได้คิดว่าเป็นสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นความภูมิใจและเป็นความชื่นชมต่อความคิดของท่านผู้ร่างฯ ที่ได้เอาการพัฒนาวิชาชีพครูเข้ามาสู่รัฐธรรมนูญในขณะนี้ เพราะเหตุว่าปัจจุบันนี้นั้นวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่น่าเป็นห่วงที่สุด ขณะที่เราเรียกร้องเรียกหาคุณภาพทางการศึกษา เรียกร้องที่จะให้คนในชาติมีคุณภาพเพื่อจะพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคตนั้น ครูที่มีอยู่ประมาณ ๖ แสนกว่าคนในประเทศในขณะนี้ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยเลย เป็นวิชาชีพที่ค่อนข้างในสายตาคนปัจจุบันนั้นมีความด้อยโอกาส เป็นประเภทหนึ่งของอาชีพที่ด้อยโอกาส เพราะเหตุที่ขณะนี้ถ้าถามว่าคนที่เรียนเก่ง คนที่มี استعداد คนที่มีโอกาสมาก ๆ จะเรียนครูหรือไม่ ไม่มีใครคิดอยากจะเรียน ครูในปัจจุบันที่จะเกิดขึ้นเข้าไปอยู่ในวิชาชีพนี้จะเป็นวิชาชีพที่ได้ถูกกลั่นกรองหรือว่าเป็นสิ่งที่เลือกไม่ได้แล้ว แล้วมาสู่ตรงนี้ ถ้าทราบใดที่วิชาชีพครูจะอยู่ปัจจุบันอย่างนี้แล้วอนาคตของชาติไปไม่ได้ เพราะเหตุที่ว่าวิชาชีพครูต่อไปในอนาคตจะต้องแยกเป็นวิชาชีพอิสระที่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวมีค่าตอบแทน มีสวัสดิการที่เพียงพอที่จะสามารถหาคนดีคนเก่งเข้ามาอยู่ในระบบของครูเพื่อที่จะได้พัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติไปสู่จุดหมายที่เราต้องการ-----

เพราะฉะนั้นการที่กำหนดให้การพัฒนาวิชาชีพครูเข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญย่อมเป็น
บทบัญญัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริง ท่านประธานครับโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ท่านสมาชิกท่านหนึ่งก็ได้กราบเรียนไปแล้วว่าการกำหนดบทบาทของส่วนต่าง ๆ
เข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญนั้นมีจำนวนมาก ผมก็เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดก็คือว่าขณะนี้
ในหมวดนี้นั้นทั้งหมวดนั้นล้วนแล้วแต่เป็นการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสตั้งแต่
คนยากไร้ สตรี เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าจะมองดูในจุดนี้ก็คือว่าคนยากไร้
ก็มีสิทธิได้รับรักษาพยาบาลฟรีคนที่อายุชราเกินกว่า ๖๐ ปี ไม่มีงานทำอย่างปัจจุบันนี้
มีจำนวนมากในสังคม มีอยู่มากในชนบท ซึ่งอาศัยความเป็นอยู่จากระบบงาน
การทำงานในเมือง ซึ่งส่งลูกหลานมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเลิกจ้าง
คนไม่มีเงินจะเกิดมากขึ้น คนแก่คนเฒ่าในชนบทก็จะมีโอกาสที่จะได้รับการดูแล
รัฐจะต้องเข้าไปดูแลมากขึ้น มิฉะนั้นแล้วสังคมก็ต้องเป็นสังคมที่คนแก่ก็จะถูก
ทอดทิ้ง การที่กำหนดให้คน ๖๐ ปีขึ้นไปที่ไม่มีรายได้และไม่สามารถเลี้ยง
ตัวเองได้ที่รัฐจะต้องเข้าดูแลเป็นสิ่งที่ดี และเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมโดยเฉพาะสังคม
ประเทศไทยที่มีธรรมเนียมประเพณีในการดูแลคนเฒ่าคนแก่บุพการีนั่นจะเป็นสิ่ง
ส่งเสริมให้สังคมครอบครัวในประเทศไทยดีขึ้น ท่านประธานครับ อีกประการหนึ่ง
ก็คือว่าผู้พิการทุพพลภาพ สิ่งเหล่านี้จะได้รับการดูแลจากรัฐ ต่อไปจะต้องมีทางเดิน
ทางเท้าสำหรับคนผ้อ คนพิการ คนทุพพลภาพ ในห้องน้ำจะต้องจัดให้มีการดูแล
ความสะดวกเพื่อให้เขามีโอกาสดีขึ้น เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก
แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการให้สิทธิในการที่ผู้เข้ามาดูแลตนเอง
ในสังคมหรือในกระบวนการทางการเมืองก็มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้สิทธิ
และผู้เสียเปรียบทางด้อยโอกาส สตรีและเด็ก มีโอกาสที่จะจัดสรรส่วนร่วม
ของการพิจารณากฎหมาย อย่างน้อย ๑ ใน ๓ ของกรรมการในการพิจารณา
กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานและนโยบายแห่งรัฐนั้นกำหนดไว้ใน
รัฐธรรมนูญนี้ก็นับว่าเป็นเรื่องที่ทำให้เห็นได้ว่าเราได้ให้โอกาสกับคนที่ด้อยโอกาส
มากที่สุดเท่าที่ควร ท่านประธานครับสิ่งที่ว่าพูดจากันมากก็คือเรื่อง สิทธิเสรีภาพ
ของสื่อมวลชน จริง ๆ แล้วความพยายามที่จะให้สื่อมวลชนมีความเป็นอิสระ
มีเสรีภาพมากขึ้น ได้มีความพยายามกระทำกันมาเรื่อย ๆ ทุกฉบับ โดยพยายาม
ขยายความที่จะให้มีสิทธิเสรีภาพโดยปราศจากข้อเงื่อนไขทั้งหลาย แต่ทั้งนี้
เป็นไปตามความเจริญเติบโตหรือวุฒิภาวะของสื่อมวลชนเอง ปัจจุบันนี้ สสร.
เองมองสื่อมวลชนเองในแง่ของวุฒิภาวะอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้น

การที่กำหนดให้สื่อต่าง ๆ ได้มีสิทธิเสรีภาพโดยปราศจากข้อจำกัด ก็เป็น
 การมองสื่อมวลชนในแง่ดี ซึ่งเชื่อว่าการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างนี้เป็น
 การให้เกิดสิทธิสื่อมวลชน สื่อมวลชนก็คงจะพัฒนาคุณภาพเพื่อที่จะให้เป็นไปตาม
 รัฐธรรมนูญนี้ โดยไม่ต้องมีการปิดโรงพิมพ์ ปิดการสื่อข่าว ตรวจไม่ได้อะไรเช่นนั้น
 และขณะเดียวกันสิ่งที่ทำให้ผู้คนทั้งหลายมีความเป็นห่วงเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพ
 ที่เปิดกว้างจนเกินไปว่าจะล่วงล้ำสิทธิของบุคคลอื่นนั้น จริง ๆ แล้วผมเห็นว่า
 ยังมีจุดที่เกิดความสมดุลอยู่บ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๓๕ ที่คุ้มครอง
 สิทธิส่วนตัวที่จะไม่เป็นข่าวที่ฟ้องร้องในกรณีที่ทำข่าว หรือกรณีเสนอข่าว
 บุคคลโดยที่ไม่เกี่ยวกับสาธารณะนั้นเป็นสิทธิส่วนตัวซึ่งถูกกำหนดไว้แล้ว และ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมเชื่อว่ากฎหมายที่อยู่ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอาญา
 หรือกฎหมายอื่นนั้นสื่อมวลชนก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลอื่นเช่นเดียวกัน
 เพราะฉะนั้นถือว่ามีความสมดุลในเรื่องนี้พอสมควร ท่านประธานครับผมมีประเด็น
 ในส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับเรื่องคน ๕๐,๐๐๐ คน อยากจะกราบเรียน
 ท่านประธานผ่านเพื่อให้เป็นที่ทราบในความรู้สึกในฐานะสมาชิกรัฐสภา จริง ๆ แล้ว
 เนื่องจากกรอบเดิมคือมาตรา ๒๑๑ นั้นมีกรอบที่จะให้ประชาชนทั้งหลายมา
 ร่วมร่วมในทางการเมืองด้วย มีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้น นั่นคือ
 การมีส่วนร่วมของพลเมือง ผมออกจะมีความเห็นแตกต่างจากท่านสมาชิกท่านอื่น
 ในกรณีที่เห็นว่าการใช้คน ๕๐,๐๐๐ คนจะเกิดความวุ่นวาย เพราะเหตุที่ผมมอง
 คนในชาติในบ้านเมืองนั้นเป็นคนในลักษณะในทัศนคติที่ดี เรามองว่าคน ๕๐,๐๐๐ คน
 ที่เป็นประชาชนของเราไม่ใช่คนโง่ ผมมองว่าประชาชนทั้งหลายนั้นไม่ว่าจะ
 ถูกชักจูงได้ง่ายนักในสังคมต่อไปข้างหน้า และมองว่านักการเมืองในอนาคตที่ดี
 ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในอนาคตหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้นั้นจะต้องเป็นคนมี
 คุณภาพพอสมควร เพราะฉะนั้นการที่กำหนดให้คน ๕๐,๐๐๐ คนนั้นมีสิทธิ
 ให้ประชาชนมีสิทธินั้นเป็นช่องทางหนึ่ง เป็นโอกาสหนึ่งของประชาชนทั้งหลาย
 ที่มองนักการเมืองว่าเวลาที่เขาจะทำอะไร เวลาเขาอยากจะทำแล้ว
 นักการเมืองในฐานะตัวแทนไม่ทำ -----

ประชาชนเป็นตัวการ เมื่อตัวแทนไปกระทำการนอกเหนืออำนาจหน้าที่ ทำให้
 ตัวการเกิดเสียหาย ตัวการย่อมจะมีสิทธิที่จะใช้สิทธินั้นเสียเองได้ แต่การใช้สิทธิ
 ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ใช่กระทำตัวเอง การเสนอกฎหมายก็เป็น
 วิธีการหนึ่ง คงจะต้องออกกฎหมายบังคับว่า วิธีการเสนอกฎหมายจะต้องกระทำ
 เช่นไร และสุดท้ายการออกกฎหมายก็เป็นหน้าที่ของสภาตัวเอง ที่จะต้องออก
 กฎหมายตามความชอบธรรมหรือความเห็นของสภาซึ่งเป็นส่วนรวมของประเทศ
 สิทธิที่จะเข้าชื่อขึ้นในการถอดถอนบุคคลสำคัญทางการเมือง จะเป็นประโยชน์
 อย่างยิ่งต่อการกระทำหน้าที่ของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น
 ผู้แทนราษฎร วุฒิสมาชิก หรือไม่ว่าจะเป็นข้าราชการในตำแหน่งสำคัญ
 ซึ่งต่อไปนี้นั้นการกำกับดูแลไม่เฉพาะแต่พวกที่เป็นข้าราชการที่เป็นผู้บังคับบัญชา
 เท่านั้น แต่คนที่จะต้องดูแลต่อไปข้างหน้าก็คือประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับ
 ดูแลคนเหล่านั้นด้วย การปฏิบัติหน้าที่ของเขาก็อยู่ในกรอบประโยชน์ของ
 ประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าชื่อซึ่งกระทำกันได้
 ในขณะนี้ การเกรงว่าจะเกิดความวุ่นวายหรือเสียหาย หรือปฏิบัติหน้าที่
 ไม่ได้ นั้น ผมคิดว่าเรามองประชาชนของเรานั้นในคุณภาพต่ำเกินไป แต่ถ้า
 มองในแง่ของข้อดีขึ้นไป ดีขึ้นมากแล้ว ผมคิดว่าสังคมในอนาคตจะเป็นสังคม
 ที่มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้โดยประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วม นับได้ว่า
 สิ่งที่ทำอย่างนี้เป็นสิ่งที่ต้องด้วยความเห็น หรือต้องด้วยกรอบที่สภาแห่งนี้ได้
 กำหนดให้สมาชิก สสร. นั้นไปดำเนินการอยู่แล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนั้น
 ต่อไปข้างหน้า ประโยชน์ของรัฐบาลที่มาบริหารประเทศในอนาคตนั้นจะมี
 ประโยชน์มาก เพราะเหตุที่ว่าเมื่ออนุญาตให้คณะรัฐมนตรีนั้น ปรีกษาหารือใน
 เรื่องสำคัญต่อประชาชนแล้ว ต่อไปข้างหน้าในเรื่องสำคัญในหลักสำคัญที่จะต้อง
 ทำงานใหญ่ในบ้านเมืองนั้น ถ้าเห็นสมควรที่จะหารือกับประชาชนเพื่อให้ลงมติแล้ว
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสลงมติเพื่อฟังเสียง รัฐบาล
 จะได้ฟังความเห็นของประชาชนในการบริหารประเทศต่อไปในอนาคต ท่านประธาน
 ที่เคารพ สิทธิเสรีภาพนั้นได้ถูกกำหนดเอาไว้ในทุกฉบับของรัฐธรรมนูญ แต่ว่าใน
 สิทธิเสรีภาพที่เขียนขึ้นไว้โดยรัฐธรรมนูญไม่มีผลบังคับ ไม่มีผลที่จะเป็นจริงขึ้นมาได้
 ถ้าไม่มีบทบังคับ เพราะไม่มีอะไรที่จะไปลงโทษได้ หากว่าสิ่งเหล่านั้นไม่ได้เกิดขึ้น
 หรือรัฐบาลไม่ได้ทำให้เกิดขึ้น แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นกำหนดความเป็นจริง
 ขึ้นมาได้ โดยกำหนดให้แม้แต่ประชาชนเองก็มีสิทธิฟ้องรัฐในกรณีละเมิด หรือ

ไม่ปฏิบัติในกรณีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีองค์กรหลายอย่าง
ที่ประชาชนจะใช้สิทธิของตนเอง ปัจจุบันนั้นประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ
ผู้ใดที่ไปใช้ประโยชน์ทั้งหลายได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเราพยายามที่จะมีองค์กรตรวจสอบ องค์กรที่สอบสวน
เป็นองค์กรหรือกลไกของรัฐสภาในการที่จะดูแลประชาชนเหล่านั้น แต่ยังไม่
เกิดขึ้นเลย ก็คือองค์กรที่เรียกว่าผู้ตรวจการรัฐสภา ผมยกตัวอย่างหลายครั้ง
ในรัฐสภาแห่งนี้ว่า ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรของรัฐหลายครั้ง และก็ถูกกระทำอยู่แล้วในปัจจุบัน
กล่าวคือยกตัวอย่างเช่น กรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เป็นรัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับ
สาธารณูปโภค ก่อนที่ท่านจะดำเนินการ ประชาชนทั่วไปใช้สาธารณูปโภค
เหล่านั้น ประชาชนของเราทั้งหลายจะต้องจ่ายเงินสด การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ต่อไฟฟ้าเข้าไปสู่ประชาชน ประชาชนต้องติดต่อเอง แต่ต้องให้ตกเป็นสมบัติ
ของการไฟฟ้า มีหน้าที่ที่จะต้องจ่ายค่าชดเชย จ่ายค่าเงินประกันที่เอาไป
หมุนเวียนกันอยู่ เก็บดอกเบี้ยยกันอยู่ นับจำนวนเป็นหลายสิบล้านปี สิ่งเหล่านี้ไม่มี
ความชอบธรรม การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เหล่านี้เมื่อไรจะได้รับการแก้ไข
ถามว่าเงินอีกจำนวนมากที่หน่วยงานของรัฐนำไปใช้อยู่ปัจจุบันนี้ เอาเงิน
ของประชาชนมีสิทธิอันชอบธรรมอย่างไรที่เอาไปใช้ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้
จะต้องได้รับการดูแล ต่อไปข้างหน้าเมื่อรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้บังคับจะต้อง
เอาจริงเอาจังกับเรื่องเหล่านี้ มิฉะนั้นแล้วประชาชนจะเป็นแพะรับบาปอยู่รำไป
จะเห็นว่าการที่เรากำหนดการคุ้มครองและสามารถฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ
หรือหน่วยงานของรัฐได้ จะเป็นส่วนหนึ่งในอันที่จะทำให้ผลในความเป็นจริง
ในการปฏิบัติและเสรีภาพของประชาชนนั้นเกิดขึ้นได้ และสำคัญที่สุดในขณะนี้
ที่เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งทุกคนเป็นห่วงมาก ผมเองก็มีความเป็นห่วงเหมือนกันว่า
สมาชิก สสร. จะอธิบายอย่างไรเกี่ยวกับกรณีที่ยกฐานะขององค์กรเอกชนขึ้น
ในรัฐธรรมนูญ -----

ท่านประธานครับ องค์การสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งใหม่มากในสังคมประเทศไทย
แต่จริง ๆ แล้วมีเกิดขึ้นมาทั่วไป แต่เป็นสิ่งที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปใน
บ้านเมืองของเรา เราจะเอาอะไรเป็นหลักในการรับฟังความคิดเห็น
ขององค์กรเอกชนเหล่านั้น เราจะให้สิทธิขององค์กรเอกชนเหล่านั้นในการ
ทำหน้าที่อย่างไร เพราะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นค่อนข้างสั้น วิธีปฏิบัติ
จะดำเนินการอย่างไร ความขัดข้องทั้งหลายที่จะเกิดขึ้น ผลกระทบต่อมติ
หรือความเห็นขององค์กรเอกชน หรือ เอ็น.จี.โอ. (NGO) นั้น จะมีผลกระทบ
อย่างไรต่อรัฐบาล การรับฟังของรัฐบาล ผลกระทบหรือความเป็นไปได้
ในทางกฎหมายที่จะต้องรับฟังอย่างนั้นเป็นสิ่งที่เราคิดไม่ถึง เพราะดูเหมือนว่า
จะกำหนดขึ้นไว้โดยปราศจากความละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับคำอธิบาย
จาก สสร. เหมือนกัน เพราะเหตุที่ว่าสิ่งเหล่านี้ ความจริงแล้วในความคิด
การรวบรวมเข้าไปอยู่ในที่เดียว และมีองค์กรจัดการที่เป็นหลักเป็นฐานแล้ว
ก็น่าจะดีกว่าในปัจจุบันซึ่งมีอยู่แล้ว ซึ่งกระจัดกระจาย นั้นเป็นเหตุผลหนึ่งเท่านั้น
ที่ผมได้รับทราบ แต่ว่าเหตุผลอื่นวิธีการปฏิบัติเป็นอย่างไรนั้น ผมอยากจะ
กราบเรียนไปยังท่าน สสร. ได้ช่วยกรุณาอธิบายด้วย ท่านประธานที่เคารพครับ
ในหมวดของสิทธิเสรีภาพ ผมเห็นว่าปัจจุบันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่
จะปฏิรูปการเมือง การปฏิรูปนั้นแน่นอนจะต้องทำให้เกิดการรอนสิทธิเสรีภาพ
ที่มีอยู่เดิมขององค์กรหรือบุคคลที่จะต้องถูกปฏิรูป สิ่งที่เป็นตัวอย่างได้ชัดเจน
ก็คือกรณีขณะนี้เรากำลังฟื้นฟูเศรษฐกิจ เมื่อจะมีการฟื้นฟูหรือปฏิรูปนั้น องค์กร
ที่จะถูกปฏิรูปย่อมได้รับการกระทบกระเทือน ทุกคนต้องได้รับความเดือดร้อน
แน่นอนเรามี ไอ.เอ็ม.เอฟ. (IMF) เข้ามาเราก็ต้องรับภาระภาษีเพิ่มขึ้น เราต้อง
ใช้จ่ายในภาครัฐน้อยลง คนที่ถูกกระทบกระเทือนไม่ว่าสถาบันการเงิน ประชาชน
ทุกคนได้รับความเดือดร้อน ทั้งนี้เพื่อหวังว่าเมื่อได้ให้ความร่วมมือในเรื่องนี้
เมื่อมีความเดือดร้อนบ้าง เราควรเฉลี่ยความเดือดร้อนออกมาแล้วจะทำให้
เศรษฐกิจของเราดีขึ้นในอนาคต นั้นเป็นหลักของการปฏิรูปโดยทั่วไป ซึ่งจำเป็น
จะต้องมี การปฏิรูปการเมืองก็เช่นเดียวกัน การปฏิรูปการเมืองโดยไม่ให้ใคร
บาดเจ็บเลย โดยไม่ให้ใครรอนสิทธิใครเลย ไม่สามารถทำได้ เพราะหากว่า
ไม่รอนสิทธิใคร ผู้แทนฯ ยังต้องเป็นรัฐมนตรี เราก็ไม่ต้องทำอะไรเลย
เพราะฉะนั้นการที่มีการเขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในแนวทางของการปฏิรูปการเมือง
ย่อมต้องมีส่วนเฉลี่ยในการที่จะได้รับความเดือดร้อนกระทบกระเทือนสิทธิที่มีอยู่
ไม่ว่าองค์กรใดที่เกี่ยวข้องในรัฐธรรมนูญนี้ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาต้องได้รับ

ความเดือดร้อนเพราะเหตุที่จะต้องทำในสิ่งใหม่ ๆ ที่ตนไม่เคยทำ สิ่งที่มาเป็น
วุฒิสมาชิกก็อาจเปลี่ยนแปลงไป อาจจำเป็นต้องไปลงเลือกตั้ง เพราะเหตุที่
จำเป็นจะต้องผูกพันกับประชาชนมากขึ้นในหลักการ เราถูกกำหนดว่า วุฒิสมาชิก
เป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยมานานแล้ว นานโดยนัยของกฎหมายคือ รัฐธรรมนูญ
ต่อไปนี้วุฒิสมาชิกจะเป็นตัวแทนของปวงชนโดยนัยทุกประการ ขณะเดียวกัน
องค์กรอื่นที่มีปัญหาในอดีตที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นศาล ข้าราชการ ตำรวจ ที่จะต้อง
ถูกกำหนดสิทธิของประชาชนมากขึ้น ย่อมทำให้การทำงานของหน่วยงานของรัฐ
ต้องเข้มงวดมากขึ้น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ที่เคยมีสิทธิ ๒ อย่าง ๓ อย่าง ก็อาจจะต้อง
ถูกกระทบกระเทือน แต่สิ่งเหล่านี้อยู่ที่ความพร้อมขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ
ผมคิดว่าในภายหลังจากที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้ว สิทธิโดยชอบธรรมของรัฐสภา
แห่งนี้มีสิทธิโดยชอบที่จะสามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ตาม
มาตรา ๓๑๓ ทั้งนี้วิธีการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ไม่ยากเหมือนเดิม โดยกำหนดเพียง
๑ ใน ๕ ขององค์กรสามารถยื่นญัตติแก้ไขได้อยู่แล้ว ผมคิดว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
เป็นสิทธิซึ่งจำเป็นจะต้องกระทำเมื่อเสร็จสิ้นจากนี้แล้ว ผมได้มีส่วนร่วมในการแก้ไข
รัฐธรรมนูญมาหลายฉบับ บางฉบับแก้ไขแล้วยังไม่ทันใช้ก็ถูกแก้ไขใหม่ ได้แก้ไข
มาเรื่อย ๆ เหมือนคำปรารภของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กำหนดไว้ตอนต้นว่า
รัฐธรรมนูญนั้นเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ -----

เพราะฉะนั้นใครก็ตามที่คิดว่าหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว จะไม่สามารถแก้ไขได้นั้นเป็นความคิดส่วนตัว ซึ่งไม่ผูกพัน เพราะแม้รัฐธรรมนูญเองยังกำหนดเอาไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้แล้วแต่สภาการณ และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นที่เป็นไปได้ ผมคิดว่าเราสามารถกระทำได้

ท่านประธานครับ สุดท้ายผมขอเรียนว่า ในความรู้สึกของกระผมเองนั้น ผมเห็นว่าปัจจุบันนี้ประชาชนทั้งหลายกำลังประสบภาวะสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือ ภาวะทางเศรษฐกิจ ไอ.เอ็ม.เอฟ. เข้ามาดำเนินการทุกวิถีทาง แล้วก็แปลกใจว่า เหตุใดเมื่อได้ดำเนินการกระบวนการทุกอย่างแล้ว ภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจหรือการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจจึงไม่เกิดขึ้น เป็นความแปลกใจที่องค์กรนั้น ก็มีความแปลกใจที่เกิดขึ้นในประเทศอื่นแล้วเขาสามารถที่จะทำให้พัฒนาไปได้ เพราะฉะนั้นทุกคนก็เลยมีความคิดว่า เหตุผลที่ไม่สามารถจะไปดำเนินการไปตามนั้นได้ ก็เพราะเหตุที่ว่าการเมืองของเรานั้นเป็นหลัก เพราะฉะนั้นคนทุกคนที่คิดในเรื่องนี้ จึงไม่ใช่ความผิดของเขาที่เขาคิดว่า เขาจะหวังการเมืองครั้งนี้ เป็นการเมืองในการตัดสินใจนำไปสู่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เขาหวังว่าเมื่อรัฐธรรมนูญผ่านแล้วนั้นจะสร้างเสถียรภาพ ในทางการเมืองให้กับองค์กรทางการเมือง แล้วสามารถทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น เพราะฉะนั้นความหวังเหล่านี้ ความเชื่อมั่นเหล่านี้ ของประชาชนทั้งหลายนั้น เป็นสิ่งที่สมาชิกทั้งหลายพึงสังวร ผมไม่เห็นด้วยเลยว่สิ่งเหล่านี้จะไม่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองเรามีทัศนคติ มีประเพณีแตกต่างจากต่างประเทศจากคนอื่น ๆ มาก เพียงแต่มีข่าวทางการเมืองนั้น ตลาดหุ้นเราก็เปลี่ยนแปลงเขาขึ้นเราลงเขาลงเราขึ้น แล้วแต่ภาวะทางการเมือง เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ว่าผลทางการเมืองนั้นเป็นผลสำคัญอย่างยิ่ง ผมจึงกราบเรียนไว้ว่า ผมเองมีความเห็นว่า เมื่อประชาชนตั้งความหวังไว้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นสิ่งแก้ไขปัญหาเขาได้ แม้ไม่เป็นจริงในอนาคตก็ตาม ผมเชื่อว่าผมเป็นคนหนึ่งที่สนับสนุนความเห็นของประชาชน แล้วผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้รับได้ครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญอาจารย์นิติครับ

นายนิติ เศรษฐบุตร สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายนิติ เศรษฐบุตร วุฒิสมาชิก ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ในหมวด ๓ ที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย กระผมมีความเห็นว่าหมวดนี้สำคัญมากที่สุด กระผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคุณจำลอง ครุฑขุนทด

ขอประทานโทษที่เอ่ยนาม เพราะว่าหมวดนี้เป็นหมวดที่จะเกี่ยวกับทุกคน
 ในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มิอำนาจหรือไม่มีอำนาจก็ตาม ซึ่งต่างกว่าหมวดหลัง ๆ
 ที่จะตามมา อาจจะพูดถึงการแบ่งแยกอำนาจ อาจจะพูดถึงใครจะเป็นรัฐมนตรี
 แต่หมวดนี้จะกระทบถึงทุกคนไม่ว่าใครก็ตาม ท่านประธานที่เคารพ ผมอยาก
 สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในหมวดนี้ที่สภาร่างรัฐธรรมนูญนำเสนอ
 เพราะสิทธิและเสรีภาพนั้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้มากกว่า ๕๐ มาตรา
 เสียอีก บางส่วนนั้นไปอยู่หมวดอื่น ในจำนวนประมาณ ๕๐ กว่ามาตรานี้ยังยืนยัน
 สิทธิพื้นฐานที่จำเป็นต่อการที่จะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มี
 องค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นอย่างมาก และพยายามที่จะคุ้มครองเพื่อให้
 มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น ในยุคปัจจุบันนี้การมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองของประชาชนนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว นอกจากจะพยายามดึง
 ให้ล่าช้าไปได้เท่านั้นเอง ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
 ในการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อสารด้วยความหมายในวิธีอื่น
 ใด ๆ ก็ตามเป็นต้น กระผมจึงคิดว่าน่าจะชมเชยและสนับสนุนสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ในการนำเสนอในหมวดนี้เป็นพิเศษ สิ่งที่กระผมอยากจะยกมา คงจะไม่ยกทั้งหมด
 แล้วก็จะซ้ำกันกับท่านที่ได้กล่าวไปแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่มาตรา ๕๒
 พูดถึงบุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ เป็นการเขียนเอาไว้เพื่อให้การยืนยันว่า
 การศึกษาอบรมการเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตาม
 หลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่ก็ไม่ใช่หมายความว่า ผู้ที่จะทำในเรื่องนี้
 จะทำอะไรก็ได้ ที่จะขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีซึ่งได้เขียนล็อก (Lock)
 เอาไว้ในวรรคต่อไปแล้ว สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะว่าถ้าบ้านเมืองใด
 ไม่มีเสรีภาพในทางวิชาการ และหวังที่จะพัฒนาโน้นพัฒนานี้ หวังจะแก้ปัญหา
 ทางเศรษฐกิจเห็นจะเป็นไปไม่ได้-----

เพราะเราไม่สามารถจะยืนอยู่อย่างอิสระ มีความรู้ที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง กระผมจึงคิดว่ามาตรา ๔๒ ที่เขียนไว้อาจจะถูกคนมองข้ามนั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ามาตราอื่น หรือมาตรา ๔๓ กระผมคิดว่ามาตรา ๔๓ ที่พูดถึงสิทธิเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี กระผมเห็นด้วยว่าเป็นงานที่ยาก แต่เป็นความจำเป็น ไม่อย่างนั้นก็แปลว่าประโยชน์ที่จะพูดถึงการกระจายการศึกษาที่เป็นธรรม เราจะกระจายการศึกษาที่เป็นธรรมได้อย่างไร ถ้าเราไม่ให้คนในแผ่นดินร่วมแผ่นดินกับเรา มีการศึกษาภาคบังคับให้สูงที่สุดที่เขาสามารถจะนำไปพัฒนาตัวเองและพัฒนาอาชีพ เพื่อจะสนองตอบต่อการพัฒนาประเทศชาติให้ได้ เพราะฉะนั้นเป็นความจำเป็นที่จะต้องทำ หรือแม้แต่ในวรรคถัดไปของมาตรา ๔๓ เองก็ยังเตือนสติเอาไว้ว่า ในการศึกษาอบรมของรัฐนั้นต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน การให้การศึกษาที่รัฐบาลเองกำหนดไปนั้น บางที่ต้องดูไปถึงท้องถิ่นด้วยว่า ทำอย่างไรจะประสานกัน เพราะการศึกษาที่กำหนดไปโดยตรงจากที่ที่ห่างไกลนั้น บางทีอาจจะไม่สนองตอบ ถึงการศึกษาในระดับล่าง ๆ จึงมีความจำเป็น ผมตั้งใจที่เขียนเอาไว้เนะครับ จึงอยากกราบเรียนขึ้นในประเด็นนี้ หรือในต่อไปในมาตราอื่น ๆ ว่าถึงมาตรา ๔๖ ซึ่งคนมักจะไม่ได้พูดถึงกัน เพราะว่ามาตรา ๔๖ นั้นไปพูดถึงสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี อันนี้เป็นความจำเป็น แต่เราถูกมองข้ามกันมานาน เพราะคิดว่าถ้าทำอะไรเหมือน ๆ กันหมดแล้วจะดีทั้งประเทศ บางเรื่องเป็นเรื่องของจารีตประเพณี ซึ่งมีความต่างกันและมีความงดงาม ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่ในภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคกลาง สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ กระผมตั้งใจที่ได้บัญญัติไว้โดยชัดเจน และเข้าใจว่าเป็นครั้งแรกเท่าที่ได้ศึกษาในตัวร่างรัฐธรรมนูญที่เคยมีมา ไปถึงในเรื่องมาตราถัด ๆ ไป ในเรื่องสวัสดิการ ตั้งแต่มาตรา ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน กระผมอยากกราบเรียนว่า เรื่องนี้ถ้าทำได้จริงจะเป็นประโยชน์ เพราะคนเราไม่ว่าจะเกิดมายากดีมีจน ต้องได้รับการประกันในเรื่องการได้รับการรักษาที่เป็นธรรม ไม่มีใครอยากเจ็บ ไม่มีใครอยากป่วย เพราะฉะนั้นถ้าสามารถประกันได้ถ้าเป็นราษฎรไทยแล้ว ถ้าเกิดเจ็บป่วยต้องได้รับการรักษาพยาบาลที่ดีที่ดีมีเพื่อให้เท่าเทียมกัน ใครมีเงิน

มากกว่าจะอยู่ห้องพิเศษก็ไม่ใช่ไร แต่ใครที่มีเงินไม่พอรัฐต้องคุ้มครองให้
 ได้รับการรักษาได้ เพราะฉะนั้นสิ่งนี้จึงถือว่าดี มาตรา ๕๓ ที่ถัดมาพูดถึง
 เด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัว เป็นการเขียนเข้าใจว่าครั้งแรกอีกเช่นกัน
 ที่คุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือในมาตรา ๕๔ คุ้มครองคนที่อายุเกิน ๖๐ ปี
 กระผมตั้งใจทั้ง ๆ ที่กระผมอายุยังไม่ถึง แม้จะมีคนนึกว่าถึงแล้วก็ตาม คนที่มี
 อายุ ๖๐ ปีเรามักจะดูว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่อะลุ่มอล่วยกัน ดูแลรักษากันดี
 แต่กระผมคิดว่าเขาต้องมีสิทธิ การดูแลของรัฐนั้นจะต้องให้แก่เขา ไม่ใช่ให้
 เขาไปพึ่งพาอนาคต แต่รัฐจะต้องดูแล เพราะคนที่อยู่มากจน ๖๐ ปีนั้นต้องทำ
 ประโยชน์ให้แก่แผ่นดินพอสมควร เพียงแต่ว่าอาจจะสับสน อัดคัก เพราะฉะนั้น
 การเขียนไว้ในมาตรา ๕๔ ว่าด้วยคนชรานั้น กระผมจึงคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีและ
 น่าสนับสนุน หรือถัดไปในมาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพก็มีสิทธิได้
 รับสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าเป็นความพยายามของสภาร่าง
 รัฐธรรมนูญที่พยายามจะนำเสนอคุ้มครองไปถึงผู้ที่มีความลำบาก ผู้ที่อ่อนแอ
 ในสังคมที่จะต้องได้รับความคุ้มครอง-----

ถัดไปในมาตรา ๕๖ ที่ว่าไปถึงสิ่งแวดล้อม กระผมคิดว่ามาตรา ๕๖ เป็น
 มาตราที่ทันสมัยมาก เมื่อเวลาพูดถึงสิทธิ เพราะว่าสิ่งแวดล้อมนั้นได้รับการ
 การละเลย แล้วเวลานี้ก็ตื่นตัวกันในเรื่องจะคุ้มครองในสิ่งแวดล้อม จะดูแลว่า
 สิ่งแวดล้อมเสียหาย เดิมไม่ให้ความสำคัญ เพราะคิดว่าเราได้มาเป็นของเรา
 จะใช้ถลุงอย่างไรก็ไม่เป็นไร แต่เวลานี้รู้แล้วว่าถ้าอากาศไม่ดีคนที่ถลุง
 ก็จะเดือดร้อน แล้วคนที่ไม่ถลุงจะอยู่ในสังคมเดียวกันก็เดือดร้อนไปด้วย
 เพราะฉะนั้นการที่ได้บัญญัติไว้แม้จะค่อนข้างยาว แต่ก็เขียนเอาไว้ดีมาก
 ในมาตรา ๕๖ ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ แล้วเริ่มชี้ให้เห็นว่า เรื่องสิทธิเสรีภาพนั้น
 มันเป็นกว้างใหญ่ไพศาล สามารถจะบัญญัติอะไรต่าง ๆ ไว้มากมาย มิใช่เน้นเฉพาะ
 สิทธิทางการเมือง บางที่เราเสียเวลาถกเถียงกันในเรื่องสิทธิทางการเมือง
 ในเรื่องการเมืองเพียงประเด็นเดียวกันนาน แต่สิทธิอื่น ๆ นั้นที่มีความจำเป็น
 จะต้องได้รับความดูแลด้วยนั้น ก็น่าดีใจที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติ และให้
 ความสำคัญในหมวดนี้เป็นพิเศษ ผมถือว่าเป็นหมวดที่เด่นมากในการนำเสนอ
 จึงอยากกราบเรียนไว้ด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : กระผมขออนุญาตให้คุณณรงค์หน่อชนะ ครับ
 เชิญครับ เพราะว่าท่านไม่ค่อยสะดวกจะอยู่นาน

นายณรงค์ ปฏิบัติสกรกิจ สมาชิกวุฒิสภา : ขอประธานกราบเรียน
 ท่านประธานรัฐสภา กระผม ณรงค์ ปฏิบัติสกรกิจ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะ
 สมาชิกวุฒิสภา เราได้พูดกันถึงจุดอ่อนของร่างฯ นี้กันมาเยอะแล้ว แต่คราวนี้
 กระผมจะขอถือโอกาสพูดถึงจุดแข็ง หรือจุดดีที่สุดของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 โดยเฉพาะในหมวดนี้ ตั้งแต่เริ่มแรกเลย มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดย
 องค์การของรัฐทุกองค์จะต้องคำนึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ
 ตามบทบัญญัติแห่งนี้ อันนี้เป็นแม่บทเลยเริ่มต้น เหตุที่ผมเน้นตรงนี้ เนื่องจากว่า
 ต่อไปนี้ ถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีโอกาสผ่านได้ไปบังคับใช้จริง เราจะได้ยึด
 แม่บทตัวนี้ว่า องค์การทั้งหลายแห่งของรัฐจะต้องไม่ปฏิเสธคนพิการ โดยเฉพาะ
 องค์การทางการศึกษา เช่น ได้ปฏิเสธมาเป็นเวลายาวนานแล้ว โดยอ้างคำว่า
 ไม่พร้อม จากมาตรานี้ก็จะไปดูตรงที่ว่า จะสัมพันธ์กับมาตรา ๔๓ บุคคลย่อม
 มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี ขณะนี้คนพิการ
 ทั้งระบบในวัยเรียนได้รับการศึกษาไม่ถึง ๘ เปอร์เซ็นต์ เมื่อ ๑๒ ปีที่แล้ว
 ได้รับการศึกษาไม่ถึง ๒ เปอร์เซ็นต์ ปีหนึ่งขึ้นมากครึ่งเปอร์เซ็นต์ แล้วก็

มีประกาศ เรียกว่า ประกาศจอมเทียน เรื่องการศึกษาของโลกว่า ในปี
คริสต์ศักราช ๒๐๐๐ จะเป็นการศึกษาเพื่อมวลชนทั้งหมด ของผมถ้ามี
การเพิ่มอัตราปีละครึ่งเปอร์เซ็นต์อย่างนี้ ผมต้องใช้เวลาถึง ๑๙๔ ปี
กว่าจะครบร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีโอกาสผ่าน
ระยะเวลา ๑๙๔ ปี กว่าคนพิการจะมีความศึกษาถ้วนทั่ว จะได้ลดจำนวนลง
กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับแรก ซึ่งเอ่ยถึงสิทธิของคนพิการไว้อย่างแจ่มชัด
ในมาตรา ๕๕ ทั้งนี้เกิดการฟังประชาพิจารณ์ พวกเราได้ประชุมชุมนุมกัน
หลายครั้งหลายหน เพื่อจะส่งข้อความเพียง ๒ - ๓ บรรทัดนี้ เข้าไปบรรจุว่า
เราเป็นพลเมืองของรัฐ เราไม่ได้เป็นภาระแต่อย่างเดียว ถ้าเราได้รับ
การฟื้นฟู คนพิการจะเป็นพลเมืองซึ่งเป็นประโยชน์ เป็นผลผลิตแก่รัฐ เราจะได้
เปลี่ยนความคิดอย่างน้อยในภาคแรงงานว่า คนแก่ เด็ก คนพิการนั้นถูกแยก
ออกไปจากจำนวนประชากรซึ่งเป็นผลผลิต หรือเป็นประโยชน์แก่แรงงาน
เราเคยมีโรงเรียนอาชีวะ ซึ่งพวกเรากคนพิการตั้งขึ้นมาเอง ออกมาปีละ
๑๐๐ คน ๒๐๐ คน ได้รับการบรรจุงานหมดทั้ง ๑๐๐ คน ร้อยเปอร์เซ็นต์
ถ้าจะเทียบกับองค์กรของรัฐ แต่ปัญหาก็คือว่าพอไปสมัครงาน เดียวนี้ก็มี
กฎหมายจ้างงานแล้วครับ ครึ่งเปอร์เซ็นต์ ๒๐๐ อันดับหนึ่ง ปัญหาก็คือพอไปถึง
ครั้งแรกก่อน ๆ จะไปถึงจิ้นรถเมล์ รถเมล์ไม่รับ จิ้นแท็กซี่สตาจยังไม่มีพอ
หารถขับ กรมขนส่งฯ ไม่ให้ใบขับขี่ พอไปจิ้นตึกมีบันไดจิ้นหลายจิ้น จิ้นไม่ได้
เพราะฉะนั้นการที่จะเขียนว่า รัฐจะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ
ไว้ให้นั้น จะมีผลอย่างมากในการสร้างบ้าน แปลงเมืองในเมืองนี้ เช่น
รถไฟฟ้าธนาายง เป็นรถขนส่งมวลชน มวลชนแปลว่า คนส่วนใหญ่ส่วนมาก
แต่เขาแยกคนชรา จะไปมีคันแยกเด็ก แยกคนพิการออกจากการใช้บริการ
ของรัฐตัวนั้น แต่ใช้ชื่อว่า ขนส่งมวลชน-----

เราได้ไปขอร้องว่าต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องมีลิฟต์ มีอะไรให้ ก็ได้รับการปฏิเสธ เพราะฉะนั้นเมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีโอกาสผ่านใช้ สังคมก็จะได้รับ ได้ดัดแปลงสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ให้คนพิการได้ใช้ความสะดวก อันความพิการนั้นมันแปลว่า ทำอะไรไม่ได้บางอย่าง บางอย่างทำไม่ได้เพราะร่างกาย สมมุติว่าผมขึ้นมาที่ตึกหลังนี้ ผมขาเสีย ผมขึ้นมาที่ตึกหลังนี้ ขึ้นไม่ได้ เพราะมีบันไดเยอะ ตรงนั้นผมเป็นความเสียเปรียบ ผมขึ้นบันไดไม่ได้ แต่ความเสียเปรียบตรงนี้ ถ้าผมไปขึ้นตึกอีกหลังหนึ่ง มีทางลาดผมขึ้นมาได้ มีลิฟต์ขึ้นมาได้ ผมจะขึ้นมาถึงชั้นนี้ได้โดยความสะดวกสบาย เพราะฉะนั้นความพิการทั้งหลายเหล่านี้จะไม่เป็นอุปสรรคกับคนพิการเลย อะไรเป็นสาเหตุให้คนพิการด้อยโอกาสและเสียเปรียบในสังคม เพราะสิ่งแวดล้อมทางสถาปัตยกรรม ทั้งสิ่งก่อสร้าง เมื่อมีมาตรา ๕๕ มา บุคคลซึ่งพิการ หรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก แปลว่าต่อจากนี้ไปถ้าคนพิการพัฒนาตัวเองจนมีความรู้ ความสามารถเป็นประโยชน์แก่บ้านแก่เมืองแล้ว ออกมาสู่ถนน ออกมาสู่ตึก สังคมไทย สิ่งแวดล้อมในเมืองไทยที่เป็นทางกายภาพทางสิ่งก่อสร้างได้ดัดแปลงให้คนพิการใช้ได้ คนพิการจะไม่เสียเปรียบต่อไป เพราะฉะนั้นขอขอบพระคุณท่านผู้ร่างฯ ทั้งหลายเหล่านี้ได้นึกถึงคนพิการ ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณวิชัย ตันศิริ ครับ

นายวิชัย ตันศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม วิชัย ตันศิริ ส.ส. กทม. พรรคประชาธิปัตย์ ขอขอบพระคุณมากครับที่ให้โอกาสกระผมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในหมวดที่ ๓ นี้ เรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนไทย แต่กระผมก็อยากจะกราบเรียนเป็นเบื้องต้นไว้ก่อนว่า อันที่จริงท่านประธาน คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ท่านอานันท์ ปันยารชุน ขอโทษที่ต้องเอ่ยนาม ท่านเคยกล่าวไว้เสมอว่า จะวิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ ต้องดูทั้งหมด ต้องดูทุก ๆ หมวด เพราะว่ามันเกี่ยวข้อง มันเสริมซึ่งกันและกัน ไม่สามารถที่จะวิเคราะห์และสรุปว่าดีหรือไม่ดีโดยเพียงมาตราเดียว ตรงนี้แหละครับที่ทางฝ่ายพวกกระผมจึงพยายามที่จะเสนอให้มีการอภิปรายทุกหมวดไปพร้อม ๆ กันที่มีเกี่ยวข้องกัน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมติตอนนี้ก็อยากจะให้อภิปรายเป็นหมวด ๆ ไป กระผมก็จะดำเนินการตามนั้น

แต่อยากจะขอโอกาสได้พาดพิงถึงหมวดอื่นด้วย ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของประชาชนนี้ เป็นหมวดที่มีความสำคัญมาก ดังที่เพื่อนสมาชิกได้กราบเรียนต่อท่านประธานรัฐสภาไปแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะว่าหัวใจของรัฐธรรมนูญนั้นอยู่ที่การประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน การร่างรัฐธรรมนูญ หรือวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญนั้นวิวัฒนาการมาด้วยเหตุนี้ เป็นปฐมเหตุ คือต้องการจะให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างสมบูรณ์ ฉะนั้นเรื่องของสิทธิเสรีภาพจึงแทรกซึมอยู่ทุกชุมชน อยู่ทุกโครงสร้างและทุก ๆ อนุระบบของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ฉะนั้นก็ตั้งใจครับที่ว่าในหมวดสิทธิเสรีภาพหมวดนี้ ทาง สสร. ได้กำหนดหมวดสิทธิเสรีภาพมีถึงประมาณ ๔๐ มาตราขึ้นไป และได้ขยายขอบเขตเรื่องของสิทธิเสรีภาพมากมาย เพื่อนสมาชิกหลายท่านที่ได้อภิปรายไปแล้วก็ได้กล่าวถึงหลายประเด็น ผมก็ไม่อยากจะซ้ำประเด็นเหล่านั้นให้ท่านเกินไป แต่อยากจะขอกราบเรียนว่า โดยเฉพาะมาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นมาตราแรกของหมวดนี้ ที่กล่าวถึงการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ตรงนี้ก็อยากจะกราบเรียนเพิ่มเติม คำว่า ศักดิ์ศรี ตรงนี้กระผมเองก็ไม่ได้อยู่ในสภาร่างฯ แต่ก็อ่านใจท่านออกว่า เป็นเรื่องของสิ่งที่อยากจะให้รัฐธรรมนูญของเรานั้นมีมิติใหม่ของสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะมิติใหม่นี้ ทั่วโลกโดยเฉพาะในแนวของสหประชาชาติได้กล่าวถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อยู่ตลอดเวลาว่า เป็นเรื่องที่จะต้องให้ความเคารพ มิใช่เรื่องความเสมอภาคกันทางกฎหมายเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตรงนี้ถ้าหากจะไม่ใส่ใจสิ่งของ มนุษย์นั้นไม่ใช่ผัก ไม่ใช่ปลา ไม่ใช่สิ่งของที่จะซื้อกันได้ ในการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในตลอดเวลา ฉะนั้นในเรื่องของศักดิ์ศรีนี้จึงมีความสำคัญมาก เมื่อแต่ละคนไปติดต่อราชการ ก็คงจะต้องได้รับความเคารพในศักดิ์ศรีของเขา ไม่ถูกลดคุณค่าบุคคลที่จะไปติดต่อ ที่จะขอบริการจากภาครัฐ ตรงนี้คือความจำเป็นถึงการที่กำหนดในเรื่องของการให้องค์กรของรัฐต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ฉะนั้นตรงนี้ก็ขอขอบคุณที่ทาง สสร. ได้กำหนดมาตรานี้ขึ้นมาเป็นอีกมาตราหนึ่ง

อีกมาตราหนึ่งคือมาตรา ๓๘ ได้กล่าวถึงบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การสื่อสาร การพิมพ์โฆษณาสถานีวิทยุโทรทัศน์จะทำได้ การปิดโรงพิมพ์สถานีวิทยุโทรทัศน์จะกระทำมิได้ และการให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนั้นไปโฆษณานั้นก็กระทำมิได้ เช่นนั้น ตรงนี้ก็เป็นข้อบัญญัติที่ดี ประเด็นก็คือว่าจะมีวิธีตรวจสอบได้อย่างไรว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้ถูกบังคับให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเสียก่อน ตรงนี้เป็นประเด็นที่ผมอยากจะกราบเรียนต่อไปว่าต้องมีกลวิธีที่จะทำตรงนี้ได้ มีหลายมาตราที่เป็นสิ่งที่ค้างคา โดยเฉพาะในฐานะนักการศึกษา เหมือนอย่างที่ท่านเพื่อนสมาชิกหลายท่านได้กล่าวไปแล้ว พวกเราทางการศึกษามีความรู้สึกดีใจครับว่าได้มีมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ เกิดขึ้นมา ท่านประธานครับ ตรงนี้อาจจะดูค่อนข้างจะหยาบหยาบไปหน่อย แต่ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในมาตรา ๔๒ นี้ได้กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอนการวิจัยและการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชา เรื่องการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชานี้จะเห็นไหมครับว่า บางครั้งก็เกิดประเด็นขึ้นมาในสังคมไทยมาตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อไม่กี่เดือนมานี้ก็มีปัญหาของการเผยแพร่งานวิจัยที่ไปเกี่ยวข้องกับกระทบต่ออำนาจของรัฐในบางภาคในบางกรณี ฉะนั้นตรงนี้ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญก็จะเป็นสิ่งที่ประกันเรื่องของสิทธิเสรีภาพของวิชาการที่จะมีเสรีภาพในการเผยแพร่ ข้อนี้ก็จะเป็นข้อที่กำไรวางของนักการศึกษาที่ในสังคมไทยขณะนี้

อีกข้อหนึ่งคือมาตรา ๔๓ ท่านประธานครับ มาตรา ๔๓ กล่าวว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตรงนี้กระผมก็ต้องกราบเรียนเพิ่มเติมครับว่าเป็นแนวคิดของนักการศึกษาในหลาย ๆ กลุ่มหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ด้วยครับที่ได้เสนอแนวคิดนี้ขึ้นไปยัง สสร. ฉะนั้นก็รู้สึกดีใจครับที่ได้กำหนดเรื่องนี้ขึ้นมาโดยละเอียดแล้ว นอกจากจะเป็น ๑๒ ปีที่จะมีการศึกษาแล้วยังจะให้มีความหมายด้วย ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้ง ๓ ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นหลักครับ รู้สึกขอบคุณที่ สสร. ได้กำหนดมาตรานี้ขึ้นมา และยังมี

อื่น ๆ อีกที่ท่านเพื่อนสมาชิกได้พูดถึงแล้วเรื่องของทพพลภาพ สิทธิของผู้ที่
ทพพลภาพ สิทธิของคนชราอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปที่จะได้สิทธิต่าง ๆ กระผมก็จะ
ไม่กราบเรียนต่อไปนะครับ แต่ก็อยากจะวกมาถึงประเด็นบางประเด็น
ที่รู้สึกเสียใจเหมือนกันครับว่า ในสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองที่จะได้มี
ส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งอยู่ในคำปรารภก็อยากจะให้สิทธิในการมีส่วนร่วม
ของประชากรไทยมีมากขึ้นนั้น ก็ได้มีมาตรา ๔๗ ได้พูดถึงการจัดตั้ง
พรรคการเมืองให้มีความสะดวกง่ายยิ่งขึ้น ตรงนี้ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีงาม
แต่ก็น่าเสียใจครับที่บางครั้งอาจจะเกิดความผิดพลาดในความคิดบางประการ
ที่ไปกำหนดอีกมาตราหนึ่งที่เพื่อนสมาชิกได้พูดไปแล้วคือมาตรา ๑๐๗ ที่พูดถึง
คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องจบปริญญาตรี ตรงนี้อาจจะเป็นความ
หลังเปลือยความผิดพลาดหรืออะไรก็แล้วแต่ ผมไม่อยากจะพูดถึงตรงนั้น
เพราะว่ามันไปขัดกับเรื่องของสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองไทยที่พูดไว้ใน
มาตรา ๔๗ และมาตราอื่น ๆ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้เป็นเรื่องที่อาจจะต้อง
ร่วมกันพิจารณาในอนาคต อาจจะเป็นเพียงข้อบกพร่องเล็กน้อยที่อาจจะต้อง
ถือว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ มนุษย์เรานั้นไม่สมบูรณ์เสมอไปครับ ไม่มีใคร
ที่จะมีความวิเศษสุด ไม่มีใครที่จะไม่ทำความผิด แม้แต่คณะกรรมการก็ยัง
มีความผิดกันได้ ตรงนี้เป็นสิ่งที่อยากจะกราบเรียนครับว่าเราต้องเรียนรู้
จากประสบการณ์ -----

ฉะนั้นตรงนี้ในตัวผมเองแม้ว่าจะมีข้อท้วงติง แต่ก็คิดว่าในที่สุดถ้าหากว่าเราได้รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปแล้ว ในอนาคตก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ มันเป็นเรื่องที่ผมพูดอยู่เสมอ เป็นเรื่องที่ผมใช้คำว่า ใช้ยาเกินขนาด คือความตั้งใจจะครบ ที่อยากจะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีคุณภาพตามคำปรารภเบื้องต้น อยากจะให้การเมืองมีเสถียรภาพ การเมืองมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจึงนึกถึงตัวคุณสมบัติของผู้แทนราษฎรที่อยากจะให้มีคุณภาพ แล้วก็อ้างความคิดเห็นของประชาชนที่ต้องการจะให้เห็นผู้แทนราษฎรของเขาได้รับปริญญาตรี ตรงนี้ก็เป็นความเข้าใจที่ตรงกันว่า คนทั่ว ๆ ไปก็คิดเช่นนั้นแหละครับ แต่ในภาคปฏิบัติย่อมจะเกิดขึ้นนั้นได้ว่า ประชาชนพลเมืองอาจจะเลือกบุคคลที่มีความรู้ มีปริญญา แต่ในทางกฎหมายนั้นจะต้องให้ความเท่าเทียมกันแก่ทุกคนที่จะต้องสมัครเป็นผู้แทนราษฎร ตรงนี้เป็นความแตกต่างระหว่างสิทธิทางกฎหมายกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นโดยพฤตินัย โดยพฤตินัยนั้นผมว่าทุกวันนี้ก็จะเกิดขึ้น ฉะนั้นแล้วในอนาคตไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ แนวโน้มเป็นอย่างนั้นเสมอ เมื่อเราขยายการศึกษามากขึ้นในระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลายไปแล้ว ประชาชนของเราก็จะมีความรู้มากขึ้น ๆ ทุกวัน ฉะนั้นสิ่งเหล่านั้นขอให้เกิดขึ้นไปตามหลักของวิวัฒนาการ ผมอยากจะกราบเรียนเพิ่มเติมอีกสัก ๒ ประเด็น เล็กน้อยนะครับ ท่านประธานที่เคารพ ในเรื่องของการมีกำหนดสิทธิเสรีภาพไว้ถึง ๔๐ มาตราดังกล่าวนี้ ถ้าหากไม่มีกลไกหรือมาตรการที่จะตรวจสอบการใช้ อำนาจอธิปไตย สิทธิเสรีภาพเหล่านั้นก็อาจจะไม่ได้รับการปฏิบัติ ฉะนั้นการที่กำหนดองค์กรตรวจสอบไว้หลายมาตรา เช่น ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติก็เป็นสิ่งที่ดีงาม การกำหนดให้มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินของผู้แทนราษฎรและฝ่ายบริหารก็เป็นสิ่งที่ถูกต้อง การกำหนดให้มีกระบวนการถอดถอนฝ่ายบริหารและผู้แทนราษฎรจากตำแหน่งก็เป็นสิ่งที่ควรกำหนดไว้เช่นกัน สิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการตรวจสอบที่ถือเอาเรื่องของการได้สวน เรื่องของกระบวนการยุติธรรมมาเป็นหลักของการพิจารณา แต่อีกส่วนหนึ่งที่เรามักจะลืมนึกไปในการร่างรัฐธรรมนูญ ความจริงก็มีอยู่แล้ว มันซ่อนอยู่ในความคิดของเรา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดความสัมพันธ์ภาพขององค์กรของรัฐต่าง ๆ นั่นคือระบบของการคานอำนาจ ท่านประธานครับ ระบบการคานอำนาจนี้ถือว่าเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญของอังกฤษ หรือรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะของสหรัฐอเมริกานั้นถือว่ามีความสำคัญที่สุด การร่างรัฐธรรมนูญนั้นจุดประสงค์คือ ให้ประชาชนมีเสรีภาพ แต่มี

เสรีภาพได้อย่างแท้จริงนั้นต้องมีระบบการคานอำนาจที่ดี เนื่องจากว่าอำนาจนั้น
 รัฐเป็นผู้ใช้ และผู้ใช้อำนาจนั้นย่อมเหลิงอำนาจตลอดเสมอไป ผู้มีอำนาจ
 มากที่สุดก็เหลิงอำนาจ และคอร์รัปชันมากที่สุด นี่คือสัจธรรมทางการเมือง
 ฉะนั้นทฤษฎีของการสร้างรัฐธรรมนูญจึงเป็นทฤษฎีของการสร้างระบบของ
 การคานอำนาจ ในระบบของรัฐสภาของอังกฤษที่เราได้นำมาใช้ นั้น ระบบ
 การคานอำนาจนั้นคานในระบบรัฐสภา จริง ๆ แล้วก็ถือว่า ฝ่ายนิติบัญญัติ
 จะต้องคานอำนาจกับฝ่ายบริหาร แต่ในข้อเท็จจริงนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติก็คือ
 ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์กรหลักของการคานอำนาจกับฝ่ายบริหาร
 ฉะนั้นจึงได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งท่านผู้นำฝ่ายค้านเป็นผู้นำในทางการเมือง
 นะครับ ข้อนี้เป็นข้อที่มีความสำคัญมากในการที่ต้องมีผู้นำฝ่ายค้าน ระบบรัฐสภา
 ที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้าน ไม่มีฝ่ายค้านจะไม่มีระบบการคานอำนาจที่ดีได้เลย หรือที่มี
 ประสิทธิภาพได้เลย ตรงนี้ลืมไม่ได้ครับ ที่นี้ที่ข้อสังเกตของกระผมตรงนี้ก็ถือว่า
 ในการกำหนดในเรื่องบทบาทความสำคัญระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัตินี้

ประธานรัฐสภา : ท่านอาจารย์วิชัยครับ อันนั้นเอาไว้ตอนบท
 รัฐสภานะครับ

นายวิชัย ตันศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :
 นาที่เดียวก็จบเลยครับ ในการกำหนดในมาตรา ๑๘๕ ในเรื่องการอภิปราย
 ไม่ไว้วางใจท่านนายกฯ อันนี้ในมาตราใหม่นี้ได้กำหนดไว้ว่า จะต้องมีการ
 สภาผู้แทนราษฎรสองในห้าจึงจะเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจได้ ในขณะที่
 รัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้สามารถใช้เสียงหนึ่งในห้าก็สามารถที่จะกำหนดญัตติการอภิปราย
 ไม่ไว้วางใจได้ ฉะนั้นจึงเป็นการยากลำบากในรัฐธรรมนูญใหม่นี้ที่จะต้องเสนอญัตติ
 อภิปรายไม่ไว้วางใจ -----

ยุติการอภิปรายไม่ว่างใจนั้นถือเป็นระบบการคานอำนาจที่มีประสิทธิภาพที่สุดในระบบรัฐสภา ตรงนี้เข้าใจว่าเป็นความเข้าใจผิดของ สสร. หรืออย่างไร ที่ไปทำให้กลไกของการคานอำนาจนั้นอ่อนด้อย หรือขาดประสิทธิภาพลงไป ตรงนี้เป็นข้อสังเกตของกระผม เนื่องจากท่านประธานอยากจะให้ผมจบตรงนี้แล้ว ยังมีอีกหลายข้อที่ผมอยากจะกราบเรียนไว้ อย่างไรก็ตามก็ต้องมองรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทั้งฉบับ ยังมีข้อดีอีกหลายข้อที่ผมยังไม่ได้กล่าวถึง โดยเฉพาะเรื่องของระบบการเลือกตั้งแบบผสมแบบใหม่ ซึ่งผมจะขอโอกาสพูดในโอกาสต่อไป ฉะนั้นในโอกาสนี้ก็อยากจะกราบเรียนครับว่า การสร้างรัฐธรรมนูญนั้นไม่สามารถสร้างจากจินตนาการ จากทฤษฎีที่ขาดประสบการณ์ ประสบการณ์มีความสำคัญที่สุด เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างรัฐธรรมนูญ นักคิดชาวอังกฤษ ชื่อเอชมิลเบิร์กได้กล่าวไว้เสมอครับว่า สังคมนั้นเปรียบเสมือนหนึ่งเป็นพาร์ทเนอร์ชิพ (Partnership) ระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต อดีตนั้นให้บทเรียนแก่ปัจจุบัน ปัจจุบันเมื่อเกิดข้อผิดพลาดอย่างใดก็ส่งบทเรียนนั้นให้แก่อนาคต ก็เช่นกัน นักปราชญ์โรมันชื่อ ซิเซโร ก็กล่าวไว้เช่นกันครับว่า รัฐธรรมนูญที่ดีนั้นไม่สามารถจะเกิดจากอัจฉริยะของผู้หนึ่งผู้ใด แต่เกิดจากอัจฉริยะของคนในสังคมทั้งหมด จากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนรุ่นหนึ่ง ไม่สามารถจะสร้างได้โดยคนรุ่นเดียวกัน ฉะนั้นแนวคิดเช่นนี้เป็นแนวคิดที่คิดว่ารัฐธรรมนูญนั้นต้องวิวัฒนาการ เราต้องสร้างจากสิ่งที่ดีงามจากของเก่าของเราที่มีอยู่ แนววิวัฒนาการจึงเป็นแนวที่ถูกต้อง เราไม่สามารถจะสร้างสังคมใหม่จากพื้นฐานที่ว่างเปล่า ตรงนี้ก็เป็นสิ่งที่ผมอยากจะกราบเรียนเพิ่มเติม และประการสุดท้ายก็คือว่า กระผมเองนั้นก็ไม่ได้เห็นด้วยแต่ต้นว่า ในมาตรา ๒๑๑ นั้นกำหนดไว้ว่า ไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรได้เลยในขั้นการพิจารณาของรัฐสภานี้ อันนี้มันเป็นการปฏิเสธความรับผิดชอบ ปฏิเสธความคิดเห็นของผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎร แต่ว่าเมื่อมีกติกาเช่นนั้นเกิดขึ้นแล้ว แล้วขณะนี้เรากำลังจะเตะฟุตบอลเข้าโกล (Goal) แล้ว การที่จะมาเปลี่ยนกติกาอีกก็ไม่ถูกเช่นกันเปลี่ยนไม่ได้ กติกานั้นจะดีหรือไม่ดี เมื่อมาถึงขั้นนี้แล้ว เป็นขั้นที่เราจะต้องเตะฟุตบอลเข้าโกล แล้วจะเตะเข้าโกลไหนก็ช่าง ก็ไม่เป็นไรต้องเตะเข้าจนได้ แต่จะไปเปลี่ยนกติกากลางคันนั้นไม่เหมาะสม ไม่สม ฉะนั้นผมก็คิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะต้องรับการพิจารณา จะรับหรือไม่รับก็ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของท่านสมาชิกรัฐสภาที่นี่ ทุกคนก็มีสิทธิที่จะลงคะแนนได้ อย่างหนึ่งอย่างใด สำหรับกระผมเองขอรับครับว่า ผมจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

จะให้คะแนนเสียง ๑ คะแนนเสียง อย่างน้อยจากพรรคประชาธิปัตย์ และ
ประชาธิปัตย์ทั้งหมดเข้าใจว่าจะให้คะแนนเสียงทั้งหมด ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านกวี และมาที่คุณสุนัย

นายกวี สุกธีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : กราบเรียน
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายกวี สุกธีระ พรรคความหวังใหม่ จาก
ขอนแก่น ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ก่อนอื่นกระผมต้องขอชื่นชมยินดีกับคณะ สสร.
ที่ท่านเสียสละยอมเปลื้องตัวก่อนข้างจะเจ็บนิคหนึ่ง ในการที่มาทำงานเพื่อชาติ
บ้านเมืองครั้งนี้ ผมอยากให้กำลังใจท่าน และโดยเฉพาะผมไม่ต้องการเห็นท่าน
สมาชิกผู้มีเกียรติอยู่ที่นี้โจมตีเรื่องบุคคล จะวิพากษ์รัฐธรรมนูญเป็นมาตรา ๆ ไป
ก็ควรอย่างยิ่ง แต่สำหรับบุคคลนั้นผมเห็นว่า เราน่าจะให้เกียรติกัน เพราะว่า
ทุกคนต่างก็มีภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน และผมเชื่อว่าทุกคนนั้นก็ม
สิทธิเสรีภาพที่จะทำตามความนึกคิด ตามความเชื่อของตนเอง สำหรับหมวดสิทธิ
เสรีภาพนี้ก็เช่นเดียวกัน ผมถือว่าเป็นหมวดที่สำคัญที่สุด เพราะว่าเกี่ยวข้องกับคน
ทั้ง ๖๐ ล้านคน แต่เมื่อดูแล้วก็มีจำนวนมาตรามากขึ้น มีถึง ๔๐ มาตรา อ่านดูแล้ว
ก็เคลิบเคลิ้มไหลหลง ดีทั้งนั้นไม่มีข้อติเลย นอกจากนั้นยังมีสิ่งแปลกใหม่ ๆ เข้ามา
เช่นคำว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผมก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
เอามาตรฐานวัดกันตรงไหน แล้วจึงมาอ่านคำว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผมก็ยิ่ง
ข้องใจต่อไปอีกเลยครับว่า ทำไมเขียนรัฐธรรมนูญมาตราอื่นไม่สอดคล้องกับตรงนี้
บ้างเลย ลูกตาสีตาสา ชาวไร่ชาวนาไม่มีโอกาสได้เรียนมหาวิทยาลัย ไม่มีโอกาส
ได้เรียนปริญญาตรีนั้น เขาไม่มีความเป็นศักดิ์ศรีมนุษย์หรือครับ ทำไมไปกีดกันไว้
อย่างนั้น อันนี้ละครับ ความจริงผมต้องการให้คะแนนเต็มร้อยเลย แต่ว่าพอมาเจอ
มาตรา ๑๐๗ (๓) เข้า ผมบอกตรง ๆ ผมให้ศูนย์เลย -----

เพราะอะไรครับ เพราะว่าพ่อผมไม่ได้จบปริญญา จบแค่ ม. ๓ เท่านั้นเอง
 แม่ผมจบ ป. ๔ ถูกตัดสิทธิด้วยเหมือนกัน ไม่สามารถลงสมัคร ส.ส. ได้
 ผมถือว่าเป็นการโหดร้ายเป็นการใจแคบเห็นแก่ตัวมากที่สุด ผมอยากถาม
 ไปว่ารัฐธรรมนูญทั่วโลกมีกำหนดไว้ไหมอย่างนี้ เอาละรัฐธรรมนูญ
 ในประเทศไทยผมขอถามว่า ๑๕ ฉบับที่ผ่านมามีไหม แม้แต่รัฐธรรมนูญที่ขึ้น
 ในสมัยท้าวสุรนารี สมัยเผด็จการก็ไม่มีข้อกำหนดห้ามไว้อย่างนี้ ผมพูดอย่างนี้แล้ว
 ผมไม่สามารถจะรับได้ในเรื่องนี้ ไม่สามารถทำใจได้ เพราะอะไรครับ
 เพราะว่าผมสมัคร ส.ส. มา ๒ ครั้งแล้ว คู่ต่อสู้ผู้นำรักของผมไม่ได้จบ
 ปริญญาตรีเลย เขาเป็นคนมีความรู้ความสามารถมาก เพราะฉะนั้นถ้าผม
 ำให้ผ่านไปได้โดยเห็นดีเห็นงามยกมือให้ ก็เท่ากับว่าผมเอาเปรียบคู่ต่อสู้
 ผมเป็นคนเห็นแก่ตัวเลวร้ายที่สุด ผมอยากถามว่าพี่น้องประชาชนของเรานั้น
 ถึงจะมีสิทธิเสรีภาพอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ถ้าสิทธิทางการเมืองถูกฉ้อโกง
 ถูกกีดกันผมถือว่าเป็นอนาธิปไตยที่สุด สิ่งนี้ผมไม่สามารถที่จะทำใจได้
 อย่างอื่นผมเห็นดีเห็นงามชอบด้วยทุกอย่าง แล้วโดยเฉพาะในหลาย ๆ เรื่อง
 ที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญที่พิจารณากันอยู่นี้ ก็เป็นสิ่งที่ตรงกัน
 กับเจตนารมณ์ของสภาแห่งนี้อยู่แล้ว สภาแห่งนี้ได้ออกกฎหมายและกำลัง
 จะออกกฎหมายอีกหลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ
 ประชาพิจารณ์กำลังพิจารณาต่อไปแล้วเป็นกฎหมายแล้ว หรือแม้กระทั่งสิทธิ
 ของประชาชนในการรับรู้ข่าวสารก็เป็นกฎหมายออกไปแล้ว สภาแห่งนี้เป็นคน
 ตรากฎหมายออกไปแล้ว นอกจากนั้นว่าด้วยการปกครองซึ่งเปิดโอกาสให้เอกชน
 สามารถฟ้องข้าราชการ ฟ้ององค์กรของรัฐได้ก็ออกเป็นกฎหมายไปแล้ว
 เพราะฉะนั้นมีหลายอย่างที่ตรงกันทั้งสิ้น หรือแม้กระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 ก็กำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้ ก็สอดคล้องตรงกันทั้งสิ้น และผมชื่นชมยินดีที่สุดคือ
 มาตรการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันนี้เป็นสิ่งวิเศษที่สุด
 และผมต้องการอย่างนั้น ผมไม่ปฏิเสธว่านักการเมืองทั้ง ๓๕๖ คน ที่นั่งอยู่ตรงนี้
 ผมหมายถึงเฉพาะ ส.ส. ผมไม่กล้ารับรองว่าทั้ง ๓๕๖ คน เป็นคนที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง
 เป็นคนที่สะอาดหมดจด เป็นคนที่มีคุณธรรม มีจริยธรรมไม่สามารถรับรองได้
 แต่ผมยืนยันได้อย่างเต็มที่ว่า เพื่อนสมาชิกของผมทั้ง ๓๕๖ คนนั้น ๓๐๐ กว่าคน
 ขึ้นไปเป็นคนดี มีคุณธรรม มีจริยธรรม แต่แน่นอนก็มีเสียงมาตลอดเวลานักการเมือง

ชักแบ่งหน้าที่ ไปหากินบ้าง ไปข่มขู่ข้าราชการของงานกันบ้างก็มีเรื่องมีราวกันมาตลอดเวลา อันนี้ก็ยอมรับว่าเป็นส่วนน้อย แล้วคนส่วนน้อยก็แปลกใจ เหลือเกินว่าทำไมสื่อมวลชนไม่กล้าแตะเลย เป็นข่าวทำทุกเรื่องแต่ผมไม่เคยมีสื่อมวลชนไปแตะเขาได้เลย ผมก็ประหลาดใจ และโดยเฉพาะคนดี ๆ ทำงานทุกอย่าง ผมประชุมคณะกรรมการทุกคณะ คนดี ๆ ทำงานตลอดเวลาดีมาก ๆ เลย ไม่เป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ให้สัมภาษณ์ไปเขาก็ไม่ลงให้ แต่คนกะเหรี่ยงเป็นข่าวมันทุกวันเลย คนดัง ๆ อันนี้คือตัวอย่าง เพราะว่า คนดีนั้นเขาอยู่เฉย ๆ แต่ผมแน่ใจว่า ๓๐๐ กว่าคนดีหมด ผมกล้ายืนยันได้อย่างนั้น เพราะฉะนั้นการมีมาตรการตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผมเห็นด้วยจะเอาอย่างไรก็เอาไม่ได้ว่าอะไรกันเลย แต่ผมสงสัยวิธีปฏิบัติ รวมทั้งให้พี่น้องประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน อะไรก็แล้วแต่หรือ ๑๐๐ คน ผมก็ไม่ได้โมนด์ (Mind) เรื่องนี้ยินดีให้ตรวจสอบยินดีให้ทำได้ แต่ผมสงสัยเหลือเกินว่าถ้ารัฐธรรมนูญนี้อาจหาญชาญชัยจริงทำไมจะต้องไปขมวดปมไว้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ถ้าเขียนไว้อย่างนี้ผมว่าไม่มีวันได้ตรวจสอบกันหรอกครับ ถ้าจะเขียนองค์ก่ตั้งกันมาอย่างไร กฎหมายอย่างนี้รับรอง ๕๐,๐๐๐ คน ไม่ได้เกิดที่มาทำผมรับรองได้เลย ยืนยันได้เลย เพราะฉะนั้นถ้าท่านเก่งจริงเขียนไว้เลยเปิดไว้เลยให้กว้างเลย ไม่ต้องไปให้อ่านมาออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการอะไรต่าง ๆ เขียนไว้ชัดเจนอย่างสิทธิเสรีภาพก็เช่นเดียวกัน อ่านแล้วก็เคลิ้มไหลหลงเหลือเกิน เสร็จแล้วก็ต้องมาตกม้าตายตรงไหน มีกฎหมายลือไว้อีกเป็นไปตามกฎหมาย

ผมยกตัวอย่างให้เห็นหลักของรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ ทุกรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้ ยกตัวอย่างเช่น มาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่กำหนดว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ เห็นไหมครับ เขียนมานานแล้ว แต่ในทางปฏิบัติ ศาลพิพากษารื้อฟื้น ขึ้นอุทธรณ์ ขึ้นฎีกายังไม่ตัดสินเด็ดขาดเลย แต่เขาถูกกระทำอะไรบ้าง เห็นกันอยู่ทุกวี่ทุกวันนะครับ นี่เป็นการขัดกับหลักรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นอะไรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์ที่ดีมาก แต่ผมสงสัยในวิธีการปฏิบัติเท่านั้นว่าจะทำได้ไหม แล้วจะมีผลจริงจึงตามที่ท่านปรารณาไว้หรือไม่ วิธีการเลือกตั้งก็ดีผมไม่ได้เกี่ยงเลยจะเขตละ ๑ คน หรือเขตละกี่คนก็ได้ไม่แปลก ปาร์ตี้ ลิสต์ (Party list) ก็ไม่ได้ว่าอะไรครับ แต่ว่าตะขิดตะขวงใจนิดหน่อยสภามีตั้ง ๕๐๐ คน ผมก็ไม่อยากให้เขาเรียกว่าสภา ๕๐๐ มันจะกลายเป็นอะไรกันไปก็ไม่รู้ ทำทำไมไม่กำหนดไว้สัก ๔๙๙ คนครับ สสร. ยังมี ๙๙ เลขครับ รัฐธรรมนูญก็มี ๓๓๖

ประธานรัฐสภา : ท่านกวีครับ

นายกวี สุภธีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : ครับ
เดี๋ยวผมกำลังจะจบแล้วครับ ผมยกมือตั้งแต่เข้าเมื่อวานนี้แล้ว ท่านกรุณาเถอะครับ นอกจากนั้นก็เป็นสิ่งที่น่าดีทั้งนั้น และโดยเฉพาะบทเฉพาะกาลก็ว่าไปอีกนะครับ ความจริงมีหลายอย่างนะครับ ผมก็สงสัยจริง ๆ ว่า ถ้ามจริง ๆ เอะครับ ทางท่านผู้ร่างฯ ท่านต้องการให้รัฐธรรมนูญนี้ผ่านจริง ๆ หรือเปล่า ผมเห็นว่าท่านวางระเบิดไว้เยอะเลย ยกตัวอย่างให้เห็นไปตัดสินสิทธิทางการเมืองของประชาชนเป็นรัฐธรรมนูญที่ออกมาเพื่อกำหนดชนชั้นชัดเจน เคราะห์ดีที่ไม่ไปเขียนว่าผู้มีสิทธิสมัคร ส.ส. ได้จะต้องจบปริญญาเอก ๖๐๐ ไปนะครับ ถ้าเขียนไปอย่างนั้นพวกเราเดือดร้อนกันหมดจะต้องแหกกันไปเรียนที่วิทยาลัยสกลนครอีกแล้ว นี่ละครับเขียนอย่างไรก็เขียนได้แต่ผมไม่เคยเชื่อเลยว่า เขียนไว้ทุกอย่างละเอียดลออต่าง ๆ จะปฏิบัติ น่าจะเป็นจริงไปตามนั้นอย่าเพิ่งฝันให้มากนัก ยกตัวอย่างให้เห็นกฎหมายเลือกตั้งของเราเขียนละเอียดดิบเลย ผมว่าไม่มีกฎหมายเลือกตั้งที่ไหนในโลกละเอียดเหมือนกฎหมายเลือกตั้งของบ้านเรา แต่จริง ๆ ปฏิบัติได้ไหม เขียนไว้อย่างนั้น ทำให้คนฝ่าฝืนกฎหมายหนักขึ้นไปอีกด้วยซ้ำไป แล้วกลายเป็น

ความชั่วร้าย กลายเป็นอะบิวส์ (Abuse) ในการเลือกตั้งไปทั้งหมด
จริง ๆ เพราะกฎหมายไปกำหนดว่า การกระทำเป็นเรื่องชั่วเป็นเรื่องผิดทั่วโลก
ยกตัวอย่างเอาหมอลำ เอาหนังไปฉาย เอาคอนเสิร์ต (Concert) ไปแสดง
ผมไม่เห็นมีทั่วโลกเขาห้ามเลย อันนี้เป็นสื่อเป็นมีเดีย (Media) เท่านั้นเอง
ในการที่รวมคนมา ในปัจจุบันผู้แทนฯ ไปหาเสียงมีใครมาฟังบ้างครับ ไม่มี
หรอกครับ เพราะฉะนั้นลงใต้ดินใช้หัวคะแนนมากก็ซื้อเงินจ้าง แล้วสิ่งเหล่านี้
ผมไม่เห็นพูดในนี้เราเลย แล้วยิ่งวุฒิสภามีอำนาจมากมายเหลือเกินเป็นสภา
แต่งตั้งสภาถอดถอน

ประธานรัฐสภา : ท่านกวีครับ อันนี้มันอยู่ในหมวดรัฐสภา
เดี๋ยวพอถึงหมวดนั้นท่านยกมือเลยครับ เราก็จะให้พูดครับ

นายกวี สุกธีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) : เอาละครับ
ผมจะไม่พูดอีกแล้วครับ ก็ขอสรุปว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้โดยส่วนตัวผมนั้น ผมไม่ยกมือ
ให้เด็ดขาด เพราะอะไรครับ ด้วยเหตุผล ๒ ประการ ประการแรก ถ้าผมยกมือให้
ก็แสดงว่าผมทราบดีต่อพี่น้องร่วมชาติบ้านเมืองซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ ๖๐ ล้านคนมีแค่
๒ ล้านคนเท่านั้นที่จบปริญญาตรี แล้วอีก ๕๘ ล้านคนไปตัดสิทธิ เท่ากับประหาร
ชีวิตคนทั้งเป็นเลยนะครับ ไปตัดสิทธิถือว่าการลงโทษอย่างรุนแรงที่สุด
ซึ่งไม่มีรัฐธรรมนูญที่ไหนเขาทำกัน ประการที่ ๒ ผมไม่ยกมือให้ก็เพราะอะไร
ก็เพราะว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดช่องทางให้ประชาชนได้มีสิทธิโหวตออกเสียง
เอาหรือไม่เอาอยู่แล้ว ซึ่งผิดจากกระบวนการที่ผ่านมา เราอย่ามาอ้าง
เลยครับว่าเราเป็นตัวแทนของประชาชนต้องรับผิดชอบต้องลงคะแนนให้
ถึงเวลาแล้วให้ประชาชนออกเสียงสิครับ รัฐธรรมนูญนี้จะได้เป็นรัฐธรรมนูญ
ของประชาชน เพื่อประชาชน โดยประชาชนอย่างแท้จริง ให้เขาคุ้ยลิ้มตาอ้าปาก
ได้ครับ ผมอยากให้ประวัติศาสตร์ชาติไทยได้จารึกว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็น
รัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ประชาชนมีส่วนร่วมร้อยเปอร์เซ็นต์เอาหรือไม่เอา
แล้วแน่นอนครับถ้าไปรณรงค์นอกนั้นผมจะสนับสนุนเข้าข้างประชาชน ประชาชน
เอาอย่างไรผมเอาตามนั้น ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณสุนัยครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม สุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติพัฒนา จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวานนี้มีการอภิปรายในเรื่องรัฐธรรมนูญ ไม่ทราบว่าท่านประธานรัฐสภา และท่านรองประธานรัฐสภา คือ ท่านประธาน วุฒิสภาจะทราบหรือไม่ก็ไม่ทราบ ท่านได้สร้างคุณสมบัติให้แก่บ้านเมืองไปมาก เพราะว่าเกิดข่าวลือทั่วกันไปหมดว่า พรรคชาติพัฒนาได้รับร่างรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ผมก็ถามว่าทำไมถึงมีลือกันอย่างนั้น เขาบอกไม่เห็น ส.ส. พรรคชาติพัฒนาขึ้น พูดเลย ก็บังเอิญท่านไม่ค่อยได้ชี้พรรคชาติพัฒนาวันนี้เรายกกันตั้งแต่เมื่อวาน คุณธวัชชัย อนามพงษ์ จากจันทบุรีก็อยากจะอภิปราย คุณวิเชษฐ์ เกษมทองศรี จากราชบุรี คุณประชาธิปไตย คำสิงห์นอก จากนครราชสีมา คุณพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ ก็อยากจะอภิปราย แต่สิ่งเหล่านี้ท่านประธานครับเป็นสิ่งที่ต้องกราบขอพระคุณด้วย เพราะเขาบอกว่าที่ไม่เห็นอภิปรายเหมือนพรรค ประชาธิปัตย์จึงจะรับเหมือนกันเขาว่าอย่างนั้น ท่านประธานครับ ก่อนอื่น ขออนุญาตกล่าวเสริมท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ซึ่งท่านได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้ เกี่ยวกับสิทธิคนพิการ ปัญหาเรื่องสิทธิคนพิการผมว่าในมาตรา ๕๕ นี้เป็นสาระสำคัญที่สุดที่ผมอยากจะนำมาเอ่ยขึ้นเสียก่อน ในการอภิปรายครั้งแรกตั้งแต่รอ มาแล้ว ๑ วัน บ้านเราละเลยมากเรื่องคนพิการ คนพิการไม่มีความคิดในการ ที่เกิดมาในโลกนี้แล้วมาเป็นเช่นนั้น หรือว่าเกิดพิการขึ้นในภายหลัง ยกตัวอย่าง ง่าย ๆ อย่างรัฐสภาแห่งนี้ ทางขึ้นบันไดก็ไม่มีทางให้กับคนพิการ ถ้าทางคนพิการ จะเป็นทางลาดสามารถจะใช้ล้อวีลแชร์ขึ้นไปได้ ห้องน้ำเป็นต้น แต่ว่าอันนี้คงจะไม่ ต่าหนักัน เพราะว่ารัฐสภาแห่งนี้สร้างตั้งแต่สมัย จอมพล ถนอม เป็นนายกรัฐมนตรี ก็สร้างกันสมัยเผด็จการ โครงสร้างตึกใหญ่ ๆ ก็สะท้อนทัศนคติทางการเมือง เหมือนกัน รัฐธรรมนูญก็สะท้อนทัศนคติของชุมชนเหมือนกัน ตอนนี้เลยขอถือ โอกาสท่านประธานว่า ถ้าจะสร้างรัฐสภาแห่งใหม่ก็ให้คำนึงตรงนี้ด้วย เพื่อเป็น แบบอย่างและเป็นเกียรติภูมิหน้าชัยต่อรัฐธรรมนูญของ สสร. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ต้องยอมรับว่าดีมาก ๆ แต่ดีไม่หมดเท่านั้น เดี๋ยวผมจะพูดในรายละเอียดอีกทีหนึ่ง ก็เอาเถอะดีมากก็ถือว่าดีแล้วในหลาย ๆ ส่วน เมื่อวานนี้วิกฤตการณ์นั้นค่อนข้าง จะทำให้ประชาชนนอกสิ้นขวัญแหว่นว่าจะผ่านหรือไม่ผ่าน ขออนุญาตกราบเรียน ท่านประธานนิดว่า เรามาย้อนถึงความเป็นจริง สสร. ที่นั่งอยู่ที่นี่ต่อหน้าเรา

จะไม่เกิดปัญหาเลย หากการแก้ไขมาตรา ๒๑๑ เป็นไปตามความเห็นของ
พรรคชาติพัฒนาและพรรคประชาธิปัตย์ร่วมกันในขณะนั้นที่เราเป็นฝ่ายค้านร่วมกัน
เราเสนอว่าสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญควรต้องมาจากประชาชนโดยตรง

อำนาจโดยชอบธรรมในการร่างรัฐธรรมนูญ แล้วไม่ต้องมาผ่านสภาผู้แทนราษฎร
ไม่ต้องผ่านวุฒิสภาไปเลยมาอย่างไร เพราะว่าประชาชนนั้นเขาได้มอบเจตนารมณ์
ให้แก่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว แต่เอาเถอะครับมันกลับเป็นอย่างนี้ก็ต้อง
มาแก้กัน ผมเองขออนุญาตกราบเรียน ผมเป็นพันธมิตรให้การสนับสนุนทางจิตใจ
ที่เข้มแข็งที่สุดคนหนึ่งแก่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวานก็อยากจะลุกขึ้นพูดด้วย
แต่ไม่ได้ถูกชี้ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ถ้าไม่เชื่อถามท่านประธานอุทัย พิมพ์ใจชน ดู
สนับสนุนกันตั้งแต่สมัยติดคุกติดตะราง ผมเป็นนักศึกษายังไปเยี่ยม เป็นประธานสภา
ท่านไม่กล้าปฏิเสธว่าสัณขีมีส่วนไม่น้อยที่ช่วยทำให้ท่านเป็นประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ไม่เชื่อถามท่านดู -----

ผมจะไม่มีเหตุผลอะไรที่จะมาปฏิเสธขัดขวางท่าน ผมคนหนึ่ง ท่านจำลอง
ครุฑขุนทด เป็นคณะศึกษาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เรากล้าประกาศอย่างชัดเจนว่า
คณะศึกษานั้นเห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เราอภิปราย เราพูดออกมาชัดเจน
แถลงข่าว แต่พรรคจะว่าอย่างนั้นว่ากันอีกทีหนึ่งครับ เพราะอะไร เพราะ
รัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ซึ่งผมยังไม่ได้ศึกษารายละเอียดว่า สสร. ร่างแล้ว
บัญญัติไว้หรือเปล่าว่าสิทธิเสรีภาพของผู้แทนราษฎรที่จะลงมติแตกต่างจากมติ
พรรคได้ ถ้าท่านไม่ได้เขียนไว้ก็ขอประทานโทษ ต้องลงตามมติพรรคนะครับ
อันนี้เป็นเรื่องสำคัญครับ ไม่ใช่พูดเล่น ๆ นะครับท่านประธาน เรากำลังพูดถึง
สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในหมวด ๓ แต่สิทธิเสรีภาพของผู้แทนราษฎร
ไม่เป็นอิสระ ท่านเขียนไว้หรือเปล่าไม่ทราบนะครับ อันนี้ฝากท่านไว้ ทำไม
ผมจึงกราบเรียนท่านประธานให้กำลังใจต่อท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
เพราะหลายท่านเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย หลายท่านได้ร่างรัฐธรรมนูญด้วย
ความมานะอุตสาหะหาความรู้หาความรู้จนสำเร็จ เมื่อวานก็เกิดอยากจะ
ให้กำลังใจกัน แต่ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า ผมเองเข้าใจถึงจิตใจของท่าน
เพราะผมเคยมีส่วนร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อปี ๒๕๑๓ ในสมัยนั้น ที่วิกียังไม่ก้าวหน้า
ครับ สื่อสารมวลชนยังไม่ก้าวหน้า เสรีภาพของประชาชนไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีท่านหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็น
ประธาน ผมเป็นอนุกรรมการร่างฯ หน้าที่ของอนุกรรมการร่างฯ คือไปหาข้อมูล
ให้กรรมการ ผมต้องออกไปบ้านนอกครับ นั่งรถไฟฟรี นั่งรถเมล์ฟรี สมัยนั้น
รถเมล์ติดแอร์ก็ไม่มี ผมต้องเอาแบบสอบถามไปครับ ไปถามประชาชนว่า
ชอบแบบไหน นายฯ จะเลือกแบบไหน จะเอาสภาแบบไหน เอาจำนวนกี่คน
เขาจะมีแบบสอบถามให้เลยครับ ไปหมดครับ ทั่วประเทศได้ ผมกล้าทำว่า ส.ส. ของ
พรรคประชาธิปัตย์ภาคใต้บางคนเดินทางไม่เท่าผม บางจังหวัดผมไปมาหมดแล้ว
ครับ จังหวัดตรัง ไปห้วยยอด ไปนครศรีธรรมราช ไปหมด และไปทั่วประเทศ
เสร็จแล้วมารวบรวมให้คณะกรรมการเขาตรวจสอบ แต่สมัยนี้ก้าวหน้ากว่า
ตั้งเยอะครับ มีการจัดโทรทัศน์เปิดประชาพิจารณ์ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
มาก อาจารย์สมเกียรติก็มีบทบาทสำคัญ ขอชมเชยนะครับ ไม่ทราบว่าท่าน
ลาออกจากอนุกรรมการหรือไม่ทราบ ท่านมีบทบาทสำคัญในการที่จัดทำ
การประชาสัมพันธ์ได้ผลครับ ประชาชนตื่นตัวกันทั่วประเทศ เมื่อเป็นอย่างนี้

โดยหลักการของวิธีการร่างรัฐธรรมนูญจึงเป็นวิธีที่ก้าวหน้าที่สุดที่ประเทศไทย
เคยมี แต่แน่นอนครับ ในรายละเอียดวิธีการต่าง ๆ นั้น มันก็คงจะมีปัญหาอยู่บ้าง
แต่บ้างเอือมันก็เป็นปัญหาสำคัญ ๆ ในหลายเรื่อง ซึ่งผมคิดว่าตรงนี้จะมาพูดกัน
อีกครั้งหนึ่งในหมวดต่าง ๆ นะครับ แต่ถึงอย่างไรก็ตามครับท่านประธานครับ
เมื่อวานนี้มีปัญหาหนึ่งที่อยากจะกราบเรียนท่านประธานสู่ท่านสมาชิกสภาร่าง
รัฐธรรมนูญว่าบรรยากาศนี้เป็นเรื่องสำคัญครับ เมื่อวานนี้พอเปิดประชุม ท่าน
นายกรัฐมนตรีได้แสดงถึงเจตนาอันเอื้ออาทร ยืนมือออกไปก่อนว่าเรามาพิจารณา
กันดูเถอะ มีข้อบกพร่องตรงไหนบ้าง มาแก้ ไม่ได้บอกว่าต้องแก้ก่อนหรือแก้หลัง
ความเอื้ออาทรเช่นนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติ แม้จะไม่ได้เห็นแก่นายกรัฐมนตรี
ก็ขอให้เห็นต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านหนึ่งที่ท่านเอื้ออาทรเสนอข้อคิดเห็น
ที่น่าจะประนีประนอมกัน เพราะสังคมกำลังจะชนกันแล้วทั้งสีเหลือง สีเขียว

แต่น่าเสียดาย กระผมขอกราบเรียนไปถึงท่านอานันท์ ปันยารชุน ด้วย
บรรยากาศเช่นนั้นที่ท่านออกมาปฏิเสธอย่างไม่มีเยื่อใยนั้นเป็นสิ่งที่ทำลาย
ความรู้สึก ความหวังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความรู้สึกความหวังของ
ประชาชนที่อยากจะเห็นการประนีประนอมและสร้างชาติบ้านเมือง มีบางคน
บอกว่า ท่านอานันท์ท่านไม่ทราบรายละเอียด ท่านจึงพูดเช่นนั้น เพราะฟัง
ท่านนายกฯ แล้วไม่เข้าใจ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า คนเป็นทูตมาก่อนนั้น
ภาษาทางการทูตไม่เข้าใจกันเยอะแยะ จะด่าก็บอกว่าบันทึกช่วยจำ ความจริง
ด่าแล้ว ความจริงภาษาทางการทูตนั้นมีความอ่อนช้อย มีความงดงามอย่างยิ่ง
ที่จะสื่อสัมพันธ์ สร้างมิตรสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ว่าเมื่อวานนั้นถ้อยคำ
ไม่เป็นมิตรสวาจา ตรงนี้ผมจึงกราบขอภัยที่ผมกล่าวถึงท่านอดีตนายกรัฐมนตรี
ในลักษณะที่ผู้น้อยขอกราบเรียนต่อท่านผู้ใหญ่ว่า ปรับกระบวนลัทธิเถอะครับ
ให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้วทุกอย่างจะดี ผมเป็นผู้แทนราษฎรคนแรก
ที่ได้เสนอความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาที่สุดร่วมกับ สสร. ตั้งแต่ยังไม่
ยกร่างฯ ไปอภิปรายร่วมกันที่ธรรมศาสตร์กับท่านประธานอุทัย พิมพ์ใจชน
ผมบอกท่านประธานครับ ยกตัวอย่างให้ผมฟังสักประเทศหนึ่งได้ไหมครับ
ประเทศไหนที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนา จัดองค์กรใหม่ของรัฐ
ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในครั้งใหญ่เช่นนี้ มีประเทศไหนสักประเทศ
ไหมครับที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่มีพันธมิตรเลยในการเปลี่ยนแปลง ขอให้ดู
เถอะครับ นับหนึ่ง สสร.

ประธานรัฐสภา : ท่านสุนัยครับ มาถึงสิทธิเสรีภาพของคนไทย
เชิญครับ

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
นี้แหละครับท่าน ตรงนี้ถ้าร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่ผ่านเป็นเรื่องที่น่าเสียดายที่สุด
และผมเชื่อเหลือเกินว่าวันนี้ สสร. อยากให้ผมอภิปรายช่วยท่าน เพราะ
เมื่อวานไม่มีใครช่วยท่านเลย ท่านประธานครับ ท่านได้วิพากษ์วิจารณ์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างรุนแรง โดยท่านอาจจะไม่รู้ลึกลงไปกว่า
ผู้แทนราษฎรดี ๆ ทั้งนั้นเห็นไหมครับ ให้ใส่ชุดสีเขียวช่วยท่าน วุฒิสมาชิกดี ๆ
ครูหยุดไปแล้ว คนดีอีกตั้งเยอะ อาจารย์ปรีชาหนึ่งท่านนี้ ท่านชวนเป็นผู้แทนฯ
มาตั้งแต่ผมยังใส่กางเกงขาสั้น ท่านไม่ได้แยกแยะเลย ท่านวิจารณ์พวก ส.ส.
ท่านวิจารณ์อย่างรุนแรงกับ ส.ว. ท่านแจ้งตำรวจ ท่านว่าศาล รวมตลอดถึง
พระท่านก็ยังไม่มีพันธมิตร แล้วท่านจะนำการเปลี่ยนแปลงอย่างไรครับ

ตรงนี้เองครับที่ผมได้กราบเรียนใช้เวลานี้เป็นสำคัญ เพราะผมเท่าที่ฟังมา
 ๑ วัน ไม่เคยมีสมาชิกสภาผู้แทนฯ หรือว่าสมาชิกวุฒิสภา หรือท่าน ส.ว.
 ได้กล่าวถ้อยคำในสิ่งเหล่านี้เลย ท่านเป็นนักเรียนนอก ท่านเป็นครูบาอาจารย์
 บังเอิญผมเป็นผู้แทนราษฎรบ้านนอก เดินตามหวัคันนา ท่านอาจารย์กระมล
 ทองธรรมชาติ ก็เป็นอาจารย์ของผม อาจจะเสนอให้ท่านได้ออกไปต่างจังหวัด
 สักครั้งหนึ่ง วันพรุ่งนี้ก็ได้ เสาร์ อาทิตย์ ไปเดินตามหวัคันนาเถอะครับ
 แล้วท่านจะได้เห็นทฤษฎีรวงข้าว รวงข้าวนั้นเวลามันสุก มันสุกเต็มที่พร้อมจะ
 กินนั้นมันโค้งหัวสู่แผ่นดิน-----

ท่านสมาชิก สสร. ยิ่งใหญ่ ยิ่งแข็งแกร่ง แล้วมันจะไปอย่างไร ไปดูทฤษฎี
 รวงข้าวเถาะ ไปหาปรัชญากับชาวนาเขาหน้อย อันนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุด
 ท่านประธาน ที่ผมต้องกราบเรียนเช่นนี้ เพราะผมอยากให้บรรยากาศต่าง ๆ
 ที่จะเกิดขึ้น มันได้ประสบความสำเร็จตามความคาดหวังของประชาชน
 แน่นนอนที่สุดผมอยากจะทำให้มาตราหลาย ๆ มาตรา ดังต่อไปนี้ได้ผ่านไปด้วย
 ประชาชน เช่น มาตรา ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุข
 ที่ได้มาตรฐาน ผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุข
 ของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อ่านไปอย่างนี้ประชาชนบอก อยากจะได้จริง ๆ
 ท่านประธาน นโยบายอย่างนี้ดีมากครับ แต่ว่าใครมาเป็นรัฐบาลดูอีกทีนะครับ
 บางทีมีนโยบายไปแล้ว แต่ไม่มีตัวอาคารให้ว่าจะไม่พุดถึงบ้านผม นครสวรรค์
 เจอเยอะครับ ชุมชนใหญ่ ๆ ไม่มีสำนักงานสาธารณสุขอย่างนี้เยอะแยะ
 มาตรา ๕๓ เรื่องเด็กเยาวชนและบุคคลในครอบครัวมีสิทธิคุ้มครองโดยรัฐ
 จากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เมื่อก็ครุหุยุพุดไปแล้ว
 ขอล่าวอ้าง ผมเองทำงานด้านเด็กมานานกว่า ๑๐ ปี ท่านประธาน เป็นที่ปรึกษา
 กฎหมายมูลนิธิเด็ก ได้เห็นการทำอันตรายต่อเด็ก การกระทำรุนแรง สิ่งที่ไม่
 ไม่เกิดขึ้นเลยในอดีตครับ คือพ่อข่มขืนลูกเกิดขึ้นได้อย่างไร ในอดีตเราบอกว่า
 พ่อแม่เป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่เลี้ยงลูก ถูกต้องครับหลักการ แต่วันนี้มีเคส (Case) แปลก ๆ
 อย่างนี้เกิดขึ้นมา ดังนั้นในส่วนนี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่กระผมเห็นว่าเป็นการค้ำประกัน
 ด้านสิทธิเด็ก เกี่ยวกับคนมีอายุบุคคลซึ่งอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้
 บุคคลซึ่งมีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์และมีรายได้เพียงพอกับการยังชีพ อันนี้ต้อง
 ทำให้ ทุกวันนี้มีครับ ไปแจ้งกรมประชาสงเคราะห์จังหวัดได้เท่าไรรู้ไหมครับ
 ท่านประธาน ปีละ ๒๐๐ บาท คิดว่าหลังจาก ไอ.เอ็ม.เอฟ. เข้ามาคุม
 งบประมาณแล้ว งบการซื้ออาหารต้องน้อยลง งบสวัสดิการประชาชนต้องมากขึ้น
 ขอให้คนแก่ได้มากกว่าปีละ ๒๐๐ บาท นี่ขอให้ทั้งประเทศเลย ท่านประธาน
 แต่มีจุดสำคัญจุดหนึ่งที่กระผมเห็นว่า มันมีปัญหายุ่งเหมือนกันในข้อเท็จจริง
 ซึ่งกฎหมายนี้เขียนอย่างไรก็ไม่ได้ เมื่อเข้านี้ ขอประทานโทษ ผมไปโรงพยาบาล
 นางพยาบาลถามบอกว่า ส.ส. สุนัย พวกท่านนี้ ผู้ใหญ่บ้าน มาทำไมเต็ม
 กรุงเทพฯ หมด รถติดไปหมด ผมต้องบอกเขาว่าพวกชงเหลือองเขามา ทำไมที่

พวกธงเขียวเขาชุมนุม คุณบอกว่าไม่เป็นไรดีละ ถ้าธงเหลืองเขาจะมาชุมนุมบ้าง
คนบ้านนอกมาชุมนุมไม่ได้หรือ มันสะท้อนเจตนาารมณ์ของคนชนบทไม่ได้หรือ
ท่านประธาน อันนี้สิ่งสำคัญที่สุดมากกว่าที่ สสร. เขียนไว้ นั่นคือรูปการจิตสำนึก
ประชาชนเรายังไม่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เห็นชุมนุมที่ไรบอกจะ
นองเลือดทุกที คนที่เขามาชุมนุม เขาสำนึก เขาไม่นองเลือดก็มี ท่านที่ฟังอยู่
ก็ฟังด้วยครับ สสร. ที่เขาจะให้ท่านมีสิทธิเสรีภาพนั้นหมายความว่า เป็นสิทธิ
เสรีภาพในรูปการจิตสำนึกด้วย ไม่ใช่เอาเฉพาะตัวหนังสือ

อีกเรื่องหนึ่งคือมาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
ตรงนี้ผมคงต้องขอกราบอภัยที่จะต้องยกตัวอย่าง เป็นตัวอย่างการศึกษา
ในสังคมนี้ดีที่สุด ในฐานะที่เราเป็นผู้แทนราษฎร คนที่ผมจะยกขึ้นมานี้ ผมไม่ได้เชียร์
ผมไม่ได้มีอะไรเป็นพิเศษกับท่าน แถมผมยังเคยถูกเฉ่งด้วยซ้ำ กรณี ๒๘ ต้น
๒๑ ต้นรถบรรทุก ท่านผู้นั้นคือ ขออนุญาตกราบเรียนเอ่ยชื่อท่าน คือท่านรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย เสนาะ เทียนทอง -----

ถามว่าท่านรัฐมนตรีมหาดไทยทำตามมาตรา ๓๙ ใหม่ ของ สสร. นะครับ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ท่านเห็นของท่านอย่างนั้น ไปเปลี่ยนชื่อท่านเป็นไดโนเสาร์ทำไม สสร. บางคนก็โจมตีท่านว่า เป็นหัวเก่าเต่าล้านปีเราไปโจมตีทำไม เรากำลังเขียนรัฐธรรมนูญก็เขียน อยู่ชัด ๆ ว่า มาตรา ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในความคิด ผมว่าตรงนี้ ไม่ถูก ผมเองกราบเรียนเถอะครับผมอภิปรายเป็นฝ่ายค้านผมก็ถูกท่านเสนอ เถอะไม่รู้เรื่องอีกตั้งหลายเรื่อง ผมก็ไม่โกรธ อันนี้ผมหยิบยกเรื่องนี้เป็น เคส สัดดี (Case study) ว่า สังคมควรต้องยอมรับรูปการจิตสำนึก ในส่วนที่แตกต่างกัน ถ้าไม่มีตรงนี้เสรีครับท่านประธาน ไม่มีทางเกิดอะไรขึ้น ได้เลย รัฐธรรมนูญนี้จะดีอย่างไรก็ไม่เกิดครับ แล้วที่ใครบอกว่าคนชุมนุมแล้ว เงินจะตก หุ่นจะตก แต่ไม่มีใครบอกเลยนะครับว่า เศรษฐกิจชุมนุมแล้ว ข้าวเปลือกจะตกไม่มีใครพูดถึงเลย มันไม่ใช่ปัจจัยหลักหรือครับที่จะเกิดขึ้น ผมเชื่อว่าวันนี้ประเทศรอบบ้านครับ ขอประทานโทษ แม้กระทั่งฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ประเทศรอบข้างต้องอิจฉาประเทศไทย เพราะเขา เหล่านั้นประชาชนไม่มีโอกาสได้ร่างรัฐธรรมนูญเลย นี่เป็นสิ่งที่น่ายินดี อย่างยิ่งครับท่านประธานที่มีประชาชนมาชุมนุม แต่ขอให้ชุมนุมโดยสงบ และแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นกันเถอะครับ อันนี้จะเป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานว่า สังคมเรากำลังจะเปลี่ยนแปลงคุณภาพครับท่านประธาน ทำไมผมจึงกราบเรียนเช่นนั้น เมื่อปี ๒๕๑๖ กระผมได้ร่วมในการต่อสู้เพื่อให้ได้รัฐธรรมนูญในขณะนั้น ท่าน จอมพล ถนอม จอมพล ประภาส คุณอำนาจอยู่ พวกเราถูกจับกุม เราเรียกร้องรัฐธรรมนูญ นักศึกษามาเต็มไปหมดแต่ไม่มีประชาชนมาเลย ไปปากคลองตลาดขอทางเขายกให้ แต่ถามว่าสนับสนุนรัฐธรรมนูญหรือ ให้สับปรดมาเยอะแยะ ให้กล้วยมาเยอะแยะ เขาบอกเปล่า ไม่ชอบรัฐบาล อยากจะล้มรัฐบาล ถนอม ประภาส เลยสนับสนุนมาให้ ต่อมาต่อสู้เมื่อ ปี ๒๕๓๕ มันกระเถิบขึ้นไปอีกครับปริมาณว่าคนเรียกร้องรัฐธรรมนูญ เริ่มขอให้นายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้งและไม่ชอบคนปลิ้นปล้อน ทางการเมืองบอกว่า ไม่อยากเป็นนายกฯ แล้วก็มาเป็นนายกฯ ทำที่ท่าทำ บอกว่า สสร. จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ๕ ปี แล้วก็ลืม ๆ ไป สังคมไม่ชอบ ก็มีการต่อสู้กัน มาถึงวันนี้ประชาชนทั้งประเทศรู้แล้วว่า รัฐธรรมนูญนั้น มีผลโดยตรงต่อชีวิตประจำวันของเขา วันนี้รู้แล้วจึงเป็นสิ่งที่ดี แต่ประเทศไทยนั้น

จะโชคร้ายหรือโชคดีก็ไม่ทราบท่านประธาน บังเอิญรัฐธรรมนูญมันลอยมา
 ในภาวะการณ์ที่เกิดวิกฤติถดถอยทางเศรษฐกิจพอดีครับ เหมือนคนกำลังจะจมน้ำ
 อะไรลอยมาก็ดีว่าทั้งนั้นเพราะอยากมีชีวิตรอด อยากมีหลักประกันในชีวิต
 ผมจึงขออนุญาตเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยเฉพาะในหมวดสิทธิเสรีภาพว่า
 หมวด ๓ ว่า เหมือนกับสัญญาประกันชีวิต คนทุกคนอยากมีหลักประกันในชีวิตทั้งนั้น
 ถูกรถชนขาหักเข้าโรงพยาบาลได้รับค่าตอบแทน ตายได้เงินให้ลูกหลาน
 อายุ ๖๐ ปี ไม่ตายก็ได้เงินบำนาญ เจ็บป่วยได้รับการรักษา คนอยากมี
 หลักประกันในชีวิตทั้งนั้นเหมือนกับที่ผมพูดในรัฐธรรมนูญ บางคนรอรัฐธรรมนูญไม่ไหว
 เลยไปซื้อประกันชีวิต แต่สัญญาประกันชีวิตเหมือนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เลขครับ
 ท่านประธานคือแก้ไม่ได้เลย คนขายประกันจะเอาสัญญามายกอย่างนี้ละคะ
 ด้อย่างนั้นด้อย่างนี้ ๆ สัญญาก็ยาว เหมือนรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญก็ยาวเหมือนกัน
 ตัวก็เล็กอ่านก็ไม่เห็น ในที่สุดคนขายประกันก็เลยเล่าให้ฟังหมดจะได้มันได้นี้ได้นั้น
 ทุกคนก็เพลินแล้วก็เซ็นชื่อให้ -----

รัฐธรรมนูญฉบับนี้เหมือนกัน สสร. ขออนุญาตที่เปรียบเทียบกับท่าน เหมือนคนขายประกันชีวิตให้กับประชาชนทั้งประเทศ สัญญาประกันชีวิตคือรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่างกับสัญญาประกันชีวิตตรงที่มันครอบคลุมประชาชนทั้ง ๖๐ ล้านคน สัญญาประกันชีวิตนั้นมันครอบคลุมคนคนเดียว ในเมื่อสัญญาประกันชีวิตครอบคลุมคนคนเดียวนั้น เสียหายก็เสียหายต่อคนคนเดียว แต่รัฐธรรมนูญนั้น เสียหาย เสียหายต่อคน ๖๐ ล้านคน แนนอนเราเป็นลูกเป็นหลานเขา เอาสัญญามาดู ถ้าไม่รู้เรื่องก็ขอดู เราก็ช่วยแก้ไข ก็ช่วยต่อรองว่าสัญญาแบบนี้เราไม่ชอบ เราชอบสัญญาแบบนั้น สัญญาประกันชีวิตเขายังแลกเปลี่ยนได้ แต่ต้องเปลี่ยนทั้งฉบับ ช่วยดูให้ วันนี้พรรคชาติพัฒนา สมาชิกรัฐสภาที่ทำหน้าที่ในฐานะลูกหลานของประชาชนที่เป็นที่ปรึกษาว่า สัญญาประกันชีวิตฉบับนี้มีข้อบกพร่องอะไรบ้างและข้อดีอะไรบ้าง ท่านประธานครับ ถ้ากราบเรียน แต่ข้อดีทั้งหมดก็จะกลายเป็นว่าไม่ได้พูดความจริง ดังนั้นจึงขออนุญาตที่จะต้องกราบเรียนข้อดีของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเป็นข้อดีที่สำคัญทางการเมือง ผมกราบเรียนได้ว่าผมยกมือให้ไม่ได้โดยไม่ตะจิตตะขวงใจ ถ้าท่านได้ตอบคำถามเรา และทำให้เราได้สบายใจใน ๑ หรือ ๒ มาตรการนี้ ผ่านทันทีครับ สำหรับพรรคชาติพัฒนาอย่างน้อยที่สุดผมก่อน คือมาตรการที่เกี่ยวกับสิทธิทางการเมืองของประชาชนที่โยงกันระหว่างมาตรา ๖๕ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธี ซึ่งกระทำการใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันนี้ดีมาก เดินขบวนกัน ต่อสู้ พวกเผด็จการเข้ามา ชอบเข้าทางหลังบ้านไม่ได้ก็ต้องสู้กัน ที่ถนนราชดำเนิน ไม่ยอมละครับ ผมนี่อะไรยอมหมด ใครคำพ่อสอนแม่ไม่ว่า แต่ถ้ามาทำร้ายประชาชนโดยไม่ยอม มันโยงไปถึงมาตรา ๓๐๗ วรรคท้ายว่า ทำไมอยู่ ๆ มาเจาะประตูหลังบ้านละครับ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องมาจากการเลือกตั้ง มาอย่างไร ท่านจดด้วยครับ อีกมาตราหนึ่งคือมาตราเกี่ยวกับสิทธิของพลเมืองในเรื่องของสิทธิในการสมัครผู้แทนราษฎร ทำไมต้องจบปริญญาดรี ตรงนี้เองครับเป็นจุดแตกต่างระหว่างความคิดของ สสร. กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างสิ้นเชิง ความคิดท่านถูก เราผิด ไม่ใช่ ความคิดผมถูก ท่านผิด ไม่ใช่ แต่เราต้องมาดูว่าความใดสอดคล้องกับสังคมนี้มากกว่ากัน ท่านกำลังจะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ให้เกิดการซื้อเสียง ท่านไปเรียนอยู่ฝรั่งเศส ท่านไปเรียนอยู่เยอรมัน ไปเรียนอังกฤษ ท่านไปเอาแต่วิชาในตำรามาครับ

อาจารย์กระมล ทองธรรมชาติ ขอประทานโทษ อาจารย์สอนผม ผมอยู่
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ แต่ผมเรียนด้วยผมปฏิบัติด้วยนะครับ อาจารย์บอกผมว่า
ให้ผมต่อสู้ความไม่เป็นธรรม ผมมาเจอความไม่เป็นธรรมผมก็สู้ ผมออกไปพบ
ผมออกค่ายชนบท ผมไปพบกับชาวนา ชาวไร่ ผมไปอยู่กับกรรมกร ชาวนา
เรารู้จิตวิญญาณกัน ท่านครับกลับจากต่างประเทศเอาทฤษฎีมา แต่ไม่ได้เอา
จิตวิญญาณของต่างประเทศเขามา เมื่อวานท่านนายกรัฐมนตรีพูดเรื่องนี้
ถูกต้องที่สุดครับท่านประธาน ทำไมไม่เอาจิตวิญญาณมาครับ เพราะว่า
ประชาธิปไตยในเยอรมันเขามีพรรคโซเชี่ยล เดโมแครต (Social Democrat)
เรียกง่าย ๆ ให้ฟังเข้าใจก็น่าจะเป็นพรรคสังคมนิยมหรือพรรคของ
คนงาน มีพรรคคริสเตียน เดโมแครต (Christian Democrat) พูดง่าย ๆ
คือเป็นพรรคอนุรักษนิยมทางศาสนาหรือพรรคฝ่ายคุณ อังกฤษก็มีพรรคเลเบอร์
(Labour) วันนี้ชนะด้วย -----

โทนี่ แบนน์ เป็นนายกรัฐมนตรีหนุ่มพ้อจากพรรคแรงงาน ประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นมันต้องมีพรรคตัวแทนของกลุ่มอาชีพครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ท่านทำให้เกิดพรรคกลุ่มอาชีพใหม่ ท่านบอกว่าประชาชนรวมตัวกันได้ ๕๐,๐๐๐ คนได้ เห็นชื่อไล่ใครก็ได้ แต่กลายเป็นม็อบ (Mob) ตลอดชีวิตเลย นายบารุค คะโยธา ตัวแทนของกลุ่มสมัชชาคนจนพาประชาชนมาร้องได้ทุกปี ก็เพราะแกไม่รู้จะส่งผ่านไปที่สภาผู้แทนฯ ได้อย่างไร เพราะมันไม่มีพรรคที่เป็นตัวแทนของชาวนาคนจนเลยครับ ท่านทำอย่างนี้ก็เท่ากับท่านส่งเสริมให้เกิดม็อบกันทั่วไป เพราะกลุ่มอาชีพเหล่านั้นพัฒนามาเป็นพรรคการเมืองไม่ได้เลย ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้ก็จะกลายเป็นรัฐธรรมนูญของนายทุนเท่านั้น พรรคทุกพรรคจะเป็นพรรคทุนทั้งนั้น มันคืออะไร นี่คือนิสัยที่แอบแฝงทางความคิด สิ่งที่เป็นจิตวิญญาณที่นายกรัฐมนตรีพูดถึง ไม่รู้ตรงหรือเปล่า ผมตีความอย่างนั้น แต่แน่นอนครับนี่คือจิตวิญญาณของระบอบประชาธิปไตย แต่ท่านบอกว่าใครจะสมัครผู้แทนฯ ต้องจบปริญญาตรี ถ้าอย่างนั้นเกษตรกรที่ดี ๆ อย่างท่านทองดี นาครัมย์ เป็นวุฒิสมาชิกจะตั้งพรรคการเมืองได้หรือไม่จบปริญญาตรี ชาวนาไม่จบปริญญาตรีอยู่ตามบ้านตามช่อง ทำไร่นาหลังซดหลังแห้งไม่จบปริญญาตรีตั้งพรรคไม่ได้ ก็ต้องอาศัยน้ำเลี้ยงอาศัยจุมุกของพรรคทุนหายใจตลอดเวลา ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญดีใจมาก ต้องการสร้างปาร์ตี้ ลิสต์ ชมเชยว่าเป็นความคิดยอดเยี่ยม แต่ขอโทษมันไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ชาวนาก็จึงไม่สามารถตั้งพรรคของตนเองได้ กรรมการก็ตั้งไม่ได้ ก็เป็นกลุ่ม ขอบระทานโทษ วิญญาณก็ล่องลอยไป เตือนร้อนเมื่อไรร้องผู้แทนฯ ถ้าผู้แทนฯ นั้นดี อย่างจังหวัดนครสวรรค์ นี่เขาก็น่าดีครับคุณภิญโญ ถ้าเกิดได้ผู้แทนฯ ไม่ดีก็ต้องเดินขบวนมา ตรงนี้มันไม่ใช่ผมเพียงว่าไปตัดสิทธิของเขาเท่านั้น แต่ท่านกำลังทำลายรากฐานการก่อเกิดทางการเมืองของเขาเลย ผิดจากเจตนารมณ์เลยครับ เจตนารมณ์ของท่านท่านได้เบียดบังเอาประชาชนออกไปจากระบบการเมืองแล้ว นี่หรือคือประชาธิปไตยที่คนไปเรียนนอกมา ท่านประธานครับ ตรงจุดนี้เองที่ผมรับไม่ได้ เพราะเราเป็นผู้แทนราษฎรเข้ามาในสภาดันไปร่างรัฐธรรมนูญตัดสิทธิเขาเสียแล้ว ประชาชนทั้งหมดที่ไม่จบปริญญาตรีห้ามสมัครผู้แทนราษฎร อันนี้ผิดเลยและเรารับไม่ได้ แต่หากมีการประนีประนอมกันว่าอันนี้เราจะแก้กันนะ แก้กันนะ แล้วเราก็ก้าวไป ชงเขียวชงเหลืองก็กลับบ้านไป ทุกอย่างจะดีเลยครับ เศรษฐกิจก็จะดีขึ้น ฝรั่งก็จะบอกว่าประเทศไทยมันก้าวหน้าจริง ๆ ประชาชน

มันมีเหตุผลนะ เห็นมันประท้วงไม่ต้องตกใจเหมือนในฝรั่งเศส ผมไปฝรั่งเศส
 ผมเจอเขาเดินขบวนก็ไปประท้วงกับเขาไปฟังเขาหน่อยว่าอย่างไร ไม่เชื่อ
 ถามคุณจุติก็ได้ผมก็ไปกับท่านมา ท่านประธานครับ ตรงนี้ต้องฝากท่าน สสร.
 ไว้เป็นอย่างยิ่งว่าตรงนี้ผิดครับ และไม่ชอบธรรมที่ผู้แทนราษฎรทุกคนที่นั่งอยู่
 จะยกมือให้โดยไม่มีเงื่อนไข ไม่มีข้อกังขาในเรื่องไปตัดสินสิทธิประชาชน ไม่ได้
 ถามว่าผมเสียเปรียบอะไรไหมครับ ไม่เสียเปรียบครับ ลูกศิษย์ของอาจารย์
 จบปริญญาตรีแล้วก็ช่างมัน ใครไม่จบก็ช่างไปสิ แต่เราเป็นผู้แทนราษฎร นั้น
 หมายความว่ารับฉันทานุมัติมาจากประชาชนว่าจะไม่ทำร้ายเขา ไม่ไปตัดสินสิทธิ
 เขา นี่คือจุดแตกต่างที่ สสร. ไม่ได้มาจากประชาชนโดยตรง และท่านกำลัง
 จะทำบาปในเรื่องปาร์ตี้ ลิสต์ อีก เดียวคราวหน้าผมจะอภิปรายปาร์ตี้ ลิสต์
 ให้ดู -----

อีกมาตราหนึ่งคือมาตราเกี่ยวกับสิทธิในคลื่นวิทยุ มาตรา ๕๐ ท่านประธาน
คลื่นความถี่วิทยุ ท่านเขียนไว้ชัดว่าให้มืองค์กรของรัฐเป็นอิสระจัดการ แต่พอถึง
มาตรา ๕๕ เขียนเพียงว่าบุคคลมีเสรีภาพที่จะตั้งกลุ่มเกษตรกร เกษตรกร
ชาวนาชาวไร่เขาถามว่าเอะท่าน ส.ส. ที่เขาบัญญัติอย่างนี้แสดงว่าคลื่นวิทยุ
มีเงินเอะใช้ไหมจึงให้ความสำคัญว่าต้องตั้งองค์การมาดูแล แต่พอถึงกลุ่มเกษตรกร
ก็ต้องมีนางข้าว ต้องมีลานตากข้าว ต้องมีไซลอบแห้ง เป็นเพียงบอกว่าให้มี
เสรีภาพในการตั้ง และจะไปตั้งอย่างไร แต่มันนี่ (Money) เงินนี่ ท่านประธาน
ตรงนี้นั้นต้องเขียนให้ชัดเลย ถ้า สสร. เลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง
จากชาวนาชาวไร่ท่านทำแล้ว แต่วันนี้ท่านไม่ได้ทำ เพราะท่านไม่ได้เดินตาม
ห้วงคันทนา ไม่ได้ไปดูทฤษฎีรวงข้าวของผม ท่านต้องเขียนให้ชัดเจน

ประธานรัฐสภา : ท่านสุนัย กรุณาชี้หน้ามาทางประธาน
อย่าชี้หน้าทางอาจารย์บ๋อยนิก

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
ขอประทานอนุญาต ผมชี้รวม ๆ ไม่ได้ชี้ใครเลย ชี้ฟ้า ชี้ดิน ท่านต้องเขียนให้ชัดว่า
ต้องมืองค์กรจัดการเรื่องนี้เลย เพื่อให้ชาวนาเขาอยู่บ้านนอก สมมติว่าเกิด
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ผ่าน ส่งกลับไปป๊อบเขาจะได้ฟังมันมีไหมกลุ่มเกษตรกร
รัฐเขาจะจัดตั้งเกษตรกรให้ไหม ให้สหกรณ์ไหม มีลานข้าวไหม มีลานมันไหม
มียุ้งข้าวไหม มีนางข้าวไหม ผมไล่รายละเอียดได้ เพราะอะไร เพราะเป็น
ผู้แทนราษฎรมาจากประชาชนโดยตรง เดินถึงเขา นี่คือจุดสำคัญของความ
แตกต่างระหว่างท่านกับกระผม ท่านกับพวกเรา ท่านประธาน อีกจุดหนึ่ง
ที่เราพูดถึงความมั่นคงแห่งรัฐ เราอยากจะมีรัฐบาลที่มั่นคง มันไปโยงกับ
มาตรา ๕๑ พรรคท้าย ท่าน สสร. ก็บอกว่าเราจะมีรัฐบาลที่มั่นคงอย่างนั้น ๆ
เพราะว่าผ่านมานี้เศรษฐกิจมันไม่ดี ฟั้องประชาชนก็ทราบ ๕ ปี ๖ รัฐบาล
นับตั้งแต่อานันท์ ๑ อานันท์ ๒ สุจินดา ท่านชวน ท่านบรรหาร และมาท่านชวลิต
๕ ปี ๖ รัฐบาลเป็นไปได้อย่างไรประเทศนี้ จึงอยากจะทำให้ความมั่นคง แต่จิตวิญญาณ
ของประชาธิปไตยมันอยู่ตรงนี้ เวลาไปเรียนมันไม่มี ภาษาฝรั่งเสสก็ไม่มี
ภาษาเยอรมันก็ไม่มี ท่านบอกว่ารัฐบาล ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หน่วยราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการกระจายวิทยุกระจายเสียง วิทยุ
โทรทัศน์มีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง
แสดงว่าลูกจ้างเอกชนตามวิทยุเสรี หนังสือพิมพ์เขามีเสรีภาพเต็มที่ในกฎหมาย
นี้แล้ว รัฐบาลก็มีเครื่องมืออยู่บ้าง มีกรมประชาสัมพันธ์บ้าง มีช่อง ๙ บ้าง

พอที่จะกระจายข่าวให้ประชาชนฟังบ้าง อย่างน้อยที่สุดสื่อรัฐเดี่ยวนี่ก็สู้สื่อเอกชนไม่ได้แล้ว เอกชนมี ๕ ช่อง ๑๐ ช่อง และในอนาคตเอกชนจะเต็มไปหมด สื่อรัฐจะเหลือช่องเดียวหรือ ๒ ช่องเท่านั้น ที่จะใช้เครื่องมือในการสื่อสารกับประชาชน ปรากฏว่าค่ารัฐบาลทั้งสื่อเอกชนและสื่อรัฐเลย และรัฐบาลจะอยู่อย่างไร ที่ผมพูดอย่างนี้ปกป้องรัฐบาลนี้หรือครับ เปล่าครับ ปกป้องรัฐบาลในอนาคต ปกป้องประเทศไทยที่จะต้องมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพ ผมไปตำหนิสื่อมวลชนว่าค่ารัฐบาลหรือ เปล่าครับ สื่อเป็นสินค้าอย่างหนึ่งในการแข่งขันทางการตลาดเสรีในยุคโลกไร้พรมแดน เป็นเสรีภาพที่เขามี จะต้องพูดถึงกัน แต่ที่นี้ในกรณีนี้เราเห็นได้ว่ารัฐ ๖ รัฐบาลที่ผมกราบเรียนท่านประธานมานั้น มีรัฐบาลไหนไหมที่ไม่ถูกสื่อวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก ๆ หน่วง ๆ แม้กระทั่งรัฐบาลที่เราคิดว่าดีที่สุด อย่างท่านนายกฯ ชวน หลีกภัย ก็ตามที ก็ยังถูกสื่อโจมตีในขณะนั้น ถ้าเป็นอย่างนี้สื่อได้คลุมทัศนคติของประชาชนทั้งหมด ประชาชนนั้นเวลารับสื่อไม่มีโอกาสถ่วงดุลข่าว เพราะเงินมี ๗ บาท ยิ่งราคาค่าเงินบาทลอยตัว เงินซื้อหนังสือพิมพ์ก็ได้ฉบับเดียว ได้ฉบับไหนก็คิดไปในทางนั้นเป็นหลัก ไม่ใช่ทั้งหมด ตรงนี้เองที่ผมเห็นว่ามันต้องมีการถ่วงดุลข่าวกัน อย่างน้อยที่สุดตรงนี้น่าจะมี หรือเอื้ออาทรต่อระบบรัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสักนิดหนึ่งที่ผมกราบเรียนอย่างนี้อาจจะกราบเรียนถึงอิทธิพลของสื่อในขณะนี้ มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน ได้เกิดข่าวขึ้น

ประธานรัฐสภา : ท่านสันทันครับ ถ้าเผื่อจะกรณาสรูป แล้วก็ให้โอกาสกับคนที่ยกมืออีกหลายคนบ้างก็จะเป็นการดี

นายสุนัย จุลพงศธร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครสวรรค์) :
 ครับ ผมจะปฏิบัติตามเรื่องสิทธิเสรีภาพของผู้แทนราษฎรในการอภิปราย
 ผมคอยมา ๒ วันขอบพระคุณมากครับ ผมยกตัวอย่างตรงนี้ว่าสื่อกำลัง
 มีอิทธิพลอย่างมาก ถ้าเราไม่มีการดูรายละเอียดตรงนี้ให้ดี ผมกลัวหาญมาก
 ที่พูดเรื่องนี้ พรุ่งนี้ไม่รู้สื่อจะว่าอย่างไร พรรคพวกกันทั้งนั้นน้อง ๆ พี่ ๆ
 กันทั้งซ้ายทั้งขวาปรากฏว่าสิทธิของประชาชนในเคสสถานนอนอยู่บ้านดี ๆ
 พอเปิดประตูมามีคน ๒๐๐ - ๓๐๐ คนจะบุกเข้าบ้าน จำได้ไหมครับโรงแรม
 ที่แถวไหน เพราะเกิดมีคนหนึ่งโทรศัพท์ ไม่ใช่ นายสมพงษ์ เลือดทหาร
 ใครก็ไม่รู้โทรศัพท์บอกว่ากำลังจะมีคนฉุดคร่าอาจารย์ผู้หญิงเดี๋ยวนี้แล้ว
 คนไทยคนดีรวมตัวกันไปล้อมบ้านเขา หมอนั้นเปิดประตูออกมา เด็กโรงแรม
 ก็ตกใจทุกคนจะบุกเข้าไปให้ได้เพื่อจะทำในสิ่งที่ดีที่สุด ตรงนี้เองผมถึงบอกว่า
 ในเรื่องสื่อมันกับมาตรา ๔๑ ควรทบทวนลัทธิคดีครับ มาตรา ๔๑ วรรคท้าย
 ไม่ใช่ทบทวนเพื่อรัฐบาลนี้ ทบทวนเพื่อรัฐบาลหน้า เพราะรัฐบาลหน้านั้น
 จะต้องสู้กับสิงคโปร์ สู้กับมาเลเซีย ต้องสู้กับตลาดโลกไร้พรมแดนครับ
 ขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ทางสมาชิกสภาต่าง ๆ จะขอตอบ เชิญครับ

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรธรรมนุญ) : ท่านประธาน
 รัฐสภาครับ ผม นายแก้วสรร อติโพธิ ในฐานะผู้ชี้แจงในหมวดของสิทธิ
 เสรีภาพของชนชาวไทย ก็ได้เน้นลำดับความ และพยายามสรุปภาพรวม
 เพื่อจะรวมตอบเป็นระยะไป ขอภัยที่ใช้เวลานานสักนิดหนึ่งครับ ปัญหาแรก
 ที่ปรากฏจากการอภิปราย แล้วคงต้องทำความเข้าใจในจุดของสภาต่าง ๆ
 ก็คือความหมายของคำว่า สิทธิ มีท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติบางท่านพูดถึง
 สิทธิของกำนัน บางท่านพูดถึงสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองที่น่าจะเป็น
 ตุลาการรัฐธรรมนูญได้ เป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้งได้หรือแม้กระทั่ง
 สิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้ง ผมขอประทานกราบเรียนว่าผมคงต้องถือตามมติ
 ของท่านว่าเรื่องจะดำเนินไปตามหมวด หมวดนี้หมายถึงสิทธิของบุคคล ว่า
 ผมนายแก้วสรรไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตามแต่ ท่านสมาชิกทั้งหลายไม่ว่า
 จะเป็น ส.ส. หรือเป็นวุฒิว ก็ตามแต่ แต่ด้วยความที่เป็นบุคคล เป็นคน

ท่านควรจะมีสิทธิอะไรบ้าง ถ้ารับในกรอบนี้คงไม่มีเรื่องที่ว่าสิทธิท่านนั้นก็คงใช้คำพูดได้ แต่คงไม่ใช่สิทธิของบุคคลที่ว่าเกิดมาแล้วต้องมีสิทธิเป็นกำนัน เพราะฉะนั้นก็คงต้องขอยกโอนไปยังหมวดปกครองท้องถิ่น สิทธิสมัครรับเลือกตั้งก็เช่นกัน สิทธิที่จะเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญก็เช่นกันนั้นไม่ใช่สิทธิของบุคคล ผมก็คงขอภัยที่ไม่ก้าวล่วงไปถึงจุดนั้น แต่อย่างไรก็ตามมีอยู่เรื่องหนึ่งในส่วนนี้ที่คิดว่าโยนกันไปกันมาคงหาที่ลงไม่ได้ ก็คือเรื่องสิทธิของสมาชิกพรรคการเมือง ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้กรุณาถามว่าในด้านหนึ่งเราต้องการที่จะให้ประชาชนเติบโตใหญ่ในทางการเมืองสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ทำไมจึงไปตัดคุณสมบัติในการที่จะเป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้ง ในการที่จะเป็นวุฒิสภา เป็นองคมนตรี ตุลาการรัฐธรรมนูญ ก็คงต้องขอกราบเรียนว่า ถึงแม้จะไม่ใช่เรื่องสิทธิ แต่คงต้องมีเหตุผลที่จะอธิบายว่าทำไมคนอื่นเขาสมัครได้ แล้วทำไมฉันสมัครไม่ได้ คำตอบก็คือว่าองค์กรเหล่านี้ล้วนเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงต้องมีความน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชน ผมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองพรรคหนึ่งหยก ๆ แล้วผมไปเป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้ง แล้วผมไปสั่งเพิกถอนการเลือกตั้ง ณ เขต ๆ เขตหนึ่ง ถามว่าคำสั่งของผมไม่ว่าจะมีเหตุผลอธิบายเช่นใด แต่เขาบอกว่าอันนี้สมาชิกพรรคฉันเพ็งลาออกเมื่อก็ นี่อันนี้เป็นเรื่องระหว่างมนุษย์เราคงต้องดูถึงความน่าเชื่อถือด้วย และโดยนัยเดียวกันวุฒิสภาก็จะต้องไปพิจารณาถอดถอน พิจารณาสำนวนว่านักการเมืองท่านนั้นท่านนี้มีปัญหา ป.ป.ป. เห็นว่ากระทำการเป็นความผิด แล้วก็ถอดถอน วุฒิสภาก็ต้องลงมติ ฉะนั้นถ้าผมเพ็งออกจากพรรคนั้นมาแล้วผมไปชี้ตรงนั้นก็คงจะเป็นปัญหาอีก -----

ทั้งหมดนี้ที่ท่านกรุณาเรียนถามก็ขอชี้แจงนะครับว่า ถึงแม้จะไม่ใช้สิทธิก็ตาม แต่ก็ต้องมีเหตุผลอธิบาย คำตอบที่ขออธิบายก็คือว่า องค์การที่ต้องการความน่าเชื่อถือนั้นจำเป็นที่เราจะต้องตัดในส่วนนี้ คำถามส่วนอีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นเรื่องของเนื้อหาของสิทธิโดยเฉพาะ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้ดำเนินการถามเป็นจุด ๆ เป็นเรื่อง ๆ เท่าที่ผมรวบรวมได้ เรื่องแรกก็คือถามว่าในเรื่องที่เราบอกว่าเพื่อประกันสิทธิในชีวิตร่างกายของประชาชนภายใต้อำนาจอาญาของรัฐ เราได้พยายามที่จะให้ศาลเข้ามาประกันตรวจสอบการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่เร็วที่สุด เริ่มตั้งแต่การออกหมายจับ ท่านก็ถามว่าถ้ามันยังกันบังตายต่อหน้านีว่อย่างไรร คำตอบก็คือที่บัญญัติไว้แล้วนะครับว่า ความผิดซึ่งหน้ามิวไปขอหมายจับจากศาลก็คงไม่ได้ หรือแม้กระทั่งเหตุจำเป็นอื่นซึ่งประชาชนที่ไปทำหน้าที่ตำรวจ ท่านก็กรุณาชี้แจงมาหลายเรื่องว่ามันไม่ใช่แค่ความผิดซึ่งหน้าเราก็บัญญัติเติมเข้าไป อันนี้ก็เป็คำถามส่วนหนึ่ง คำถามเรื่องที่สำคัญก็คือเรื่องของคลื่นโทรคมนาคม วิทยุโทรทัศน์ ท่านสมาชิกถามว่ามันเป็นเงินเป็นทองอย่างนั้นหรือจึงต้องมืองค์กรมามาก ก็ขอเรียนว่าในมาตรา ๕๐ ขอความกรุณาพิจารณาดูหนึ่งครับ ได้ขึ้นหลักการไว้ในวรรคแรกว่า คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ วรรคแรกนี้ต้องการจะยืนยันถึงโลกสมัยใหม่ในขณะนั้นะครับว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แม้กระทั่งการมีอำนาจที่จะครอบงำข้อมูลข่าวสาร ครอบงำเป้าหมายที่จะไป ทำที่ของข้อมูลที่จะไปทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญในทางการเมือง ในทางการพัฒนาของผู้คนเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นก็เลยขึ้นหลักว่าเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ถามว่ามีความหมายเช่นใด ผมคงขอให้วิธิยกตัวอย่างนะครับว่า มันคงคล้ายกับเราตั้งคำถามว่า ที่ดินในประเทศนี้เป็นของใคร อันนี้จะเทียบในลักษณะใช้คำว่าทรัพยากร คำตอบก็คือว่า ถ้ามีที่ดินแล้วทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ แล้วบอกว่าที่ของฉัน คำตอบคือที่ดินนั้นไม่มีใครคาบออกมาจากท้องพ่อท้องแม่ มันติดอยู่กับแผ่นดิน เพราะฉะนั้นคุณได้ที่ดินแล้วคุณต้องมีหน้าที่ที่จะต้องทำให้มันเกิดผลประโยชน์กับสาธารณะ ฉะนั้นเราจึงได้มีหลักกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนสิทธิในที่ดิน เมื่อได้ที่ดินแล้วไม่ทำประโยชน์นี้ ตามประมวลกฎหมายที่ดินนี้เวนคืนได้ เราถึงมีกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ว่ามีที่ดินแล้วไม่ทำกินด้วยตนเอง หรือทอดทิ้งว่างเปล่า รัฐเวนคืนมาเอาให้คนขยันเขาทำกินได้ เพราะมันมีอะไรที่ติดอยู่กับแผ่นดิน ติดกับธรรมชาติแล้ว

อันนั้นมันประโยชน์สาธารณะ เพราะหลักข้อนี้ไม่ได้จำกัด แม้กระทั่งรัฐ รัฐเอาที่ดินไปหวงกันว่าเป็นเขตหวงห้าม ขณะเดียวกันผู้คนไม่มีที่ทำกิน หลักกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ก็จะต้องเอาที่ดินของรัฐนั้นแหละ เอามาให้ประชาชนทำกินให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ เพราะฉะนั้นการที่ว่าเน้นว่าเป็นของชาติ ไม่ว่ารัฐก็ดี หรือเอกชนที่ลงทุนลงแรงก็จะต้องเข้าใจว่าคลื่นที่มีอยู่ในอากาศนั้นมันเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ แล้วจำเป็นต้องมีการจัดการ ถ้ามองว่าจัดการเพื่ออะไร คำตอบก็คืออยู่ในวรรคสามครับ ว่าในการที่จะต้องจัดการคลื่นจะทำอย่างไร ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ก็หวังกันว่าวิทยุท้องถิ่น วปถ. ทั้งหลายจะต้องสนองตอบข่าวสารข้อมูลในพื้นที่พื้นที่นั้น -----

ไม่ใช่ว่าอยู่ลพบุรีจะต้องมาฟังข่าวจรรยาที่เสียแยกเจริญผลคงไม่เข้าเรื่อง
 ตรงนี้ถ้าดำเนินการไปแล้ว การกำกับรายการก็ดีคงจะต้องพูดถึงว่า ข่าวสารใน
 พื้นที่จะต้องกระจายไปยังพื้นที่ ถ้าหากว่าเนื้อหาจะเป็นอย่างไร คำตอบเราก็พูด
 ถึงว่าประโยชน์สูงสุดของประชาชนที่จะมาจากสื่อนี้ การศึกษา วัฒนธรรม
 ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น สำหรับความมั่นคงของรัฐ
 ผมก็ขอเรียนชี้แจงว่า เราได้รับการเสนอความเห็นจากประชาชนที่เป็นทหาร
 ไปรดสังเกตผมเรียกว่า ประชาชนที่เป็นตำรวจ ผมเรียกว่า ประชาชนที่เป็น
 ทหาร เพราะเราคล้อยตามไม่ใช่ว่าท่านเป็นทหาร แต่เพราะเราเห็นว่า
 ความมั่นคงของรัฐนั้นสำคัญ จึงให้ไว้ด้วย นี่ครับขณะเดียวกันในอนาคตเรา
 ก็หวาดกลัวการผูกขาดสื่อ ซึ่งทรงพลังที่สุด ก็คือสื่อทางอากาศ ฉะนั้นการ
 แข่งขันโดยเสรีที่เป็นธรรมจึงต้องรีบรักษาไว้ ฉะนั้นถ้าใครผูกขาดสื่อวิทยุ
 สื่อทีวีในบ้านเมืองเราได้ตายแน่ ถ้าหากว่าทำได้อย่างไร คำตอบอยู่ที่พรรคสอง
 ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ มีหรือครับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ คำตอบ
 ก็คือลองเทียบกับแบงก์ชาติ ผมถามว่าแบงก์ชาติเป็นองค์กรของใคร เกิดโดย
 อำนาจอะไร ก็เป็นองค์กรที่เกิดด้วยอำนาจของรัฐ ถ้าหากว่าเป็นอิสระใหม่
 ก็บอกว่าเป็นอิสระครับ จากใครครับ จากนักการเมืองครับ เพราะว่าเรากำลัง
 พูดถึงเรื่องเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน บ้านไหนเมืองไหน
 เขาก็ต้องการเห็นการแข่งขัน การนำเสนอข้อมูลความรู้ข่าวสารต่าง ๆ
 อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค เพราะฉะนั้นภาคที่ฝ่ายค้านจะบอกฝ่ายรัฐบาล
 ว่าปิดกั้นหุบตาประชาชน และเมื่อได้เป็นรัฐบาลก็ถูกอีกฝ่ายซึ่งเคยเป็นรัฐบาลว่า
 ปิดกั้นหุบตาประชาชน ภาพเช่นนี้น่าจะหายไปหรือไม่ เพราะฉะนั้นก็ต้องเห็นอีกหน้าครับ
 ไม่ใช่ว่าเกลียดนักการเมือง แต่ก็เป็นเรื่องของเสรีภาพในการรับรู้ของประชาชน
 นี่ก็คือข้อที่ข้อชี้แจงโดยสังเขปในส่วนเฉพาะของเรื่องคลื่นความถี่ สำหรับเรื่อง
 สุดท้าย เท่าที่ผมคิดว่าอยู่ในหมวดนี้ แล้วก็ก็เป็นข้อที่คงต้องให้ข้อชี้แจงไว้เพื่อเป็น
 ข้อสังเกตในการที่ตรากฎหมายต่อไป กล่าวคือท่านสมาชิกได้ถามว่า เขียนไว้
 เสียสวย แต่เสร็จแล้วก็มักจะลงเอยด้วยว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตรงนี้
 มันไม่หลอกเขาหรือ ก็ขอกราบเรียนชี้แจงว่าคงต้องถามเป็นเรื่อง อย่างเช่น
 เราบอกว่าในเรื่องประชาธิปไตยมาตรา ๕๔ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รับคำชี้แจง
 จากรัฐในการริเริ่มงานใด โครงการใดที่ได้กระทบถึงคุณภาพชีวิต กระทั่งถึง
 ส่วนได้เสียของประชาชน แล้วก็สิทธิเข้าไปแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว

ตรงนี้ถามว่าเขียนแค่นี้ถ้าเอาไปฟ้องในศาล มันมีความสมบูรณ์เพียงพอจะใช้
 ชี้ขาดแล้วหรือไม่ ว่าการประชาพิจารณ์แค่โรงเลื่อยในชอย กับประชาพิจารณ์
 นิคมอุตสาหกรรมเปโตรเคมี ทั้งแหลมทั้งอ่าว มันควรจะมียื่นมีตอนมีความเข้มงวด
 ต่างกันหรือไม่ ตรงนี้เป็นเรื่องละเอียดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเขียนว่า
 ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถามว่าถ้ายังไม่บัญญัติฟ้องได้ไหม คำตอบคือโดยสภาพของเรื่อง
 ถ้ามันเป็นขึ้นเป็นตอนที่ต้องกำหนดแล้วยังไม่กำหนด ๗ ศาลตัดสิน ศาลก็ยังใช้บังคับ
 ไม่ได้ แล้วก็เป็นที่ของรัฐบาลไหนก็ต้องเคารพรัฐธรรมนูญ แล้วก็ออก
 กฎหมายนี้ ถามว่าถ้าไม่ออกจะทำอย่างไร นี่คือนี่ที่ผมโดนกลุ่มองค์กรทั้งหลายเขาถาม
 ผมขอกราบเรียนแต่ละมาตราที่เห็น เราไม่ได้มุ่งที่จะขายของ จากการรับฟังทั้งหลาย
 มันเข้ามาทั้งนั้น เรื่องท้องถิ่นที่ว่าทำไมเปลี่ยนแปลงเหลือเกิน นั่นก็คือข้อเรียกร้อง
 ของสันนิบาตเทศบาล เรื่องของสิทธิคนพิการก็คือเรื่องของสมาคมคนพิการ----

เรื่องของเด็กมูลนิธิเด็กสิ่งแวดล้อมในองค์กรสิ่งแวดล้อมเข้ามาทั้งนั้น และ
เข้ามาแล้วไม่ใช่เราตามใจทุกอย่าง หลายเรื่องที่เรานิเทศ หลายเรื่องที่
เราให้ไม่ได้ หลายเรื่องเราบอกเราต้องเขียนเปิดไว้ให้รัฐสภาข้างหน้าท่านเป็น
คนบัญญัติ แต่ไม่ใช่เรื่อง สสร. ดำริขึ้นมาแล้วก็ผันกันขึ้นมาเอง ไม่ใช่เลยนะครับ
การรับฟังที่ทำมาที่ท่านบอกเสียเงินเป็นร้อยล้านอะไรนั้นนะครับ นี่คือนักค้าของ
อันนี้ คุณค่าที่ได้คืออันนี้ เงินเดือนพวกผมชนิดเดียว นี่ค่าที่พักโรงแรมก็ยังไม่ได้อะไร
เพราะฉะนั้นถ้าเข้าใจตรงนี้ผมคิดว่าคงจะต้อง สสร. อยู่ตรงกลางว่า คนที่เขา
อยากได้โน่นได้นี้ให้อะไรมาเสนออะไรมา รายงานนี้หนาขนาดนี้ผมคิดว่าทุก
รัฐบาลควรจะเอาอันนี้ไปศึกษา ท่านจะทราบเลยว่าทุกข์ยากของประชาชน
ความต้องการประชาชนเขาต้องการอะไร เป็นเรื่องนโยบายที่สภาสภากรรจ์
ใกล้ตัวเขาเยอะแยะไปหมด แต่ขณะเดียวกันเรื่องใดที่มันเห็นชัดว่า มันเป็น
โครงสร้างที่ปรับได้ แล้วรัฐธรรมนูญนั้นโลมได้ก็ใส่ไว้ แต่เรื่องประชาธิปไตย
นี่นะครับ มาจากทั้งสายธุรกิจ มาจากทั้งชาวนาที่ห่วยยอด จังหวัดตรัง เรื่อง
คนพิการกับเด็กมาจากหมู่บ้านสามโก้ อ่างทอง บอกว่าทั้งหมู่บ้านเหลือแต่
คนแก่กับเด็ก แล้วขอตำรวจไปปราบยาบ้าด้วย แล้วขอ尼克ให้ดูแลเด็ก เขา
ไม่ต้องการอยู่บ้านบางแค ความคิดประชาชนมีสาระพรั่งมาตลอดครับ เพราะฉะนั้น
ผมขอกราบเรียนว่า เรื่องกฎหมายบัญญัติมันคงต้องแล้วแต่เรื่อง แล้วมีเรื่องหนึ่ง
ซึ่งสอนกันในวงการนิติศาสตร์เมืองไทยว่าเขียนอย่างดี ว่าการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ถ้าไม่ใช้จะต้องคืนให้เขา แล้วก็เรียกคืนค่าทดแทนที่ให้เป็น
ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐสภาไหนก็ตามยังไม่เคยออกกฎหมายนี้เลย แล้ว
ถามว่าเวนคืนเขาไปแล้วไม่ใช่เขาจะฟ้องคืนอย่างไร หรือถ้าหลวง
จะคืนเงินแล้วคืนอย่างไรคิดดอกไหม ถ้าเป็นกรณีอย่างนี้มันไม่มีความยุ่งยาก
เหมือนกระบวนการประชาธิปไตย ศาลที่วินิจฉัยคดีนี้ยอมตัดสินให้ได้เลย
ตามหลักของเรื่องว่าคืนเงินคืนเท่าไรคิดดอกไหม ถ้าจะคืนที่ดินเรื่องส่วนควบ
ว่าอย่างไรอันนี้ทำได้ แต่เรื่องอะไรเป็นกระบวนการซึ่งต้องรอการวินิจฉัย
รอการปรับที่ละเอียดอ่อน ตรงนั้นต้องรัฐสภา แล้วมันตามมาท้ายที่สุดครับผม
พวกองค์กรทั้งหลายเขาจะถามว่า แล้วเมื่อไรจะออกกฎหมาย ถ้าสภาไม่ออก
กฎหมายทำอะไร เรื่องแนวนโยบายแห่งรัฐเขียนไว้สวญเหลือเกิน เรื่องสิทธิ
เขียนไว้สวญเหลือเกิน เราเห็นด้วยแล้วละ สสร. เขียนให้ไม่ได้ ถามว่าถ้า
ไม่ออกทำอะไร ตรงนี้คือที่มาของสิทธิ ๕๐,๐๐๐ คน คือสิทธิของคน
๕๐,๐๐๐ คน แล้วไม่ใช่ก็จะทำโน่นทำนี่อย่างนั้น ต้องเสนอเป็น

ร่างกฎหมาย ขอต้อนรับ โดยอาชีพผมเป็นอาจารย์ ผมสัมมนาไม่รู้กี่ครั้งวิจัย
เห็นวิจัยมาไม่รู้กี่อย่าง มีเรื่องดี ๆ มากมาย หลักการชัดเจนเขียนเป็นร่างกฎหมาย
แล้วก็มีอ่านของสภานี้ก็วิจัยไว้เต็มไปหมด แต่ทำไมมันป้อนเข้ามาเป็นกฎหมายของ
ประเทศไม่ได้ ทุกท่านถ้าใครเป็นรัฐสภาจะถูกวิจารณ์ตลอดว่า กฎหมาย
ที่ออกนี้ข้าราชการยึดใส่มือ แต่ขณะเดียวกันพอเราจับกลุ่มองค์กรทั้งหลาย
สมาคมชิปปิง (Shipping) เขาต้องการกฎหมาย ๒ ตัว สมาคมโทรคมนาคม
เขาต้องการกฎหมาย ๑ ตัว ประมงก็ต้องการ ทาง เอ็น.จี.โอ. ก็มี
กฎหมายไม่รู้กี่อย่าง เพราะมันมีความต้องการมีกฎหมาย มีการรวมตัวที่สะพรั่งพร้อม
แล้วการรวมตัวเป็นกลุ่มแบบนี้ไม่ใช่มีอบ ผมไม่เรียกว่ามีอบเด็ดขาด นี่คือการ
สะท้อนเจตนาของประชาชนที่ลงตัวชัดเจนแล้ว ทำอย่างไรรัฐสภาถ้าก้าวเข้า
สู่ยุคปฏิรูปจะเปิดรับแต่สิ่งเหล่านี้ แม้กระทั่งรับฟัง สมาคมตลก สมาคมดนตรี
เขาก็มีกฎหมายเสนอ และนอกสภาก็มีกลุ่มผู้คนเขารวมกันคิดรวมความต้องการ
จากบ้านเมือง เห็นปัญหาจากบนดินจริง ๆ เยอะไปหมดทุกระดับ เพราะฉะนั้น
นี่คือที่มาของสิทธิ ๕๐,๐๐๐ คน ทั้งหมดนี้นะครับ ผมต้องการจะชี้โดยสรุปเท่านั้นว่า
กระบวนการรับฟัง ประชาชนยืนอยู่เบื้องหลังอันนี้จริง ๆ แล้วอะไรที่เราทำได้
เรารับ อะไรที่มันเกินเลยไม่เกี่ยวเราก็ไม่รับ ก็ขอเรียนที่แรงที่มาเป็นการ
สรุปจบให้เห็นดังนี้ ขอบพระคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภา ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณกระมลครับ

ศาสตราจารย์กระมล ทองธรรมชาติ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านประธานที่เคารพ บังเอิญวันนี้ผมถูกพาดพิงด้วย และก็พาดพิงโดยลูกศิษย์เก่าของผม อย่างเพิ่งออกไปนะครับจะได้ฟังอาจารย์บรรยายอีกสักครั้งหนึ่ง ก็ในฐานะที่ได้สอนรัฐศาสตร์มา ๓๓ ปีนะครับ ก็ตั้งใจท่านประธานที่เคารพ และภูมิใจที่มีลูกศิษย์ของผมได้ตำแหน่งเป็นสมาชิกที่มีเกียรติในรัฐสภาแห่งนี้ ใช้ความรู้ความสามารถ ใช้วิญญูณของการเป็นนักประชาธิปไตยหาเสียงจนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกผู้มีเกียรติในสถาบันแห่งนี้ ซึ่งนับว่าทำได้ดีมากกว่าผมผู้เป็นอาจารย์ ซึ่งยังไม่กล้าที่จะไปลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่ผมก็คงพูดได้เช่นเดียวกัน ท่านประธานที่เคารพ ท่านก็รู้ว่าผมเป็นชาวสุพรรณบุรีเกิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ แม้ผมพ่อผมบังเอิญแม่เพิ่งเสียไป พ่อผมก็ยังทำงานอยู่ เพราะฉะนั้นการเดินทางบนหัวคันนานั้น หรือการนอนที่วัดสมัยเป็นนักเรียนนั้นผมได้ประสบมาแล้วและยังประสบอยู่ ทุกวันเสาร์อาทิตย์จะต้องไปที่สุพรรณบุรี แต่ไม่ได้ไปหาเสียงอะไรหรอกครับ ท่านประธาน ผมก็ไปเยี่ยมพ่อซึ่งอายุมาก ๘๓ ปี แต่ก็มักจะมีผู้รายงานว่าผมไปขยายฐานเสียง ซึ่งก็ไม่มีฐานเสียงที่เกิดไปจากหมู่บ้านที่ผมเกิด ก็บังเอิญท่าน ส.ส. สุนัยได้เรียกร้องถามผมหลายข้อว่าท่านอาจารย์เขียนรัฐธรรมนูญครั้งนี้ด้วยจิตวิญญูณของประชาธิปไตยหรือเปล่า ก็ขอตอบนะครับ ก็หวังว่าท่าน ส.ส. ผู้เป็นลูกศิษย์เก่าของผมนั้นคงจะเชื่อในอาจารย์ของเขาที่เขาเคยเชื่อมาตั้งแต่สมัยเป็นนิสิต ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วยจิตวิญญูณของประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ครับ ฉะนั้นในหลักการอะไรทั้งหลายเหล่านั้น เราพยายามนึกถึงหลักการของประชาธิปไตย แล้วค่อนข้างจะเป็นประชาธิปไตยสากล แต่ด้วยที่ผมเองเป็นชาวบ้านนอกเกิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ เรียนในวัดหยุดวันพระวันโกนต้องสวดมนต์ทุกวันโกน บางครั้งก็ต้องนอนค้างที่วัด ผมจึงต้องนึกถึงประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้านและระดับพื้นฐานด้วย จึงไม่พยายามที่จะเอาจิตวิญญูณประชาธิปไตยสากลที่บางท่านอยากจะเห็นเข้าไปอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มากจนเกินไป และพยายามที่จะสร้างความสมดุลระหว่าง

หลักการของประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับประเทศไทยของเรา และก็ต้องไม่ขัดกับหลักประชาธิปไตยสากล ท่าน ส.ส. สุนัยและกระผมนั้นก็ได้ร่วมกันสร้างร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ ซึ่งก็เป็นรัฐธรรมนูญที่เราภูมิใจ ผลจากการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้นก็เกิดจากการข้อเท็จจริงทั้งหลายที่ท่านลูกศิษย์ของผมได้ไปนำเอาเข้ามา และเมื่อมาถึงคณะกรรมการยกร่างฯ ก็ส่งมาที่สภา ผมก็ได้เป็นคณะกรรมการแปรรูปคดี ก็ได้ตระหนักถึงแนวความคิดอะไรทั้งหลายซึ่งผมได้รับมาด้วย เขาก็ส่งมาให้คณะกรรมการแปรรูปคดีดู เพราะฉะนั้นผมจึงภูมิใจอย่างมากครับ ท่านประธาน และเชื่อว่าลูกศิษย์ของผมก็คงภูมิใจที่เราได้สร้างรัฐธรรมนูญฉบับที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่ง และผมเชื่อว่ามากกว่าฉบับ ๒๔๘๘ และฉบับ ๒๔๙๒ อย่างแน่นอนในหลักการทั้งหลายแหล่ รวมทั้งการสร้างองค์กรที่มีลักษณะเป็นสถาบันประชาธิปไตยเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ครับ มีคำถามที่ต้องการอยากจะถามและผมก็อยากจะตอบเพื่อให้เกิดความสบายใจและก็เกิดความสมัคสมานอย่างที่ท่าน ส.ส. ผู้มีเกียรติซึ่งเป็นลูกศิษย์ของผม ได้เรียกร้อง ตอนแรกอยากจะบอกเสียก่อนนะครับว่า เรื่องสิทธิหรือเสรีภาพในการรวมตัวเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๗ นั้น -----

เปิดกว้างอย่างมากนะครับเที่ยวนี้ เปิดกว้างอย่างเต็มที่ แล้วก็จะ เป็นไปตาม
 อย่างที่ท่าน ส.ส. สุนัย อยากจะได้ ขอภัยที่ต้องเอ่ยนาม เพื่ออาจจะได้เป็น
 ลักษณะกึ่ง ๆ แบบอาจารย์พูดกับลูกศิษย์ด้วย เที่ยวนี้พรรคการเมืองมีโอกาที่จะเป็น
 พรรคที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์มากกว่าสมัยก่อน ท่านประธานก็คงทราบ
 ผมได้มีส่วนร่วมสร้างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับปี ๒๕๒๕ ได้รับเกียรติ
 จากสภานิติบัญญัติแห่งชาติในครั้งนั้นให้เป็นประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญของ
 กฎหมายพรรคการเมือง แต่หลังจากที่ได้ผ่านมา ๑๖ ปี ผมก็พบว่าพระราชบัญญัติ
 พรรคการเมืองฉบับนั้นไม่สามารถสร้างสถาบันพรรคการเมืองที่เป็นพรรคของ
 มหาชนอย่างที่คณะกรรมการยกกว้างๆ ซึ่งผมเป็นประธานอยู่ครั้งนั้นอยากจะ
 เห็นบังเกิดขึ้น มันไม่เกิด แล้วก็เกิดเป็นพรรคที่หลากหลาย ๆ คนบ่นกันมากว่า เป็น
 พรรคของธุรกิจการเมือง ผมก็ยอมรับว่าเป็นเช่นนั้นจริง ๆ เพราะว่าข้อเสนอ
 ของกระผมในครั้งกระนั้น รวมทั้งของคณะกรรมการทั้งหมดที่ผมเป็นประธาน
 อยู่ว่าเราต้องการให้พรรคการเมืองนั้น เมื่อมีการเร่งสร้างให้เขาเกิดด้วย
 อำนาจแห่งกฎหมายว่าต้อง ๕,๐๐๐ คนนะ มาจาก ๕ ภาค ภาคละไม่น้อยกว่า
 ๕ จังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๕๐ คนนั้น เราบังคับให้เขาเกิด มันผิด
 ขรรษชาติอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นต้องให้เขาโตเร็วด้วย โดยมีอำนาจการเงิน
 หรือมีพลังในการเงินจากรัฐ มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็นพรรคของธุรกิจการเมือง
 แต่ท่านประธานครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ข้อเสนอของผมนั้นและของคณะกรรมการ
 ได้ถูกแปรผัดติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ยอมรับ ผมเสียใจจนกระทั่งบัดนี้ เพราะ
 ในวันทีอภิปรายมาตราอันผมอยู่ต่างประเทศเดินทางมาไม่ทัน มาถึงนั้นเขาลงมติ
 ไปแล้วว่าให้ตัดข้อความที่ผมบอกว่า เมื่อเราจะเดินตามแนวนี้นี้จะต้องมีการให้
 เงินอุดหนุนพรรคการเมืองด้วย ไม่อย่างนั้นแล้วพรรคการเมืองจะกลายเป็นพรรค
 ของธุรกิจ หรือพรรคของนักธุรกิจการเมืองไป แล้วจะทำให้สมาชิกหมดอิสระ
 แล้วมันก็เกิดขึ้นเช่นนั้นจริง ๆ อย่างที่ผมได้เคยบอกไว้ เพราะฉะนั้นผมก็ขอ
 กราบเรียนต่อท่านประธานว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงได้เอาประสบการณ์
 ที่เคยทำไว้ แล้วก็มันไม่เกิดผลในครั้งกระนั้น จึงได้เขียนครั้งนี้ใหม่เลยว่า ให้
 มีพรรคการเมืองตั้งง่ายโดยคนเพียง ๑๕ คน แล้วก็ดำรงอยู่ได้ไม่จำเป็นจะต้อง
 ส่งสมาชิกเข้ารับเลือกตั้งก็สามารถดำรงอยู่ได้ แต่ถ้าจะเข้ารับเลือกตั้งแล้ว ถ้า
 ได้คะแนนเสียงจากประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดก็จะมีโอกาสได้รับเงินอุดหนุน
 จากรัฐด้วย ถือว่าเป็นพรรคของมหาชน แต่ถ้าจะเป็นพรรคของกลุ่มผลประโยชน์
 เป็นเรื่องการจะเผยแพร่ความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์นั้น ๆ ให้มหาชน

สนับสนุนก่อนที่จะแปรสภาพเป็นพรรคการเมือง หรือที่เรียกว่าพรรคมหาชนก็สามารถทำได้ โดยไม่ต้องส่งคนเข้ารับเลือกตั้ง แล้วก็ดำรงอยู่ตลอดไปตั้งแล้วไม่มีการยุบ เว้นแต่จะไปทำผิดกฎหมายอื่นก็จะทำให้อาจจะถูกยุบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเกรงว่าพรรคการเมืองใหม่นี้จะเดินตามแนวของพรรคการเมืองเก่า นั้น ขอยืนยันว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะว่าได้มีแนวทางไว้ชัดเจนในมาตรา ๔๗ และในมาตรา ๓๒๘ และในฐานะที่ผมได้รับมอบหมายจากสภาร่างรัฐธรรมนูญให้ร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไว้ก็ได้วางแนวทางไว้แล้วว่า ขอให้เปลี่ยนพรรคการเมืองที่มีเสรีที่จะเกิดขึ้นดำรงอยู่ โดยไม่มีเงื่อนไขที่จะมายุบเขาไปง่าย ๆ แบบที่เราเขียนไว้ในกฎหมายพรรคการเมืองปัจจุบันที่ว่า ถ้าไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งแล้วต้องยุบ อย่างนี้เป็นต้น นี่เป็นเรื่องที่อยากจะขอชี้แจงนะครับ

ส่วนเรื่องสิทธิทางการเมือง ในประเด็นที่ ๒ ที่ท่านสมาชิก สสร. ได้อธิบายไปแล้ว เรื่องคน ๕๐,๐๐๐ คนเข้าชื่อกันเพื่อเสนอร่างกฎหมายหรือเพื่อร้องเรียนขอให้มีการพิจารณาข้าราชการหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ร่ำรวยผิดปกตินั้น หรือทำอะไรทุจริตนั้น ไม่ใช่มีมอบแน่นอนครับ ในความหมายของรัฐธรรมนูญ แล้วไม่ใช่มีมอบครับ การเข้าชื่อกันอย่างนั้นเป็นการทำตามระเบียบของกฎหมาย มีมอบนั้นเราหมายความว่าถึงกลุ่มชนที่มาร่วมกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้อารมณ่มากกว่าเหตุผล แต่ว่าคน ๕๐,๐๐๐ คนจะมาทำหน้าที่เช่นนี้นั้นต้องมีเหตุผลมาก เขาถึงจะทำได้ เข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ คนนั้นจะเข้าชื่อกันได้อย่างไรจะทำอย่างไรรัน สสร. ได้มอบให้สมาชิกรัฐสภาแห่งนี้ จะวางกฎเกณฑ์ว่าจะให้เขาใช้สิทธิกันได้อย่างไร เช่นอาจจะเขียนว่า ๕๐,๐๐๐ คนนั้นจะต้องมาจากครึ่งหนึ่งของประเทศไทย จังหวัดละ ๕๐๐ คนก็ย่อมทำได้ แต่ต้องมีขั้นตอนในการรวบรวมรายชื่อแล้วถึงจะมายื่น ซึ่งในนานาประเทศเขาก็เขียนกฎหมายว่าด้วยการยื่นเรื่องไว้ การยื่นเสนอกฎหมาย และขั้นตอนในการยื่นร้องกล่าวโทษไว้อย่างชัดเจน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิการของ สสร. ก็กำลังเขียนแนวทางไว้ให้ ซึ่งหากว่าท่านสมาชิก รัฐสภาสนใจก็ยินดีที่จะมอบให้ เพื่อท่านจะได้ดูเป็นแนวว่าทำอย่างไรจะไม่ให้คน ๕๐,๐๐๐ คนกลายเป็นมือบอยที่ท่านกลัว มันจะไม่เป็นมือบอยหรอกครับ ถ้าเราเขียนไว้ให้ชัดเจนว่าเขาจะเข้าชื่อกันอย่างไร และจะตรวจสอบกันอย่างไร

ในเรื่องสุดท้าย เรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งนี้นั้นฉบับนี้ที่ตามกันเหลือเกินว่าจะต้องแก้ไขกันหรือไม่อย่างไร ผมขอเรียนโดยส่วนตัวแล้วก็เชื่อว่าสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทุกคนก็คงยอมรับในเหตุผลที่ว่า เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้แล้ว ท่านสมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิอันชอบธรรมเต็มเปี่ยมที่จะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ ตามที่ท่านได้ตั้งข้อสังเกตไว้ในระหว่างการอภิปราย ถ้าท่านเห็นว่าข้อไหนมันเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชน ทำให้สิทธิเสรีภาพไม่ชัดเจนหรืออะไรต่าง ๆ เหล่านั้น ผมเชื่อว่าท่านก็มีสิทธิที่จะทำได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ หากว่าถูกถามผมก็คงจะให้คำพูดในฐานะเพียงแค่เห็นว่าเห็นด้วยไหม หรือไม่เห็นด้วยในเรื่องนั้นเรื่องนี้แค่นั้น ไม่มีสิทธิที่จะมาคัดค้านอะไรได้เลยครับ ฉะนั้นจึงอยากจะกราบเรียนว่า เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นสิทธิเต็มตัวของสมาชิกรัฐสภา หากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ขอขอบคุณท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณหญิงนันทภาครับ

คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธาน
ที่เคารพ ดิฉัน นันทกา สุประภาตะนันท์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา
ดิฉันจะขอประทานเวลาเพียงเล็กน้อยที่จะขออภิปรายในมาตรา ๖๓ ซึ่งเข้าใจว่า
ยังไม่มีท่านผู้ใดกล่าวถึง ดิฉันจะกราบเรียนขอความรู้จากท่านผู้ร่างฯ คือใน
วรรคแรกของมาตรานี้บอกว่า บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ
เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดย
วิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้ สำหรับมาตรา ๖๓
วรรคหนึ่ง ดิฉันไม่แน่ใจว่าเจตนารมณ์ของท่านผู้ร่างฯ ถ้าไปเปรียบเทียบกับ
มาตราของรัฐธรรมนูญปัจจุบันคือ มาตรา ๔๘ ฉ คือตามรัฐธรรมนูญใหม่บอกว่า
จะต้องเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข แค่นั้น ส่วนรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้ได้บัญญัติบอกว่า เป็นปฏิปักษ์
ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ ก็มีประเด็นอยู่
๒ ประการ

ประการแรกก็คือคำว่า ล้มล้าง ดิฉันเข้าใจว่าแคบกว่าคำว่า ปฏิปักษ์ ในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน อีกอันหนึ่งก็คือว่าในรัฐธรรมนูญปัจจุบันกล่าวไปถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ด้วย จริงอยู่ท่านอาจจะเห็นว่าการคุ้มครองในเรื่องเกี่ยวกับชาติ ศาสนา รัฐธรรมนูญอะไรเหล่านี้ไปมีอยู่แล้วในหมวด ๕ ได้กล่าวไว้แล้ว แต่อันนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งทางฝ่ายรัฐถูกกำหนดว่าจะต้องกระทำอย่างนั้น ๆ ที่ทางด้านหมวดนี้มันเป็นเรื่องที่ว่าบุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพ ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขไม่ได้ แต่ที่นี้ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนา เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับชาติอะไรนี้ก็ไม่มี ดิฉันก็เลยอยากจะกราบเรียนขอความรู้จากท่านผู้ร่างฯ ว่าท่านมีเจตนารมณ์อย่างไรท่านนั้น ขอขอบคุณ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณนพดล

นายณนพดล ปัทมะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กรุงเทพมหานคร) :

ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ กระผม นายณนพดล ปัทมะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะที่เป็นสมาชิกรัฐสภา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมรู้สึกดีใจอย่างยิ่งที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกรัฐสภา ผมได้มีโอกาสที่จะลุกขึ้นมาอภิปรายสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมคิดว่าการอภิปรายในครั้งนี้เป็นการอภิปรายครั้งสำคัญ เป็นการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาคือการพิจารณาออกกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่สำคัญที่สุด ผมดีใจที่วันนี้ผมได้มีโอกาสทำหน้าที่ที่พี่น้องประชาชนได้มอบหมายให้กระผม เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวกรุงเทพมหานคร และตัวแทนของปวงชนชาวไทย ท่านประธานที่เคารพครับ ตลอดระยะเวลา ๒ วัน เราได้ฟังการอภิปรายที่ค่อนข้างหลากหลาย มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ผมยอมรับฟังความคิดเห็นด้วยความเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ผมเชื่อว่าท้ายที่สุดนั้นรัฐสภาคงจะสามารถหาข้อสรุปว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในเวลาอีกไม่กี่วัน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมจะยกมือสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้พร้อมกับสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีก ๑๒๒ คน เมื่อโอกาสมาถึง ท่านประธานที่เคารพครับ กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่สำคัญที่สุดกฎหมายแม่บทของประเทศ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังและใช้โอกาสในการที่จะแสดงความคิดเห็นกันทุกประเด็นอย่างรอบคอบ ผมคิดว่าภารกิจที่รัฐธรรมนูญที่สำคัญที่สุดฉบับภารกิจหนึ่งก็คือ การกำหนดโครงสร้างของรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรในรัฐนั้น นอกจากนั้นยังเป็นการกำหนดเนื้อหาของสิทธิและเสรีภาพ และสร้างหลักประกันให้กับประชาชนว่าสิทธิ

และเสรีภาพที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิและเสรีภาพที่สามารถบังคับใช้ และเกิด
 รูปธรรมในความเป็นจริง ผมได้ศึกษาบทบัญญัติในหมวด ๓ เรื่องสิทธิและเสรีภาพ
 ของชนชาวไทยจากมาตรา ๒๖ ถึง มาตรา ๖๕ และหมวด ๘ เรื่องศาลส่วนที่ ๑
 ซึ่งเป็นบททั่วไป ซึ่งผมจะขออนุญาตท่านประธานอภิปรายรวมกันไป เนื่องจาก
 เป็นเรื่องสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน ท่านประธานที่เคารพครับ การอภิปรายเรื่อง
 สิทธิเสรีภาพนั้นเพราะว่าผมเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ และเป็นแก่นของรัฐธรรมนูญ
 ที่ประชาชนเกือบทั้งหมด ๖๐ ล้านคน จะได้ประโยชน์จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
 ในส่วนนี้ -----

ผมคิดว่าผมคงจะไม่มีเวลาที่จะอภิปรายได้ทุกมาตราครับ แต่ผมคิดว่าจะพูดเฉพาะประเด็นที่สำคัญและที่พี่น้องประชาชนจะได้ประโยชน์โดยตรงจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ท่านประธานที่เคารพครับ ในเรื่องแรกก็คือเรื่องเพิ่มสิทธิและเสรีภาพ ผมคิดว่าการเพิ่มการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการกำหนดให้องค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ตามมาตรา ๒๖ นั้น เป็นความก้าวหน้าในเรื่องสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่าการเพิ่มสิทธิผู้ต้องหาที่จะได้พบทนายความและเข้าฟังการสอบสวน และคัดสำเนาการให้การของผู้ต้องหาเองตามมาตรา ๒๕๑ เป็นความคืบหน้าหรือเป็นความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ที่สามารถจะปรึกษากับทนายความของตัวเองก่อนที่จะให้ถ้อยคำ หรือจะปรึกษาในประเด็นต่าง ๆ เพื่อที่จะให้รู้ถึงขอบเขตและสิทธิของผู้ต้องหา ผมขออนุญาตท่านประธานนะครับ อย่างคดีของหม่อมลูกปลาเป็นต้น เป็นคดีที่ถ้าหากผู้ต้องหาได้รู้สิทธิเสรีภาพของตัวเอง การให้ถ้อยคำหรือให้ปากคำกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะแตกต่างจากที่เป็นอยู่ ผมคิดว่าการให้สิทธิกับจำเลย ซึ่งถูกคุมขัง และท้ายที่สุดมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยคนนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ ที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากรัฐตามมาตรา ๒๕๖ เป็นความคืบหน้าอีกอันหนึ่งในการคุ้มครองหรือคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่ท้ายที่สุดนั้นศาลได้พิพากษาว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ผมคิดว่าประชาชนและประเทศชาติได้ประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรม ในเมื่อบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นได้ถูกคำพิพากษาท้ายที่สุดว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ผมคิดว่าสังคมและประเทศชาติจะต้องร่วมชดใช้ค่าเสียหายให้กับบุคคลเหล่านั้น ท่านประธานที่เคารพครับ ในมาตรา ๒๓๗ เรื่องกรณีที่จะต้องส่งตัวผู้ที่ถูกจับกุมไปยังศาลภายใน ๔๘ ชั่วโมงนั้น นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับกุมถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผมคิดว่าเป็นเรื่องหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่า มีองค์กรอีกองค์กรหนึ่งคือศาลที่จะคานหรือคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา ท่านประธานที่เคารพครับ ผมคิดว่ามาตรา ๒๕๒ ที่เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดให้รัฐมีภาระหน้าที่ในการจัดหาทนายความให้บุคคลซึ่งอาจจะไม่มีเงินที่จะจัดหาทนายความได้เอง เป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มีรายได้น้อย ไม่มีเงินเพียงพอที่จะจัดหาทนายความได้ ผมคิดว่าการคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ตามมาตรา ๕๗ เป็นเรื่องที่ดีครับ ท่านประธานคงจะทราบนะครับว่าร่าง พ.ร.บ. งบประมาณปี ๒๕๕๑ นั้นได้จัดสรรเงินสำหรับการคุ้มครองผู้บริสุทธิ์เพียง ๑๙ ล้านบาทเท่านั้นเอง ในสภาวะที่กระแสของการโฆษณาหรือกระแสของการให้ข้อมูลข่าวสาร

กับประชาชนที่บางครั้งไม่ตรงกับความเป็นจริง ผมว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งครับ
 ท่านประธาน ที่เราจำเป็นจะต้องสร้างกระบวนการหรือกลไกของรัฐที่จะให้
 ความคุ้มครองกับผู้บริโภคเพิ่มเติมมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ครับ
 การปรับปรุงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีอย่างยิ่ง
 ในมาตรา ๓๙ ท่านประธานที่เคารพครับ จะมีประโยชน์อะไรครับถ้าเราเกิดมา
 เป็นคนแล้วเราไม่เป็นเสรีชน ไม่มีเสรีภาพในการที่จะแสดงความคิดเห็น ไม่มี
 เสรีภาพในการที่จะพูด ไม่มีเสรีภาพในการที่จะโฆษณา ผมคิดว่ามาตรา ๓๙
 เป็นแก่นของเสรีภาพที่จะให้ประชาชนมีเสรีภาพในการที่จะแสดงออก แสดงความ
 คิดเห็นภายใต้กรอบของกฎหมาย ในเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนในลักษณะ
 เดียวกันคือมาตรา ๓๙ ก็เป็นเรื่องที่ผมให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ หลายครั้ง
 ในสังคมของไทยเราไปโทษสื่อมวลชน ว่าสื่อมวลชนไม่ใช่เป็นกระบอกเสียงที่แท้จริง
 แต่ตั้งแต่ผมเป็นนักการเมืองผมคิดว่าผมได้รับความเป็นธรรมจากสื่อมวลชนมา
 โดยตลอด มีบางครั้งที่สื่อมวลชนจำเป็นจะต้องพัฒนาบทบาทของตนเอง แต่เรา
 ในฐานะที่เป็นนักการเมือง เราก็กจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตัวเราเองด้วย ผมคิดว่า
 ไม่มีประโยชน์ครับที่จะไปปิดกั้นเสรีภาพของสื่อมวลชน บทบัญญัติของมาตรา ๓๙
 โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการห้ามสิ่งปิดโรงพิมพ์ สิ่งปิดสถานวิทยุ สิ่งปิดสถานีโทรทัศน์
 เป็นบทบัญญัติที่เด็ดขาดครับ และเป็นบทบัญญัติที่ผมคิดว่าจะสร้างประโยชน์ให้กับ
 ประชาชนและประเทศชาติมากกว่าที่จะเป็นโทษครับ -----

ผมคิดว่าการเสนอบทความที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เซ็นเซอร์ (Censor) หรือได้พิจารณาก่อนที่จะนำไปพิมพ์หรือจะเซ็นเซอร์ บทวิทยุหรือโทรทัศน์ยกเว้นเฉพาะในสภาวะสงครามหรือการรบ แต่ไม่ยกเว้นในกรณีที่มีสภาวะฉุกเฉิน มีการประกาศสภาวะฉุกเฉินก็เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ ผมว่าท้ายที่สุดนั้นประชาชนจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการฟ้องหน่วยราชการตามมาตรา ๖๒ เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าจะเป็นการส่งสัญญาณไปให้หน่วยงานราชการได้ทราบว่าประเทศไทยนั้น ถ้าหากหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานราชการหรือข้าราชการได้ละเมิดสิทธิของประชาชน ผมคิดว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของประชาชนที่สามารถที่จะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ ซึ่งท้ายที่สุดนั้นจะทำให้สมรรถนะในการบริการประชาชนของรัฐดีขึ้น เพราะว่าจะต้องใช้ความระมัดระวังในการที่จะไม่ไปละเมิดสิทธิของประชาชน ท่านประธานที่เคารพ มีอีกหลายประเด็นแต่ผมคิดว่าคงจะไม่มีเวลาพูด ผมอยากจะพูดในประเด็นสุดท้ายสั้น ๆ ว่าการบังคับหรือการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น ในรัฐธรรมนูญจะไม่มีประโยชน์อันใดเลย ถ้าหากเราไม่มีกระบวนการบังคับสิทธิให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือเป็นรูปธรรม ท่านประธาน ผมคิดว่าบทบัญญัติในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ วรรคสอง ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย เป็นบทบัญญัติที่ผมคิดว่าจะทำให้ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สามารถที่จะใช้สิทธิของตนเองทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ ผมเชื่อว่าบทบัญญัติดังกล่าวเหล่านั้นจะเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนได้ในทางปฏิบัติ ท้ายที่สุดนั้นผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมีความคืบหน้าหลายประการ มีการเพิ่มสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการคุ้มครองความเสมอภาคในระหว่างคน มีการรับรองความเสมอภาค มีการให้สิทธิและเสรีภาพได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ผมมั่นใจว่าท้ายที่สุดประชาชนจะได้ประโยชน์จากร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมจะยกมือสนับสนุน พร้อมกับสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีก ๑๒๒ คน ขอขอบคุณ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณเพชร

นายเพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม เพชร ยุติธรรมดำรง สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภาก็คงจะเป็นมุมมองอีกประการหนึ่ง ในความคิดหรือในการตรวจสอบร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก่อนอื่นกระผมต้องขอขอบคุณท่านอาจารย์แก้วสรรที่ได้ลุกขึ้นมา
ชี้แจงอภิปรายและก็ตอบคำถามของสมาชิกรัฐสภา ความจริงแล้วผมอยากจะ
กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยัง สสร. ว่าเมื่อมีคำถามในตัวเกี่ยวกับบทบัญญัติ
ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ้าเป็นไปได้ผมอยากจะให้ทาง สสร. ได้กรุณาลุกขึ้นมา
ตอบคำถามและก็ตอบข้อขัดข้องสลับกันไป ผมคิดว่าตรงนั้นจะทำความเข้าใจ
ให้กับผู้ที่ได้รับฟังรวมทั้งสมาชิกรัฐสภาด้วย เพราะจะได้ไม่เป็นการข้ามประเด็น
ใด ๆ ไป ต้องกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์แก้วสรรที่บอกว่าที่ไปที่มาของ
ตัวจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ก็คือมาจากการเรียกร้องขององค์กร
ก็คงจะเป็นที่เข้าใจไว้ ณ ที่นั้นนั่นคือความปรารถนาดีของท่าน สสร. แต่ผมคิดว่า
จำนวน ๕๐,๐๐๐ คน ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยเฉพาะในมาตรา ๑๗๐
จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติอย่างยิ่งในการออกกฎหมายเพื่อรองรับสิทธิและเสรีภาพ
ของประชาชน และในการออกกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องหรือเกี่ยวกับ
นโยบายแห่งรัฐ ผมตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ ปัญหาทางปฏิบัติจะเกิดขึ้นแน่ อีกประการหนึ่ง
ผมคิดว่าผมเห็นด้วยในการที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชน
อย่างเต็มที่ ก็เป็นข้อขัดข้องเหมือนกันว่า ความจริงแล้วในรัฐธรรมนูญฉบับเดิม
เราพูดถึงสิทธิเสรีภาพไว้ประมาณ ๓๐ มาตรา แต่สำหรับในสิทธิเสรีภาพในบทบัญญัติ
ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้มีประมาณ ๕๐ มาตรา คือการหยิบยกสิทธิเสรีภาพขึ้นมา
เห็นอย่างชัดเจน แต่ความจริงแล้วสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นมันมีมาตั้งแต่เกิด
ถ้าท่านหยิบยกมาแต่ละอย่าง ๆ มันก็คงจะมากกว่า ๕๐ เรื่อง แต่นั่นก็คือประเด็น
ปัญหาที่ท่านยังข้องใจหรือยังหนักใจว่ามันใส่ไม่หมด อันนี้แหละครับคือสิ่งที่ท่านจะต้อง
ประสบในการร่างกฎหมาย รวมทั้งการที่ท่านใส่แล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
นั้นแหละครับคือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน-----

ในส่วนของการใช้กฎหมายนั้น ในมาตรา ๒๗ ก็ดี มาตรา ๒๘ ก็ดี มาตรา ๒๙ ก็ดี นั้นก็หมายถึงว่าการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายโดยชัดแจ้งนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงมาตรา ๒๘ เกี่ยวกับเรื่องการใช้สิทธิของบุคคลนั้นจะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น มาตรา ๒๙ วรรคสองนะครับ กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย อันนี้เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชนซึ่งกระผมเห็นด้วย เป็นประเด็นคำถามซึ่งคงจะต้องตอบว่า ในความหมายของการที่ท่านได้ใส่บทบัญญัติที่เพิ่มเติมเข้ามาในมาตรา ๓๐ ทั้งมาตราเลยนะครับ มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ เมื่อย้อนกลับไปในมาตรา ๒๙ ก็บอกว่า การปฏิบัติดังกล่าวจะต้องดำเนินการอย่างทั่วถึงและไม่เลือกปฏิบัติเป็นการเจาะจงแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง คำถามของผมคือว่า ในขณะที่ในทางบริหาร ในทางดำเนินงานนโยบายแห่งรัฐของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลที่ผ่านมา หรือรัฐบาลที่อยู่ในขณะนี้ การให้การศึกษอบรมแก่บุคคล ต้องขอประทานโทษ ที่อยู่ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ในการที่ได้รับสิทธิในการเข้าเรียนกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนตำรวจหรือโรงเรียนทหารที่มีอยู่ รวมถึงสิทธิในโรงเรียนการศึกษาอื่น ๆ ถามว่า การปฏิบัติของทางราชการที่อยู่ในขณะนี้ ถ้าหากว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้วจะถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ นี่ประการหนึ่ง แล้วประการที่ ๒ ในเรื่องของกรณีนับถือศาสนา ซึ่งในจังหวัดดังกล่าวนี้มีการอนุญาตให้นับบทบัญญัติในศาสนาอิสลามมาใช้บังคับในเรื่องของครอบครัวก็ดี มีภรรยา มีการรับรองโดยศาสนบัญญัติตรงนั้น แล้วถามว่าในทางศาสนาอื่นจะขอให้มีการยึดถือปฏิบัติอย่างนั้นได้หรือไม่ กระผมต้องกราบขออภัย ผมพยายามใช้ในลักษณะของการพูดที่เห็นว่าเรามามองดูกฎหมายกันเมื่อปฏิบัติ อันนี้ขออนุญาตที่จะให้ทาง สสร. ได้อธิบายให้ชัดเจนว่า สิ่งที่ผมคิดหรือว่าสิ่งที่เขียนนั้นสามารถที่จะปฏิบัติได้ในทางปฏิบัติ แล้วไม่ขัดต่อ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๐ วรรคสอง ตรงนี้ แล้วในส่วนของการ
 คำเนิการอีกประการหนึ่ง ข้อปฏิบัติตามที่กระผมอยากจะกราบเรียนเรียง
 ไปว่า ในบทบัญญัติของมาตรา ๓๓ ก็คงจะเป็นมุมมองซึ่งคงจะต่างกับ ต้องขอ
 ประทานโทษที่ต้องเอ่ยนาม คือท่านนพดล ก็คือว่า คำในมาตรา ๓๓ นี้เป็นคำ
 จำกัด เป็นคำบังคับ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย
 ไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด
 จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้
 ไม่มีถ้อยคำหรือจำกัดว่า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้น
 บทบัญญัติในมาตรานี้เป็นการให้สันนิษฐานโดยบังคับเลยว่า ต้องสันนิษฐานไว้ว่า
 ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นไม่มีความผิด ก็จะมีประเด็นปัญหาว่าถ้อยคำในมาตรานี้
 จะขัดกับในมาตราในเรื่องของศาลใหม่ว่า จะจับกุมคุมขังบุคคลนั้นได้ไม่เกิน
 ๔๘ ชั่วโมง อันนี้ก็ประเด็นคำถามซึ่งถาม แล้วก็คือว่าหลังจากที่บอกว่า
 ก่อนมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด นั้นแสดงว่าต้องคำพิพากษา ไม่ว่าจะ เป็น
 ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ถ้าหากว่าจำเลยอุทธรณ์ในคดีอาญา สมมุติว่าการที่
 จำเลยคนหนึ่งหรือผู้ต้องหาคนหนึ่งถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับไป จับไปเสร็จแล้ว
 ในระหว่างการสอบสวนนั้นต้องควบคุมอยู่ ๔๘ ชั่วโมง นั่นก็คือว่ายังไม่มี
 คำพิพากษาถึงที่สุดของศาล แล้วถามว่าในระหว่างที่ดำเนินคดีนั้นเจ้าพนักงาน
 ตำรวจสั่งไม่ฟ้อง หรือเจ้าพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือศาลสั่งยกฟ้อง
 ในศาลชั้นต้นแล้วคดีถึงที่สุด ผลตรงนั้นคืออะไรครับ ผลตรงนั้นก็คือว่าทางรัฐคือ
 รัฐบาลจะต้องหาเงินมาจ่ายเป็นค่าชดเชยทดแทนค่าเสียหายให้ตามมาตรา ๒๔๖

นั่นคือภาระหน้าที่ของรัฐบาลในการที่จะต้องจัดหาเงิน จัดหาปัจจัยในการที่จะมาชดเชยให้กับผู้ที่ต้องถูกจับกุมคุมขังตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ แล้วถามว่าเจ้าพนักงานตำรวจจะปฏิบัติหน้าที่ได้ไหม แล้วหลักการที่ใส่ไว้ในมาตรา ๓๓ ตรงนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเดิมหรือเปล่า เป็นไปตามที่กฎหมายที่ปฏิบัติในขณะนี้หรือเปล่า ก็ต้องบอกว่าเปล่า เพราะว่าในขณะนี้ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญาก็ดี หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ดี ในขณะนี้เขาใช้คำว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิด เป็นถ้อยคำที่เปิดกว้าง เป็นถ้อยคำที่ทำให้มีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายว่าสามารถที่จะกระทำการหรือควบคุมเจ้าพนักงานหรือควบคุมผู้ต้องหานั้นไว้ได้ในกรณีที่มีความผิด แล้วค่าเสียหายต่าง ๆ ก็ไปพิสูจน์เอา หรือรัฐจะต้องไปชดเชยค่าเสียหาย แต่ทั้งนี้ จะต้องอยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐที่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่กลั่นแกล้งจับกุมต่าง ๆ นี่เป็นการคุ้มครองสังคมอย่างหนึ่งนะครับ ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองผู้เสียหายหรือคุ้มครองผู้ต้องหา แต่การที่เขียนบทบัญญัติในมาตรา ๓๓ อันนี้นะครับ ก็เป็นที่วิตกกังวลของเจ้าพนักงานตำรวจว่า ต่อไปนี้เมื่อรัฐธรรมนูญนี้ออกใช้บังคับแล้ว ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ดี หรือกฎหมายอาญาก็ดี มักจะมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างแน่นอนครับ และส่วนบทบัญญัติต่อไปนะครับ เป็นความเห็นในทางกฎหมายเหมือนกัน มาตรา ๓๔ การให้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์นั้น ผมเห็นด้วยวรรคสาม การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ ผมเห็นด้วยครับ ในความแรกที่บอกว่า การสั่งปิดโรงพิมพ์นั้นจะกระทำมิได้ ซึ่งต่างไปจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเดิมที่บอกว่า เว้นแต่โดยคำพิพากษาของศาล ผมเห็นด้วยตรงไหน เห็นด้วยตรงที่ว่าโรงพิมพ์นั้นคือสถานที่ การกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเขียน การกระทบกระเทียบ หรือการหมิ่นประมาทอะไรเป็นเรื่องของบุคคลในการกระทำความผิด แต่ตัวโรงพิมพ์นั้นไม่ผิด ตัวเครื่องจักรนั้นไม่ผิด แต่มีคำถามซึ่งเป็นเรื่องปฏิบัติ แล้วผมก็คงจะต้องขอแนะนำไปยังเจ้าของโรงพิมพ์นะครับว่า เมื่อมีการกล่าวหาท่านพยายามใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรานี้ ข้อความนี้นะครับ แล้วจะปิดโรงพิมพ์ท่านไม่ได้ เหตุผล เนื่องจากโรงพิมพ์มีการใช้เครื่องจักร มีคนงานเกินกว่า ๗ คน เพราะฉะนั้นโรงพิมพ์ก็จะเป็นโรงงานตามกฎหมายของกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อโรงงานนั้นมีการปฏิบัติผิดจากกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม

ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือกระทำเสียงรบกวน หรือเกิดเรื่องต่าง ๆ ในเรื่องการปิดโรงงานอุตสาหกรรมหรือว่าเป็นการส่งเสียงที่พิมพ์ทั้งวันทั้งคืนแล้วข้างบ้านข้างเคียงนั้น เขาไม่สามารถจะดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุขได้ ก็ถามว่า จะต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอีกส่วนหนึ่งหรือเปล่า นอกจากการเป็นเรื่องโรงพิมพ์ตรงนั้น เนื่องจากมีสถานะ ๒ สถานะอยู่ด้วยกัน กฎหมายหนึ่งใช้บังคับได้ อีกกฎหมายหนึ่งตามรัฐธรรมนูญบอกปิดไม่ได้นะ ครับ ตรงนี้ก็เป็นประเด็นปัญหา ก็คงจะต้องคิดกันนะ ครับว่า เมื่อเวลามีการกล่าวหาว่า โรงพิมพ์ส่งเสียงพิมพ์ดังไป หรือว่าส่งเสียง พอลลูชั่น (Pollution) ไป ก็พยายามขอให้เจ้าของโรงพิมพ์บอกเป็นโรงพิมพ์ตามกฎหมายก็แล้วกัน ผมแนะนำให้ในเชิงกฎหมายนะ ครับ

อีกอันหนึ่งครับ ในทางปฏิบัติบอกว่า กฎหมายต่าง ๆ ทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายจะละเมิดหรือละเมิดสิทธิบุคคลอื่นมิได้ แต่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ ในมาตรา ๔๑ ได้เขียนไว้ชัดเจน ในวรรคแรก ผมไม่ทักท้วงละ ครับ คงจะเห็นด้วย พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ ตรงนี้ครับ เอาละครับ เป็นการให้สิทธิเสรีภาพกับผู้ประกอบวิชาการด้านนี้ ในด้านสื่อสารมวลชน ทางด้านสิ่งต่าง ๆ นี่นะ ครับ ไม่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายบังคับของกฎหมาย หน่วยราชการใดก็เอาเถอะ ครับ แต่สิ่งที่ผมเป็นห่วงก็คือว่า ผมเป็นเจ้าของโรงพิมพ์นะ ครับ หรือว่าเพื่อนผมซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นเจ้าของโรงพิมพ์ แต่ไม่สามารถที่จะให้นโยบาย ไม่สามารถที่จะให้นักข่าวหรือผู้เขียนนั้นได้เขียนตามที่ดำเนินการเลย แล้วถามว่าเวลาถูกฟ้องหมิ่นประมาทมาแล้วใครรับผิดชอบ ก็คือเจ้าของสิ่งพิมพ์หรือบรรณาธิการตรงนั้น ในเมื่อผู้เขียนข่าวไม่ตกอยู่ภายใต้กิจการของเจ้าของกิจการนั้น มันก็คงจะเป็นปัญหาในการปฏิบัติเหมือนกันนะ ครับ ก็คงจะเป็นข้อที่จะต้องตอบเหมือนกันว่าเป็นอย่างไร แต่สิ่งที่ผมเห็นว่ามันเป็นข้อปฏิบัติและ เป็นการเลือกปฏิบัติกับการประกอบวิชาชีพ หรือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอื่น คือในวรรคสองครับ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิฤกษ์กระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง ตรงนี้ครับ ที่เป็นประเด็นปัญหา ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ ข้าราชการใน ค.ส.ม.ท. ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ถามว่า การดำเนินงานของความเป็นข้าราชการ การดำเนินงานของความเป็นรัฐวิสาหกิจนั้น มีกฎ ระเบียบ วินัยของความเป็นข้าราชการบังคับอยู่ไหม มีครับ แล้วความเป็นข้าราชการของท่านเหล่านั้นนะครับ เหมือนกับข้าราชการหน่วยอื่นในประเทศไทยหรือไม่อีก ๒ ล้านกว่าคน เหมือนกันนะครับ ก็คือว่ามีบทบัญญัติ มีวินัย มีกฎหมายบังคับในเรื่องของความเป็นข้าราชการอยู่ แต่ว่าเมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวรรคสองของมาตรา ๕๑ ได้บอกว่า ข้าราชการเหล่านี้ได้รับ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ กระผมก็อยากจะเรียนถามว่า ข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในหน่วยงานที่ประกอบทางด้านวิฤกษ์กระจายเสียงนี้ได้รับสิทธิยกเว้น เป็นเฉพาะหน่วยเฉพาะอย่างหรือเปล่าครับ จะอยู่ภายใต้วินัย อยู่ภายใต้อะไร หรือเปล่า หรือจะให้เจ้าพนักงานของรัฐหรือข้าราชการของรัฐอยู่ภายใต้จรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ เช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ท่านอย่าลืมนะครับว่า พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนอื่น ข้าราชการหน่วยอื่นอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายทั้งสิ้น แต่ว่าข้าราชการหรือพนักงานที่ประกอบวิชาชีพด้านนี้อยู่ภายใต้จรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพต้องยอมรับครับ ว่าจรรยาบรรณนั้นไม่ใช่กฎหมาย จรรยาบรรณนั้นเป็นกฎ กติกา มารยาทในการคุ้มครอง ในการดำเนินการสำหรับการประกอบวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ ตรงนี้เป็นบทบัญญัติซึ่งทำให้เกิดข้อสงสัยครับว่า จรรยาบรรณนั้นได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเทียบเท่ากับกฎหมายแล้วอย่างนั้นใช่ไหม อันนี้คือประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งผมอยากจะเรียนนะครับ ความจริงแล้วมีอีกหลายอันที่ผมอยากจะเรียนถาม ก็คือว่าในมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ ในการดำเนินงานขององค์กรอิสระในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐ ในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพและการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพของตน

ยอมได้รับความคุ้มครอง และมาตรา ๕๗ บอกว่าสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผูบริโภค
 ได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ทั้ง ๒ มาตรานี้อยู่ภายใต้
 อะไรครับ ต้องอยู่ภายใต้การให้ความคิดเห็นนะครับ ประกอบด้วยผู้แทน
 องค์กรเอกชน องค์กรอิสระทั้ง ๒ มาตรา ผมก็อยากจะเรียนถาม
 เหมือนกันครับว่า ในการดำเนินงานของคำว่า องค์กร ตามบทบัญญัติของ
 รัฐธรรมนูญนี้ โดยเฉพาะมาตรา ๕๖ ในพื้นที่นั้นมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
 ในพื้นที่ที่มีพื้นที่ปริมาณออกไปกว้าง แต่มีชุมชนหลายแห่ง ชุมชนหลายหมู่หลายอำเภอ
 หลายหมู่บ้านประกอบกัน ถ้าในชุมชนเหล่านั้นมีองค์กรคอยให้ความคิดเห็น
 ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้ ก็คงจะต้องโยงไปในหมวด ๙ นั้นนะครับว่า
 ในชุมชนที่ปกครองตนเองเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องมียก
 เหล่านี้คอยช่วยเหลือคอยดูแลเพื่อให้ประชาชนหรือบุคคลนั้นได้มีสุขภาพชีวิตที่ดี
 ยิ่งขึ้น แล้วถามว่าองค์กรในมาตรา ๕๖ นั้นนะครับ องค์กรอิสระนี้จะต้อง
 ประกอบด้วยกี่องค์กรครับ ในการให้ความคิดเห็นอิสระตรงนี้ ถ้าเกิดว่าใน
 พื้นที่นั้นมีหลายองค์กร ความคิดเห็นขององค์กรที่ขัดกันนั้นเป็นอย่างไร จะทำ
 อย่างไรครับ เพราะองค์กรเหล่านี้เป็นองค์กรอิสระทั้งสิ้น อันนี้คือประเด็น
 ปัญหา ซึ่งก็คงจะไม่ได้คัดค้านนะครับว่า การที่จะส่งเสริมให้ประชาชน
 มีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเป็นอย่างไร ก็คงจะเป็นเรื่องของ
 ความเป็นห่วงเป็นใยนะครับว่า สิ่งหนึ่งที่เราเห็นแล้วในเชิงกฎหมายแล้ว
 มันมีปัญหาในทางปฏิบัติว่า คงจะต้องตอบ แต่สิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะย้อนกลับ
 มาอีกอย่างหนึ่งครับ ก็คงจะเรื่องความมั่นคงของชาติ ตามมาตรา ๕๐ ครับ
 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุคมนาคม
 เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ความจริงตรงนี้ผม
 เห็นด้วยครับ ในการที่จะนำสื่อต่าง ๆ มากระจาย มาดำเนินการควบคุม
 เป็นองค์กร แต่ว่าในสื่อวิทยุโทรทัศน์นั้น สิ่งหนึ่งที่ผมมองในด้านของความมั่นคง
 ของชาติ สื่อต่าง ๆ นั้น คลื่นวิทยุนี้คงจะมีคลื่นวิทยุที่ใช้เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับ
 ความมั่นคงของชาติในทางทหาร ถามว่าในมาตรา ๕๐ ซึ่งเขียนไว้เช่นนี้ถ้าหากว่า
 ไม่มียกเว้นไว้นั้นะครับ ถามว่าคลื่นความถี่ในทางทหารลักษณะพิเศษนั้นจะต้อง
 มาดำเนินการจัดสรรเป็นสื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือไม่ เพราะในวรรคสาม
 ของมาตรา ๕๐ นี้เขียนไว้ไม่ชัดเจนครับ เพราะว่าในมาตรา ๕๐ วรรคสาม
 บอกว่า การดำเนินการให้ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ

อะไรต่าง ๆ มันก็เป็นเรื่องของการจัดการในเรื่องของเหล่านี้ให้กระจาย
ออกไปเพื่อแยกไป เรื่องการศึกษาความมั่นคงต่าง ๆ ความจริงแล้วมาตรา ๔๐
ถ้าหากเขียนไว้ในวรรคแรกบอกว่า มีข้อความเต็มได้ เว้นแต่คลื่นความถี่ที่ใช้
เพื่อความมั่นคงของรัฐ มันก็จะเป็นข้อความที่สมบูรณ์นะครับ กระผมอยากจะ
เสนอแนะอย่างนั้น ก็คือว่าอันนี้เป็นมุมมองของในเชิงกฎหมายนะครับ ไม่ได้
คำหาไม่ได้ทุกท่วง ก็เห็นใจครับว่าการทำงานของ สสร. นั้น มีการปฏิบัติงาน
ที่ได้รับฟังความคิดเห็นบุคคลอื่นเป็นอันมาก-----

แต่ว่าในทางปฏิบัติแล้ว ผมคิดว่าคนที่เข้ามาเป็นรัฐบาล คนที่เข้ามาเป็นผู้บริหาร คิดว่าจะต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญนี้ทั้งหมดก็คงจะเป็นปัญหา แทนที่รัฐบาลนั้น จะมีความมั่นคงตามที่ท่านตั้งใจไว้ ผมคิดว่ารัฐบาลไหนที่เข้ามาดำเนินการ ในสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ รัฐบาลนั้นก็คงอยู่ไม่ได้เหมือนกันครับ ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เตียวนะครับ ให้คุณทูลศักดิ์ ไซ้ไหมครับ เชิญ

นายทูลศักดิ์ เล็กอุทัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรดิตถ์) : กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม ทูลศักดิ์ เล็กอุทัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรดิตถ์ พรรค ประชากรไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภาครับ ผมคงใช้เวลาตรงนี้สักเล็กน้อย นะครับ เพราะเนื่องจากว่าเป็นสิ่งที่ผมคิดว่าน่าที่จะแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับทราบนะครับ ท่านประธาน ที่เคารพครับ จากการที่เราเรียนกฎหมายกันมามีอยู่บทหนึ่ง ข้อหนึ่ง ที่พูดกันไว้ว่า ความยุติธรรมที่ซ้านั้น ก็คือความไม่ยุติธรรม ผมขอเท้าความ สักนิดหนึ่งนะครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ซึ่งก็คงจะเกี่ยวข้องกับเขาที่เรา พูดถึงนี้คือ สิทธิชนะครับ แล้วก็เสรีภาพของปวงชนชาวไทยนี่นะครับ ถ้าในสมัย ท่าน พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ ขออนุญาตที่เอ่ยนามถึงท่านนะครับ ล้อมวลชน ได้มีการโจมตีบอกว่า เป็นรัฐบาล บุฟเฟต์ คาบิเน็ต (Buffet cabinet) แต่หลังจากนั้นมาเมื่อพ้นจากการที่ท่านเป็นผู้บริหารประเทศแล้ว ก็มาระลึก นึกถึงความรุ่งเรือง ความเจริญ ความก้าวหน้าของประเทศชาติที่เกิดขึ้น ในครั้งนั้น หลังจากนั้นมาก็เป็นสมัยของท่านนายก อานันท์ ปันยารชุน ก็ว่า เป็นผู้ดีริตนโกสินทร์ ซึ่งคำพูดคำนี้คงไม่ใช่เป็นคำชมเชยนะครับ คงทราบกันดี ต่อมาในสมัยของ ฯพณฯ นายทูล ทวีป หลักภัย ซึ่งเป็นยุคที่ประเทศไทยของเรา ผมคิดว่า เป็นยุคที่สดใสแล้วก็อบอุ่น ก็ปรากฏว่า ซึ่งมีคำกล่าวคำหนึ่งของท่าน ซึ่งผมก็จดจำอยู่เสมอว่า รัฐบาลของผมไม่สามารถทำให้คนไทยทุกคนรวยได้ แต่ทำให้คนไทยทุกคนอยู่ภายใต้การใช้บังคับกฎหมายอันเดียวกันได้เนะครับ ซึ่งตรงนี้ก็โดนโจมตีกันว่าเป็นผู้นำหลักเสื่อมไปเสียแล้วในตอนนั้นเนะครับ ต่อมาในสมัยของท่านบรรหาร ศิลปอาชา กล่าวหากันว่าเป็นหลงฐู ขอบล้วงลูก แต่ในขณะนั้นเป็นรัฐบาลอยู่ปีเศษๆ นำท่วมอยู่ ๗ - ๘ เดือน ปัญหาเศรษฐกิจ

ไม่มีปัญหามากมาย ท่านเข้าไปทำงาน เข้าไปแก้ไขได้อย่างลุล่วง ซึ่งก็เป็นที่
ชมเชยในตอนหลัง เกิดขึ้นตอนหลังทั้งนั้นครับ ท่านประธานที่เคารพครับ
ตอนนั้นกล่าวหาว่ากล่าวกันมาทั้งหมด ซึ่งรัฐบาลของ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
ในคราวนี้ก็จะเจอในสภาพเช่นเดียวกัน ท่านประธานที่เคารพครับ ในมาตรา ๓๔
เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลนะครับ โดยเฉพาะวรรคสอง การกล่าวหาหรือแพร่หลาย
ข้อความต่าง ๆ นะครับ ก็ทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ
ตรงนี้อธิบายยาก เข้าใจลำบาก เกิดเรื่องแล้วค่อยจะมารับผิด รับชอบกัน
ยกตัวอย่างเช่น อย่างที่เจ้าหญิงไดอาน่าได้เจอ ประสบกันมาไม่กี่วันมานี้
และขณะเดียวกันในมาตรา ๖๕ เราเขียนกันไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดย
สันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง
ประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ผมคิด
นะครับ อยากจะบอกกันเข้าไปอีกสักอันหนึ่งได้ไหมครับ ท่านประธานที่เคารพ
ท่านสมาชิก สสร. เอมามาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ นะครับ หรือมาตรา ๖๕
ผสมกันเข้าไป เพิ่มเข้าไปอีกสักวรรคหนึ่งได้ไหมครับว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ
คัดค้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นโดยมิชอบซึ่งจะทำให้เกิด
ความเสียหายแก่เกียรติยศและศักดิ์ศรีของบุคคลอื่น มันน่าจะมีบ้างนะครับ เป็นการ
ปรามกันบ้าง ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วบ้านเมืองก็ลำบาก แล้วก็มานั่งเสียอกเสียใจ
กันทีหลังโดยตลอด คงจะใช้เวลาตรงนี้เพียงพอเท่านี้ -----

ข้อสุดท้ายที่ผมอยากจะกราบฝากถามไปถึงท่าน สสร. โดยเฉพาะท่านประธาน
ทุกท่านนะครับ มีมาตราซึ่งผมคิดว่ามันขัดแย้งกันอยู่ภายในนะครับ ซึ่งอาจจะเป็น
ความไม่ตั้งใจหรือว่ามีเหตุผลอื่นใดก็อยากจะได้รับคำตอบ นั่นก็คือว่า มาตรา ๘๗
ท่านพูดถึงเสรีภาพของประชาชนที่จะรวมตัวกันนะครับ ตั้งพรรคการเมือง
มีสิทธิเสรีภาพแสดงความคิดเห็น ประกอบกับมาตรา ๓๒๘ บทเฉพาะกาล ว่าเพียง
สิบห้าคนก็สามารถที่จะตั้งพรรคการเมืองได้ แต่ทำไมละครับ ในมาตรา ๑๐๐
ของกฎหมายรัฐธรรมนูญใหม่ที่กำลังพิจารณากันอยู่นี้ ใครที่ได้ ปาร์ตี้ ลิสต์
พรรคใดที่ได้ปาร์ตี้ ลิสต์ ไม่ถึง ๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ต้องถือว่าหมดสิทธิยกเลิกไป
สิบห้าคนตั้งพรรคการเมืองได้ มีเสรีภาพ มีกฎหมายรองรับ แต่ปาร์ตี้ ลิสต์
๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผมคิดว่าไม่ใช่น้อย จาก ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ของคนที่มีสิทธิ
เลือกตั้งเป็น ๒๐ ล้านคน ทำไมถึงไม่มีสิทธิตรงนี้ มันเป็นการขัดแย้งกันระหว่าง
สิ่งที่เราต้องให้เกิดขึ้น แต่เราก็ไปตัดสิทธิบางอย่างออกไป เพราะฉะนั้น
ณ ตรงนี้ผมเองก็ใคร่ที่จะกราบขอชี้แจงนะครับ ขอสอบถาม แล้วก็เล่าถึง
ความรู้สึกของผมให้กับท่านสมาชิก สสร. ผู้ทรงเกียรติได้รับทราบครับ
ขอกราบขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณแก้วสรร

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) : กราบเรียน
ท่านประธานที่เคารพ ผม นายแก้วสรร อติโพธิ สสร. สายกฎหมายมหาชน
ขอชี้แจงต่อข้อซักถามของท่านสมาชิก ดังต่อไปนี้

คำถามแรกก็คือ ถามเรื่องความหมายของการเลือกปฏิบัติตามมาตรา ๓๐
ก็คงตรงไปไปที่พรรคสามนะครับว่า มีความหมายเช่นใด โดยท่านได้กรุณา
ยกตัวอย่างถามถึงเรื่องระบบโควตาพิเศษ ที่จะให้นักเรียนในพื้นที่เข้าศึกษา
ในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยท่านได้พูดถึง ๔ จังหวัดภาคใต้ ผมขอเรียนอธิบายหลัก
ดังนี้ครับ พรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม องค์ประกอบข้อแรก
คือการปฏิบัติไม่เหมือนกัน องค์ประกอบข้อที่ ๒ มีลักษณะที่ไม่เป็นธรรม โดยเหตุซึ่ง
บุคคลเลือกไม่ได้ครับ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ศาสนา เหล่านี้
ถือว่าการขัดต่อหลักความเสมอภาค อันนี้เป็นบัญญัติซึ่งไม่ได้ปรากฏมาก่อน
ในรัฐธรรมนูญของเรา ผมขอเรียนชี้แจงว่าความหมายตามพรรคสามนี้ ลำพังแต่
เพียงการปฏิบัติต่างกันนั้น ยังไม่ถือเป็นการเลือกที่รักมักที่ชัง พรรคสามนี้เน้นไป
ที่ว่าความพยายามที่จะอธิบายว่า การเลือกที่รักมักที่ชังนั้นคืออะไร ถ้าองคมนตรี

ไม่รับผู้หญิงเข้าเป็นนาวิกโยธิน เหตุเพราะว่ากายภาพนั้นไม่เหมาะสม ต้องโคตรมได้ เป็นมนุษย์กับโคตลงหลังแนวข้าศึก อันนี้เป็นคำถามก็คือว่าเป็นธรรมเนียม มันเป็นการเลือกปฏิบัติแล้ว แต่ท่านจะเห็นว่าเหตุผลที่อธิบายนั้นไม่ใช่เรื่องของการรักหรือชัง เป็นเรื่องของกายภาพของมนุษย์ แต่ถ้าบอกว่าไม่รับผู้หญิงเป็นครูฝึกเรียนชาย เพราะกลัวนักเรียนจะใจแตก ถ้าถือเหตุผลนี้กันตลอดไป ผู้หญิงก็ไม่ต้องมีโอกาสดูอะไรกันล่ะ อันนี้มันเรื่องความรัก ความชังแล้วก็อธิบายไม่ได้ เพราะฉะนั้นศาลในอนาคตจะต้องสะท้อนความคิดของสังคมออกมาว่า ความไม่เป็นธรรมในสังคมนั้นเห็นอย่างไร ต่อตัวอย่างที่ถามว่าถ้ามีการให้นักเรียนในพื้นที่ที่มีมหาวิทยาลัยภูมิภาคเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกเป็นโควตา ผมขอเรียนว่า ตรงนี้ก็คำถามอยู่ที่ว่าเป็นความไม่เป็นธรรมหรือเปล่ากับการที่เราตั้งมหาวิทยาลัยภูมิภาค และเราต้องการจะให้นักเรียนในภูมิภาคได้มีโอกาสศึกษาไม่ไกลบ้านไกลช่อง กระจายความรู้ไปยังพื้นที่ ตรงนี้เป็นการรักการชังไหม เพราะฉะนั้นจะใช้ที่เชียงใหม่ ใช้ที่ ๔ จังหวัดอะไรก็ตาม มันไม่ใช่เรื่องของศาสนาเลย มันเป็นเรื่องของสิ่งที่จะอธิบายได้ว่า การลงทุนของรัฐเราต้องการกระจายความรู้ไปยังบุคคลในพื้นที่ ถ้าถามผม ผมคิดว่ามันไม่มีเหตุที่แสดงถึงความไม่เป็นธรรมนะครับ แต่ถ้าถามว่าไปรับลูกคนจนเข้ามาเรียนโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก สอบหัวสมองทั้งนั้น ถามว่าเป็นธรรมเนียม ตรงนี้ก็จะ เป็นปัญหาซึ่งอาจจะไปถึงวาระสุดท้าย ถ้าการที่จนนี้มันเลือกไม่ได้ ไม่สามารถจะเรียนพิเศษกับเขาได้ แต่ความสามารถทางสมองเขามี เพราะฉะนั้นรัฐก็ได้เอื้อมมือไปเพื่อที่จะเลือกปฏิบัติให้เขาได้มีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ตรงนี้ก็ถือลือกไว้ในวาระสุดท้าย ว่าถึงแม้จะเป็นการเลือกปฏิบัติว่าเขาจนก็ตาม แต่ถ้าเป็นโดยเหตุเพื่อที่จะอุ้มชูคนที่มีโอกาสดีกว่าขึ้นมาเท่ากับคนอื่น ตรงนี้ไม่ถือว่าเป็นความไม่เสมอภาค นี่คือคำถามข้อที่ ๑

คำถามข้อที่ ๒ ถามว่า ในประเทศของเรานั้นเราได้มีพระราชบัญญัติ
รัฐได้ออกกฎหมายให้นำความคิด ความเชื่อในทางศาสนา มาใช้ในครอบครัว
มรดกของพี่น้องไทยมุสลิม ถามว่าเป็นการเลือกปฏิบัติไหม ทำไมคริสต์ไม่ได้
นี่คือคำถามของท่านถ้าผมเข้าใจไม่ผิด คำตอบก็คือว่า อธิบายได้นะครับ
คำตอบคืออธิบายได้ว่า พี่น้องไทยมุสลิมโดยสภาพของศาสนา ศาสนบัญญัติ
ได้ล่วงเข้าไปถึงวิถีชีวิตในครอบครัวของเขา เพราะฉะนั้นเพื่ออนุวัติตาม
ความเชื่อนี้ บ้านเมืองของเรา รัฐของเราจึงได้ยกเว้นให้ แล้วออกกฎหมายให้
ถามว่าศาสนาคริสต์มีปรากฏการณ์อย่างนี้ไหม ถ้ามีนะครับ ก็ต้องออกให้
แต่เท่าที่ผมทราบ ไม่มี นี่คือคำถามในเรื่องมาตรา ๓๐

ต่อไปท่านได้กรูณาถามในมาตรา ๓๘ ท่านถามว่า ที่ว่าการสั่งปิด
โรงพิมพ์จะกระทำมิได้ ถ้าโรงพิมพ์กระทำการรบกวน เตือนครื้อน ราคาคงต่อ
ชาวบ้านเขา นี่ จะใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขหรือพระราชบัญญัติ
โรงงานสั่งปิดได้ไหม ตรงนี้เราก็เห็นปัญหาไว้แล้ว ถึงได้เขียนไว้ชัดเจนนะครับว่า
การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลิดรอน
เสรีภาพตามมาตรานี้เท่านั้นนะครับ แต่ถ้าสั่งปิดโดยเหตุอื่นนั้น รัฐธรรมนูญ
มิได้คุ้มครอง

ต่อไปคือคำถามในมาตรา ๔๐ ท่านถามว่า โดยความจำเป็น
ทางความมั่นคงของรัฐ ราชการกองทัพของเราจำเป็นต้องมีคลื่นวิทยุพิเศษ
ตรงนี้นะครับก็โปรดอย่าลืมนะครับว่าในมาตรา ๔๐ ได้ชี้ไว้ในวรรคสอง
นะครับว่า การกำกับดูแลทิศทางอะไรต่าง ๆ นี่เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะเขียน
กฎหมายลงไปในรายละเอียด แล้วเราก็ได้ไกด์ (Guide) เบิกโรงไว้แล้ว
ในวรรคท้ายนะครับว่า ความมั่นคงของรัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องพิจารณา
อันนี้ก็ขึ้นข้อสังเกตที่รัฐสภาในอนาคตจะต้องตอบปัญหาที่ท่านถาม ถ้าท่านชี้ได้เลย
ซึ่งในสามัญสำนึกของผม ผมบอกว่าชัดเจน ว่าการที่กองทัพจะต้องมีคลื่นวิทยุ
เพื่อใช้ในราชการภายในของกองทัพ ผมก็คงมีกล้าให้คำตอบ แต่ชี้ว่ารัฐธรรมนูญ
ได้เปิดไว้แล้ว และไม่ได้ขัดขวางในการนี้แต่อย่างใด

สำหรับเรื่องนักสื่อสารมวลชนนะครับ ไม่ว่าจะอยู่เป็นลูกจ้างเอกชนก็ดี
หรือเป็นข้าราชการก็ดี มาตรา ๔๑ นั้นนะครับ ได้พยายามที่จะให้เขามีอิสระ
ในทางวิชาชีพ เพราะฉะนั้นดูถ้อยคำที่เขียนไว้นะครับ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ ข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญนะครับ เพราะฉะนั้นเราก็มุ่งครองไว้แต่เฉพาะในส่วน ที่เป็นการเสนอข่าวและความคิดเห็นว่าต้องเปิดให้เขาใช้วิชาชีพของเขา จะต้องไม่ตกอยู่ใต้อาณัติ แต่ถ้าโดยนโยบายอื่นใดหรือวินัยในการทำงาน ต่าง ๆ ก็ดี นายจ้างก็ดี หรือราชการซึ่งบังคับบัญชาก็ดี ย่อมสั่งการและ บังคับบัญชาได้ทุกประการ แต่ถ้าในอนาคตอธิปไตยกรรมประชาสัมพันธ์หรือ รัฐมนตรีสำนักนายกฯ จะมาสั่งให้หัวหน้าสถานี บอกอย่าไปสัมภาษณ์ฝ่ายค้านนะ คนนี้ปากไม่ดี ค่าขนาดหนัก ถ้าเผื่อไม่มีมาตรานี้คุมครองไว้ล่ะครับ ไม่มีทาง

หรือต่อไปเราให้เอกชนทำวิทยุโทรทัศน์ก็เหมือนกันครับ คุณน้องคุณนะ เต๋ยวปีหน้า ต่ออายุผมเอาเรื่องนะ อันนั้นก็ยังทำได้ ถ้ามว่า ถ้านักสื่อสารมวลชนตกอยู่ใน สถานการณ์อย่างนี้ไม่ว่าเป็นลูกจ้างรัฐหรือเอกชนก็ตาม ถ้าไม่มีมาตรการนี้ช่วยได้ไหม ก็เพราะประเด็นนี้เท่านั้นครับ ที่มาขัดขวางการใช้เสรีภาพการแสดงความคิดเห็น และเสนอข่าวของเขา เพราะฉะนั้นถ้าเผื่อไปล่วงเสรีภาพตัวนี้ ไปไล่เขาออกไปตั้งข้อหาวิทยุกับเขา ก็ขึ้นศาล ถ้าเป็นกรณีลูกจ้างเอกชนก็เป็นเรื่องของ การเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ถ้าเป็นการดำเนินทางวินัยก็เป็นเรื่องศาลปกครอง ถ้าการใช้อำนาจเหล่านี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญครับ ฉะนั้นผมขอกราบเรียนว่าเราจำกัด แต่เฉพาะในเรื่องการใช้เสรีภาพ ซึ่งตรงนี้ก็ เป็นธรรมดาอยู่เองที่จรรยาบรรณ จะต้องเข้ามากำกับอีกชั้นหนึ่ง สำหรับเรื่องอื่นก็มีค้างอยู่ ๒ เรื่องที่ท่านสมาชิก ได้ถามไว้ครับ คือเรื่องการใช้สิทธิอันเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หายไปไหน แล้วก็เรื่องการสันนิษฐานในคดีอาญา ก็ขอเชิญท่าน สสร. ประชุม ซึ่งได้รับมอบหมายขึ้นชี้แจงเรื่องนี้หน่อยครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เต๋ยวขอต่ออีกสักนิดเถอะครับ พอดีฟังแล้วก็สนใจดี คำว่า การเลือกปฏิบัติเพราะเรื่องถิ่นกำเนิด นี่ฟังแล้วก็ ชัดเจน ผมกำลังเป็นห่วงว่า คุณดำรงของผมนับถือศาสนาอิสลาม แต่ไปเกิดที่ อยุธยา แต่กฎหมายไม่เอื้ออำนวยให้ใช้กฎหมายอิสลามในจังหวัดอยุธยา อย่างนี้ เป็นการเลือกปฏิบัติใหม่ จะได้อธิบายกันต่อไปในวันข้างหน้า

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ก็คงต้อง ถ้ามว่าเป็นการเปรียบเทียบระหว่างคุณดำรง กับใครนะครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : กับคนใน ๔ จังหวัดภาคใต้

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ถ้าตรงนี้ ผมว่ากฎหมายตัวนั้นคงจะต้องขยายนะครับ แต่ทว่ากฎหมาย ๔ จังหวัดเท่าที่ผม เข้าใจ กฎหมายครอบครัวตรงนี้ใช้โดยยึดตามพื้นที่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เฉพาะ ๔ จังหวัดภาคใต้ ตอนนี้อยู่ดำรงเกิดที่อยุธยา

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ก็คงต้องมี หน้าให้อธิบายนะครับว่า เหตุใดจึงมีการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : มิได้ คืออยากทราบถึงว่า ตั้งใจอย่างไร เพื่อเวลารัฐสภาเขาถามจะได้ตอบได้ถูก

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คำตอบคือ มันอธิบายได้ไหมครับ ที่ทำไมไม่ไปถึงอยุธยา ถ้าอธิบายได้ว่าเราต้องการคุม ไม่ใช่แค่บุคคลที่มีความเชื่อ เราคุมไปถึง ๔ จังหวัดเท่านั้น ส่วนที่พี่น้องมุสลิม ที่กระจายอยู่ตามที่อื่นเราไม่อาจจะออกกฎหมายให้ได้ ถ้ารัฐสามารถอธิบายได้ว่า ปิดที่พื้นที่เป็นหลัก เพราะว่าเทือกเขาวัฒนธรรมอยู่ตรงนั้น ผมคิดว่าศาลรัฐธรรมนูญ ก็ต้องวินิจฉัยว่า คำอธิบายของรัฐนี้ชอบหรือไม่ครับผม

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณประชุม

นายประชุม ทองมี (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านประธานรัฐสภา ที่เคารพ ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ ความจริงแล้วผมนั้นได้รับมอบหมายอยู่ หลายเรื่องที่จะชี้แจงต่อรัฐสภาแห่งนี้ ผมคาดไม่ถึง แล้วก็เดาไม่ผิดว่ามาตรา ๓๓ ตามที่บัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญนี้จะต้องมีคำถามมาสู่ ท่านประธานครับ ผมอยากให้ ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลายได้กรุณาเปิดไปดูรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งกระผมจะไม่อ่านถ้อยคำ ผมคาดว่าท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลาย คงจะทราบรายละเอียดในถ้อยคำนั้นดีแล้ว บทบัญญัติตามมาตรา ๒๙ ในรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันนั้น วรรคหนึ่ง ท่านประธานครับ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีความผิด บทบัญญัตินี้ได้มีบัญญัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เดินเรื่อยมา มีการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญหลายฉบับ ตรงนี้ก็ไม่ได้ทิ้งข้อความตรงนี้ -----

คำว่า ให้ ในร่างฯ เดิมก่อนที่จะมาเป็นร่างฯ ฉบับที่เสนอให้ท่านสมาชิกรัฐสภา
พิจารณานี้ก็ใช้ถ้อยคำว่า ให้ แต่ก่อนจะดูตรงนี้ ท่านประธานครับ ผมอยากให้
ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทั้งหลายได้กรุณาพลิกไปดูมาตรา ๒๘ ประกอบกับ
มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ และมาตรา ๒๔๑ ตามร่างฯ การพิจารณา
มาตรานั้น จะหยิบยกเพียงมาตราเดียวคงจะไม่ได้ความชัดเจน ท่านประธานครับ
ผมอยากจะกราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า มันมีเหตุผลสำคัญโดยที่ไม่ใช่
ทางวิชาการ คือทางปฏิบัติ คำว่า ให้ ในมาตรา ๒๙ ตามรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้
ผมอยากกราบเรียนท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า กรณีผู้ถูกจับ กรณีผู้ถูกกล่าวหา
กรณีผู้ตกเป็นจำเลย มีไหมครับว่าเจ้าหน้าที่ผู้เอากฎหมายไปบังคับใช้ ให้ความ
ยุติธรรมแก่บุคคลเหล่านั้นว่าเขาเป็นผู้บริสุทธิ์ เขายังไม่กระทำความผิด ได้มีการ
ถ่ายทอดโทรทัศน์ออกสื่อมวลชน ออกหนังสือพิมพ์ มีการประกาศ มีการแถลงของ
เจ้าหน้าที่พนักงานสอบสวนที่ทำการสอบสวนในคดีสำคัญ ๆ กรณีอย่างนั้นควรจะ
ได้รับการแก้ไขไหมครับ ท่านประธาน ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ผมมีความเชื่อ
ผมมีความเข้าใจว่าทุกท่านอยากจะเห็นว่าสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญานั้น
ควรจะได้รับการคุ้มครอง แต่การคุ้มครองตามกฎหมายเท่านั้นไม่เป็นผลครับ
คำว่า ให้ นั้น เขาจะให้ก็ได้ ไม่ให้ก็ได้ สภาพบังคับมันเบา ถ้าจะแปลกันตาม
พจนานุกรมแล้วมันก็คล้ายกัน แต่สภาพบังคับมันเบา ท่านประธานครับ เราได้มีการ
แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปี พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๗ ทวิ
ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา แต่ปรากฏว่าไม่ได้รับการขานรับ
จากผู้เอากฎหมายไปบังคับใช้ ผมและคณะสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณา
กันว่า เอ๊ะ ถ้าเป็นอย่างนี้ ถ้าเราปล่อยไปเรามีการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ
คราวนี้ ถ้าเราปล่อยก็คงจะเป็นอย่างเดิม การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ
ผู้ต้องหาคงจะไม่ได้รับเท่าที่ควร เพราะสภาพบังคับไม่มีดังได้ประธานกราบเรียนมา
ถ้อยคำคำเดียวนี้ครับ ท่านประธานครับ เราใช้เวลาอภิปรายกัน ๔ ชั่วโมงกว่า
ถึงจะลงมติ ในที่สุดก็มีการเปลี่ยนแปลง มีการแก้ไขให้ใช้คำว่า ต้อง ที่กระผม
กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ที่ให้ท่านดูมาตรา ๒๘
วรรคสอง มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ มาตรา ๒๔๑ ถ้าไม่มีคำว่า
ต้องสันนิษฐานให้เป็นผู้บริสุทธิ์ ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยหรือผู้ต้องหา
ยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่แล้ว บทบัญญัติในมาตราเหล่านั้นไม่มีประโยชน์เลย ท่านสมาชิกวุฒิ
สภาผู้ทรงเกียรติท่านได้ถามว่าจะไปขัดกับมาตรา ๒๓๗ หรือไม่ มาตรา ๒๓๗

๑๓๒

ร ๓/๒๕๔๐ (ส. ๒)

วณนี้ ๘๔/๒

คือการควบคุมผู้ต้องหาในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง แต่เดิมนั้น ร่างฯ เดิมนั้น
ยี่สิบสี่ชั่วโมง ร่างฯ เดิมยี่สิบสี่ชั่วโมงออกไปทำประชาพิจารณ์ ไปถามประชาชน
ดูแล้ว เห็นด้วยว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง -----

- ๘๕/๑

ท่านประธานครับ แต่กระผมได้ไปคุยกับนักเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนนายร้อย ๑,๔๐๐ คน บอกปฏิบัติไม่ได้ ท่านนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ก็เข้ามาคุยบอกปฏิบัติไม่ได้ เราก็หย่อนยานกันลงไปเอาเหลือ ๔๘ ชั่วโมง ผมคงจะไปพูดในเรื่องมาตรา ๒๓๗ ในอนาคต แต่กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่าไม่ขัดกันครับในกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปัญหาต่อไปที่จะต้องพิจารณาที่ก็คือว่าไปขัดกับศาลหรือไม่ ผมอยากจะกราบเรียนด้วยความเคารพว่าไม่ขัดครับ ในปัจจุบันนี้ แม้แต่ศาลเองก็ยังไม่ได้รับข้อสันนิษฐานตัวนี้ไปใช้ ในคดีอาญาสำคัญ ๆ

สื่อ วิทยู ความเห็นของพนักงานสอบสวน ความเห็นของพนักงานอัยการ ว่าบุคคล ที่ถูกต้องคดีสำคัญมีโทษสูง อัตราโทษตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต บุคคลเหล่านี้ ถ้าสื่อก็ดี โทรทัศน์ก็ดี หนังสือพิมพ์ก็ดี ลงข่าว ประกอบคำแถลงของพนักงานสอบสวนแล้ว หรือคำคัดค้านของพนักงานอัยการแล้ว จะไม่ได้รับการประกันตัว เพราะฉะนั้นคำว่า ต้อง มันจึงเกิดขึ้นในมาตรา ๓๓ นี้ ผมและคณะไม่มีเจตนาร้ายใด ๆ ที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องเสียไป แต่อยากจะทำให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่เราจะเขียนขึ้นมาใหม่ ปัญหาต่อไปมีอีกครับ ท่านประธาน ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ ว่าบรรดาสุจริตชน จะได้รับการคุ้มครองหรือไม่ เพราะมีกระแสบอกไปว่า ในกรณีที่ถูกคุมครองสิทธิ ผู้ต้องหาหรือจำเลยมากเกินไป และสุจริตชนจะได้รับการกระทบกระเทือน โจทก์ร้ายจะชุกชุม สุจริตชน ท่านประธานครับ ย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐ สุจริตชนเป็นผู้เสียภาษี รัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ฝ่ายปราบปรามทั้งหลายจะต้องเข้าไปดูแล เพราะฉะนั้นกรณีตามมาตรา ๓๓ ผมคงจะตอบเพียงสั้น ๆ ว่าไม่ได้กระทบหรือไม่กระทบในด้านกระบวนการยุติธรรม แต่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ต้องคดี อีกนิดเดียวครับท่านประธาน กรณีต้อง สันนิษฐานนั้นเพียงระยะเวลาอันสั้นที่จะให้สิทธิเขา กรณีที่ถูกควบคุมตัวอยู่กับ พนักงานสอบสวนและศาล การดำเนินคดีอาญาอาจจะกินเวลา ๑ ปี แต่เมื่อ ศาลพิพากษาไปแล้ว การคุ้มครองเหล่านั้นก็ต้องหมดไป ถ้ายกฟ้องก็ปล่อยตัวไป ถ้าลงโทษ ศาลก็จำคุกไป กรณีอีกปัญหาหนึ่งครับ มาตรา ๒๔๑ ที่ท่านสมาชิกวุฒิสภา ผู้ทรงเกียรติได้ถาม ผมคงตอบสั้น ๆ ว่า กรณีตามมาตรา ๒๔๖ ต้องได้ความชัดเจนว่า ในคดีนั้นพยานหลักฐานไม่ได้ความว่าเป็นกรณีที่กระทำความผิดหรือกรณีที่พยานหลักฐาน ต้องไม่มีระวางสงสัย ต้องไม่ระวางสงสัยถึงจะได้รับค่าชดเชยจากรัฐบาล ถ้ากรณี ที่มีพยานว่า กรณีที่มีการสงสัยแล้วไม่ชัดเจน เท่ากับไปแกล้งจับเขามา หรือเท่ากับ

ไปแก่งค้ำเนินคดี้กับเขาโดยไม่เป็นธรรมอย่างที่เกิดขึ้น ๒ - ๓ คดี้ที่ผ่านมา
รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบต่อไปครับ ขอขอบพระคุณครับท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณวัฒนาครับ

นายวัฒนา เมืองสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปราจีนบุรี) :

ขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผม วัฒนา เมืองสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี พรรคชาติพัฒนา ท่านประธานครับ ก่อนอื่นผมขอแสดงความยินดีกับพี่น้องประชาชนชาวไทยที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ รวมทั้งการมีหลักประกันในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง บทบัญญัติหลาย ๆ มาตรา ในหมวดนี้เป็นสิ่งที่ผมในฐานะที่เป็นนักกฎหมายก็เฝ้ารอคอย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา ๒๘ วรรคสอง ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ท่านประธานครับ เรามีปัญหาในเรื่องของการใช้สิทธิที่กฎหมายไม่ได้รับรองไว้มากมาย หลายคดีที่ฟ้องศาล ศาลมักจะอ้างว่าไม่มีกฎหมายให้บัญญัติเช่นนั้น โดยมักจะโยนให้ไปใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ เรื่องข้อโต้แย้งสิทธิ หรือเกินเลยก็บอกว่าไม่มีกฎหมายให้ศาลใช้อ่านาที่จะพิพากษาได้ ทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งความจริงแล้วนี้ควรจะได้รับ ความคุ้มครองกลับลดน้อยลง อันนี้ก็ เป็นข้อดีที่ผมให้การสนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในหมวดนี้อย่างเต็มที่ ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งครับที่เราจะให้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชนมากขึ้น สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดครับ ท่านประธานเมื่อก่อนนี้รัฐจะอนุญาตให้มีการประกอบกิจการอะไรกันแล้วแต่จะครับ มักจะคำนึงว่ารัฐบาลกลางเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นการอนุญาตเกี่ยวกับในเรื่องของโรงงานอุตสาหกรรม เราไม่เคยถามความรู้สึกของพี่น้องประชาชนว่า เขาเห็นด้วยหรือไม่ที่จะให้มีโรงงานเช่นนั้นอยู่ในบ้านเขา ในเมืองเขา กรณีที่ได้เห็นได้ชัดครับ เป็นกรณีที่เกิดขึ้นในจังหวัดปราจีนบุรี กรณีโรงงานไฟฟ้า ปรากฏว่ากระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการไปตั้งโรงงานไฟฟ้าขึ้นในจังหวัดแล้ว แต่ว่าประชาชนไม่ได้รับทราบ ทำยที่สุดก็มีกระบวนการต่อต้านขึ้นมา ซึ่งถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้บังคับใช้ เราจะมีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในอันที่จะได้รับการชี้แจงเหตุผลจากหน่วยราชการหรือส่วนราชการท้องถิ่นก่อน ก่อนที่จะอนุญาตให้ดำเนินโครงการใด ๆ ไม่ใช่อนุญาตแล้วจึงค่อยไปแจ้งให้เขาทราบ ท่านประธานครับ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตรงนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เป็นจิตสำนึกที่พวกเราจะต้องให้ความใส่ใจ ชุมชนที่เขาเคยอยู่กันอย่างมีความสุข พอมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปตั้ง ประชาชนที่เคยได้รับความสะดวกสบาย ความเป็นส่วนตัวของเขาลดน้อยลง แต่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมน้อยรายครับที่จะเข้าใจที่จะมีจิตสำนึก ที่จะรู้ถึงสิทธิของประชาชนที่เสียไป อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ได้มีส่วนได้มีบทบาทปฏิบัติที่มาอดช่องว่างตรงนี้ ตรงนี้ผมเห็นด้วยครับ ๑๐๐ เปอร์เซนต์
ท่านประธานครับ เราพูดกันมากถึงเรื่องการให้สิทธิกับประชาชน โดยเฉพาะกรณี
ของมาตรา ๑๗๐ ซึ่งผมขออนุญาตพาดพิงไปถึงกรณีที่เราให้ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน
ในอันที่จะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอกฎหมาย กรณีดังกล่าวณะครับ กฎหมายมันจะเป็น
กฎหมายได้หรือไม่อยู่ที่รัฐสภาแห่งนี้จะเป็นผู้พิจารณา เพราะฉะนั้นตรงนี้เท่ากับ
เป็นการยืนยันหลักของประชาธิปไตย โดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน
อย่างไรก็ตามเป็นกรณีที่ผมเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่งคือกรณีของมาตรา ๓๐๕ คือ
การให้ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คนเข้าชื่อ ท่านประธานครับ ตรงนี้ผมขออนุญาตใช้เวลา
สักเล็กน้อยตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ ในฐานะนักการเมืองพวกเราไม่เกรงกลัวในการที่จะ
ถูกตรวจสอบ แต่ว่าผู้ที่ถูกตรวจสอบจะต้องมีสิทธิโดยชอบที่จะปกป้อง ที่จะป้องกัน
ตัวเอง ท่านประธานที่เคารพครับ บางครั้งการให้สิทธิก็คือการจำกัดสิทธิ ปกติ
ถ้าสมมุติถ้าประชาชนคนเดียวสงสัยในพฤติกรรมของนักการเมืองว่าร่ำรวยผิดปกติ
จะร้องขอให้มีการสอบสวนให้ถอดถอนไม่ได้หรือ ทำไมต้องเข้าชื่อถึง ๕๐,๐๐๐ คน
การที่เราให้สิทธิประชาชนเช่นนั้นะครับ ความจริงก็คือการจำกัดสิทธิเขาละ-----

ประการที่ ๒ ในกระบวนการตรวจสอบนี้ ถ้าประชาชนคนเดียว สมมุติผมสงสัย
ท่านประธาน ผมกล่าวหาท่านประธาน ท่านประธานพิสูจน์ว่าท่านบริสุทธิ์
ผมโดนฟ้องกลับได้ แต่ถ้ากรณีเอาประชาชน ๕๐,๐๐๐ คนรับท่านประธาน
มากล่าวหาผม ผมพิสูจน์ว่าบริสุทธิ์ ผมจะไปฟ้องร้องประชาชนตรงนั้น
สมมุติเป็นคดีอาญา จะเอาศาลไหนให้พิจารณาคดีครับ ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน
สมมุติผมเกิดบ้าเลือดฟ้องขึ้นมา สนามหลวงยังไม่พอเลยครับ แล้วเกิด
ศาลบังคับฟ้องว่าคดีมีมูล จะเอาคุกไหนใส่ผู้ต้องหาครับ ตรงนี้คือปัญหา
ที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ ซึ่งผมขออนุญาตตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ นะครับว่า
บางครั้งเราเขียนอะไรขึ้นมา ดิครับ ผมยินดีกับประชาชนด้วยในอันที่จะมีส่วนร่วม
ในอันที่จะได้รับเสรีภาพที่มากขึ้น แต่ผลที่จะเกิดขึ้นในทางปฏิบัติอย่างที่ผม
ได้กราบเรียนนั้นนะครับ ความเป็นธรรมกับผู้ที่ถูกกล่าวหา ในอันที่เขาใช้สิทธิ
ในการปกป้องตัวเองนี้ต้องมี ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ ต่อไปมันจะกลายเป็นว่า
เมื่อเขาไม่มีสิทธิที่จะไปฟ้องร้องหรือดำเนินการกับบุคคล ๕๐,๐๐๐ คนนั้นนะครับ
มันก็จะเกิดการร้องเรียนรายวัน จริงอยู่ครับมีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติจาก
พรรคผมเองนั้นนะครับ ก็มองว่าประชาชนของเรามีคุณภาพมากขึ้น เพราะฉะนั้น
จะไม่เกิดการกลั่นแกล้งแน่นอน ผมเองไม่ได้มองว่าประชาชนของผมมีคุณภาพต่ำ
แต่ผมเกรงว่าจะใช้ความบริสุทธิ์ ใช้ความซื่อของประชาชนของผมนี้ไปในทาง
ที่เสียหาย อันนี้เป็นข้อสังเกตที่ผมฝากไว้ครับท่านประธานครับ กรณีต่อมานี้นะครับ
ท่านประธานที่เคารพ เราได้มีการคุ้มครองประชาชนของเรา ในเรื่องเกี่ยวกับการ
เรียน ซึ่งผมเห็นด้วยครับว่า การศึกษานี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทุกอย่าง
จริงอยู่ครับประชาชนของเราต่อไปนี้จะต้องมีภาระมากขึ้นในอันที่เราจะต้อง
มีค่าใช้จ่ายในการที่จะให้รัฐไปจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง แต่ว่า
ค่าใช้จ่ายที่เราจะต้องเสียมากขึ้นผมว่าคุ้ม แต่อย่างไรก็ตามผมอยากจะฝาก
ท่านประธานที่เคารพไปยังพี่น้องประชาชนด้วย คือการมองปัญหาอย่าได้
มองด้านเดียว ท่านประธานครับ จากข้อมูลของสถาบันวิจัยทรัพยากรมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันเด็กที่อยู่ในระหว่างอายุ ๖ ปี ถึง ๑๘ ปี
นี้นะครับ ตอนนี้มีประมาณ ๑๘ ล้านคน ที่อยู่ในวัยเรียนหนังสือ ผมประมาณว่า
อยู่ในโรงเรียนของรัฐประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ คือประมาณ ๑๒ ล้านคน
ถ้ารัฐจะต้องจัดการศึกษาให้ นะครับ ผมให้อย่างต่ำนะครับ เอาถูกที่สุด
ไม่รวมค่าโรงเรียนที่จะต้องไปสร้างเพิ่มขึ้นหรืออะไรก็แล้วแต่ ๑,๐๐๐ บาท
ต่อปีต่อคน รัฐจะต้องมีภาระและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกปีละประมาณ ๑๒,๐๐๐ ล้านบาท

ถามว่าเงินส่วนนี้มาจากไหนครับ ท่านต้องชี้แจงให้พี่น้องประชาชนเข้าใจด้วยว่า
 เงินส่วนนี้จะเก็บมาจากภาษี จากพี่น้องประชาชนนั้นละ ในการออกไปทำ
 ประชาพิจารณ์ท่านได้บอกประชาชนหรือเปล่าว่า ท่านให้สิทธิตรงนี้เขา เขามีสิทธิ
 ที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันเขาก็ต้องมีหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ภาระภาษีที่จะเกิดขึ้น
 ตรงนี้ ก็จะเป็นธรรมที่สุดก็คือภาษีทางตรง นั่นก็คือ วี.เอ.ที. (VAT) ก็คือ
 ภาษีที่ใครใช้ใครจ่าย ปัจจุบันนี้ครับท่านประธานครับ ภาษีมูลค่าเพิ่มเขาขึ้นจาก
 ๗ เปอร์เซ็นต์เป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราจะไปมีภาระตรงนี้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 อาจจะเป็น ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ประชาชนรับไหวไหม อย่างไรก็ตาม
 ท่าน สสร. ที่เคารพ ท่านอาจจะบอกว่าตรงนี้เป็นบทเฉพาะกาลที่เรากำหนดไว้
 อีก ๕ ปี หรือ ๕ ปี แต่มันจะเป็นภาระที่รัฐจะต้องรับ แต่ถ้าถามความรู้สึกของผม
 ผมพร้อมครับที่จะเสียเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือให้การศึกษา
 นอกจากนั้นครับท่านประธานครับ เรายังมีบทบัญญัติที่เราคุ้มครองคนพิการก็
 คุ้มครองคนชราที่รัฐจะต้องให้การช่วยเหลือ อย่างกรณีของมาตรา ๕๔ ซึ่ง
 เราได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอ
 แก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
 ท่านประธานที่เคารพครับ ถ้าเราไปถามประชาชนไปฟังประชาชน ถามว่าตรงนี้
 เขียนอย่างนี้ดีไหม ประชาชนร้อยละร้อยครับยกมือ -ผมว่าเปลือง ๆ ๒๐๐ คนด้วย
 อยู่ที่บ้านจะช่วยกันยกด้วย แต่เราได้บอกประชาชนหรือเปล่าครับ เงินที่เรา
 นำมาใช้นี้ ในการที่เราให้สวัสดิการเขา ก็คือเงินภาษีอากรของเขานั้นละ
 และภาษีที่จะเก็บก็ต้องเป็นภาษีทางตรงด้วย ท่านประธานครับ ข้อมูลจาก
 สถาบันวิจัยประชากรที่ผมกราบเรียนเมื่อกี้นะครับว่า ประชาชนอายุ ๖๐ ปี
 ขึ้นไปนี้ ขณะนี้มีประมาณ ๕ ล้านคน ๕ ล้านคนครับ ประมาณว่าถ้าไม่มีรายได้
 ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้สัก ๒๕,๐๐๐ ล้านคนนี่ ถ้าเราจะช่วยเหลือให้เขา
 พออยู่ได้นะครับ คนละ ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน เราต้องใช้เงินเพื่อการนี้
 ปีละ ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท ๙๐,๐๐๐ ล้านบาทครับ เมื่อการศึกษา
 ๑๐,๐๐๐ กว่าล้านบาท ตรงนี้อีก ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท เรายังไม่รวมถึง
 ค่าใช้จ่ายที่เราจะต้องไปรักษาพยาบาลฟรี ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่เราจะต้องไปทำ
 จัดการไว้ให้กับองค์กรต่าง ๆ ที่กำหนดเกิดขึ้นในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 ท่านประธานครับ ผู้ที่เขียนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่มีภาระนะครับ ท่านเป็นวีรบุรุษ
 ท่านเขียนขึ้นมา ท่านให้สิทธิ ท่านให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับประชาชน แต่ภาระ
 จะเกิดขึ้นกับรัฐบาลที่จะต้องเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินต่อไป เพราะสิ่งแรก

รัฐบาลต้องทำคือต้องขึ้นภาษีแน่ ๆ ครับ ถ้าพี่น้องประชาชนพร้อมจะยอมรับตรงนี้
ผมเองก็ยินดีนะครับ ตรงนี้เป็นมุมมองอีกมุมมองหนึ่งซึ่งผมขออนุญาตฝากท่านประธาน
ไปยังพี่น้องประชาชนให้รู้ว่า ไม่มีที่ไหนหรอกครับเกิดแต่สิทธิอย่างเดียว
เกิดสิทธิก็ต้องมีหน้าที่ -----

แต่ถ้าถามว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่เราควรจะต้องจัดให้มีขึ้นไหม ผมเห็นด้วยครับว่า เราควรจะต้องให้มีขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องคำนึงถึงความพร้อม ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสม กาละ และเทศะด้วย ขณะนี้ท่านประธานครับ ภาษีมูลค่าเพิ่มเรา ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราต้องเพิ่มรายจ่ายตรงนี้ออกมาปีละเป็นแสน ๆ ล้านบาท ผมไม่แน่ใจว่าอาจจะต้องเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น ๒๐ เปอร์เซ็นต์นี้ ไปถามประชาชนไหมนี่เอาไหม เขาอาจจะบอกว่าไม่เอาตอนนี้ อันนี้ก็ข้อเท็จจริงซึ่งเราต้องให้พี่น้องประชาชนเขาได้รับรู้อีกด้านหนึ่งด้วย ท่านประธานที่เคารพครับ เหนือสิ่งอื่นใดนี้ะครับ เราไม่ต้องไปเกรงเกรงหรือครับว่า การที่เราให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ไม่ต้องกลัวเขาจะไปแบ่งแยกดินแดนหรือครับ เพราะว่าในบทบัญญัติของหมวดนี้เราได้ขมวดไว้ในมาตรา ๖๓ การใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนี้ จะใช้ไปในทางที่เป็นการล้มล้างระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขไม่ได้ อันนี้ก็เป็นข้อดีของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นะครับ ข้อที่ผมได้นำเรียนตรงนี้เป็นข้อสังเกต เป็นข้อที่ผมหมายเหตุไว้ ท่านประธานที่เคารพครับ ถ้าเราโชคดี ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านเป็นกฎหมาย ข้อสังเกตที่เราได้พูดได้จกกันด้วยเหตุด้วยผล แล้วเรารับกันตรงนี้จะครับ เราจะได้นำมาพิจารณาร่วมกันว่า อะไรที่เป็นปัญหา อะไรที่จะทำได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมขออนุญาตใช้เวลาของท่านประธานอีกสักเล็กน้อย กรณีของมาตรา ๓๐๔ ผมขออนุญาตเรียนว่าเราไม่ได้กลัวการตรวจสอบ แต่ผมถามท่านประธานฝากไปยังท่านสมาชิก สสร. ลีครับว่า ในกรณีที่การกล่าวหาผมนี้เป็นความผิดทางอาญา ผมฟ้องหมิ่นประมาทคน ๕๐,๐๐๐ คนนี้ ท่านจะเอาคุกที่ไหนมาใส่จำเลยให้ผม ถ้าผมฟ้องขึ้นมาท่านจะเอาศาลที่ไหนมาให้ผมพิจารณาคดีกับคนเหล่านั้น ๕๐,๐๐๐ คน ท่านจะเอาหลักประกันอะไรมาคุ้มครองเสรีภาพผมในกรณีที่ผมเป็นฝ่ายถูก คำถามเหล่านี้ะครับจะเป็นข้อติติงซึ่งเรานำมาพิจารณาแล้วเราก็จะนำพาไปสู่การแก้ไขด้วยเหตุ ด้วยผล หากร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านท่านประธานที่เคารพครับ ผมเห็นด้วยทุกประการครับกับการที่เราจะให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ผมได้กราบเรียนในเบื้องต้นกรณีของมาตรา ๒๘ วรรคสอง ต่อไปนี้นะครับ การที่เราถูกละเมิดด้วยเรื่องส่วนตัว เราจะไปฟ้องอาจจะต้องมีใครติดตามไปรบกวนเราด้วยเรื่องส่วนตัว ต่อไปนี้เรามี

สิทธิ เรามีเสรีภาพ เรามีกฎหมายที่รับรองเราตรงนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะคุ้มครองได้ ผมก็ขออนุญาตแสดงความยินดีกับประชาชนชาวไทยล่วงหน้า แต่ว่าอย่างไรก็ตามสิ่งที่ผมได้ฝากเป็นข้อสังเกตไว้นี้ ขอให้พวกเราได้ช่วยกันพิจารณา แล้วก็ตอบคำถามนี้ให้กับประชาชนด้วยนะครับ ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณดำรงครับ

นายดำรง พุฒตาล สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพครับ

ผม ดำรง พุฒตาล สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ก่อนอื่นผมขอกราบขอบพระคุณท่านประธานในนามของคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามที่ไม่ได้อยู่ใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ที่ท่านประธานได้กรุณาเป็นห่วงเรื่องสิทธิที่จะได้ไม่ทัดเทียมกับชาวมุสลิมใน ๔ จังหวัดภาคใต้ ต้องกราบเรียนตรง ๆ ว่าบางครั้งก็นึกอยู่เหมือนกันครับ อาจจะนอกประเด็น แต่ขอเรียนให้ทราบบังเอิญรายการถ่ายทอดไปทางสื่อด้วยว่า คนอิสลามทั่วโลกนั้น ถ้าบังเอิญไม่ได้เกิดในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างซาอุดีอาระเบีย หรือกลุ่มประเทศอาหรับแล้ว บางทีก็ลำบากใจเหมือนกัน เพราะว่าบทบัญญัติในการดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้บทบัญญัติของพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานด้วย ซึ่งได้บังคับเราในทางศาสนา มา ๒,๐๐๐ กว่าปี แก่ไขอะไรก็ไม่ได้ แต่ในความเป็นจริงเท่าที่ปรากฏอยู่ตั้งแต่ผมเกิดมาก็ยังไม่เคยได้ยินว่า คนไทยอิสลามที่ไม่ได้อยู่ ๔ จังหวัดภาคใต้ เมื่อมีปัญหากฎหมาย ปัญหาครอบครัว ปัญหาโรคภัย ยังไม่เคยได้ยินว่าจะเรียกร้องให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของอิสลาม หรือเรียกร้องให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายทั่ว ๆ ไป อย่างเช่นน้องสาวผมเสียชีวิต เมื่อแบ่งสมบัติมรดก ก็ดูเหมือนว่าทางสามีก็ยินยอมที่จะให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของอิสลามซึ่งทั้ง ๆ ที่สามีก็เป็นคนสมัยใหม่ แล้วก็อยู่ในภาคกลาง -----

และในประเด็นที่ท่านประธานได้กรุณาถามนั้น ที่จริงผมเป็นกรรมการวิสามัญ
พระราชบัญญัติองค์กรบริหารอิสลามก็พูดกันในเรื่องนี้อยู่เหมือนกัน แต่ก็ได้บทสรุป
ไปแล้วในลักษณะที่ว่า ถ้าทางปักชำได้ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายประเพณีซึ่งมีมา
ตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าหลวง ตามท้องถิ่นก็ดูเหมือนว่าจะไม่เป็นปัญหา
ท่านประธานที่เคารพครับ ผมเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นสื่อ และดูเหมือนว่าวันนี้
หรือเมื่อวานนี้สื่อของพวกเราที่นั่งอยู่ข้างบนจะตกเป็นจำเลยอยู่ตลอด
ที่จริงแล้วอยากจะเรียนเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาด้วยซ้ำว่า แม้ผมจะเป็นสื่อ
ที่จริงผมเป็นสื่อครบเครื่อง ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ บังเอิญ
ตัวผมเองก็โดน เช่น เมื่อการอภิปรายที่รัฐบาลเปิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘
ผมก็อภิปรายตอนท้ายว่า ขอให้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี อย่าได้ยุบสภาเลย
แต่ผมไม่ได้พูดต่อไปว่า ถ้ายุบแล้วผมกลัวว่ารัฐธรรมนูญซึ่งผมประกาศชัดเจนว่า
รับนี้มันจะยึดถือไป มันจะซ้ำไปกว่าที่ประชาชนรออยู่ ก็มีหนังสือพิมพ์บางฉบับ
วิพากษ์วิจารณ์ผมอย่างรุนแรง ถึงขั้นบอกว่ากระผมพูดเลอะเทอะเพื่อนายผม
อันหมายถึงนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านไม่เคยให้คุณให้โทษ ไม่เคยให้อะไรผมได้เลย
ไม่ได้เป็นนายอะไรของผมเลย แต่ผมพูดเพียงแต่พูดไม่ชัดเจนลงไป
ก็จะเห็นได้ว่าสื่อก็เล่นสื่อเองเหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่านทั้งหลายได้กรุณา
อย่าน้อยใจเลยนะครับ อย่างนี้ ขณะนี้โลกนี้มันเปลี่ยนสถานภาพไปแล้ว
มันเป็นโลกของสื่อสารมวลชน นี่ครับเพิ่งได้รับแจ้งมา แล้วผมแปลออกมา
กตมา เขาบอกว่า เช้า นี้มาจากสื่อ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมตัวกันที่หน้า
พระบรมรูปทรงม้า ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ คน แล้วกดไปอีกบอกว่า บ่าย
สลายตัวหมดแล้ว อย่างนี้ก็รวดเร็วทันใจมากโดยที่ไม่ต้องออกไปไหน
แต่ว่านั่งอยู่ในนี้ก็รู้ เพราะฉะนั้นโลกนี้มันเป็นโลกของสื่อ ประเทศที่เป็น
มหาอำนาจก็กลายเป็นประเทศที่ครองสื่ออยู่ได้หลังจากที่สหภาพโซเวียตสลาย
ล่มสลายแล้ว มหาอำนาจกลายเป็นมหาอำนาจทางสื่อ ท่านประธาน
ที่เคารพครับ ผมคงพูดสั้น เพราะว่าผมได้ประกาศชัดเจนไปนานแล้วว่า
ผมยินดีรับและสนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้นผมจะให้เวลากับเพื่อน
สมาชิกวุฒิสภาที่ยังมีปัญหา ที่กลางแกลงใจที่จะถาม แต่ประเด็นที่ผมต้องขอพูด
ก็เนื่องจากว่าขณะนี้พูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพ ซึ่งรวมสื่ออยู่ด้วย ก็มีมาตรา ๓๕
มาตรา ๔๐ อยู่ แล้วก็ประเด็นที่ผมจะถาม ความจริงมีเรื่องจะถาม แต่บังเอิญ
ท่านเพชร บุติธรรมดำรง ท่านถามปัญหาที่ผมอยากรู้ไปแล้ว และได้คำตอบแล้ว

แต่สิ่งที่ผมอยากพูดก็คือ เมื่อวันพุธ และก่อนวันพุธ ผมเองก็ออกไปพูดตาม
 ที่ต่าง ๆ พูดถึงข้อดีของรัฐธรรมนูญนี้ครับ หลังสุดวันพุธนี้คนฟัง ๒,๐๐๐ กว่าคน
 ก็คือที่สถาบันราชภัฏสงเสริม ซึ่งบังเอิญผมเป็นศิษย์เก่าให้หนึ่ง ๆ เขา แล้วก็
 ได้บอกเขาว่า วันพฤหัสบดี วันศุกร์นี้ถ้ามีโอกาสขอให้ฟังวิทยุ เพราะว่าเด็ก ๆ
 ไม่ค่อยเข้าใจเรื่องรัฐธรรมนูญนะครับ ขอให้ฟังวิทยุ ฟังว่า สสร. จะตอบ
 ว่าอย่างไร ฟังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะถามว่าอย่างไร แล้วฟังว่า
 วุฒิสมาชิกจะถามว่าอย่างไร ใครชวนมาออกมาสนามหลวงหรือที่ไหนก็ตาม
 อย่างมา ให้ฟังให้รู้เสียก่อน ให้เข้าใจเสียก่อน คราวนี้เมื่อวานนี้บรรยากาศ
 ที่นั่นมันเคร่งเครียดเหลือเกินก็ทำให้เกิดการสับสนกับผู้ฟัง โดยสรุปก็ไม่ค่อยมีใคร
 ออกมาพูดถึงเรื่องข้อดีของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ผมสนับสนุนนะครับ ในนามของสื่อ
 ผมเลยขออนุญาตขอชื่นชมของเรื่องของสื่อในทางที่ผมถนัด อย่างเช่น
 กราบเรียนท่านประธานครับ ผมเป็นประธานอนุกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์
 รัฐสภาครับ ท่านประธาน ก็มีรายการอยู่ทุกวันวันละ ๒ ชั่วโมง เดิมก็ออก
 อากาศอยู่สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ ซึ่งมีปัญหามาก ประการแรกก็คือ ใกล้เคียง
 รายการออก ๑๐ โมง ถึง ๑๒ โมง ถึงเที่ยง แล้วก็ เป็นรายการสด ในฐานะ
 เป็นประธานผู้ผลิตรายการนี้ก็โดนตำหนิตลอดว่า ทำไมมีแต่พรรคฝ่ายค้านไปออก
 ปัญหาที่ผมจะกราบเรียนก็คือ เชิญฝ่ายรัฐบาลแล้วไม่ค่อยมีฝ่ายรัฐบาลไปออก
 ซึ่งผมได้พูดผ่านทางตัวแทนฝ่ายรัฐบาลไปหลายครั้งนะครับ ไม่ค่อยไปออก
 จะด้วยติดขัดอย่างไรก็ตาม ก็โดนโจมตีว่า เอ๊ะ มีแต่ฝ่ายค้านไปออก ก็ เพราะว่า
 ติดต่อฝ่ายรัฐบาลไม่ค่อยไปออก ขณะนี้ก็คงจะมีปัญหาน้อยลง เพราะว่าย้ายจาก
 ออกอากาศที่ช่อง ๑๑ ที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ มาออกอากาศที่นี่แล้วครับ
 ที่สโมสรของเราที่รัฐสภา -----

เพราะฉะนั้นในทุกวันนี้เราสามารถที่จะเชิญทั้งพรรคฝ่ายค้าน พรรคฝ่ายรัฐบาล ไปออกได้ และเรากำลังขยายไปถึงขั้นที่จะติด ไฟเบอร์ ออปติก (Fiber optic) ติดเครื่องมือเครื่องมือในห้องกรรมาธิการ ต่อไปกรรมาธิการประชุม อะไรเราก็จะถ่ายทอดให้ประชาชนได้ทราบ เพราะผมตระหนักว่างานที่สำคัญของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. นั้น ไม่ใช่งานแค่ประชุมกัน วันศุกร์ วันพฤหัสบดี วันอังคาร อะไร แต่งานจริง ๆ ที่เรากระทำกันก็คือ งานในกรรมาธิการที่จะทำให้ประชาชนได้เห็น แต่ท่านประธานครับ ปัญหาที่เกิดขึ้นเวลานี้ก็คือ เวลาออกอากาศของเราจะไม่มีแล้ว เดิมมี ๒ ชั่วโมง ช่อง ๑๑ ก็เอาคืนไปเหลือ ๑ ชั่วโมงแล้ว ที่มีมาตรา ๔๐ ขึ้นมานั้นครับ เดิมก่อนผมมาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผมก็นึกว่ารัฐสภาแห่งนี้เป็นแหล่งที่มีอำนาจใหญ่ที่สุด สูงที่สุด แก่ปัญหาอะไรได้มากที่สุด แต่เอาจริง ๆ แล้วไม่มีอะไรเลยครับ แค่ว่าจะมีสถานีโทรทัศน์เป็นของรัฐสภาเองก็ยังมี ยังไม่ได้ ในขณะที่ขณะนี้ เอกชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของเอกชนเองกัน อย่างที่รู้ ๆ กันอยู่ตั้งหลายสถานี เพราะฉะนั้นผมต้องขอชื่นชมกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๔๐ ที่บอกว่า คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นสื่อ เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ อย่างนี้นะครับ ถ้าหากว่ามา ล้างหน้าสื่อกันใหม่ เอาบรรดาคลื่นโทรทัศน์ วิทยุ ที่มีอยู่ทั้งหมดนี้นะครับ ของกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ดี ของใครก็ดี แล้วก็ค่อยมาแจกแจงให้กับองค์กร ที่ต้องการ ผมคิดว่ารัฐสภาน่าจะเป็นแห่งแรกที่น่าจะได้คลื่นเป็นของตัวเอง มีสถานีเป็นของตัวเองครับ ท่านประธานครับ ท่านสมาชิกวุฒิสภาผู้ที่นั่งอยู่ ข้างหลังผมนี้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ท่านสมาชิกวุฒิสภาอีก ท่านหนึ่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ท่านอาจจะไม่ได้มา ตัวกระผมเองเป็นที่ปรึกษาสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราชมา ๑๐ กว่าปี รู้ดีว่ามหาวิทยาลัยเองไม่มีแม้กระทั่งสถานีวิทยุ ของตัวเองที่จะออกอากาศ ทั้ง ๆ ที่เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ในการสอนนั้น คนเรียน ๆ จากสื่อวิทยุ เรียนจากสื่อโทรทัศน์ ผมจึงมีความเห็นว่าถ้าต่อไป คลื่นมันเป็นอย่างนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๔๐ ออกมาอย่างนี้ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช หรือมหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็คงจะไม่ต้องไปเช่าเวลา สถานีวิทยุ หรือบางทีเช่า ๆ อยู่ดี ๆ ของสังกัดหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใด

เขาเอาไปให้สัมปทาน ให้ห้างรายขายยา ขายขนม เอาไปโฆษณากับ
เพลงเสียบ ก็ต้องถอนรายการ ก็ต้องถอดรายการ ก็มาบ่นกับผม เพราะฉะนั้น
ในระดับต่อไปถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปประกาศใช้ ผมเชื่อว่าคนที่
ได้ประโยชน์ก็คือทางด้านการศึกษา ทางด้านวัฒนธรรม ความมั่นคงของทหาร
มีอยู่แน่นอนแล้ว อย่าลืมนะครับ บ้านเรามีสถานีวิทยุประมาณ ๕๐๐ สถานี
ทั้งประเทศนะครับ สาธารณประโยชน์อื่น ๆ ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างเช่น
เกิดมหาเถรสมาคมอยากจะมีสถานีวิทยุสักสถานีหนึ่ง เพื่อการเผยแพร่วิชศาสนา
พุทธศาสนา ก็คงจะสามารถขอได้ ตั้งเป็นสถานีศาสนาเลย นี่ก็เป็นผลานิสงส์
จากมาตรา ๔๐ ในรัฐธรรมนูญฉบับ สสร. ที่ผมเอาใจเขยี่ยอยู่นะครับ
อีกประเด็นหนึ่ง ท่านประธานครับ เมื่อเข้านี้มีท่านสมาชิกรัฐสภาท่านหนึ่ง
ท่านกล่าวว่า สถานีวิทยุของเราเอง ๘๗.๕ เอฟ.เอ็ม. (FM) ซ้ายสุดนะครับ
ซึ่งเป็นสถานีวิทยุของรัฐสภา ท่านบอกว่าไม่เป็นกลาง คำว่า ไม่เป็นกลาง
หมายความว่า รายการที่ออกน้าประเด็นคนที่ไปคุยนี้เป็นพวกที่สนับสนุน
รัฐธรรมนูญ บังเอิญอีกนะครับ รัฐสภาแห่งนี้ตั้งให้ผมเป็นกรรมการผลิตรายการ
วิทยุรัฐสภา โดยมี ฯพณฯ สมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ เป็นประธาน แล้วท่านก็ตั้ง
ผมเป็นอนุกรรมการผลิตรายการวิทยุรัฐสภา ผมขอกราบเรียนท่านประธานเลยว่า
ด้วยความเห็นใจเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการของสภาว่า ทุกคนได้ทำงานจัด
แผนผังรายการอย่างเป็นธรรม จะมีรายการสำหรับพรรคการเมืองทุกพรรค
ช่วงที่มีการร่างรัฐธรรมนูญก็จะเชิญสมาชิก สสร. ไปออกรายการบ้าง
เชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาไปออกบ้าง และระยะหลังนี้ผมก็
ได้เห็นนโยบายว่า เวลาเชิญไปออกก็ควรจะเชิญที่มันสร้างความสมดุลให้กัน
ไม่ใช่ว่าออกแต่คนที่สนับสนุน หรือออกแต่คนที่ไม่สนับสนุน -----

เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ในฐานะที่เป็นกรรมการอยู่ ก็เพื่อให้กำลังใจกับผู้ปฏิบัติงาน
 เขาจะฮึดฮัดใจ ผมขอยืนยันครับว่า สถานีวิทยุทธสภาของเรานั้นให้
 ความเป็นธรรม ผู้จัดรายการ แพนผังรายการ ให้ความเป็นธรรมเป็นอย่างดี
 มีตัวอย่างอีกอันหนึ่งครับ ในมาตรา ๓๕ นะครับท่านประธาน ซึ่งต่อไปใช้
 ประโยชน์ได้มาก ที่บอกว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
 การพูด การเขียน ก็มีเรื่องเล่าให้ฟังอีกที่ต้องใช้รัฐธรรมนูญก็คือ มีรายการ
 โทρθทัศน์อยู่รายการหนึ่ง เป็นรายการที่บังเอิญนำเสนอในเชิงวิทยาศาสตร์
 เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ แต่ว่าผู้ที่มาร่วมรายการนั้นเป็นศาสตราจารย์ทั้งสิ้นที่มีความรู้
 เป็นหมอบุญตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ก็มาพูดเรื่องทางเพศ ออกอากาศไปได้ ๑ ครั้ง
 รายการนี้ต้องออก ๓ ครั้ง ก็ปรากฏว่าทางสถานีแจ้งมาว่าจะไม่ให้ออกอากาศแล้ว
 โดยไม่มีเหตุผล ก็ปรากฏว่าเจ้าของรายการได้ใช้รัฐธรรมนูญไปอ้าง เพราะว่า
 รายการที่เขาออกนั้นไม่ได้ทำให้เสียศีลธรรมอันดีของประชาชน ไม่ได้ทำลาย
 ความมั่นคงของรัฐ ไม่ได้ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย เพราะฉะนั้นไม่มีเหตุผล
 เขาก็ถามว่า อย่างนั้นเอาเหตุผลอะไรมาไม่ให้รายการเขาออก ในที่สุดเขาสามารถใช้
 รัฐธรรมนูญอ้างกับผู้บริหารชั้นสูงกับสถานีโทรทัศน์นั้น ก็เลยทำให้รายการโทรทัศน์
 ของเขาซึ่งผลิตเอาไว้ ๓ ตอน ๓ ชั่วโมงสามารถออกอากาศได้ติดต่อกันโดยใช้
 รัฐธรรมนูญ แต่คงไม่ใช่ฉบับนี้ ผมไม่ทราบรายละเอียดว่าเขาใช้รัฐธรรมนูญฉบับไหน
 ก็เลยขอทราบเรียนให้ทราบว่า ประโยชน์ของรัฐธรรมนูญ ขณะนี้ไม่ว่าร่างรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้ผมคิดว่าจะผ่านหรือไม่ผ่าน จะไปตกที่เราหรือตกที่ประชาชนก็ตาม ส่วนสำคัญที่ได้
 มีคนถามว่าอะไรจะเกิดขึ้น ก็ตอบได้แน่นอนว่า สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือ คนทั้ง
 ๖๐ ล้านคนเข้าใจในรัฐธรรมนูญ เข้าใจในสิทธิ เข้าใจเรียนรู้ในเรื่องของ
 ประชาธิปไตยมากกว่าใครในโลกนี้ เพราะการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำกันมา
 เออะอะมะเทิงกันมา ออกอากาศวิทยุโทรทัศน์กันมา ซึ่งกระผมเรียนยืนยันว่า
 ไม่มีประเทศไหนในโลกที่ทำรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ชาวบ้านรู้อย่างนี้ แต่ผมมี
 ความรู้สึกนะครับว่าตอนนี้บรรยากาศเปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนนี้มาก ดูราบเรียบ
 ประณีประนอม อิ่มแ่มแจ่มใส ไม่ดากดาง ไม่ส่อเสียดอะไรกัน ทำให้ชักจะ
 มีความรู้สึก ว่า สงสัยผ่านแน่ ๆ รัฐธรรมนูญของ สสร. ที่นั่งอยู่ข้างบน
 ขอบพระคุณครับท่านประธาน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา

ประธานรัฐสภา ได้กลับมามีขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นาย मुख สุโลมาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปัตตานี) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม मुख สุโลมาน ส.ส. จังหวัดปัตตานี สังกัดพรรคความหวังใหม่ ท่านประธานครับ ขณะนี้เรากำลังพูดถึงหมวด ๓ เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งผมเห็นว่า สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ก็เปิดโอกาสให้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม มีการเน้นถึงศักดิ์ศรีและเกียรติของความเป็นมนุษย์ซึ่งจะต้องให้ความเคารพ และผู้ใดจะละเมิดในเสรีภาพอันนั้นไม่ได้ เป็นการเน้นเสรีภาพของประชาชนอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ในสิ่งที่ดีนั้นก็ควรที่จะคำนึงถึง บางทีเสรีภาพบางอย่างอาจจะเกินขอบเขต ซึ่งโดยเฉพาะการใช้สิทธิในการฟ้องร้องส่วนของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๖๒ นั้นจะเป็นไปได้ไหมที่ควรคำนึงถึงว่า จะทำให้เกิดปัญหาในการปกครองหรือไม่ อันนี้เป็นการติติง เพราะถือว่าในส่วนที่ดีนั้นก็คงอาจจะมีส่วนซึ่งเราควรคำนึงถึงในส่วนนี้ผมก็มองเห็นว่า ภายหลังเสรีภาพดังกล่าวนั้นก็อาจจะมองถึงว่าเป็นปัญหาต่อการปกครองหรือไม่ ร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ นั้น ในการบัญญัติให้บุคคลมีสิทธิต่อต้านการกระทำใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง ก็คือการปฏิวัติเนะ ครั้นท่านประธาน ไม่ทราบจะมีผลกระทบเกี่ยวกับการใช้สิทธิอันเป็นข้ออ้างให้เกิดความวุ่นวายหรือไม่ แล้วถ้าเอามาตรานี้ไปรวมกับมาตรา ๗๒ ในหมวด ๕ เกี่ยวกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในเรื่องที่รัฐจะต้องจัดให้มีกำลังทหาร

จะเห็นได้ว่าในมาตรา ๗๒ นี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญเดิม ในมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญเดิมนะครับ มาตรา ๖๐ ในรัฐธรรมนูญเดิมนั้น นอกจากการจัดกำลังทหารเพื่อการใด ๆ แล้วนี่เราจะกำหนดด้วยว่า มีกำลังทหารนั้นจะใช้อย่างใด ใช้กำลังเพื่ออะไรบ้าง แต่ที่น่าสังเกตก็คือว่า มาตรา ๗๒ ที่ร่างขึ้นมาใหม่นั้นจัดกำลังทหาร แต่ไม่มีข้อความปรากฏในเรื่องการใช้กำลัง อันนี้เป็นข้อที่รู้สึกว่าจะไม่ชัดเจนนะครับ แล้วในส่วนของความมั่นคงนี้เหมือนกัน ยังมีบทบัญญัติอีก ๑ มาตรา คือมาตรา ๔๐ เกี่ยวกับความถี่ที่ใช้ส่งกระจายเสียง บัญญัติไว้เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ มันก็ดีนะครับ อย่างท่านผู้อภิปรายเมื่อกี้นี้พูด ก็เป็นส่วนที่เปิดโอกาสให้มากขึ้น แต่ว่าสิ่งน่าคำนึงถึงก็คือ คลื่นความถี่วิทยุที่ใช้อยู่ขณะนี้คลื่นความถี่ซึ่งเป็นของทางราชการทหาร ซึ่งใช้เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของรัฐ ในคลื่นความถี่ซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงของชาตินี้ ในมาตรา ๔๐ ไม่มีข้อยกเว้นเอาไว้เลย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านทหารด้วยหรือไม่ อันนี้ก็ควรพิจารณา อันนี้เป็นการท้วงติงนะครับ และในบทบัญญัติในมาตรา ๔๑ ที่กล่าวว่า ให้พนักงาน หรือลูกจ้างของเอกชน รวมทั้งข้าราชการ พนักงานลูกจ้างของรัฐ ซึ่งประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มีเสรีภาพ ในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าของกิจการนั้น ซึ่งบทบัญญัติเช่นนี้จะ เป็นการให้เสรีภาพแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งหรือไม่ ซึ่งเป็นกลุ่มเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางด้านนี้จะมีสิทธิเหนือกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ หรือไม่ อันนี้ก็เป็นการถาม โดยเฉพาะอันนี้ผมอยากจะขยายความนิดหนึ่งว่า เป็นประสบการณ์และเป็นข้อเท็จจริง อย่างเช่น เนื่องจากว่าผมนั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วเป็นสมาชิกของ รัฐสภาโลก คือ ไอ.พี.ยู. (IPU) มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศหลายครั้ง มีโอกาสไปเยี่ยมเยียนสถานทูตเมืองไทยก็หลายสถานที่ ผมมักจะได้บินข่าวหรือได้รับฟังมาจากคนต่างชาติ เขาจะบอกว่า ถ้าคนไทยที่เป็นผู้ชายไปต่างประเทศเขาตั้งข้อสงสัยเลยว่า จะไปค้ายาเสพติด ถ้าเป็นผู้หญิงไทยไปต่างประเทศ เขาตั้งข้อสงสัยเลยว่า จะไปขายตัว ทำไมเขาคิดอย่างนั้น ทำไมเขาตั้งข้อสงสัยเกตอย่างนั้น อันนี้เราต้องถามว่า เขารับรู้

ข่าวสารนี้มาจากไหน จึงก่อให้เกิดความเสียหายแก่เรา ท่านประธาน
 ผมเคยได้รับฟังจากท่านทูตของเราซึ่งอยู่ในต่างประเทศ ผมบอกเมื่อครั้งนั้นว่า
 เคยไปหลายประเทศและเคยไปเยี่ยมเยียนตามสถานทูตต่าง ๆ ซึ่งสมาชิก
 ของเราก็เคยประสบลักษณะอย่างนี้ อย่างเช่น ผมไปประเทศสิงคโปร์
 จำได้ไหมครับ ผมไปกับท่านประธานนี้แหละ ไปเยี่ยมเยียนอาเซียน
 ท่านทูตของเราที่ประเทศสิงคโปร์ก็บ่นว่าหนักใจ ว่าหนักใจเรื่องอะไร
 รัฐบาลหรือคนของสิงคโปร์ เขาบอกว่าถ้าจะดูความเลวของนักการเมือง
 ต้องดูนักการเมืองไทย ถ้าจะดูวิธีการที่เลวในสถาบันการเมือง ก็ต้องดู
 เมืองไทย สถานทูตเลยไปทั่วถึงว่า ทำไมท่านทูตอย่างนั้น เขาบอกว่า
 ผมไม่ได้พูด สิ่งที่ผมพูดนี้มาจากข่าวสารของคุณที่ผมดูมา แล้วเขาก็ให้ดู
 มันเป็นเรื่องที่ทำให้ติดปาก ทูตของเราที่ต้องการปกป้องประเทศไทยที่ไม่ให้
 เสื่อมเสียมันติดปากเลยครับ โดยเขาอ้างข่าวสารที่เขาได้มาในเมืองไทย
 ของเรานี้แหละ อันนี้เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง หรือเมื่อเร็ว ๆ นี้อย่างที่เรา
 ได้รับทราบจากข่าวสารเหมือนกันว่า นักศึกษาสาวของเรานี้ขายตัว
 ท่านคิดว่าข่าวสารอันนั้นจะออกข่าวเฉพาะในเมืองไทย ผมเชื่อว่า
 ต้องออกทั่วโลก แล้วสิ่งเหล่านั้นจะถูกบันทึกในความทรงจำของชาวต่างชาติ
 เหมือนกัน ในการประชุมในต่างประเทศระหว่างหลาย ๆ ประเทศ
 เขาเคยเสนอมติที่จะแซงก์ชัน (Sanction) เศรษฐกิจของประเทศไทย
 โดยอ้างว่า เมืองไทยนั้นค้าแรงงานเด็ก เมืองไทยนั้นมีโสเภณีเด็ก
 เมืองไทยนั้นเป็นที่ขนถ่ายยาเสพติด ถามว่าสิ่งเหล่านี้เขารับรู้ สิ่งเหล่านี้
 เขาทราบมาจากไหน-----

ผมจึงจะตั้งข้อสังเกตว่าจริงอยู่เรามีอิสระ และเรามีอิสระมากขึ้นในแง่ของ
อาชีพข่าวสาร แต่สิ่งเหล่านั้นมันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาลต่อ
เมืองไทย ดังกรณีที่ผมพูดถึงเมื่อคืนนี้ นี่คือสิทธิและเสรีภาพ ผมว่ากฎหมาย
รัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังเสนอนี้ดีถูกต้องมากกว่าเดิม แต่ในขณะที่เดียวกันนั้น
ผมก็อยากจะเพียงท้วงติงในทางตรงกันข้าม อย่างน้อยเป็นข้อสังเกตให้
พวกเราหรือว่าผู้ที่จะมีโอกาสแก้ไขในครั้งหน้าก็ดีขึ้น จะได้เอาอันนี้เป็น
ข้อสังเกตด้วยครับ ขอบขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับ คุณธวัช วิชัยดิษฐ

นายธวัช วิชัยดิษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี) :
กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ธวัช วิชัยดิษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมขออนุญาต
ที่จะกราบเรียนท่านประธานในโอกาสนี้ว่า กระผมรับร่างรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยที่ร่างโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่กระผมมีเหตุผลที่
จะต้องเรียนชี้แจงให้ท่านประธานได้ทราบเป็นการเบื้องต้น ถึงความรู้สึกที่รับ
ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกหรือผู้ที่อยู่ในห้องประชุมที่เปิด
โทรศัพท์มือถืออยู่ กรุณาปิดด้วยนะครับ เพราะว่าข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
หรือทุกสภาของเรานั้นได้ห้ามไว้แล้วครับ ขอความกรุณาด้วยครับ เชิญคุณธวัช
ต่อครับ

นายธวัช วิชัยดิษฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุราษฎร์ธานี) :
ถึงเหตุผลที่สำคัญในการรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กระผมเชื่อว่ากระผมก็เช่นเดียวกับ
ท่านประธาน ผ่านยุคผ่านสมัย ผ่านความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางการเมือง
หลายครั้ง และดูเหมือนว่ายุคที่กระผมผ่านมาเช่นเดียวกับท่านประธานนั้น เป็นยุค
ของความเจ็บปวด ยุคของเหตุการณ์หลายอย่างหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการ
เปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญโดยตรง รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมาไม่ใช่รัฐธรรมนูญที่
เราที่มีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วม ที่เราที่มีความรู้สึกว่าจะจําแนกหลายประการ
บรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ฉบับนี้ไม่เหมือนกันครับ ท่านประธานครับ ที่ไม่
เหมือนกันอย่างสำคัญก็คงจะอยู่ตรงที่ว่า ผู้ที่ร่างรัฐธรรมนูญนั้นมาจากการเลือกตั้ง
ทางอ้อมจากตัวแทนของประชาชน ไม่ว่าบทบัญญัติจะมีกล่าวไว้อย่างไรก็ตาม แต่
เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะฉะนั้นเมื่อสำคัญที่สุด การที่เราพิจารณาสาระแห่ง

รัฐธรรมนูญ เราก็จะต้องตั้งความหวังไว้ ๒ ประการด้วยกัน ประการที่ ๑ กระทบเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจและไม่มีข้อโต้แย้งอะไรเลยทั้งสิ้น ที่จะขออนุญาต กราบเรียนท่านประธานว่าผมหวังที่จะเห็นรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องระยะยาว หวังที่จะเห็นรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่คู่กับระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่ความฝันที่ไกลจนเกินไป หากเราตั้งเจตนารมณ์ที่บริสุทธิ์และหวังที่จะให้เกิดขึ้นเช่นนั้น

ประการที่ ๒ ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญฉบับจะมีหลายสารัตถะที่ไม่เหมือนกันในรัฐธรรมนูญฉบับเดียวกัน บางสารัตถะเป็นเรื่องที่กำหนดเงื่อนไขในประวัติศาสตร์ บางสารัตถะเป็นเรื่องซึ่งกล่าวถึงและกำหนดไว้ ซึ่งสถาบันที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อเป็นเช่นนี้การที่เราจะแยกแยะวิเคราะห์ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น เป็นปรัชญาหรือแนวทางต่าง ๆ ที่ต่างกันจึงต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้ทราบถึงเจตนารมณ์ที่แน่ชัดและที่มาของรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ละกระมัง ท่านประธานครับ การพิจารณาหมวดที่ ๓ ซึ่งว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จึงถือได้ที่สำคัญ ว่านี่คือส่วนที่เป็นจิตและเป็นวิญญาณของระบอบประชาธิปไตย เป็นความจำเป็นของกระผม แม้หากจะยอมรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้แต่เป็นความจำเป็นที่จะต้องตั้งข้อสังเกต ตั้งข้อสงสัย เพื่อให้ได้มีการตอบคำถามให้เกิดเป็นความกระจ่างชัดต่อเจ้าของสิทธิและเจ้าของเสรีภาพ เราได้ยินได้ฟังกันมาเสมอ เมื่อเราพูดถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ท่านประธานครับ ประชาชนมีความหมายทั้งนามธรรมและมีความหมายทั้งรูปธรรม รูปธรรมนั้นนับจำนวนคนกันได้ แต่นามธรรมจะสำคัญที่สุด นามธรรมแห่งความเป็นประชานั้นมีความหมายที่เราต้องทำความเข้าใจให้ได้และต้องทำความเข้าใจอย่างชัดเจน -----

ฉะนั้นการพูดถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จึงเป็นเรื่องซึ่งพูดถึงจิต และวิญญาณของประชาธิปไตยโดยตรง แน่นอนครับ กระผมก็เช่นเดียวกับ เพื่อนสมาชิกอีกหลายท่าน ซึ่งขอร่วมแสดงความยินดีที่ท่านได้บรรจุ เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยไว้ในหลายหมวด หลายมาตรา แบ่งแยกออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน แม้กระผมจะยอมรับถึงความสับสน ที่เกิดขึ้นในการพิจารณา ว่าเวลาเราพูดถึงสิทธิเสรีภาพจำนวนมาก ๆ นั้น เราแยกกันออกหรือเปล่า ระหว่างกฎหมายที่เรียกกันว่า กฎหมายของ โครงสร้างหรืออินสทิทิวชันแนล ลอว์ (Institutional law) กับ กฎหมายที่เป็นกฎหมายแห่งรัฐธรรมนูญที่เรียกว่าคอนสทิทิวชันแนล ลอว์ (Constitutional law) แม้ว่ามันจะเป็นปฏิกิริยาและไม่ตรงต่อความรู้สึก มีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งนี้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ยอมรับท่านประธานครับว่า ของเหล่านั้นเกิดขึ้นมาจากความรู้สึกและประสบการณ์ในสังคมที่เราต้องการ จะบรรจุเงื่อนไขต่าง ๆ ใดให้ปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจน กราบเรียน ท่านประธานต่อไปว่า ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญที่มา จากการปฏิวัติรัฐประหารหรือรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นมาในยุคที่มีประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญทุกฉบับจะต้องมีข้อความซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรคแรกที่ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและ ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน หัวใจของระบอบประชาธิปไตย อยู่ตรงนี้ กระผมขอให้ได้มีการพิจารณาในเชิงหลักแห่งรัฐศาสตร์ให้มากขึ้น เพราะหลักแห่งรัฐศาสตร์นั้นบอกไว้อย่างชัดเจน ท่านประธานครับ ว่าสังคมใดที่มีระเบียบทางการเมือง สังคมใดที่มีระเบียบและวินัยทาง การเมืองที่ภาษาอังกฤษเรียกกันโดยทั่วไปว่า โพลิติคอล ออเดอร์ (Political order) สังคมนั้นกรอบและพัฒนาการของความเป็น ประชาธิปไตยย่อมนำเสนอแสงสว่างไปสู่หลักชัยที่พึงปรารถนาด้วยกันทั้งสิ้น นั่นคือความผาสุกและการที่มีโอกาสในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ อย่างชัดเจน หากพิจารณาเช่นนี้สิ่งที่เราเรียกว่า ย่อมเสมอกันในกฎหมาย จึงมีความหมายอย่างชัดเจนที่สุด เพราะฉะนั้นไม่ว่าเราจะพิจารณา

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตกาลสักเพียงใดก็ตาม คำตอบง่าย ๆ ที่สุดในเรื่องของระเบียบทางการเมืองบอกเราได้ อย่างชัดเจนครับ ผู้นำยุคใดที่รู้ว่า มาตรา ๓๐ อันหมายถึง บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันนำไปปฏิบัติ ใช้ให้มากที่สุด ผู้นำยุคนั้นก็จะผ่านวิกฤติ ผ่านเหตุการณ์และอยู่ในตำแหน่ง พร้อมทั้งดำเนินการในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น หลักเช่นนี้เป็นหลักที่กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนในหลักรัฐศาสตร์โดยทั่วไป แต่มีข้อที่ต้องพิจารณาท่านประธานครับ ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีข้อความในวรรคสอง เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากรัฐธรรมนูญที่เรา กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ คือสิ่งที่บอกว่าชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันผ่านไป ถึงวรรคสาม หัวใจที่ชี้ให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนและการสร้างเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดเพื่อชี้ให้เห็นถึงจิตวิญญาณของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงนั้นอยู่ที่ข้อความดังต่อไปนี้ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ -----

กระผมอ่านข้อความนี้ด้วยความรู้สึกที่ลึกอยู่ภายในของตนเองว่า ตรงนี้จะกระมัง คือสังคมที่ไม่ปรารถนาการกีดกัน ไม่ปรารถนาความแตกแยก สังคมที่เขาเรียกกันว่าไม่มีดีสคริมิเนชัน (Discrimination) แต่ในท้ายที่สุดความกังวลใจของกระผมก็เกิดขึ้นเมื่อพิจารณาไปพร้อมกันกับมาตรา ๑๐๗ ขอเรียนท่านประธานอีกครั้งหนึ่งครับที่บอกว่า บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ คือถ้าไม่สำเร็จการศึกษาถึงปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามาก่อนอย่างปรากฏไว้ในบรรดสาม นี่คือนี่ที่ปรากฏว่าไม่ได้เป็นไปตามมาตรา ๓๐ บรรดสอง อย่างแท้จริง อันนี้ผมต้องการความกระจ่าง และกระผมต้องการให้ข้อสังเกตนี้เป็นข้อสังเกตที่ปรากฏเป็นหลักฐานในการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากกลุ่มคนที่มาจากต่างระดับกันภายในสังคมนี้ มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมของผู้ที่เป็นตัวแทนของประชาชน กระผมทราบดีครับท่านประธานว่ายังมีบรรดสี่ต่อไปอีกซึ่งเขียนไว้ว่า มาตราการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามบรรดสาม สิ่งที่เราเรียกว่า ขจัดอุปสรรค นั้น อุปสรรคที่ว่าหมายถึงคนที่ต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นอุปสรรคในเรื่องการเลือกตั้งใช่หรือไม่ หากเราจะเขียนอะไรที่ละเอียดอ่อนความละเอียดอ่อนนั้นต้องตามต่อไปครับ กระผมต้องนำเรื่องนี้เพื่อบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ด้วยกระผมจำได้อย่างชัดเจนไม่มีวันลืมเลือนว่า เมื่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญที่สุดเกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงระหว่างปี ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙ ท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้ให้เห็นเป็นปรัชญาที่สำคัญไว้ครั้งหนึ่งว่า เราจะไปเปรียบเทียบความรู้ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับความรู้ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาสูง ๆ นั้นคงจะไม่ได้แล้วท่านใช้คำซึ่งกระผมยังจำได้จนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ท่านบอกว่าความรู้ของผู้แทนราษฎรคือความรู้เรื่องประชาชน ไม่ใช่ความรู้เรื่องในห้องเรียน กระผมอยากจะให้ของเหล่านี้ได้บันทึกไว้เป็นหลักฐานว่า กรอบความรู้ของบุคคลนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่บ่งบอกความเข้าใจในปัญหาของประชาชน ในเวลาเดียวกันกระผมอยากจะกราบเรียนต่อไปว่า กระผมทราบดีครับว่าวิธีการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาในปัจจุบัน และวิธีการที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ใช้และ

อาจจะเป็นข้ออ้างว่าเสียงเรียกร้องของประชาชนส่วนใหญ่ต้องการและ
ปรารถนาที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการศึกษา
ระดับที่ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี แต่กระผมอยากจะให้ได้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน
เช่นเดียวกันครับว่าการแสวงหาคำตอบจากประชาชนนั้นเราถามเขา
ว่าอย่างไร เราถามเขาอย่างที่เราต้องการจะได้คำตอบหรือว่า
เราถามเขาด้วยเหตุที่เรามีจุดมุ่งหมายอย่างอื่น ประการที่ ๓ ครับ
ท่านประธาน กระผมยังมีข้อพิจารณาในหมวดที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องพรรคการเมือง ในมาตรา ๔๗
บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการร่วมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้าง
เจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทาง
การเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติ
ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ฟังดูแล้วข้อความนี้เป็นข้อความที่สละสลวย ข้อความ
ที่มองเห็นสาระสำคัญและหลักการที่สำคัญของพรรคการเมือง สังขธรรม
ที่สำคัญของพรรคการเมืองนั้นไม่ใช่เกิดขึ้นมาจากตัวบทกฎหมาย
แต่เพียงประการเดียวเป็นที่รู้แน่ชัดกันโดยทั่วไป สังขธรรมที่สำคัญ
ของพรรคการเมืองอยู่ที่การสนับสนุนของประชาชน อยู่ที่ความเป็นมา
ของพรรคการเมืองนั้น และอยู่ที่อายุและความเติบโตของพรรคการเมือง
ไม่มีความจำเป็นครับท่านประธานที่กระผมจะต้องอ้างชื่อพรรคการเมืองหนึ่ง
พรรคการเมืองใด แม้หลักฐานจะปรากฏอย่างชัดเจนว่าพรรคการเมือง
ที่กระผมสังกัดอยู่คือพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคซึ่งมีอายุยืนยาวมาค่อนข้าง
มากที่สุดในระบบการเมืองในเมืองไทย -----

กระผมยอมรับว่าการเติบโตของพรรคการเมืองในสังคมอย่างบ้านเรานั้น
 แน่นอกรับ คงจะต้องมีเงื่อนไขที่กำหนด มีเงื่อนไขที่บังคับ แต่เมื่อกระผม
 เปรียบเทียบต่อไปถึงมาตรา ๓๒๘ ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๒๘ เขียนไว้ว่า
 นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
 พรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (๑) การจัดตั้งพรรคการเมือง
 ซึ่งอย่างน้อยให้กระทำโดยบุคคลตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป และการจัดตั้งพรรคการเมือง
 พรรคการเมืองในทะเบียนพรรคการเมือง ตรงนี้ลึกซึ้งที่กระผมเกิดความรู้สึกว่า
 เราผ่านเหตุการณ์อย่างเดียวกันนี้มาหลายครั้งแล้วเต็มที เราผ่านเหตุการณ์
 ที่มีพรรคการเมืองใหญ่ พรรคการเมืองเล็ก เราผ่านเหตุการณ์ที่มีพรรคการเมือง
 เล็ก ๆ น้อย ๆ กระจัดกระจายกันอยู่อย่างมาก กระผมทราบดีครับ และไม่มี
 ความปรารถนาที่จะไปได้แย้งในเรื่องปรัชญาทางการเมือง ไม่มีความปรารถนา
 ที่จะไปได้แย้งว่าแนวความคิดทางการเมืองมีความแตกต่างกันอย่างไร
 แต่กระผมมองสัมฤทธิ์คติ มองสิ่งซึ่งเป็นไปได้และมองสิ่งซึ่งเกิดขึ้น กระผมมี
 ความรู้สึกประการหนึ่งครับท่านประธาน ว่าในสังคมการเมืองของประเทศไทยนั้น
 เป็นสังคมการเมืองซึ่งค่อนข้างที่จะไม่ยอมรับกับพัฒนาการและความเป็นมา
 ที่มีระยะเวลา เรามักจะแสวงหาของใหม่ ในเวลาเดียวกันกับที่เราไม่ค่อยได้
 ยอมรับความสำคัญและความสืบเนื่องของสถาบันที่มีอยู่แล้ว กระผมไม่มีอะไร
 ที่จะโต้แย้ง และไม่มีอะไรที่จะไม่ยอมรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่กระผมขอให้
 เป็นข้อสังเกตว่าถ้าหากมีการบันทึกเอาไว้เช่นนี้ สิ่งปรากฏเกิดขึ้นต่อไป
 ในเวลาข้างหน้าก็คือสิ่งที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญไม่พึงปรารถนาจะให้เกิดขึ้นนั่นเอง
 และในท้ายที่สุดเราก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ กระผมทราบดีครับว่ายังมีสาระที่สำคัญ
 อีกประการหนึ่งในการร่างรัฐธรรมนูญ สาระที่สำคัญนั้นก็คือสาระที่ว่าด้วย
 ความคล่องจองในรัฐธรรมนูญ คำพูดที่เราจะใช้ในรัฐธรรมนูญนั้นควรจะได้เป็น
 คำพูดที่คล่องจองแม้ว่าจะไม่ใช่เรื่องที่เป็นสาระสำคัญและสำคัญก็ตาม
 ตัวอย่างที่ผมจะกราบเรียนก็คือในวรรคสามของมาตรา ๓๐ ซึ่งท่านเขียน
 อย่างที่กระผมได้กราบเรียนไปแล้วเมื่อที่นี่ ขออนุญาตที่จะย้ำอีกครั้งหนึ่ง
 เพราะเป็นคนละประเด็นกับที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วในตอนต้น ข้อความที่
 บอกว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง
 ในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ หากท่านประธานจะกรุณามองย้อนไปที่มาตรา ๕
 ท่านประธานก็จะเห็นว่าคำพูดที่ใช้นั้นใช้คำว่า ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด

เพศ หรือศาสนาใด แต่ในวรรคสามของมาตรา ๓๐ นั้น ใช้คำว่า ความแตกต่าง
 ในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา ไม่เสียหายอะไรหรอกครับท่านประธาน
 เพราะว่าความในมาตรา ๓๐ วรรคสามก็อธิบายขยายความได้เช่นเดียวกับ
 ข้อความเดียวในมาตรา ๕ และนี่คือสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นความชอบธรรม
 ของสมาชิกรัฐสภาที่ให้ข้อท้วงติง ข้อสังเกตกับสมาชิกรัฐสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 กระผมไม่หวังและไม่ปรารถนาที่จะได้ยินคำตอบโดยตรง แต่กระผมปรารถนาที่จะ
 ให้ข้อสังเกตนี้ได้รับการบันทึกไว้ เพราะเจตนารมณ์ของสมาชิกรัฐสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 หรือเจตนารมณ์ของรัฐสภานั้นคงจะเป็นอย่างเดียวกัน หวังที่จะเห็นวิถีแห่ง
 ความเปลี่ยนแปลงเป็นวิถีที่มีสันติภาพ เป็นวิถีที่มาจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
 ของคนส่วนใหญ่ ไม่มีใครฉลาดกว่าใครหรอกครับทางการเมือง และไม่มีใคร
 มีความรู้มากกว่าใครหรอกครับในเรื่องชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน
 หากไม่ลงไปสัมผัสประชาชนด้วยตัวเองอย่างท่านประธานหรืออย่างตัวกระผมเอง

แต่สิ่งซึ่งมีค่ามากไปกว่านั้น คือการกำหนดกฎเกณฑ์กติการะเบียบเพื่อสร้างความ
ความเป็นวินัยและระเบียบทางการเมืองให้เกิดขึ้นกับสังคมแห่งนี้ให้ได้
วิกฤตการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีต ต้องเป็นบทเรียนที่เจ็บปวด และต้องเป็น
บทเรียนที่เราต้องจำ บทเรียนเหล่านั้นไม่มีใครให้ได้ ไม่มีใครกำหนดได้
นอกจากตัวเราเอง เรารู้ว่าวิถีแห่งการตัดสินใจของเรา สังคมที่มีอยู่
ต่อรอบความคิดและแนวทางที่เกิดขึ้นทั้งหลายนั้น เกิดขึ้นจากความเคารพ
ต่อกัน เกิดขึ้นจากฉันทานุมัติที่เป็นเรื่องยิ่งใหญ่ในระบอบประชาธิปไตยและ
เรื่องใหญ่นั้น คือการเคารพบุคลิกภาพความเป็นพื้นฐานของมนุษย์ต่อมนุษย์
ด้วยกัน เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องซึ่งไม่มีโอกาสบ่อยครั้งนักท่านประธานครับ
ที่จะเกิดขึ้น และไม่บ่อยครั้งนักที่เรื่องเหล่านี้จะนำไปสู่ความเห็นร่วมกัน
อย่างเดียวกันได้ ความแตกต่างย่อมนำไปสู่ข้อสรุปที่มีค่าและมีความหมาย
ความแตกต่างย่อมนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นกว่าเดิม เหตุการณ์เหล่านี้
พร้อมทั้งเหตุผลที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วตั้งแต่ต้น เป็นเหตุผลที่อยากจะ
บอกว่าขอความกระจ่าง ตั้งเป็นข้อสังเกต เพื่อให้ผู้ที่เป็นเจ้าของสิทธิและ
เสรีภาพได้รับทราบและเป็นประจักษ์พยานที่สำคัญว่าการร่างรัฐธรรมนูญ
ที่เกิดขึ้นมาในยุคปัจจุบันนั้นเป็นการพิจารณาร่วมกันของผู้ที่เป็นตัวแทน
ของประชาชน กระผมกราบเรียนข้อความทั้งหมดเหล่านี้ไว้กับท่านประธาน
ด้วยความเคารพเป็นที่สุด กราบขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญท่านวุฒิวุฒิสภา ไพศาล กุมารย์วิสัย ครับ

ศาสตราจารย์ไพศาล กุมารย์วิสัย สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียน
ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ไพศาล กุมารย์วิสัย สมาชิกวุฒิสภา
ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมขอพระคุณท่านประธานเป็นอย่างสูงที่ให้
โอกาสกระผมได้ลุกขึ้นมาชี้แจง กระผมได้มีโอกาสยกมือมาหลายครั้ง
ตั้งแต่เมื่อวานนี้เพิ่งจะได้มีโอกาสได้พูดในวันนี้ กระผมคิดว่าเวลาใกล้กว่า
ที่ได้นึกไว้ว่าจะถึงคราวที่ผมจะได้มีโอกาสได้อภิปราย กระผมขออนุญาต
กราบเรียนว่าในหมวดที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนี้เป็น
หมวดที่น่าสนใจมาก เพราะว่าในฐานะที่กระผมเองได้เคยมีโอกาสได้เขียน
รัฐธรรมนูญมาหลายฉบับ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา ก็ได้ให้ความสนใจ
เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนี้เป็นเรื่องสำคัญ
และได้มีการเพิ่มเติมมาโดยตลอด แต่กระผมอยากจะขออนุญาตกราบเรียน

อภิปรายในหลักการของหมวดนี้ว่า ที่เข้าใจว่าสิทธิเสรีภาพจะต้องมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้นจึงจะเป็นการให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นคงจะคลาดเคลื่อน ที่จริงสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นได้มีอยู่กับบุคคลนับตั้งแต่เกิดมา การที่มีหมวดนี้ขึ้นมาจึงมีความหมายว่า รัฐจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในเรื่องอะไร และจะจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นเพียงใดหรือไม่อย่างไร เพราะฉะนั้นการที่เขียนสิทธิและเสรีภาพขึ้นในหมวด ๓ มากเท่าไร ก็หมายความว่ารัฐบาลต้องการที่จะเข้ามาจำกัดสิทธิเสรีภาพในเรื่องนั้น ๆ มากขึ้นเท่านั้น อันนี้เป็นหลักการที่กระผมขอกราบเรียนว่า พึงต้องระมัดระวังในจุดนี้ด้วย นอกจากนั้นเมื่อกำหนดสิทธิเสรีภาพแล้ว โดยปกติก็จะต้องมีผู้ซึ่งมีหน้าที่ตอบสนองสิทธิเหล่านั้น ท่านจะพึงสังเกตว่า ในเรื่องสิทธิเสรีภาพได้ขยายความไปถึง ๓๐ กว่ามาตรา เกือบจะ ๔๐ มาตรา แต่ในฐานะที่เป็นหน้าที่ของประชาชนนั้น ได้เขียนไว้ในหมวดที่เกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลเพียงไม่กี่มาตรา จะสังเกตเห็นได้ว่าความเหมาะสมของการกำหนดสิทธิและกำหนดหน้าที่นั้นไม่มีความสัมพันธ์ที่สมควรเท่าที่ควร กระผมขออนุญาตกราบเรียนว่า เมื่อเรากำหนดสิทธิเสรีภาพขึ้นมาในมาตราเหล่านี้ ก็หมายความว่าหน้าที่ของรัฐมีมากขึ้นตามมาตราเหล่านี้เป็นเงาตามตัวไปด้วย-----

กระผมขออนุญาตกราบเรียนว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องมองดูภาพรวม ในหมวดนี้ประกอบกันไปโดยตลอด กระผมขออนุญาตกราบเรียนขึ้นชมกับ คณะทำงานซึ่งเรียกว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นอย่างสูง ที่ได้พยายาม ที่จะดึงหลักการใหม่ ๆ เข้ามาในจุดนี้ กระผมขอชื่นชมที่สำคัญ ๒ ประการ กระผมคิดว่าในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งไม่พูดถึงไม่ได้หมายความว่าไม่มีความสำคัญ กระผมเห็นภาพที่สำคัญอันหนึ่งที่เขียนไว้ในมาตรา ๒๘ ถ้ากระผมจำไม่ผิดว่า การใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น จะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลอื่น ความข้อนี้เป็นข้อความที่ใหม่เอี่ยมในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งผมขอยกย่องว่าคณะกร่างฯ นี้ ได้นำมาบัญญัติไว้ในตรงนี้ แต่ว่าในแง่ ของนักกฎหมายแล้ว ย่อมเป็นที่เข้าใจอยู่โดยปริยายว่าการใช้สิทธิที่ยังแต่ จะก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่นนั้นเป็นการกระทำมิชอบ นั้นในวงการ นักกฎหมายที่เรียนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีความเข้าใจ แต่ว่า ถ้าหากเมื่อเรามาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างนี้ ก็ทำให้มีความเข้าใจกัน กว้างขวางขึ้นในหมู่ประชาชนทั้งหลายว่า แม้ว่าเราจะมีสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งได้มีการป้องกันคุ้มครองขึ้นมา การใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นก็พึงระมัดระวัง อย่าให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น อันนี้ผมคิดว่าเป็นหลักการ ที่ได้เตือนสังคมของเราในขณะเดียวกันไปด้วย

ข้อที่ผมอยากจะยกเป็นประการที่ ๒ ที่กระผมชื่นชมมาก ก็คือ เรื่องการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นในอดีต เขียนโดยสรุปว่า ถ้าหากว่าเวนคืนมาแล้วไม่นำไปใช้ประโยชน์ในระยะ เวลาที่กฎหมายกำหนด ต้องคืนให้กับเจ้าของเขาไป เว้นแต่จะนำไปใช้ เพื่อประโยชน์สาธารณะอีก ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ตัดข้อความตอนท้ายออก เหลือข้อความว่า ถ้าหากเวนคืนมาแล้วไม่นำไปใช้ประโยชน์ตามที่ระบุไว้ ภายในเวลาที่กำหนด ต้องคืนให้เจ้าของหรือทายาทเขาแต่อย่างเดียว จะนำเอามาใช้เป็นประการอื่นอีกไม่ได้ กระผมยกตัวอย่างว่าการเวนคืน ในอดีตนั้น เช่น การรถไฟฯ อย่างนี้เป็นต้น เวนคืนมาแล้วไม่ได้ใช้เพื่อ การรถไฟฯ นำไปใช้เพื่อการอื่นซึ่งเราเห็นอยู่เป็นการทั่วไปอยู่ในขณะนี้ ถ้าหากว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ออกไปแล้ว กระผมคิดว่าในแง่ดีก็ดี แต่ในแง่ของ การตีความรัฐธรรมนูญต่อไปนั้น ก็ทำให้ชวนคิดว่าทายาทเหล่านี้เขาจะ เรียกครองของเขาคืนได้หรือไม่ อันนี้ก็ขอกราบเรียนว่ามีปัญหาที่น่าคิด

ในเชิงกฎหมายต่อไป ท่านประธานที่เคารพครับ ผมมีข้อที่ไม่ค่อยสบายใจ
อยู่ประการหนึ่ง ผมจำได้ว่าท่านอาจารย์แก้วสรรได้เป็นผู้ที่นำเสนอใน
หมวดที่ ๓ เรื่องสิทธิและเสรีภาพ เดิมตามร่างฯ ของคณะกรรมการการ
ยกร่างฯ ใช้คำว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และก็ได้รับการเสนอแนะ
จากที่ประชุมของวุฒิสภาเสนอไปยังท่านกรรมาธิการยกร่างฯ ในชั้นยกร่างฯ
ตอนต้น ท่านก็ได้ปรับปรุงถ้อยคำตรงนี้เป็นว่า สิทธิและเสรีภาพของ
ปวงชนชาวไทย ซึ่งถ้าหากว่ายังคงความเดิมอยู่ก็หมายความว่าสิทธิและ
เสรีภาพนี้ได้คุ้มครองไปถึงบุคคลทุกคนที่เขาเข้ามาอยู่ในประเทศไทย
ไม่จำกัดว่าจะจะเป็นบุคคลซึ่งเป็นสัญชาติไทย เมื่อแก้แล้วก็มีความหมายว่า
ในหมวดนี้ทั้งหมด แม้จะใช้คำว่า บุคคล ก็ตามแต่ หมายถึงบุคคลซึ่งมี
สัญชาติไทย ซึ่งกระผมตั้งใจและเบาใจ แต่ว่าอย่างไรก็ดีไปแก้ในหมวดนี้
ทั้งหมดแล้ว แต่ยังไม่ได้แก้มาตรา ๔ ในบททั่วไป ทำให้น่าคิดว่าถ้อยคำ
ที่ยังเหลือในหมวด ๔ ที่บอกว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง คำว่า ของบุคคล อันนั้น ยังไม่ได้
เปลี่ยนแปลงไปจากหลักการที่ว่า ฉะนั้นมาตรา ๔ ที่ว่านั่นจะเป็นปัญหาต่อไป
ในวันข้างหน้าว่า หมายความว่าไม่ได้เฉพาะแต่บุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย ดังที่
บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ทั้งหมด ก็จะเป็นปัญหาในการใช้บังคับกฎหมาย
ฉบับนี้ต่อไปในวันข้างหน้า ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมมีเรื่อง
อีกเล็กน้อย ๒ - ๓ เรื่อง ไม่อยากจะเสียเวลาที่ประชุมนี้จนเกินไปนัก
เพราะเหตุว่าเพื่อนฝูงในที่ประชุมนี้ก็ได้ยกประเด็นต่าง ๆ ขึ้นมาพูด
หลายเรื่องแล้ว กระผมมีความติดใจอยู่ในมาตรา ๒๘ วรรคสอง
ที่บอกว่า สิทธิและเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองในหมวด ๓ นี้
บุคคลย่อมยกขึ้นมาใช้สิทธิทางศาลหรือต่อสู้คดีในศาลได้ -----

ความตอนหลังตอนนั้นกระผมไม่ติดใจเพราะเหตุว่าเป็นเรื่องปกติ ถ้าหากมีคดีความขึ้นสู่ศาล บุคคลย่อมอ้างสิทธิและเสรีภาพที่ไปจำกัดเขาหรือไปทำลายเขา หรือไปทำความกระทบกระเทือนเขาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ แต่กระผมติดใจความตอนแรกที่ใช้บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิทางศาลได้ ความตรงนี้เป็นข้อความใหม่ที่เขียนในรัฐธรรมนูญ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่าในฐานะที่เป็นนักกฎหมายที่เคยอยู่ศาลมาก่อน เข้าใจคำว่า การใช้สิทธิทางศาล ซึ่งยกตัวอย่างหมายความว่า ได้มีกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งฯ กิติ หรือกฎหมายอื่น ๆ กิติ ให้ใช้สิทธิทางศาลได้ ยกตัวอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาในครั้งนี้ ก็คือเช่นว่า การร้องขอจัดตั้งผู้จัดการมรดก การร้องขอให้สั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือว่าการร้องขอให้สั่งให้เป็นบุคคลเสมือนไร้ความสามารถ หรือตั้งผู้ปกครองมรดกหรือผู้พิทักษ์ในกรณีดังนั้นเป็นต้น มีกฎหมายเหล่านั้นเขียนเอาไว้ว่าอย่างนั้น ย่อมไปศาลและขอให้ศาลจัดตั้งเรื่องเหล่านั้นได้ แต่เมื่อเขียนไว้ในหมวด ๓ เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตรงนี้ กระผมไม่เข้าใจว่าจะมีความหมายว่า สิทธิและเสรีภาพที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ทั้งหมดประมาณ ๓๕ - ๔๐ มาตรานั้น ประชาชนวิ่งไปสู่ศาล แล้วก็ให้ศาลประกาศออกมาว่าแต่ละคนมีสิทธิอย่างนั้นอย่างนั้นหรือไม่ นี่เป็นข้อที่ผมกังขามาก ไม่ทราบว่าที่ท่านเขียนตรงนี้มีมีความหมายประการใด หมายความว่าเวลานี้หญิงหรือชายจะต้องวิ่งไปที่ศาล ให้ศาลประกาศออกมาว่าท่านมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันอย่างนั้นหรือ ตรงนี้ครับที่มีปัญหา ซึ่งความหมายหลาย ๆ มาตราที่ปรากฏอยู่ตรงนี้ว่าหมายความว่าอย่างไร ในการที่ใช้สิทธิต่าง ๆ ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีอีกข้อหนึ่งในมาตรา ๒๕ ที่เขียนข้อความค่อนข้างปิดยาว แต่กระผมขอสรุปไว้อย่างนี้ครับว่า มาตรา ๒๕ นี้เป็นมาตราที่เป็นข้อยกเว้นในหมวด ๓ ทั้งหมด เนื้อความเป็นอย่างนี้ว่า สิทธิและเสรีภาพที่กำหนดโดยละเอียดในหมวดนี้นั้นจะมีข้อความในวรรคสองบอกว่า รัฐจะเข้ามาจำกัดสิทธิเหล่านั้นหรือเสรีภาพเหล่านั้นได้ภายในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวรรคที่สองของแต่ละสิทธิที่กำหนดไว้ หมายความว่ารัฐบาลจะออกกฎหมายเข้ามาจำกัดสิทธิเหล่านั้นได้เพียงจำกัดภายใต้เงื่อนไขที่กล่าว ข้อความดังนี้เขียนสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่มานในอดีต แต่ว่าเมื่อมีมาตรา ๒๕ เขียนไว้ว่า การจำกัดสิทธิเช่นว่านั้นจะกระทำได้เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้

กำหนดไว้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสิทธิในสาระสำคัญ
 แห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กระผมไม่เข้าใจว่าที่เขียนไว้ตรงนี้ ยกเว้น
 ข้อยกเว้นขึ้นไปอีก และยังบอกว่าการจำกัดสิทธิเหล่านั้นจะกระทบกระเทือน
 สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กระผมมองดูในทางภาคปฏิบัติ
 ไม่ทราบว่าเขียนอย่างนี้มีความหมายแคบ กว้างเพียงใด จะเป็นไปได้หรือไม่
 ว่ากฎหมายที่ออกมาอยู่แล้วในขณะนี้จะต้องเข้ามาอยู่ภายใต้บทยกเว้นของ
 ข้อยกเว้นนี้สักครั้งหนึ่ง ซึ่งมีกฎหมายเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติต่าง ๆ กระผมขอความรู้
 จากครูบาอาจารย์ที่นั่งอยู่ข้างบน ซึ่งหลายท่านก็เป็นเพื่อนหลายท่านก็เป็นน้อง
 และหลายท่านก็เป็นเพื่อนผู้พิพากษามาในอดีต กระผมคิดว่าถ้าเป็นไปได้
 ขอความกระจ่างตรงนี้ เพราะเหตุว่าในประสบการณ์ของกระผมที่
 ร่างรัฐธรรมนูญมาหลายฉบับนั้นไม่เคยมีข้อความยกเว้น ยกเว้นตรงนี้ขึ้นมาอีก

ท่านประธานที่เคารพ แม้ว่าในมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ จะสมควรได้ตั้งเป็น
ข้อสังเกตไว้บ้าง แต่กระผมได้กราบเรียนท่านแล้ว ว่าบรรยากาศในการแลกเปลี่ยน
ความรู้กันในวันนี้ได้เป็นไปด้วยดี กระผมขอชื่นชมในความสามารถของ
คณะร่างรัฐธรรมนูญของพวกเราที่ได้ต่อสู้สละเวลา และได้ดำเนินการ
มาด้วยความเรียบร้อย กระผมต้องขออนุญาตว่าเสียใจที่ไม่มีโอกาสที่จะได้ช่วย
มีโอกาสปรับปรุงร่างกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งเมื่อได้อ่านโดยตลอดแล้วในฐานะที่ผม
มีประสบการณ์ในด้านนี้ อยากจะทำให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แต่เมื่อไม่มี
โอกาส กระผมก็คิดว่าได้โอกาสได้กล่าวในวันนี้ก็เป็นการพอสมควรแล้ว
ขอขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ทางสภาฯ จะขอชี้แจง เชิญครับ

นายประวิทย์ ทองศรีนุ่น (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

ท่านประธานที่เคารพ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่านครับ กระผม ประวิทย์
ทองศรีนุ่น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้รับมอบหมายให้ชี้แจงในประเด็นที่
ท่านทั้งหลายให้เกียรติให้ความเห็นให้ข้อสังเกตตั้งแต่เมื่อวาน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งครั้งสุดท้าย ขอเอ่ยนาม ท่านดอกเตอร์วัช วิชัยดิษฐ
และเพื่อนผมหลายคนเมื่อวานนี้ ตั้งแต่คุณจิตรกิติ ท่านรัฐมนตรีชิงชัยกิติ
ขออนุญาตเอ่ยนามผ่านท่านประธานครับ และหลายคนที่นั่งอยู่ที่นี่ว่ามีประเด็น
เรื่องของไปจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานเรื่องวุฒิปริญญาตรี ที่ไปกำหนดคุณสมบัติ
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความจริงเรื่องนี้อยู่ในหมวด ๖ ยังไม่ถึง
แต่ว่าเนื่องจากว่าต้องการชี้แจงเป็นเบื้องต้นไว้ก่อนในหมวด ๓ เกี่ยวกับ
สิทธิ ขออนุญาตชี้แจงในประเด็นนี้ ข้อเท็จจริง ประเด็นนี้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิ
ขั้นพื้นฐาน ความไม่เสมอภาคน่าจะเปิดกว้าง ๕๐ ล้านคน พี่น้องประชาชน
ไปไว้ที่ไหน ไม่เป็นประชาธิปไตย คนที่รู้มากมีทำที่ว่าจะเอาเปรียบคน
ในสังคมมาก ถ้าจะให้วิวัฒนาการโดยน่าจะพัฒนาเปิดกว้างไว้ และก็ยึด
หลักการธรรมชาติร่างไว้ทำไม กระผมขออนุญาตชี้แจงข้อเท็จจริง
ท่านประธานครับ ในร่างฯ เดิมซึ่งสภาฯ ทำตั้งแต่เดือนมกราคม มีนาคม
ไปถึงกุมภาพันธ์ เมษายน เล่มนี้ครับ เล่มสีน้ำตาลนี้ครับ เล่มนี้เดียวกัน
๕๐ : ๕๐ ท่านประธานยกร่างฯ ต้องตัดสินใจครับ ๕๐ : ๕๐ ใน ๓๓ คน
ต้องตัดสินใจขาดว่าไม่ต้องกำหนด ของเดิมคืออยู่ในมาตรา ๑๐๖ ผมขออนุญาต
ท่านประธานอ่านสักนิดหนึ่ง เพื่อต้องการให้รู้ว่าของเดิมไม่มี ไม่กำหนด

มาตรา ๑๐๖ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๑) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด (๒) มีอายุ
 ไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง (๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด
 พรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว และ (๔) ว่าเรื่อย ๆ ไม่มีน่ะครับ
 ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบเขตเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้
 ก็เหมือนของที่อยู่ในมือของท่าน ไม่มีกำหนดวุฒิปริญญาตรี ๕๐ : ๕๐ นะครับ
 ประธานต้องตัดสินใจ ที่นี้ขึ้นตอนต่อมาเนื่องจากเปราะบางมาก เพราะว่า
 ความคิดเห็นใกล้เคียงกันเท่านั้น จึงได้นำประเด็นนี้ทำ ๒ แบบครับ ขออนุญาต
 ตอบท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่าวิธีการทำ ทำ ๒ แบบ แบบที่ ๑ เขาทำ
 แบบสอบถาม เรียกว่า เควสชันแนร์ (Questionnaire) ซึ่งแน่นอน
 เรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ในเรื่องของวุฒิ เราถามตั้งแต่
 ม. ๓ ม. ๖ อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นแบบสอบถาม
 เป็นชุด ๆ ไปทั่วประเทศครับ-----

จากแบบสอบถามนั้นรูปแบบหนึ่ง ในรูปแบบที่ ๒ ผมในฐานะเป็นประธาน
 อนุกรรมการจัดทำประชาพิจารณ์ทั่วประเทศ ไปออกเวทีที่จังหวัดจันทบุรี
 ที่จังหวัดขอนแก่น ที่จังหวัดนครปฐม ที่จังหวัดสงขลาและที่จังหวัดเชียงใหม่
 ที่วีช่อง ๑๑ ทุกสถานที่ให้คนโทรเข้ามาด้วย เพื่อให้คนแสดงเหตุผลว่าที่
 ไม่กำหนดควมปฏิบัติตามที่เปราะบางที่ ๕๐ ต่อ ๕๐ ท่านประธานยกย่าง
 ต้องตัดสินใจ ท่านจะว่าอย่างไร ผลจากการที่ไปถาม ๒ เหตุผล เหตุที่ ๑
 ก็แบบเคสชันแนร์ และปลายเปิดเอาไว้ เหตุที่ ๒ ทำประชาพิจารณ์ คือ
 ให้ทุกคนแสดงเหตุผลในเรื่องคุณสมบัติ ส.ส. ที่เปิดเวทีตามกลุ่มต่าง ๆ
 ทุกจังหวัด ไม่ว่าองค์กร ๓๐ กลุ่มประชาธิปไตย องค์กร อบต. องค์กรกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในกลุ่มต่าง ๆ ของจังหวัด บางจังหวัดก็เอาหลายกลุ่มมารวมกัน
 เขาเปิดแสดงความคิดเห็น ท่านผู้ทรงเกียรติทั้งหลายท่านคงได้ยินได้ฟังจาก
 สื่อมวลชนบ้าง จากทีวีบ้าง จาก สสร. ของแต่ละจังหวัดบ้าง จากสมาชิก
 ในกลุ่มของพรรคของท่านบ้าง ในเชิงแบบสอบถามและบวกในเชิงคุณภาพ
 ในมาตรา ๑๐๖ บอกว่าวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี นั้น ซึ่งเราบอกว่า
 ไปจำกัดสิทธิเขา เหตุผลเหมือนกับที่ท่านพูดมา มีคนสรุปว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
 เหตุผลที่เห็นด้วยมากครับเล่มนี้แจกไปทุกพรรค แต่เนื่องจากว่าเราทำแค่
 ๗ วันทั้งสรุป ทั้งประเมินผลทั่วประเทศ ทุกพรรคครับให้ไปแล้ว เหตุผลที่
 เห็นด้วยเพื่อที่จะได้ ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งจะมีคุณภาพ ทำงานดีขึ้น
 แต่ว่าเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยเขาบอกไปจำกัดสิทธิอย่างที่เราพูดกันมาแล้ว และ
 มีข้อเสนอแนะด้วยในคำประชาพิจารณ์ว่าควรลดอายุจาก ๒๕ ปี เป็น ๒๒ ปี
 เพราะฉะนั้นการกำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ ทำไม ๒๒ ปีไม่เอา ทำไม ๒๓ ปี
 ไม่เอา ทำไมอนุสัญญาไม่เอา ทำไมไปเอาตรงนี้ ก็เนื่องจากว่าความเห็นด้วย
 ตามที่ว่า ในจำนวนประชากรทั้งประเทศที่เราไปทำประชาพิจารณ์และบวกกับ
 การรับฟังมา ๑๒๑,๖๘๘ คน เห็นด้วย ๕๕,๗๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ
 ๗๘.๗๒ เปอร์เซนต์ ไม่เห็นด้วย ๑๓,๕๒๐ คน ร้อยละ ๑๑.๑๑ เปอร์เซนต์
 ไม่ออกความคิดเห็น ๑๒,๓๗๒ คน ร้อยละ ๑๐.๑๗ เปอร์เซนต์ จังหวัดที่
 เห็นด้วยมากที่สุด ขอยกตัวอย่าง ๓ - ๔ จังหวัด เช่น จังหวัดเพชรบุรี
 จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดระยอง จังหวัดยะลา จังหวัด
 นครนายก ๕๐ เปอร์เซนต์ขึ้นไปเห็นด้วย นอกนั้นก็ ๖๗ - ๖๘ เปอร์เซนต์
 แต่โดยเฉลี่ยแล้วก็คือ ๗๘.๗๒ เปอร์เซนต์เห็นด้วย ที่นี้เมื่อเห็นด้วยแล้วการที่

เอามาใส่ไว้ต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง ผมขอยกตัวอย่างนิดหนึ่ง ขอสั้น ๆ อย่างนี้
 ประการที่ ๑ ยึดเล่มนี้ แผนพัฒนาการเมืองของท่านทั้งหลายที่เป็นกรรมการ
 อยู่ในนี้ชุดท่านนายกรัฐมนตรีบริหาร ขออนุญาตเอ่ยนามครับ ประการที่ ๒ ยึด
 มาตรา ๒๑๑ เทรส ว่าต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นประการ
 สำคัญ แล้วนอกนั้นก็ไปดูในหลักการว่ากระบวนการศึกษาเป็นการพัฒนาปฏิรูป
 การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองได้อย่างไร ก็กล่าวโดยสรุปว่าเอาหลัก
 มาถกมาเถียงกันอีก กว่าจะได้ออกมาเป็นเล่มนี้ที่ท่านถืออยู่ในมือว่าต้องกำหนด
 ปริญญาตรี สรุปว่าต้องใส่ เพราะว่าเสียงก็ไม่ต่างกันนัก สรุปว่าการศึกษาเป็น
 ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไข
 ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนา
 ตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต -----

ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาของชีวิตเมื่อแรกเกิดจนโต มีการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อรวมพลังสร้างสรรค์พัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาว่าประเทศไทยจะต้องเข้าสู่ วงจรกระแสโลก กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันกันสูง และจะไปถึง วิสัยทัศน์ที่กำหนดว่าเศรษฐกิจไทยจะเจริญก้าวหน้าเป็นอันดับที่ ๑๖ ของโลก สังคมเป็นสังคมที่ให้คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ด้วยเหตุนี้เองครับ การศึกษาจะมีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะ พลังอำนาจของชาติจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยพลังอำนาจของคนที่มีความรู้ ขอขอบคุณครับ แล้วเวลาถึงหมวด ๖ จะชี้แจงในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่งครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณหมอจตุรงค์ครับ

นายจตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์จตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ พรรคชาติไทย ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมต้องขอกราบขอบคุณท่านประธานรัฐสภานะครับ เพราะตั้งแต่เข้าสมาชิกพรรคชาติไทยยังไม่ได้พูดในเนื้อหาสาระเลยสักท่านหนึ่ง ก็ขอความกรุณาท่านที่จะได้หมุนเวียนกันไปแต่ละพรรคนะครับ ท่านประธานครับ วันนี้เป็นวันที่ ๒ ที่เราได้อภิปรายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ที่ สสร. ร่าง ท่านประธานครับ รัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นก็ได้รับการเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากชุดที่แล้วโดยรัฐบาลชุดที่แล้วรวมทั้งรัฐสภา โดยที่ได้ประกาศแก้ไข ฉบับที่ ๖ ของชุดที่แล้วในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๓๙ เวลาเกือบ ๑ ปี จึงได้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้น ผมต้องขอแสดงความยินดีกับพี่น้องประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ ที่ทราบข่าวว่าหลายฝ่ายเกือบทั้งหมดได้เห็นพ้องต้องกันว่าจะรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แต่มีบางสิ่งบางอย่างที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุงเพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกคน ทุกกลุ่มทุกหมู่เหล่า ท่านประธานครับ ไม่ว่าท่านกำนัน ท่านผู้ใหญ่บ้าน ที่ท่านเดินทางมาไกลแสนไกล โดยเฉพาะจากจังหวัดศรีสะเกษและหลายจังหวัดทั่วประเทศ ทุกท่านมาชุมนุมต้องการมาฟังด้วยความสงบ

มาฟังข้อคิด มาฟังคำแถลงของท่านประธาน สสร. มาฟังการอภิปรายของ สมาชิกรัฐสภา ทุกคนมีสิทธิเราต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็น สมาชิก อบต. ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ทุกคนมีสิทธิเราควร ต้องเคารพกัน เพราะฉะนั้นในวันนี้ผมเห็นว่าไม่ว่าจะเห็นธงเหลือง ธงเขียว นั้น ทุกคนมีปัญหาที่มีวิจาร์ณญานร่วมกันที่จะใช้ในการพิจารณา รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งมีความยาวถึง ๓๓๖ มาตรา ธงเขียว ธงเหลืองนั้น อุปโลกขึ้นมา เราอย่าไปคิดไปยึดติด เราคงจะต้องว่าจะทำอย่างไรให้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้สมบูรณ์และเพื่อเป็นประโยชน์กับสังคมกับบ้านเราให้มากที่สุด ท่านประธานครับ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วในการแก้ไขนั้น มาตรา ๒๑๑ บัณรส ได้กำหนดแล้วว่าไม่ให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและ ไม่ให้มีการพิจารณาทั้งร่าง ฯ โดยเมื่อมีการพิจารณาเสร็จแล้วจะมีการลงมติ นะครับ โดยแบบเปิดเผยนั้น แต่นั่นไม่ใช่ทางต้นนะครับ เพราะเรามี ข้อกำหนดที่ท่าน สสร. ได้ร่างในการแก้ไขโดยเฉพาะในมาตรา ๓๑๓ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งของเดิมนั้นใช้คณะรัฐมนตรีก็ได้ จาก ส.ส. ก็ได้ จากสมาชิกวุฒิสภาพร้อมกับ ส.ส. ก็ได้ ของเดิมนั้น ๑ ใน ๓ แต่ปัจจุบันที่จะชุดใหม่นั้นแค่ ๑ ใน ๕ ร่วมกันเสนอก็แก้ไขได้แล้ว ก่อนอื่น ก็คงต้องบอกว่าหมวด ๓ ที่เราพิจารณาอยู่นั้น ผมต้องเรียนว่าเป็นหมวดซึ่ง ถือว่ามีสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึง มาตรา ๖๕ รวมทั้งสิ้น ๔๐ มาตรา เป็นกฎหมายที่ถือว่าให้สิทธิเสรีภาพกับพี่น้องประชาชน ทุกคน ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ก็คงจะต้องบอกว่าในส่วนนี้ผม เห็นด้วยเกือบทั้งหมด แต่มีบางประเด็นที่ค่อนข้างที่จะยากในการปฏิบัติและก็ รู้สึกว่าบางครั้งยังมีสิ่งที่คัดค้านกัน-----

ยกตัวอย่าง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ นั้น ได้บอกว่า ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพของตน โดยเท่าเทียมกัน หรือว่าทุกคนย่อมมีสิทธิเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ทั้งชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน แต่เมื่อผมไปเปิดดูมาตรา ๑๐๗ เรื่องของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเดิมนั้นฉบับนี้เป็นฉบับที่ยกร่างฯ ครั้งแรกในวาระหนึ่ง เป็นมาตรา ๑๐๖ นั้น ซึ่งไม่ได้กำหนดในเรื่องของคุณวุฒิ คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่มาเป็นมาตรา ๑๐๗ นั้น ได้กำหนดให้สมาชิกที่จะสมัครรับเลือกตั้งนั้น ต้องจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ผมต้องขอเน้นว่าของเดิมนั้น แล้วทราบข่าวว่าทางท่าน สสร. หลายท่านไม่เห็นด้วยว่า จะต้องจบปริญญาตรี ผมเองคนหนึ่งซึ่งไม่เห็นด้วยว่าทำไมท่าน สสร. ถึงต้องไปปิดกั้นพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะตอนนี้ยุคโลกาภิวัตน์แล้วครับท่านประธาน ยุคข่าวสาร พี่น้องประชาชน ๖๐ ล้านคนนั้นสนใจในเรื่องของข่าวสารข้อมูล แล้วเขามีวิจญาณที่สามารถจะเลือกผู้แทนฯ ของเขาที่จะไปเป็นตัวแทนของเขาได้ ไม่จำเป็นจะต้องสมมุติฐานว่าจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า นั้นจะเก่งกว่าคนที่ไม่ได้จบปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นประสบการณ์ก็มีส่วน หลายสิ่งหลายอย่างก็มีส่วน ดังนั้นผมต้องบอกว่าการที่เราจะได้พิจารณาในเรื่องของคุณวุฒิแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้แทนฯ ได้ เช่นในเรื่องของผู้แทนฯ ที่จะเป็นตัวแทนนั้นมีความสนิทสนมใกล้ชิดกัน มีความคลุกคลีกับพี่น้องประชาชน มีความเอาใจใส่เหมือนญาติพี่น้องช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ส่วนนี้ผมถือว่าในสังคมชนบทบ้านเรา โดยเฉพาะในจังหวัดศรีสะเกษนั้นเป็นประเด็นที่สูง ที่คิดว่าเป็นอันดับแรกนอกจากเรื่องของคุณวุฒิ นอกจากนั้นในเรื่องของความสามารถ สามารถช่วยเหลือพี่น้องประชาชนได้ทุกเรื่อง ถ้าพี่น้องประชาชนนั้นคิดว่าผู้แทนฯ ของเขานั้นสามารถช่วยเหลือได้แทบทุกอย่าง เพราะฉะนั้นการที่จะพิจารณาเอาคุณวุฒิปริญญามาเป็นตัวกีดกันนั้น ผมเห็นว่าค่อนข้างที่จะไม่สมควร เรื่องนี้ก็ควรจะนำไปแก้ไข หลังจากที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว ทางคณะสมาชิกทั้งหมดน่าจะร่วมกันพิจารณาแล้วแก้ไขได้ ไม่ว่าจะเป็นหลังจากรับแล้วภายในระยะเวลาที่วันก็แล้วแต่ทางรัฐสภาได้กำหนดขึ้น

อีกประเด็นหนึ่งที่ผมค่อนข้างที่จะไม่เห็นด้วย ในเรื่องของการใช้มาตรา ๓๐๔ ประชาชน ๕๐,๐๐๐ คน สามารถเข้าชื่อร้องขอประธานวุฒิสภาถอดถอนบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งตามมาตรา ๓๐๗

และมาตรา ๓๐๓ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้น ตั้งแต่ท่านนาชกรรัฐมนตรี
ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านสมาชิกวุฒิสภา ท่านประธานศาลฎีกา
ท่านประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
ซึ่งผมคิดว่าเป็นบุคคลซึ่งถือว่าเป็นผู้นำสูงสุดของแต่ละด้าน ถ้าเกิดบุคคล
๕๐,๐๐๐ คนนั้น ผมสงสัยว่าทำไมท่านต้องเอาเลข ๕๐,๐๐๐ คน ยกตัวอย่าง
ผู้ที่ได้หนึ่งของประเทศ ส.ส. นั้นได้รับเลือกมาถึง ๒๓๐,๐๐๐ คน ทำไม
ท่านคิดว่า ๕๐,๐๐๐ คนนั้นไปลดรอนสิทธิของคนที่ได้รับเลือกมาถึง ๒๓๐,๐๐๐ คน
๒๓๐,๐๐๐ คนนั้น จะเห็นว่าสมควรหรือครับ-----

ผมไม่ได้คิดว่าการตรวจสอบนั้นไม่ได้ปกป้องนะครับ แต่คิดว่ากว่าที่จะได้มีการแก้ไข สื่อมวลชนหรือว่าข่าวก็ได้ลงไปแล้ว ผู้ที่เสียหายนั้นไม่สามารถที่จะตอบโต้กว่าที่จะมาแจ้งว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ค่อนข้างที่จะสูญเสียไปมากมาย ทั้งตัวเจ้าของเอง ครอบครัว วงศ์ตระกูล ซึ่งผมเองไม่สบายใจมากนะครับในส่วนนี้ จึงคิดว่ามาตรานี้จำนวน ๕๐,๐๐๐ คน หรือว่าการที่จะให้ถอดถอนนั้นน่าจะไปพิจารณาแก้ไข หลังจากที่พรรคชาติไทยแล้วก็สมาชิกทั้งหมดได้ร่วมกันรับหลักการไปแล้ว ส่วนที่ดีในมาตรา ในส่วนของสิทธิเสรีภาพนั้นก็มีอยู่มากนะครับ ผมยกตัวอย่างเช่นในมาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ ซึ่งมาตรานี้บอกว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผมจำได้ว่ารัฐบาลชุดท่านบรรหาร ศิลปอาชา ท่านหัวหน้าพรรคชาติไทยนั้นก็ได้กำหนดในแนวนโยบายที่แถลงต่อสภาไปแล้วในเรื่องของการให้มีการศึกษาภาคบังคับถึง ๑๒ ปี เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอันนี้ทางท่าน สสร. นั้นได้ดำเนินการตามที่รัฐบาลชุดที่แล้ว แล้วก็ชุดปัจจุบันก็ได้ดำเนินการเหมือนกัน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดี การศึกษานั้นสำคัญครับ การที่จะพัฒนาเยาวชนลูกหลานเราควรจะต้องได้รับการศึกษาเป็น ๑๒ ปี แล้วก็ควรจะต้องได้รับการศึกษาที่รัฐได้ช่วยเหลือ

นอกจากนั้นในมาตรา ๕๒ ในเรื่องของบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในส่วนประเด็นนี้นะครับ ผมต้องเรียนว่าผมค่อนข้างที่จะไม่สบายใจว่างบประมาณที่ผู้ปวยรายได้น้อย หรือเรียกว่างบประมาณสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลของประชาชนนั้นค่อนข้างที่จะถูกตัดไปอีกนะครับ ซึ่งทางคณะเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุขก็แจ้งมาทางผมว่าให้ช่วยแปรญัติติเข้าไป เพราะว่าค่อนข้างที่จะถูกตัดงบประมาณในส่วนนี้ไป ทำให้การสาธารณสุขต้องลำบาก ต้องกระเปียดกระเสียร แล้วก็การใช้ยาใช้เครื่องมือก็คงจะต้องถูกตัด ถูกลดทอนไปด้วย มาตรา ๕๓ โดยเฉพาะเด็ก เยาวชนและบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ซึ่งถือว่าเราได้คุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติ เราคงจะต้องปลูกฝังนะครับ ไม่ว่าจะเป็นการถูกทำอนาจาร การข่มขืน เด็กถูกทารุณ ทารุณกรรม ซึ่งผมเองได้เป็นคณะกรรมการสิทธิการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ก็ได้พิจารณาในเรื่องนี้ในคณะกรรมการด้วย

๒๑๗

๓/๒๕๕๐ (ส. ๒)

ชนิกา ๑๐๕/๒

ก็ต้องขอบคุณท่าน สสร. ว่าได้นำมาตรานี้มาบรรจุไว้ด้วย และมาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ ปัจจุบันผู้สูงอายุนั้นมีประมาณ ๑ ล้านคน แต่ละหมู่บ้านได้รับเบี้ยสงเคราะห์ประมาณคนละ ๓๐๐ บาท ประมาณหมู่บ้านละ ๕ คน ซึ่งถือว่าน้อยมาก มาตรานี้ต้องช่วยผู้สูงอายุซึ่งถูกทอดทิ้ง หรือว่ามีปัจจัยที่ลูกหลานไม่สามารถดูแลได้ มาตรานี้เราก็นำไปดูแล และที่สำคัญคือเรื่องของผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ซึ่งมีประมาณเกือบ ๑ เปอร์เซนต์ ในส่วนนี้หลายคนเป็นห่วงว่าอย่างต่างประเทศนั้นเขาให้สิทธิผู้พิการมาก ไม่ว่าจะเป็นที่จอดรถ การขับรถ การเดินทาง การอะไรต่าง ๆ ให้ก่อนเพื่อน นะครับ เพราะฉะนั้นผมเองก็เห็นด้วยในเรื่องของการให้สิทธิเสรีภาพ อีกเรื่องหนึ่งนะครับ ก็คงจะต้องฝากซักถามท่าน สสร. อีกนิดหนึ่ง ในเรื่องของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ท่านเดินทางมาซึ่งทราบข่าวมาว่า ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น มาตรา ๒๘๖

ประธานรัฐสภา : เดี่ยว ๆ เอาไว้ก่อนนะครับ มาตรา ๒๘๖

นายจตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :
ขอลาถามนิดเดียวว่าตอนที่ท่านได้บรรจุไปว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั้นสามารถอยู่ใน
อบต. ได้ ๑๐ ปี มีบทเฉพาะกาล

ประธานรัฐสภา : อยู่ในหมวดอื่นครับ

นายจตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ศรีสะเกษ) :
ซึ่งคัดค้านกับในส่วนของอันดับแรกนะครับ ผมก็ขอลาถามฝากไปยังตัวแทนทาง
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเขาจะได้รับทราบว่าเขาเดินทางมานี้ ทาง สสร.
มีเจตจำนงอย่างไรครั้งแรกให้ยกเว้นได้ ๑๐ ปี แต่ตอนหลังกลับตัดไป
ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์จะได้ชี้แจงให้เขาได้รับทราบ ก็ต้องขอกราบขอบคุณ
ท่านประธานรัฐสภาครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานรัฐสภา : คุณมยุรา อรุณนรเศรษฐ์ แล้วก็จะไปที่คุณมยุรนาครับ
ผมขอความกรุณาเนื่องจากหมวดนี้เราอภิปรายกันมาเยอะพอสมควร ในประเด็น
ที่อภิปรายไปแล้วกรุณาเว้น ๆ ไว้บ้าง มาตรา เอาที่ยังไม่ได้พูดถึง คุณมยุรา
แล้วก็คุณมยุรนา แล้วผมจะให้ทางนี้ตอบ เป็นอย่างไรคุณสุพัฒน์

นายสุพัฒน์ ธรรมเพชร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (พทลง) : ผมขอ
เรียนปรึกษาหน่อย ท่านประธานครับ

ประธานรัฐสภา : ผมยังไม่ปิดอภิปรายอันนี้ พูดได้ต่ออีก เพียงแต่ว่า
ถ้าประเด็นไหนที่ซ้ำที่มีคนกล่าวแล้ว ขอกรุณาผู้ที่จะอภิปรายต่อไปนั้นกรุณาเว้นบ้าง
จะได้ไม่ซ้ำประเด็น เชิญครับ คุณมยุรนาครับ

นางมุกดา พงษ์สมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
กราบเรียนท่านประธานสภาคะ ดิฉัน นางมุกดา พงษ์สมบัติ พรรคกิจสังคม
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่นคะ

ประธานรัฐสภา : ขอร้องด้วยที่เรียกชื่อผิดนะครับ เชิญครับ

นางมุกดา พงษ์สมบัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอนแก่น) :
ขอบพระคุณคะ ท่านประธานคะ ก่อนอื่นดิฉันขอชื่นชมกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
แม้บางมาตราดิฉันไม่เห็นด้วย เพราะว่าในพื้นที่ดิฉันก็รับไม่ได้บางมาตรา
แต่ดิฉันคิดว่าคงไม่พูดถึงประเด็นนั้น คงจะพูดถึงประเด็นที่ดิฉันเห็นด้วย เพราะ
มวลสมาชิกสภาของเรา ท่านก็ได้พูดไปหลายท่านแล้ว แต่ดิฉันคงจะพูดเฉพาะ
มาตรา ดิฉันขอชื่นชมคะว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้ท่านพูด ท่านให้โอกาสสิทธิสตรี
เรามากหลายมาตราเหลือเกิน เพราะเพื่อนสมาชิกหลายท่าน มาตรา
ท่านประธานก็บอกว่าไม่ให้ซ้ำ ดิฉันคงจะพูดในมาตราที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้สิทธิ
สตรีมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ที่ผ่านมา ยกตัวอย่างเช่น มาตราที่พิเศษ
แตกต่างจากรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ซึ่งเอื้อต่อผู้หญิงในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้คะ
ยกตัวอย่างเช่น มาตรา ๕ ซึ่งท่านได้ให้ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด
เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน ยกตัวอย่าง
อีกมาตราหนึ่ง มาตรา ๓๐ ท่านว่าด้วย บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความ
คุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือก
ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ
ภาษา เพศ อายุ สภาพทางร่างกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทาง
เศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็น

ทางด้านการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ มาตราที่กำหนดนี้
 ขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับ
 บุคคลอื่น ย่อมไม่ถือว่าการเลือกปฏิบัติซึ่งดิฉันค่อนข้างที่จะเห็นด้วย ยกตัวอย่าง
 เช่น มาตรา ๕๓ ซึ่งคุณหมอได้พูดไปแล้ว ดิฉันคงจะพูดมาตรา ๘๐
 มาตรา ๘๐ ซึ่งท่านได้ระบุไว้ว่า รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน
 ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างการพัฒนาความเป็นปึกแผ่น
 ของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน ดิฉันเห็นด้วยตรงนี้เพราะว่า
 สถานภาพทางด้านครอบครัวของเรา ซาติก่อกำเนิดจากผู้หญิง ดิฉันคิดว่า
 ประเทศชาติของเรา ประเทศแม่ของเราที่กำเนิดให้บุคคลที่เป็นคนขึ้นมาได้
 ตรงนี้ถ้าสถาบันครอบครัวเราดี มาตรารัฐธรรมนูญได้ตราไว้นี้คิดว่าครอบครัว
 ของเรา ประเทศชาติของเราจะเข้มแข็ง โดยที่ท่านให้สิทธิของเรานี้มากขึ้น
 จากมาตรานี้ไปถึงมาตรา ๘๖ ซึ่งท่านได้พูดไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากร
 วัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง
 จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้
 เป็นธรรม ซึ่งดิฉันคิดว่าตรงนี้เป็นปัญหาที่เราประสบมา อย่างเด็กปั๊ม อายุยังน้อย
 แต่การคุ้มครองเราไม่มีเลย อย่างสาวโรงงานที่เรามาประชุมกัน เรียกร้อง
 ค่าสิทธิสตรีของเรา ค่าคุ้มครอง เพราะว่าเราทำงานเท่ากับผู้ชาย แต่ว่า
 แรงงานเราน้อยกว่าผู้ชาย ตรงนี้ดิฉันขอขอบคุณมากที่ท่าน สสร. ได้วาง
 มาตราเหล่านี้ไว้เพื่อคุ้มครองพวกเราในฐานะที่เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง
 ขอสนับสนุนตรงนี้ เพราะว่าจากประสบการณ์ที่ดิฉันได้ผ่านมา เด็กที่ได้รับ
 ค่าแรงงานคุ้มครองก่อนวัย ซึ่งคงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน สตรี
 ของเรามาก อีกมาตราสุดท้าย ท่านประธานที่เคารพ มาตรา ๑๕๐ ซึ่ง
 มาตรา ๑๕๐ นี้ที่รัฐธรรมนูญได้ตราเอาไว้ ซึ่งดิฉันในฐานะที่เป็นผู้หญิงได้
 เห็นควรและขอชื่นชม เพราะว่ารัฐธรรมนูญหลายรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ----

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ร่างให้เป็นพิเศษแก่พวกเราจริง ๆ เพราะฉะนั้นส่วนที่ดี
 คิฉินขอชมเชย การพิจารณาอย่างมาตรา ๑๕๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
 ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับเด็ก สตรี
 และคนชรา หรือผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดย
 กรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้น
 ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่า
 หนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการ ซึ่งคิฉินเห็นด้วย เพราะว่าองค์กรหลาย
 องค์กรที่เขายินดีที่จะช่วยเหลือเกี่ยวกับสตรี เด็ก ไม่ว่าองค์กรต่าง ๆ
 เพราะฉะนั้นในส่วนที่ดี ในฐานะที่เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นเพศแม่ที่ให้เกิดคน
 ขึ้นมาได้ คิฉินขอชื่นชมร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งท่านได้ตราไว้ให้เด็ก เยาวชน
 และผู้หญิง ผู้ด้อยโอกาส ถึงกับ ๕ - ๖ มาตรา เพราะฉะนั้นก็ขอขอบคุณ
 ท่านประธานที่ให้โอกาสคิฉินได้มาพูดในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 และเห็นด้วยกับมาตราที่คิฉินได้กล่าวมาแล้ว ขอกราบขอบพระคุณค่ะ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณชยบุทศครับ

นายชยบุทศ ตีเยไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงราย) :

ท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม ชยบุทศ ตีเยไพรัช ประชาธิปัตย์
 จากจังหวัดเชียงราย ท่านผู้ทรงเกียรติ ท่านสมาชิกรัฐสภาทุกท่านครับ สิ่ง
 เราหนีไม่พ้นก็คือความรับผิดชอบของเราที่ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ที่จะต้อง
 รับผิดชอบร่วมกับ สสร. เพราะฉะนั้นสิ่งใดก็ตามที่เป็นปัญหา ที่ทำให้ร่างรัฐธรรมนูญ
 ตกไปหรือไม่ได้ใช้ หรือทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้กว่าจะได้ใช้ให้เกิดความล่าช้า
 พวกเราต้องรับผิดชอบร่วมกับเขา สิ่งหนึ่งที่ผมเป็นห่วงที่สุดก็คือ ความตื่นตัว
 ของพี่น้องประชาชน ในเรื่องของการผ่านร่างรัฐธรรมนูญนั้น จะเห็นได้ว่า
 พี่น้องประชาชนคาดหวังกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นอย่างมาก และมี
 การแสดงออกถึงสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์หลาย ๆ อย่าง และผมก็เชื่อว่า
 ความคาดหวังของพี่น้องประชาชนนั้น กระผมเองไม่ยากที่จะให้พี่น้องประชาชนนั้น
 ได้เกิดความผิดหวังภายหลังที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีผลประกาศใช้บังคับแล้ว
 เพราะว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านมามีทั้งหมด ๑๕ ฉบับ และฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๑๖ นั้น
 ไม่เคยมีรัฐธรรมนูญไหนที่มีความสมบูรณ์ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความ
 เตือคร้อน ความต้องการของพี่น้องประชาชนได้ ไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับไหนที่จะมี
 ความสมบูรณ์แบบ เมื่อเหตุการณ์ของบ้านเมือง เมื่อเหตุการณ์ของสังคม เศรษฐกิจ

ที่นับวันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จะสามารถแก้ไขปัญหาในระบบการเมือง ในระบบเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้รัฐธรรมนูญนั้นมาเป็นเครื่องมือ ผมยังไม่เห็นครับ เราถึงต้องได้มีการแก้ไขกันมาโดยตลอด อันนี้คือสิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะกราบฝากพี่น้อง ท่านผู้มีเกียรติ สมาชิกรัฐสภาทุกท่านครับ สิ่งหนึ่งที่ผมเป็นห่วงก็คือ อีกเรื่องที่สำคัญก็คือ ความคิดเห็นในสังคมที่หลากหลายกันนั้น อันเนื่องมาจากการพัฒนาที่เราเห็นกันแล้วว่า การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองนั้น เราได้เห็นว่าต้องควบคู่กันไป จะต้องถ่วงกันอย่างเหมาะสม แต่ปรากฏว่า เราพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจไปไกลเกิดปัญหาขึ้นมา และในที่สุดเราก็ได้รับผลกระทบทางด้านการเมืองกันมาโดยตลอด กระผมก็คิดว่าตรงนี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่ทำให้เกิดกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ขึ้น และกลุ่มการเมืองแต่ละกลุ่มนั้น ต่างฝ่ายต่างก็ต้องรักษาผลประโยชน์ของตัวเองไว้ แต่เราในฐานะชนในชาติ สมาชิกรัฐสภา ผมก็เห็นว่าปัญหาของบ้านเมืองที่ต้องรอการเยียวยาและรักษาทั้งหลายนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนึกถึงความอยู่รอดของชาติบ้านเมืองไว้ เพราะฉะนั้นบางสิ่งบางอย่างที่เป็นข้อขัดข้องทางเทคนิค บางสิ่งบางอย่างที่เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของพี่น้องประชาชนนั้น ผมคิดว่าตรงนั้น เรายอมรับได้ เมื่อแลกกับปัญหาที่รออยู่ข้างหน้าอันใหญ่โต -----

ผมเห็นว่าสิ่งที่สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจุดที่เป็นข้อสังเกตที่ผมอยากจะฝาก แล้ว
 ข้อสังเกตที่ผมฝากกับสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้น แม้วามันจะไม่สามารถแก้ไขได้
 ก็ตาม แต่เป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด แล้วเป็นหัวใจที่สำคัญแล้วไปกระทบต่อเสรีภาพ
 ของพี่น้องประชาชน ไปลดสมรรถนะความสามารถของชุมชนในท้องถิ่น
 ในมาตรา ๕๑ พูดถึง การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัย
 อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติ
 สาธารณะ อันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือได้อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
 ซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ หรือในระหว่าง
 เวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ท่านประธาน
 ที่เคารพครับ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม
 บทบัญญัติแห่งกฎหมาย สังคมชนบท สังคมท้องถิ่น สังคมที่ต้องมีการเกื้อกูลกัน
 ระหว่างพี่น้องหรือชุมชนในสังคมนั้น จำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือกัน อย่างเช่น
 การรวมกลุ่มกันเพื่อการพัฒนา การรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะดำเนินา เก็บเกี่ยวข้าว
 เป็นสังคมเป็นชุมชนที่ทำให้พี่น้องประชาชนนั้น ในสังคมนั้นอยู่กันอย่างใกล้ชิด
 มีการพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การที่เราไปตรากฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 ออกไปว่า การเกณฑ์แรงงานนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตาม
 บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ เราบัญญัติ
 ไว้เท่านั้นนะครับ จะก่อให้เกิดปัญหาทำให้สมรรถนะทางชุมชนต้องเสียไป
 อันนี้ครับเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง ซึ่งผมก็อยากจะฝากข้อสังเกตตรงนี้ไว้ให้กับ
 ทางท่าน สสร. ว่าเราจะแก้ไขปัญหากันอย่างไรต่อไปในอนาคตข้างหน้า
 อีกประการหนึ่ง ก็คือเรื่องของสิ่งที่จะกระทบภายหลังที่เราใช้รัฐธรรมนูญแล้ว
 อย่างที่ผมได้ยกตัวอย่างแล้วนี้ ก็ยังจะมีปัญหาในเรื่องของผลในทางปฏิบัติ
 รัฐธรรมนูญหลายมาตราที่ผ่านมานั้น เราตราไว้แล้วครับ ปรากฏว่ากฎหมายลูก
 ที่ออกมานั้นไปขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญเสียเอง แล้วเราก็ปล่อยปละละเลยเพิกเฉย
 รัฐธรรมนูญฉบับที่เราใช้อยู่ในมาตรา ๑๙๑ ที่พูดถึงองค์การการปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นนั้นผมต้องขออนุญาตประธานกราบเรียนท่านประธานรัฐสภาครับ
 ผมใช้เวลานิดเดียวครับ ที่อ้างถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะฝ่ายบริหาร
 จะต้องมาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก แต่ปรากฏว่าในสภากิจบาลทั่วไป ปรากฏว่า
 ตัวแทนของกรมการปกครองไปเป็นประธานของสภาฯ และองค์การการปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นนั้นนะครับ จะต้องมาจาก ๒ ส่วน ก็คือมาจากฝ่ายนิติบัญญัติกับ
 ฝ่ายบริหาร ปรากฏว่าในส่วนของสภากิจบาลบางแห่งก็มีเฉพาะฝ่ายบริหาร

เท่านั้นเอง ก็แสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เราเขียนไว้ กับกฎหมายลูกนั้นมีความขัดแย้งกัน อันนี้คือสิ่งที่ เป็นข้อสังเกตที่ผมอยากจะกราบ ฝากเรียนไว้ อีกเรื่องหนึ่งครับ ก็คือความละเอียดเพิกเฉยต่อสิ่งที่ได้บัญญัติไว้ ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะพูดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ความเท่าเทียมกันทางด้านกฎหมายเขียนกันไว้กับรัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับครับ ปรากฏว่าในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสถานะที่แตกต่างกันนั้นใครก็ตามที่ตก เป็นผู้ต้องหา เมื่อถูกกล่าวหาในข้อหาเดียวกัน ปรากฏว่าบุคคลผู้นั้นไม่สามารถ ที่จะหาหลักทฤษฎีหรือผู้ค้ำประกันไปประกันให้เขาออกมาต่อสู้ทางคดีนั้น ปรากฏว่า ไม่สามารถที่จะปกป้องสิทธิเสรีภาพของตัวเองได้ อันเนื่องมาจากสถานะทางสังคม ตรงนี้ครับผมคิดว่าหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เราจะออกมาเป็นกฎหมายลูกนั้น เราควร จะแก้ไขอย่างไรบ้าง ผมไม่ได้หวังนะครับว่า รัฐธรรมนูญนี้จะดีอย่างไร จะสร้าง ความหวังให้กับพี่น้องประชาชนอย่างไรบ้าง -----

ถ้ากฎหมายลูกที่เราจะเขียนกันต่อไปนั้นจะครบไม่สอดคล้อง ไม่สนองตอบต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญและไม่สามารถที่จะเขียนแล้วแก้ไขปัญหาสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองโดยเฉพาะระบบการเมืองได้ ผมคิดว่าตรงนั้นจะเป็นการสร้างความผิดหวังให้เกิดขึ้นกับพี่น้องประชาชน และผมก็เชื่อว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านมามักฉบับมีจุดอ่อนและจุดแข็งของตัวเองอยู่แล้ว ผมคิดว่าในครั้งนี้นะครับ การมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ แล้วก็ได้บัญญัติไว้ใน การแก้ไขรัฐธรรมนูญว่า โดยลำดับ โดยนึกถึงความคิดเห็นของประชาชน เป็นสำคัญ แต่ปรากฏว่าความคิดเห็นของพี่น้องประชาชนในหลาย ๆ ส่วน ที่ได้แสดงความคิดเห็นไปแล้ว ปรากฏว่าทาง สสร. ก็ไม่ได้นำมาบรรจุไว้ในบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ผมก็อยากที่จะให้ทาง สสร. ได้ใช้เวทีในสภาแห่งนี้ ได้ชี้แจงกับพี่น้องประชาชนทั่วทั้งประเทศว่า เหตุเพราะอะไร อย่างเช่นผมยกตัวอย่าง ผมดูการแสดงความคิดเห็นของพี่น้องประชาชน โดยกระบวนการวิธีประชามศนั้น เห็นว่าพี่น้องประชาชนตั้ง ๘๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ อยากรักษา มาจากการเลือกตั้งทางตรง ที่ก็จะเกิดปัญหามาว่า รูปแบบของรัฐธรรมนูญจะเปลี่ยนหรือเปล่า หรือจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นมาบ้าง

ประธานรัฐสภา : คุณยุกตครับ ตอนนี้เรากำลังอภิปรายอยู่ใน หมวด ๓ คุณอย่าข้ามไป ผมเองก็ไม่อยากจะทำให้เสียเวลา

นายยุกต ดิยะไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
ท่านประธานที่เคารพครับ

ประธานรัฐสภา : เมื่อถึงตอนนั้นแล้ว ซึ่งจะมีผลมาอยู่คณะรัฐมนตรี แล้วก็เราจะพูดกันครับ

นายยุกต ดิยะไพรัช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เชียงใหม่) :
ด้วยความเคารพ ท่านประธานครับ ผมโยงนิดเดียวเท่านั้นเองครับ เพื่อเป็นตัวอย่างที่จะให้เห็นว่าอันนี้คือสิ่งที่ สสร. ควรที่จะต้องมาชี้แจง ว่าสิ่งไหนที่ทำได้ หรือไม่ได้ ไปขัดต่อบทบัญญัติอะไรบ้าง ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญครับ ขอขอบพระคุณครับ

ประธานรัฐสภา : ท่านวุฒิสมาชิกโกวิท วรพิพัฒน์ นะครับ

นายโกวิท วรพิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม
โกวิท วรพิพัฒน์

ประธานรัฐสภา : ขอโทษครับ พอดีมีทาง สสร. จะชี้แจง ผมจะให้ คุณโกวิท อีกท่านหนึ่ง แล้วก็ให้คุณโกศล แล้วก็กลับให้ทางนี้ชี้แจง จะได้

ชี้แจงในหมวดเดียวกันเลยนะครับ ท่านโกวิท เชิญครับ แล้วก็ท่านโกศล แล้วก็
จะให้ทาง สสร. ชี้แจงต่อไป

(นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :

ขอเสนอข้อแนะหน่อยค่ะ ท่านประธานคะ

ประธานรัฐสภา : ประท้วงอะไรหรือเปล่าครับ

นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) : ค่ะ
ประท้วงค่ะ

ประธานรัฐสภา : ประท้วงเรื่องอะไรครับ

นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) : ค่ะ
ประท้วงเรื่องไม่ยุติธรรมค่ะ

ประธานรัฐสภา : ไม่เป็นธรรมตรงไหนครับ

นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :
ไม่เป็นธรรมตรงที่ ในรัฐธรรมนูญนี้สภาร่างฯ ก็ร่างแล้วค่ะ ให้สิทธิเท่าเทียมกัน

ประธานรัฐสภา : เดียวครับ ข้อกล่าวหาว่าไม่เป็นธรรมไม่ถูกต้อง
เมื่อผมเพิ่งให้พรรคประชาธิปัตย์ พูดไป ๑ ท่านแล้วนะครับ

นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :
ไม่ให้สิทธิแก่ผู้หญิงกับผู้ชายค่ะ

ประธานรัฐสภา : ก็เท่าเทียมกันนะครับ

นางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มุกดาหาร) :
ตั้งแต่เข้าเพ็ญอภิปรายได้ผู้หญิงคนเดียวค่ะ ก็ขอผู้หญิง ส.ส. วรศุลี ด้วย

ประธานรัฐสภา : จะขอพูดก็ต้องยกมือ ไม่ใช่ประท้วงว่าประธาน
ไม่เป็นธรรม ผมพยายามดูข้างบนว่าใครยังไม่ได้พูด เชิญครับ คุณโกวิท ครับ

นายโกวิท วรพิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา : ขอบพระคุณท่านประธาน
เป็นอย่างยิ่งนะครับ กระผม โกวิท วรพิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิก
รัฐสภา ก่อนอื่นกระผมต้องขอแสดงความชื่นชมกับสมาชิกร่างรัฐธรรมนูญของ
เรานะครับ ที่ได้พยายามทำงานอย่างดียิ่ง แล้วก็มีความอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์
แท้ที่จริงท่านเป็นคนดีที่สุด เก่งที่สุด ตามหลักเกณฑ์ที่ทางรัฐสภาได้วางให้ประชาชน
เลือกท่านเข้ามานั้น ผมขอชื่นชมโดยเฉพาะในมาตรา ๕๓ ที่ท่านได้พูดเกี่ยวกับการ
การศึกษาเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาให้
ประชาชนได้รับการศึกษาเสมอภาคและเท่าเทียมกันถึง ๑๒ ปีเป็นอย่างน้อย

แล้วก็เป็นการศึกษาที่บอกว่าให้มีคุณภาพ แล้วก็ทั่วถึง หลายท่านเป็นห่วงว่า
 เราจะมีทรัพยากรที่จะมาให้การศึกษาให้กับประชาชนมากมายขนาดนี้เชียวหรือ
 กระผมอยากจะเรียนว่า จากข้อมูลที่เราทราบนานาชาติได้ทุ่มเงิน
 เพื่อการศึกษา ๕ ถึง ๖ เปอร์เซ็นต์ บางประเทศถึง ๗ เปอร์เซ็นต์ ของ
 รายได้ประชาชาติของเรา ซึ่งพูดถึงความสำคัญของการศึกษาตลอดมา
 แต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน แต่ว่าเราใช้เงินเพื่อการศึกษาสมัยที่ผมเป็น
 ปลัดกระทรวงฯ อยู่ ปีที่ได้มากที่สุดได้ ๓.๕๕ เปอร์เซ็นต์ ของรายได้
 ประชาชาติ ผมเข้าใจว่าตอนนี้ก็ดีขึ้น คงจะประมาณ ๔ เปอร์เซ็นต์ของรายได้
 ประชาชาติ เพราะฉะนั้นเราลงทุนน้อยกว่าอารยประเทศ ๑ ถึง ๓ เปอร์เซ็นต์
 ของรายได้ประชาชาติ แท้ที่จริงหลายท่านก็คิดว่าเราเป็นประเทศที่ยากจน
 ถ้าลงทุนมากก็จะทำความลำบากให้กับประชาชน -----

แต่เมื่อ ๒ - ๓ ปีก่อน ๑๐ ปีก่อน ๒๐ ปีก่อน หลาย ๆ ประเทศยากจนกว่าเรา แต่เขาแบ่งสัดส่วนของรายได้ประชาชาติ เพื่อการศึกษาสูงขึ้น บัดนี้ หลายประเทศซึ่งยากจนกว่าเรา ได้พัฒนาไปไกลกว่าเราแยะนะครับ กระผมดีใจที่เราได้เริ่มต้น ซึ่งผมเข้าใจว่าไม่สายเกินไป เมื่อ สสร. ออก ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชานิยมออกมา กระผมอ่านเรื่อง ๑๒ ปีนี้ กระผมก็รู้สึกเป็นห่วงนะครับ เพราะผมทราบดี ครูของบ้านเราไม่ได้ได้รับการพัฒนา ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร จบจากมหาวิทยาลัย จบจากวิทยาลัยครู ไปเป็นครูแล้ว ๕ - ๕ ปีก็ได้มาอบรมสักวันหนึ่ง ไม่ได้มีการเพิ่มเติมความรู้ ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ผมทราบว่าบริษัทต่าง ๆ นี่ เขาจัดสัมมนากันตลอดเวลา เป็นปี เป็นเดือน ส่งไปเรียนต่างประเทศ แต่ครูเราก็ไม่ได้ไปบ้างแต่ส่วนน้อยนะครับ เพราะฉะนั้นไม่แปลกที่ว่าตอนหลัง ๆ นี่ ใคร ๆ ก็ตำหนิครู ตำหนิการศึกษาของบ้านเรา ผมว่าเมื่อครูไม่ได้รับการดูแล คนเก่งคนดีก็ไม่ใช่ครู ซึ่งขณะนี้ผมว่าถ้าเราบังคับให้นักเรียนเรียนอย่างน้อย ๑๒ ปี หรือประชาชนของเรา ได้รับการศึกษา ๑๒ ปี ถ้าครูเรายังไม่ได้รับการดูแล ผมเป็นห่วง ผมวิตก วิตกว่าเราจะเอาเยาวชนของชาติ เข้ามาอยู่ในห้องเรียน มาชังไว้ ให้ได้ ๑๒ ปีเป็นอย่างน้อย ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อบ้านเมือง การศึกษานี้ หมายถึงการจัดประสบการณ์ให้ผู้ได้รับการศึกษา การจัดประสบการณ์ให้คนจัดนี้ต้องเก่ง ต้องเป็นผู้จัดการที่ดี เป็นครูที่ดี ครูดี ครูเก่งเท่านั้นนะ จึงทำให้คนเป็นคนเก่งได้ เป็นคนดีได้ แล้วผมก็กลัวว่าถ้าเราไม่ดูแลเรื่องครูนี้ เราจะเอาเครื่องจักร เครื่องยนต์ เทคโนโลยีต่าง ๆ มาแทนครู ซึ่งจากประสบการณ์ที่ได้เรียนครูมาตลอด ได้ทำงานการศึกษาตลอดนี้ ไม่มีเครื่องจักร ไม่มีอะไรที่จะแทนครูที่ดีที่เก่งได้ กระผมดีใจหลังจากที่มีประชานิยมแล้วนี้ ผมถือว่า สสร. ใจกว้างมาก ที่รับข้อเสนอจากคณะพวกเราและจากประชาชนไปเพิ่มเติมในเรื่องครู ได้มีการพูดถึงครูในมาตรา ๘๑ ว่าจะมีการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งผมชื่นใจมากครับ แล้วก็ผมมีความรู้สึกว่าเป็นความสามารถของทางรัฐสภาด้วยนะครับ ที่วางเกณฑ์การคัดเลือก วิธีการคัดเลือก สสร. ของเรา จนทำให้ได้คนดีคนเก่ง มาเป็น สสร. แล้วก็เราได้รับร่างรัฐธรรมนูญที่ดีเยี่ยมฉบับหนึ่งนะครับ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษานี้ กระผมเห็นว่าสมบูรณ์แบบนะครับ จึงรวมมาตรา ๕๒ ซึ่งกล่าวถึงเสรีภาพทางวิชาการ มาตรา ๘๑

ซึ่งกล่าวถึงการให้เอกชนมีส่วนร่วม การให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
การส่งเสริมการวิจัย การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์
ตลอดจนที่สำคัญที่สุดคือการส่งเสริมวิชาชีพครู -----

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมขอขอบคุณประธานที่ให้ผมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แล้วก็ผมขอแสดงความชื่นชมกับ สสร. เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาไม่เฉพาะเพียงพูดเท่านั้น แต่ได้เขียนเป็นหลักฐานในรัฐธรรมนูญ ขอบคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : คุณกุลศลครับ

นายกุลศล หมีเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สุโขทัย) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม กุลศล หมีเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุโขทัย พรรคความหวังใหม่ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา วันนี้เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ผมตั้งใจที่สุดในชีวิตนะครับ เพราะว่าจะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่ว่ากระผมได้พูดกับท่านสมาชิกสภาฯ อยู่เสมอ นะครับว่าสิ่งที่ท่านร่างอยู่นั้นยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายอย่างหลายประการ แล้ววันนี้กระผมเองอยากจะยกตัวอย่างซึ่งมีหลายประเด็น อย่างในหมวด ๓ ในมาตรา ๓๐ นั้น ท่านได้ร่างว่า บุคคลย่อมเสมอกันตามกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แต่ท่านประธานที่เคารพครับ ปรากฏว่าในหมวดมาตรา ๑๐๗ (๓) ว่า ผู้ที่จะมีสิทธิสมัครผู้แทนราษฎรได้นั้นจะต้องจบอย่างน้อยปริญญาตรี ท่านประธานก็ได้ทราบจากเพื่อนสมาชิกหลาย ๆ ท่านแล้วนะครับว่าผู้ที่จบปริญญาตรีนั้นมีเพียง ๓ - ๔ ล้านคนเท่านั้น อันนี้ผมก็อยากจะท้วงติงกับท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกสภาฯ รัฐธรรมนูญว่าถ้าเรายอมให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไปแล้ว วันหน้านั้นเราจะต้องแก้ไขครับจุดนี้ ผมเองนั้นจบปริญญาโทครับ ไม่ได้เสียเปรียบใคร แต่ว่าพี่น้องผมในชนบทโดยเฉพาะชาวไร่ชาวนานั้นไม่มีโอกาสได้มาร่ำมาเรียน แต่ผมนั้นโชคดีกว่าคนอื่นหน่อยตรงที่เป็นลูกชาวนาแล้วมีโอกาสได้มาร่ำมาเรียนจบปริญญาโทครับ เป็นลูกชาวนา เป็นลูกครูประจำบาล ท่านประธานที่เคารพครับ และยังมีอีกนะครับในมาตรา ๑๐๗ (๔) ซึ่งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าจะสมัครผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องเป็นสมาชิกพรรคอย่างน้อยเก้าสิบวัน ท่านประธานที่เคารพครับ หมายความว่าถ้านายกุลศล หมีเทศ คนนี้สมัยหน้าอยู่พรรคความหวังใหม่ สมมุตินะครับว่ากระผมนั้นมีความเห็นไม่ตรงกับสมาชิกพรรคซึ่งเป็นผู้บริหารของพรรค อย่างที่ผ่านมานั้นกระผมมีบทเรียนครับท่านประธาน ผมอยากจะฝากเป็นข้อสังเกตกับท่านสมาชิกสภาฯ ว่าผมเคยสังกัดอยู่พรรคกิจสังคมครับท่านครับ แต่ปรากฏว่าวันดีคืนดีกระผมนั้นได้ถูกบุคคลซึ่งเป็นนายทุนของพรรคไปลงที่สุโขทัยครับท่านครับ อยู่ ๆ ก่อนสมัครสิบกว่าวัน บอกว่า

กุศลคราวนี้อ่าลงเลยนะ หยุดก่อน ท่านประธานที่เคารพครับ ผมในฐานะ
 นักการเมืองมืออาชีพครับ นักการเมืองอาชีพ ผมเล่นการเมืองมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๖
 สมัครผู้แทนมาได้บ้าง ตกบ้าง แต่ที่ตกนั้นไม่ใช่ตกเพราะว่าประชาชนไม่เลือก
 ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า ผมได้เคยไปเสนอกับท่านสมาชิกสภาฯ
 แม้แต่วันนั้นที่มองต่างมุมที่สุโขทัยบอกว่า อยากรู้ก็ขอให้มีการกรรมการเลือกตั้ง
 เถอะครับ เพราะอะไร เพราะที่ผ่านมานั้นคนที่ตัดสินใจว่าผู้แทนจะได้หรือไม่ได้นั้น
 อยู่ที่บนศาลากลาง นี่แหละครับผมดีใจที่สุดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นก็มีส่วนดีอยู่
 แต่ว่าส่วนเสียอีกข้อหนึ่งในเรื่องการเลือกตั้งนะครับท่านประธานที่เคารพให้เอา
 คะแนนไปนับที่อำเภอ สมมุติว่า สมมุติว่าครับท่านประธานที่เคารพ คณะกรรมการ
 การเลือกตั้งที่คุมอยู่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ สมมุติว่าครับว่าไม่ซื่อสัตย์สุจริต
 รู้เห็นเป็นใจกับผู้สมัครบางคน ท่านประธานครับเมื่อก่อนนั้นสมัยผมนั้นเขาซื้อผู้ว่า
 ได้ ๑๐ กว่าล้านครับ แต่สมัยผมถ้าซื้อสัก ๕๐ ล้าน คณะกรรมการการเลือกตั้ง
 เปลี่ยนหีบ เอาหีบมา หมาดละครับ ฉะนั้นท่านต้องแก้ไขจุดนี้ด้วยครับ ผมเห็นด้วย
 ไม่ใช่ไม่เห็นด้วยครับ แต่ท่านต้องแก้จุดนี้ครับมารวมที่อำเภอครับ-----

ปรากฏว่าสมมุติระหว่างกลางทางมาเปลี่ยนที่ท่านจะแก้อย่างไรจุดนี้ หลังจาก
ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไปแล้วท่านต้องแก้ไขนะครับ นี่ละครับคือช่องโหว่ของมัน
แต่ว่าอันนี้นะครับกระผมเองในฐานะสมาชิกรัฐสภา ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในวันนี้
กระผมเองขอกราบเรียนกับท่านประธานสภาว่า วันนี้นับแต่วินาทีที่ผมพูดจบไปนี้
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าต่อไปคนไทยจะไม่มี การแบ่งพรรค แบ่งพวก แบ่งสีแล้วครับ
สีเขียวที่ท่าน สสร. คิดหน้าออกไว้ก็ขอให้ถอดเสียครับ พຼ່ງนี้สมาชิกผู้ทรงเกียรติ
ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายไหนครับสีนั้นตอนนี้เรามาหลอมละลายเป็นสีเดียวกัน คือสีน้ำเงิน
ตั้งแต่วันพຼ່ງนี้เป็นต้นไป ฉะนั้นผมเชื่อในพระสยามเทวาธิราชว่ามีจริง คนทำดี
ได้ดี คนทำชั่วได้ชั่ว ท่านประธานที่เคารพครับ ผมอยากจะกราบเรียนกับ
ท่านประธานว่า ผมคิดว่าพูดอยู่เสมอต่อน้า สสร. ทุกท่านว่า ผมกลัวเหตุการณ์
บ้านเมืองจะวิกฤติ เพราะว่าผมนั้นผ่านมามาตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ ปี ๒๕๑๙ ปี ๒๕๓๕
ผมไม่อยากจะให้นองเลือดครับ แต่วันนี้ผมดีใจ ผมบอกแล้วครับว่าดีใจเป็นครั้งที่ ๒
ผมดีใจครั้งแรกคือเมื่อปี ๒๕๒๙ สภายุบเพราะว่าผมแพ้เลือกตั้ง แล้วผมกลับมา
ได้เป็นผู้แทนฯ อีกครั้งหนึ่งตอนนั้นผมดีใจครับ แต่วันนี้ผมดีใจอย่างยิ่ง เพราะว่า
ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านไปแล้ว ผมคนหนึ่งละครับที่จะได้มีโอกาสได้ยืนอยู่ใน
สภาแห่งนี้จนกว่าผมจะเลิกเล่นการเมือง ผมกล้าพูดอย่างนี้ แต่ผมกราบเรียน
ท่านประธานฝากไปยังพี่น้องชาวสุโขทัยของผมว่าสุโขทัยของผมนั้นเลือกตั้ง
คราวหน้าเขต ๑ นั้นจะมี บ้างกง คีรีมาศแล้วอำเภอมืองส่วนหนึ่งซึ่งเป็นพื้นที่
ของกระผม ผมจะรับใช้พี่น้องตลอดไปจนกว่ากระผมนั้นจะเลิกเล่นการเมือง
ขอกราบขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพ

ประธานรัฐสภา : เชิญครับท่านสภาร่างฯ ชี้แจงครับ

ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :
กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ
ในฐานะสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง ต้องกราบ
ขอประทานโทษท่านประธานและท่านสมาชิกที่บางคำถามสภาร่างรัฐธรรมนูญชี้แจง
ล่าช้าไปนิดหนึ่ง โดยเฉพาะคำถามของท่านสมาชิกสุภาพสตรีที่ผมเคารพอย่างสูงคือ
คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์ ท่านถามไว้ตั้งแต่เมื่อตอนบ่าย ท่านประธาน
ที่เคารพ กระผมขอกราบเรียนตอบคำถามของท่านว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ยังคงหลักการเดิมเหมือนกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่บอกว่า บุคคลจะ
ใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญให้เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และรัฐธรรมนูญไม่ได้ ซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๘ ฉ ในร่างรัฐธรรมนูญ

ฉบับใหม่ท่านประธานครับ หลักการนี้อยู่ในมาตรา ๒๘ บรรทัดแรกซึ่งบัญญัติว่า บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน คำว่า ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญนั้น หมายความว่า รวมถึงไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ทุกหลักการ ซึ่งในร่างมาตรา ๖๖ กำหนดไว้ว่า บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นการใช้สิทธิและเสรีภาพจึงจะขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๖ ไม่ได้ครับ ท่านประธานที่เคารพปัญหาที่ท่านสมาชิกหลายท่านตั้งคำถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสิทธิและเสรีภาพขอประทานกราบเรียนครับว่า สิทธิต่างจาก เสรีภาพ และต่างจาก คุณสมบัติ ท่านประธานที่เคารพครับ เสรีภาพนั้นหมายความว่าแต่เพียง การจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำการใดก็ได้ โดยบุคคลและรัฐมีหน้าที่ที่จะไม่เข้ามาสอดไม่ให้เกิดการใช้เสรีภาพเช่นนั้นเสื่อมเสียไป เช่น กระผมมีเสรีภาพในการเดินทาง -----

เมื่อกระผมจะเดินทางไปไหน คนใดก็ตาม หรือองค์กรของรัฐใดก็ตาม จะมาห้ามกระผมไม่ได้ เว้นแต่มีอำนาจตามกฎหมายที่ออกโดยอาศัยข้อยกเว้นที่รัฐธรรมนูญให้จำกัดได้ แต่สิทธิ ท่านประธานที่เคารพ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดหน้าที่มีสุภาชิตกฎหมายอยู่ว่า สิทธิที่ไม่มีหน้าที่นั้น ไม่เรียกว่าสิทธิ เมื่อเป็นดังนี้แล้วการบัญญัติเรื่องสิทธิเอาไว้ในหมวด ๓ มีความหมายสำคัญ ๒ ประการ

ประการที่ ๑ สิทธินี้ก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐที่จะต้องดำเนินการให้สมดังสิทธิของบุคคล

ประการที่ ๒ สิทธินี้เป็นสิทธิที่เมื่อมีขึ้นแล้ว ต้องใช้สิทธิให้รัฐมีหน้าที่ได้ปฏิบัติตามสิทธิที่เขาได้อยู่ได้ ท่านประธาน ด้วยเหตุนี้เองที่สภาร่างรัฐธรรมนูญจำเป็นที่จะต้องกำหนดคำว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เอาไว้ในท้ายสิทธิทุกอย่างตรงนี้ ท่านประธาน ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า เมื่อรัฐมีหน้าที่ที่จะต้องทำให้บุคคลสมดังสิทธิขอประทานอนุญาตยกตัวอย่าง ร่างรัฐธรรมนูญในมาตรา ๕๔ ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ คำถามก็คือว่า ความช่วยเหลือนั้นจะเป็นความช่วยเหลืออย่างไร เป็นรูปให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่อรายเดือน หรือว่าเป็นบ้านพักคนชรา หรือว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือในทางการรักษาพยาบาลเพียงไร รัฐจะต้องให้ จึงต้องกำหนดไว้ว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นความพร้อมของรัฐก็ดี ภาระทางการเงินที่รัฐจะต้องรับก็ดี จึงต้องกำหนดโดยกฎหมาย ยิ่งกว่านั้นกระบวนการใช้สิทธิบางอย่าง ขอประทานอนุญาตยกตัวอย่างเช่น สิทธิชุมชนท้องถิ่นในการร่วมกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าชุมชนท้องถิ่นจะใช้สิทธินี้ในการร่วมรักษาป่าไม้ ซึ่งสภาพแตกต่างจากการร่วมรักษาลุ่มน้ำ คงจะต้องมีกฎหมายป่าชุมชนออกมากำหนดสำหรับการใช้สิทธิสำหรับป่าชุมชน ซึ่งรัฐบาลทั้งรัฐบาลที่แล้วคือรัฐบาลนายกฯ บรรหาร และรัฐบาลนี้ ก็กำลังตราร่างกฎหมายป่าชุมชนอยู่ ในเรื่องนี้ก็คงจะต้องมีเรื่องกฎหมายชลประทานราษฎรออกมารองรับ เพราะฉะนั้นท่านประธานกล่าวโดยสรุปก็คือว่าที่ท่านสมาชิกวิจารณ์ว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้ให้สิทธิที่แท้จริงนั้น มิได้เป็นไปอย่างนั้นเลย รัฐธรรมนูญให้สิทธิ รัฐธรรมนูญก่อนหน้าที่ให้รัฐ มีหน้าที่ต้องทำให้บุคคลสมดังสิทธิ แต่กระบวนการใช้สิทธิตามลักษณะของเรื่อง ตลอดจนรายละเอียดของสิทธิที่รัฐจะต้องให้ ภาระที่รัฐจะต้องรับในทางการเงิน มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยกฎหมายที่รัฐนี้ตราขึ้น

ข้อสังเกตเรื่องสิทธิประการที่ ๒ ครีบ ซึ่งจะเป็นการตอบคำถาม
ท่านสมาชิกผู้อาวุโสที่ผมเคารพอีกท่านหนึ่ง คือท่านวุฒิสมาชิกไพศาล กุมารย์วิสัย
คือเรื่องการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง ว่า ต่อไปนี้บุคคลจะ
ไม่ฟ้องระหว่างกันเองไปถึงศาลตลอดทุกเรื่องโดยอ้างรัฐธรรมนูญหรือสิทธิ
ที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครีบ เมื่อรัฐธรรมนูญเป็นเอกสารที่ใช้ระหว่างรัฐ
กับเอกชน สิทธิตรงนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญยึดหลักสากลที่ว่า หมายถึง สิทธิที่บุคคล
มีต่อรัฐ เพราะฉะนั้นในมาตรา ๒๘ วรรคสอง หมายถึง องค์การของรัฐเท่านั้น
นะครีบ ที่จะละเมิดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรองรับไว้ไม่ได้ ละเมิดความเสมอภาค
ที่รัฐธรรมนูญรองรับไว้ไม่ได้ รัฐธรรมนูญไม่อาจจะมีผลใช้บังคับโดยตรงระหว่าง
เอกชนกับเอกชนครีบท่านประธาน ถึงแม้มาตรา ๓๐ จะบอกว่า ชายมีสิทธิ
เท่าเทียมกับหญิง บริษัทหนึ่งที่เป็นนายจ้างถ้าเขาไม่ต้องการจะรับผู้ชายเข้าทำงาน
จะอ้างมาตรา ๓๐ นี้ไปยันบริษัทไม่ได้ครีบ เพราะเป็นเรื่องระหว่างลูกจ้าง
ที่เป็นคนมาสมัครงานกับตัวนายจ้าง แต่ตรงกันข้ามถ้าหากว่าส่วนราชการปฏิเสธ
ไม่รับบุรุษหรือสตรีเข้าทำงาน ตรงนั้นละครีบคนที่ถูกปฏิเสธใช้สิทธิตามมาตรา ๒๘
วรรคสอง ดำเนินคดีกับส่วนราชการในศาลปกครอง หรือในศาลยุติธรรมแล้วแต่กรณี
เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจะให้เป็นสิทธิที่บังคับกันได้ระหว่างเอกชนกับเอกชน รัฐสภานี้
ต้องตรากฎหมายครีบ แล้วหลักการนี้ก็เป็นหลักการทั่วไป

ประการต่อไปครีบ ที่หลายท่านกังวลว่าหลักในเรื่องบททั่วไปต้น ๆ
จะคลุมไปถึงคนต่างด้าวด้วยหรือไม่ เช่น ในมาตรา ๕ ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ท่านประธานที่เคารพครีบ
บทบัญญัติทั่วไปที่อยู่ในมาตรา ๑ ถึง มาตรา ๗ นั้น กำหนดหลักการทั่วไปของ
รัฐธรรมนูญ เหมือนกับที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดว่า ประชาชนชาวไทย
ไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใดย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน
ซึ่งเป็นหลักความเสมอภาค แต่รายละเอียดจะต้องดูในหมวดต่าง ๆ ในบทมาตรา
ต่าง ๆ ที่อยู่ในหมวดต่าง ๆ ที่ตามมา เพราะฉะนั้นเมื่อเข้าใจดังนี้แล้ว คำว่า
บุคคล ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา ๕ ต้องเข้าใจว่าเป็น ชนชาวไทย เพราะหมวด ๓
และหมวด ๕ พูดถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหน้าที่ของชนชาวไทยครีบ
ท่านประธานครีบ ข้อสังเกตอีกอันหนึ่งของท่านอาจารย์ไพศาล ขอประธานโทษ
ที่เอ่ยนามนะครีบ ในมาตรา ๒๙ ว่าจะมีข้อยกเว้นซ้อนข้อยกเว้นหรือไม่
ขอประธานกราบเรียนว่า มาตรา ๒๙ วรรคแรก ไม่ได้เขียนให้เป็นข้อยกเว้น
ซ้อนข้อยกเว้น แต่วางหลักว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นทำไม่ได้

เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ และถึงแม้จะมีอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ กฎหมายนั้นก็กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพไม่ได้ เป็นการวางเงื่อนไขลงไปในกฎหมาย ท่านประธานครับ

ลักษณะการบัญญัติท่านองนี้ก็เหมือนกับในรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาตรา ๒๘ ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษทางอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการทางกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะเวลาที่กระทำบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำ ความผิดนี้ได้ ประโยคหลังคำว่า และ ตอนหลังนั้นไม่ได้วางข้อยกเว้นข้อยกเว้นเลยครับ

ประการต่อไป ที่ท่านสมาชิกหลายท่าน โดยเฉพาะท่านสมาชิกจาก พรรคประชาธิปัตย์ ท่านธวัช ท่านตั้งข้อสังเกตในมาตรา ๓๐ แล้วก็ถามว่า การกำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ ของ ส.ส. โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา นั้น จะขัดต่อหลักในมาตรา ๓๐ หรือไม่ ตรงนี้กระผมมีข้อกราบเรียนชี้แจง ๒ ข้อ

ข้อแรก คุณสมบัติ ไม่ใช่ สิทธิ คุณสมบัติเป็นเงื่อนไขเบื้องต้น เพราะฉะนั้นในตัวของมันเองไม่ใช่สิทธิ การกำหนดให้คนมีคุณสมบัติที่จะสมัคร รับเลือกตั้งได้หรือไม่นั้น การกำหนดให้บุคคลที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีคุณสมบัติ อย่างไรหรือไม่ เป็นเรื่องเงื่อนไขเบื้องต้นแห่งการมีสิทธิที่จะเข้ามาสู่สิ่งนั้น ๆ เพราะฉะนั้น คุณสมบัติ ไม่ใช่ สิทธิในตัวเอง เพราะถ้าเป็นสิทธิต้องก่อให้เกิด หน้าที่ สิทธิที่ไม่มีหน้าที่ควบคู่ และสิทธิที่ไม่อาจจะบังคับให้สมดังสิทธินั้น ถึงแม้ ภาษาพูดเรียกว่า สิทธิ ตามที่เราใช้กันในภาษาพูด แต่ในทางกฎหมายไม่ถือว่าเป็น สิทธิ การกำหนดคุณสมบัติจึงไม่ใช่เป็นการรอนสิทธิแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่อง ความเสมอภาค ที่ท่านสมาชิกธวัช ท่านตั้งข้อสังเกตนั้นเป็นเรื่องจริง ก็มีปัญหาว่า จะไปขัดกับมาตรา ๓๐ หรือไม่ ขอกราบเรียนว่า คำว่า การเลือกปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรม ที่อยู่ในมาตรา ๓๐ วรรคสามนั้น แปลเป็นภาษาฝรั่งเขาใช้คำว่า อันแฟร์ ดิสคริมิเนชัน (Unfair discrimination) คือเป็นการเลือกปฏิบัติ ที่ไร้เหตุผลหรือปราศจากเหตุผล แต่ถ้าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลที่คนทั่วไป ยอมรับแล้ว ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมได้ เช่น การให้เด็กและเยาวชน ต้องขึ้นศาลเด็กและเยาวชน เพราะความรู้ผิดชอบชั่วดีของเด็กและเยาวชน ไม่เหมือนกับคนบรรลุนิติภาวะแล้วนั้น ไม่มีชาติใดถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรม คนที่ซื้อตัวเครื่องบินขึ้นขึ้นหนึ่งเพราะจ่ายเงินมากกว่า ก็ย่อมได้รับ บริการดีกว่า มีเหตุผลแห่งการเลือกปฏิบัติ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม การกำหนดคุณสมบัติเอาไว้ในมาตรา ๑๐๗ ไม่ว่าจะเป็น (๓) เรื่องการศึกษาก็ดี (๔) เรื่องการต้องให้อยู่กับพรรคการเมืองเป็นเวลา ๙๐ วันก็ดี มีเหตุผล ที่อธิบายได้และสังคมยอมรับ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผล และเป็นธรรม กระผมขอกราบเรียนเน้นอีกครั้ง ท่านประธานครับ คุณสมบัติ ไม่ใช่ สิทธิ แต่คุณสมบัติอาจจะเป็นปัญหาเรื่องความเสมอภาคได้

แล้วข้อสังเกตสุดท้าย และขอจบตรงนี้ท่านประธานครับ ที่ท่านสมาชิก ท่านหนึ่งตั้งข้อสังเกตเรื่องการเกณฑ์แรงงานนั้น กระผมเข้าใจว่าร่างฯ ฉบับนี้ ไม่ได้แก้ไขอะไรเลยจากที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน แล้วการเกณฑ์แรงงาน ในรัฐธรรมนูญนั้นหมายความว่าความถึงการบังคับให้เขาต้องมาใช้แรงงานเปล่า ๆ

ไม่เหมือนกับการลงแขกเกี่ยวข้าว หรือลงแขกทำอย่างอื่นซึ่งเป็นความสมัครใจ
และกระทำได้ รัฐธรรมนูญจะไปห้ามเสรีภาพคนที่ไปช่วยเหลือกันไม่ได้
ขอบพระคุณมากครับ

ประธานรัฐสภา : เชิญคุณวิเชษฐ์ครับ

นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ราชบุรี) :

ขอบคุณท่านประธาน กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม

วิเชษฐ์ เกษมทองศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดราชบุรี พรรคชาติพัฒนา
ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ผมเองก็ได้ฟังเพื่อนสมาชิกรัฐสภาได้อภิปรายกันมาวันนี้
ก็เป็นวันที่ ๒ ได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย ทั้งที่เห็นด้วย และที่
ไม่เห็นด้วย อันนั้นก็เป็นสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งจะแสดงออกของแล้วแต่บุคคล
แต่กระผมเองได้ศึกษาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีแนวความคิดว่ารัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่ดี แล้วก็ต้องขอขอบคุณท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ทุกท่าน ที่ได้ใช้ความอุตสาหะในการที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้เสร็จสิ้น
และเข้าสู่สภา-----

ท่านประธานที่เคารพ นับจากวันที่สภาร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ตั้งขึ้นเพื่อที่จะร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ี่ ซึ่งเป็นฉบับแรกที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่าง ซึ่งพวกเราเรียกว่า เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน อันเป็นกฎหมายสูงสุดที่จะใช้ปกครองประเทศ เพราะเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นแม่บทของกฎหมาย หรือเป็นกฎหมายที่วางกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ สำหรับที่จะใช้ปกครองประเทศ ที่ผมบอกว่า รัฐธรรมนูญนี้เป็นแม่บทของกฎหมาย หรือเป็นกฎหมายที่วางกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ เพราะว่าเรามีเพื่อนสมาชิกรัฐสภาบางท่านยังไม่เข้าใจนะครับ ก็ไปตำหนิติติงท่าน สสร. ว่าทำไมไม่ใส่รายละเอียด ซึ่งจริง ๆ แล้ว เราจะมีกฎหมายลูกที่จะมารองรับอีกนะครับ กระผมในฐานะสมาชิกรัฐสภา ก็อยากจะเห็นรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีความสมบูรณ์ที่สุด ผมเองได้อภิปรายในหมวด ๓ นี้ เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เพราะว่าผมเห็นว่าหมวดนี้เป็นหมวดที่มีความสำคัญ จะพูดก็ได้ว่าเป็นหมวดหนึ่งซึ่งเป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะว่าจะทำให้พ่อแม่พี่น้องประชาชนผู้ยากไร้มีสิทธิและเสรีภาพในขั้นพื้นฐานมากขึ้น ผมคงจะใช้เวลาเพียงเล็กน้อย แล้วก็ขออภิปรายบางประเด็นที่ผมเองมีข้อสงสัย ซึ่งตัวกระผมเองก็ให้การสนับสนุนกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ก็หมายความว่า ถ้าเราได้ใช้กฎหมายฉบับนี้แล้ว คนยากคนจนคนยากไร้จะได้รับการศึกษาถึงชั้น ม. ๖ ฟรี แต่อยากจะกราบเรียนว่า คนในวัยศึกษาปัจจุบันนี้มีประมาณ ๑๘ ล้านคน แล้วเป็นของคนที่ศึกษาอยู่ในภาครัฐ ๑๒ ล้านคน ผมเองก็มีข้อสงสัยว่า ถ้าเมื่อนำไปปฏิบัติจริงแล้ว รัฐจะมีเงินตรงนี้ที่จะมาสนับสนุนได้เพียงพอหรือไม่ เพราะว่าการขยายการศึกษาเป็นสิ่งที่ดี คนยากไร้จะได้รับการศึกษามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลต่อชีวิตการเป็นอยู่การทำงานที่ดีขึ้น ท่านประธานครับ ผมเองก็ยังมีข้อสงสัยในมาตรา ๕๒ เช่นกันในวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้อายู่มีสิทธิที่ได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่นเดียวกับมาตราที่แล้ว ผมเองก็มีข้อสงสัยเช่นกันว่า ถ้ามีการรักษาพยาบาลฟรีนั้น รัฐจะมีเงินมาสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ เพราะว่าตรงนี้รัฐจะต้องใช้เงินมากมายมหาศาล แต่ละคนต้องใช้ค่าใช้จ่ายอย่างมากมาย ทางพรรคชาติพัฒนา

๒๓๕

ร ๓/๒๕๔๐ (ส. ๒)

สมัยที่ ๑๑๕/๒

ของเราก็มีความคิดเห็นว่า พรรคชาติพัฒนาต้องการรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เป็นฉบับของประชาชน ถ้าเป็นรัฐธรรมนูญที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีชีวิตขึ้นพื้นฐานที่ดีขึ้น และทำให้ระบบการเมืองดีขึ้น เพราะพวกเราตระหนักว่า ระบบการเมืองที่ดีจะทำให้ได้นักการเมืองที่ดี นักการเมืองที่ดีจะได้นำความรู้ความสามารถมาบริหารประเทศ ทำประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชนในส่วนตัวของภระพมนั้น ได้ศึกษาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้เห็นสาระสำคัญว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนไทยมากขึ้น และให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐมากขึ้น ตลอดจนได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภระพมเองขอสนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ---

แต่มาตราหรือเนื้อหาที่ขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติทางการเมืองการปกครองของประเทศไทย และขัดกับความต้องการของประชาชน ก็ควรที่จะต้องได้รับการแก้ไขในอนาคต แต่วันนี้ขณะนี้ทุกคนต้องเสียสละหันหน้าเข้าหากัน เพื่อให้ประเทศไทยชาติดีขึ้น ผมก็หวังว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้คงจะผ่านสภาไป ขอบคุณมากครับท่านประธาน

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานรัฐสภาได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รองประธานรัฐสภา ปฏิบัติหน้าที่แทน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญ พลเรือเอก เกาเหลัก ครับ พลเรือเอก เกาเหลัก เจริญรุขร์ สมาชิกวุฒิสภา : กราบเรียน ท่านประธานที่เคารพ กระผม พลเรือเอก เกาเหลัก เจริญรุขร์ สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา ขอขอบคุณท่านประธานเป็นอย่างมากที่ได้ให้โอกาสแก่กระผม กระผมได้พยายามที่จะขอพูดตั้งแต่เช้าจนบัดนี้ ก็เนื่องจากว่าหมวดต่าง ๆ มันไล่กันมา หมวด ๑ ซึ่งผมมีความคิดค้างในใจอยู่ ก็เลยต้องผ่านไป พอถึงหมวด ๒ ก็ต้องผ่านไปอีก จนกระทั่งถึงหมวด ๓ แต่อย่างไรก็ตาม กระผมขอกราบเรียนอย่างนี้ว่า ขณะนี้เราพูดถึงหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพ กระผมขออนุญาตสัก ๑ นาที ที่กราบเรียนว่า บรรดาคำถามทั้งหลายที่ได้มาตั้งแต่หมวด ๑ จนถึงหมวด ๒ จนกระทั่งหมวดนี้ บางคำถามนั้นได้รับการตอบ บางคำถามนั้นได้รับคำอธิบาย แต่บางคำถามไม่ได้ รับทราบอะไรเลย เพียงแต่รับทราบว่า ผู้ร่างไม่ได้มีเจตนา ผู้ร่างไม่มี ความประสงค์เช่นนั้น ผู้ร่างไม่ประสงค์จะทำเช่นนี้ แล้วก็จบ แต่ปัญหาที่ถามว่า แล้วทำไมเมื่อไม่มีความประสงค์ แล้วไปเขียนลงไปทำไม หรือเมื่อไม่มีความประสงค์ เช่นนั้น แล้วทำไมไม่เขียนอย่างนี้ ตรงนี้ไม่มีคำตอบ แต่ไม่เป็นไรครับ มันผ่านมา ตามลำดับจนถึงบัดนี้ เพราะฉะนั้นผมก็หวังว่าในส่วนที่เป็นสาระสำคัญในหมวดต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้นจะให้หายไปเหมือนคลื่นกระทบฝั่ง จะต้องมีความตอบกลับไปที่รัฐสภาแห่งนี้ เพราะว่าหลายคนยังค้างคาใจ แล้วก็ไม่ได้คำตอบ แล้วก็บอกว่าถ้าอย่างนั้น ก็ผ่านไปก็แล้วกัน แล้วไปแก้เอาภายหลัง มันขัดกับความรู้สึก เพราะฉะนั้น อยากจะกราบเรียนเช่นนี้ ก็ด้วยเหตุที่ว่า ทำไมกระผมถึงต้องนั่งรอ เพื่ออยากจะ กราบเรียนถึงข้อเท็จจริงอันนี้ ต่อไปกระผมจะขออนุญาตพูดถึงหมวดเรื่อง สิทธิและเสรีภาพที่เรากำลังจะพูดอยู่ขณะนี้ ก่อนที่จะลืม หมวดที่ว่าด้วยบุคคล จะใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในมาตรา ๒๘ นั้น ก็ในเมื่อตะกี้ ท่าน สสร.

ฉบับเดิม รัฐธรรมนูญฉบับเดิมจะเขียนไว้ว่า ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ และท่านก็บอกว่ารัฐธรรมนูญในที่นี้มีความหมาย ตรงนั้นแหละเหมือนกัน ผมถามว่าคำพูดของกฎหมายเดิม คือรัฐธรรมนูญเดิม นั้นมีความสละสลวย เย้ยถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และท่านตัดออกไปทำไม ถ้าไม่เช่นนั้น ถ้าไม่มีความสำคัญรัฐธรรมนูญฉบับเดิม เขาจะเขียนไว้ทำไมว่า ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และรัฐธรรมนูญ ท่านตัดคำว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ออก เหลือแต่คำว่า รัฐธรรมนูญ แล้วท่านมาอธิบายว่า มันเหมือนกัน ของเดิมสละสลวยมีความงดงาม แต่ท่านตัดออก มีเหตุเช่นนี้ หลาย ๆ มาตราที่ท่านไม่อธิบาย ว่าทำไมถึงเป็นเช่นนี้ ที่กระผมกราบเรียนเช่นนี้ ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเป็นห่วงความเป็นชาติ เพราะในระยะหลัง ๆ ที่ผ่านมานี้ มีบทความ มีบุคคลที่พูดกันหลายครั้งหลายหนว่า ต่อไปนี้ในยุคโลกาภิวัตน์ ความเป็นชาติไม่มีความสำคัญนะครับ ตรงนี้เองซึ่งกระผมมีความรู้สึกไม่สบายใจ และเมื่อได้มาอ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กระผมเข้าใจว่าท่านผู้ร่างไม่ได้มีเจตนา ถึงขนาดนั้น ผมเชื่อมั่น และมีความมั่นใจว่าเป็นเช่นนั้น แต่เมื่อเขียนไปแล้ว มันจะเป็นช่องทางให้ก้าวล่วงไปถึงความไม่มีชาติ หรือความล่มสลายของชาติ หรือเปล่า ตรงนี้ต้องคิดให้ถี่ถ้วนหนึ่ง มันควรจะมียะไรต่ออะไรกันเอาไว้หรือไม่ ตรงนี้ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น แม้แต่พวกเรานี้เด็กหนุ่ม ๆ หรือว่าคนหนุ่มคนสาวที่ กลับมาจากต่างประเทศนั้นแหละ จะบอกว่าต่อไปนี้โลกาภิวัตน์ไม่มีพรหมแดน สำหรับชาติ-----

แล้วในนี้จะสังเกตว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์จะไม่ค่อยพบใน
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับเช่นนี้ ตรงนี้เป็นความที่ไม่สบายใจของกระผม เพราะฉะนั้น
 ผมจึงได้นำขึ้นมากล่าวเรียนเพื่อถามไว้ตรงนี้ แล้วอีกประการหนึ่ง สิทธิ
 เสรีภาพที่ให้กับปวงชนชาวไทยนั้น แม้แต่ว่าในประเทศที่จะไปเอามาเป็น
 แม่แบบเขาก็มีนโยบายของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของเขาว่า การใช้สิทธิเสรีภาพนั้น
 มันจะล่วงล้ำก้ำกึ่งไปในลักษณะที่ผลประโยชน์ของชาติไม่ได้ หรือจะล่วงล้ำ
 ก้ำกึ่งไปทำให้ความดำรงชาตินั้นต้องสูญหายไปไม่ได้ อย่างน้อยก็ต้องมีอย่างนี้
 แต่ในหมวดนี้ไม่มีเลยที่จะกำกับสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเรากำลังจะขยาย ผมเห็นด้วย
 ที่สิทธิเสรีภาพนั้นมีมาแต่กำเนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพ รัฐไปจำกัดอยู่
 แล้วกำลังจะปล่อยให้ขยายออกไป แต่มีอะไรเป็นกรอบล้อมรอบภายนอก เพื่อให้
 อยู่ในสังคมนี้ได้ เพื่อไม่ให้สังคมต้องแตกสลายไปโดยบุคคลอ้างสิทธิและเสรีภาพ
 ขึ้นมาเป็นเครื่องมือ ท่านมองโลกในแง่ดี กระผมก็มองโลกในแง่ดี แต่ใน
 บางครั้งจำเป็นจะต้องมองในมุมกลับด้วยว่า มีเหตุหรือไม่ ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
 หรือบุคคลที่ไม่ปรารถนาดีจะอ้างเอาสิทธิเสรีภาพนั้นมาดำเนินการใด ๆ ก็ตาม
 อ้างในรัฐธรรมนูญบทนั้นบทนี้ แล้วให้สิทธิเสรีภาพที่เขาอ้างนั้นนำมาใช้เพื่อ
 เป็นการทำลายชาติของเราได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างประเทศเขาไม่
 ทำลายที่จะมายึดดินแดน แต่ทำลายทางเศรษฐกิจ เพราะว่าเวลานี้เมื่อไปดู
 ในมาตราอื่นซึ่งยังไม่ถึง ก็จะมีอะไรต่ออะไรหลาย ๆ อย่างที่เปิดโอกาสให้
 เป็นเสรีภาพแบบที่เปิดไปสู่ภายนอก แล้วเป็นช่องทางให้ชาวต่างชาติจะ
 เข้ามาฉวยโอกาสตรงนี้ ทำอะไรต่อมิอะไรบ้านเมืองเราได้ อย่างนี้เป็นต้น
 พอถึงตรงนั้นแล้วกระผมจะชี้ให้ดู แต่ในขณะนี้จะมีอะไรหลาย ๆ อย่างซึ่งควรจะ
 กำหนดไว้แล้วก็ไม่ได้กำหนด นี่เป็นประเด็นหนึ่ง ในประเด็นต่อไปนั้น
 สำหรับบางที่สิทธิเสรีภาพที่กำหนดนั้น ผมก็มองดู ขณะนี้ฟังดูยังไม่มีใครพูด
 กระผมก็อยากจะถามว่าสิทธิเสรีภาพ บุคคลพึงมีสิทธิเสรีภาพในร่างกาย ท่าน
 มีความปรารถนาจะให้เป็นอย่างไรร่างกาย เพราะในรัฐธรรมนูญฉบับเดิม บุคคลย่อม
 มีสิทธิในร่างกาย หมายความว่า จะถูกจับกุม คุมขัง อะไรต่ออะไรไม่ได้
 จะต้องมีความผิด แต่ตรงนี้ท่านไม่ใช่จะมีสิทธิอย่างเดียว ท่านมีเสรีภาพ
 แล้วไม่เฉพาะร่างกาย ในชีวิตและร่างกายด้วย เพราะฉะนั้นต่อไปนี้ถ้าใคร
 อยากจะผูกคอตายก็ต้องปล่อยให้ผูกคอตาย เพราะเขามีเสรีภาพในชีวิต
 ของเขา แล้วใครที่ไปกักเขาออกจากบ่วง คนนั้นจะต้องถูกฟ้อง เพราะเขา

จะตายทำไมถึงไม่ให้เขาตาย นี่เป็นสิทธิในชีวิตของเขา เขาจะต้องทำเช่นนั้น หรืออยู่ ๆ ก็จะมีคนประกาศขายดิบ ขายโต ไล่ทุ่ง ขายนัยน์ตา ขายทุกสิ่งทุกอย่างที่พอจะขายได้ เพราะเป็นสิทธิของเขา อย่างนี้เป็นต้น ท่านไม่ต้องมาบอกว่าจะต้องมีอยู่ในขอบเขตของศีลธรรม อะไรต่ออะไร อย่าไปพูดถึงครับ คนเราถ้าจะทำได้เสียอย่างทำได้ แม้แต่ทหารซึ่งจะไปรบรามาพินกับอริราชศัตรูนั้น เมื่อจะต้องถูกเกณฑ์ลงไป ก็จะต้องไป เพราะว่ามันมีวินัยทหารค้ำอยู่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้บอกว่า เว้นแต่ข้าราชการทหารจะต้องเป็นไปตามวินัยทหาร แต่ว่าพอไปถึงต่อหน้าอริราชศัตรู เขาสั่งให้ยิง กระผมก็ยิงไปยิงหนึ่ง พอเข้าศึกเข้ามาผมก็ส่งปืนให้เขา แล้วบอกจับไปเลย เพราะมันเป็นเสรีภาพในชีวิตของผม ผมไม่อยากจะตาย ผมไม่อยากจะตายเสียอย่างหนึ่ง มันไม่ได้หรอกครับ เพราะว่าผมไม่อยากจะตาย ผมไปตามทางวินัยแล้ว และทางวินัยผมไม่ผิด เกณฑ์ผมไป ออกไปสนามรบ ผมไป แต่ไปเจอเข้าศึกแล้วผมก็ยิงตามคำสั่ง แต่ผมยิงไปยิงเดียว แล้วผมก็ให้มันจับไปเสีย แล้วก็ได้ไปนอนกินข้าว รอให้ท่านไปได้ตัวกลับมา มันคิดไปได้ทั้งนั้น หลายท่านเลยบอกว่า คุณเกาะหลักนี้ คิดมากเหลือเกิน ผมยืนยันแล้วอย่างไรว่า ผมจะไม่คิดเลย ถ้าท่านไม่เขียนให้ผมต้องคิด แต่เมื่อท่านเขียนให้ผมต้องคิด กระผมยังมีสติสัมปชัญญะบริบูรณ์ แล้วจะต้องทำหน้าที่อยู่ตรงนี้ กระผมจะต้องคิด แล้วเมื่อคิดเช่นนี้ กระผมก็ถามท่าน แล้วก็ตั้งเป็นข้อสังเกต อีกประการหนึ่งก็คือว่า ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว กระผมไม่ทราบว่าจะเขียนไว้อย่างนี้แล้ว มันจะขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีของไทยหรือไม่ ตรงนี้ก็ฝากไปเป็นข้อคิดด้วย

ในส่วนต่อไปในมาตรา ๓๔ ที่มีการเพิ่มเติมคำว่า ละเมิด ลงไป หน้าคำว่า หรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว แต่ไปมีห้อยท้ายว่า เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ตรงนี้อาจจะมีปัญหา เพราะว่าถึงแม้ว่าจะมาจากรัฐธรรมนูญฉบับเดิม แต่ฉบับเดิมไม่มีคำว่า ละเมิด เพราะฉะนั้นคำว่า ละเมิด นี้มันมีความหมายทางกฎหมายแพ่งๆ ด้วย ถ้านั้นก็ละเมิดกันได้ เพราะว่าวันที่จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน อันใดที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน นอกจากจะสามารถกระทบกระเทือนเขาได้แล้ว ก็ยังละเมิดเขาได้ด้วย อย่างนั้นหรืออย่างไร กระผมอ่านดูแล้วก็ไม่ใช่ใจว่าที่ท่านเขียนไว้อย่างนี้ เพิ่มคำนี้ลงไป ท่านปรารถนาอะไร -----

ในมาตราต่อไปคือมาตรา ๓๙ ที่ตรงสิ่งปิดโรงพิมพ์ กระผมยังไม่ชัดเจนอยู่หนึ่ง ท่านได้อธิบายแล้ว ว่าการสิ่งปิดโรงพิมพ์นั้นเรื่องของในขณะที่เขาไปละเมิดสิทธิเสรีภาพ คือเป็นการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพตามบทบัญญัตินี้ ทำให้ไม่ได้ว่าอย่างนั้นก็เข้าใจ ก็เข้าใจว่าเป็นเช่นนั้น แต่ผมถามนิดหนึ่งเถอะครับว่า อาชีพทุกอาชีพมันอยู่ใต้อำนาจศาลทั้งนั้น ธนาคารก็ถูกศาลปิดได้ ทรัสต์ก็ถูกศาลปิดได้ แต่มีอยู่อย่างเดียวที่ถูกศาลสั่งทำอะไรไม่ได้เลยก็คือโรงพิมพ์นี่แหละครับ โรงพิมพ์เรื่องสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ เพราะแต่เดิมในกฎหมายเดิมในรัฐธรรมนูญมันเขียนว่า เว้นแต่โดยอำนาจของศาลหรือ เว้นแต่โดยคำสั่งของศาล คือเว้นแต่คำพิพากษาของศาล แต่ท่านก็ตัดออกไปถ้าอย่างนั้นโรงพิมพ์ก็ดี สถานีวิทยุโทรทัศน์ก็ดี ไม่มีใครสามารถไปสั่งปิดได้เลย ในกรณีที่เรื่องของสิทธิผมเข้าใจ ไม่ใช่กรณีอื่น แต่นั่นแหละครับถึงแม้จะกรณีนี้แต่ว่าของคนอื่นเขาก็อยู่ใต้อำนาจศาล แต่ทำไมอาชีพอย่างนี้หรือว่ากิจการอย่างนี้จึงไม่อยู่ภายใต้อำนาจศาล ไหนท่านว่าบุคคลย่อมเสมอกันโดยกฎหมาย ตรงนี้เป็นสิ่งที่ผมยังไม่ชัดเจน ถึงแม้ได้รับคำอธิบายแล้วก็จริงอยู่ แต่จะมีอะไรเป็นพิเศษอยู่ตรงนี้ ซึ่งกระผมอยากจะได้รับคำชี้แจงว่า มีสิทธิหรืออภิสิทธิ์เหนือกฎหมายเช่นนั้นหรือ กระผมต้องขอภัยสวามิภักดิ์ด้วย พຽ່ງนี้ก็เอาแล้วพลเรือเอก เกาะหลัก จวกสวามิภักดิ์ ก็ขอภัยด้วยว่าผมเจตนาถามเพื่อให้เห็นว่าทุกคนเสมอกันโดยกฎหมายจริงหรือไม่ ทำไมอยู่เหนือกฎหมาย ไม่อยู่ภายใต้อำนาจศาลได้

ในประเด็นต่อไปในมาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และในวรรคสอง ก็เขียนเรื่อยไป แต่มีอยู่ส่วนหนึ่งเขาเขียนว่า การจำกัดเสรีภาพนี้จะกระทำมิได้ เว้นเพื่อที่ว่าไป สุดท้ายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม กระผมถามว่าถ้าผมจะออกจำกัดเสรีภาพเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในขณะที่อยู่ในภาวะปกตินี้บ้างจะได้หรือไม่ เพราะท่านบอกว่าแค่ภาวะสงครามเท่านั้น ปกติจะออกกฎหมายมาเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยเพื่อให้เกิดการรักษาความสงบเรียบร้อยไม่ได้ และตรงนี้เป็นสิ่งที่น่าสังเกต มีหลายคำที่เขียนใช้คำว่า ทั้งนี้เว้นแต่เพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ท่านจะตัดคำว่าสงบเรียบร้อย ออก จะเหลือคำว่า ศีลธรรม ท่านตัดออกทำไม ความสงบเรียบร้อยท่านไม่สนใจเลยหรือ ท่านตัดออกทำไม มีอยู่มาตรา ที่ท่านตัดคำว่าความสงบเรียบร้อย ออก เหลือแต่ ศีลธรรมอันดี ทั้ง ๆ ที่ของเก่าเขาก็เขียนไว้สละสลวยมีความงดงามและเข้าใจกันแล้ว ท่านก็บอกมันจะยาว แต่ทำไมของท่านที่ทำแล้วทำไมไม่เห็นจะสั้นเลยถึง ๓๓๖ มาตรา เหมือนกับที่ท่านอ้างว่าในส่วนที่คำปรารภพูดให้สั้น ๆ กลัวจะยาว แต่ในตัวรัฐธรรมนูญท่านก็ยาวเหมือนกัน ตรงนี้ก็ไม่น่าจะเข้าใจอยู่เหมือนกัน

ในส่วนมาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อกฎหมายต้องออกเฉพาะ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน หนึ่งแล้วนะครับ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย อันนี้ก็มีศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจ ผมบอกว่าผมจะจำกัดเสรีภาพเพื่อปกป้องชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นกระผมจะทำได้หรือไม่ สำหรับมาตรานี้ เพราะมันสำคัญครับมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชนและหมู่คณะอื่น ๆ และผมจะไปจำกัดเสรีภาพเขาตรงนี้เพื่อปกป้องชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ของผมนั้นจะได้หรือไม่ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้อนุญาตให้ผมเขียนไว้อย่างนี้

ส่วนมาตรา ๔๖ ให้นำบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ตรงนี้ ก็คงผ่านไปแล้ว มีคนพูดไปแล้ว กระผมก็จะผ่านไป

ในมาตรา ๔๗ ตรงนี้ครับ มีความสำคัญ ท่านบอกว่าท่านเห็น ความสำคัญของการเมือง ขอให้บุคคลมีสิทธิทางการเมือง แต่มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญฉบับเดิมบอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง ท่านตัดทิ้ง ไม่มีเลยในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่มีคำพูดคำใดที่จะเขียนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิทางการเมือง ไม่มีครับ ไปเปิดดูได้ ผมก็ไม่เข้าใจว่า ท่านตัดไปอย่างไร ท่านก็พูดเตี้ยว่าท่านไม่ได้เจตนา แล้วไม่ได้เจตนาทำไมไม่เขียน นี่คือคำถาม ของผมมันอยู่ในใจอยู่ตลอดเวลา แล้วในเรื่องนี้ ท่านบอกเตี้ยนี้พรรคการเมือง ตั้งง่าย ในบทเฉพาะกาลเขียนไว้บังคับว่าจะต้องไปออกกฎหมาย ๑๕ คนก็ตั้งเป็น พรรคการเมืองได้ แล้วท่านบอกเพื่อได้ตั้งง่ายนี้ แล้วก็มิอะไร แล้วอยากจะให้มี เงินอุดหนุน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้พรรคการเมืองเป็นของพรรคธุรกิจการเมือง ท่านลองฟัง มาตรา ๔๗ ที่ท่านเขียนเอาไว้ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็น พรรคการเมือง คำว่า จัดตั้งเป็นพรรคการเมือง กับมีสิทธิทางการเมือง ไม่เหมือนกันทั้งหมดนะครับ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็น พรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อ ดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ท่านลองนึกภาพ อ่านดูแล้วมองดูไม่เห็นมีอะไรผิดปกติ ก็เรียบร้อยดี ฟังใหม่ นะครับ ท่านจัดตั้ง พรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง ผมถามว่าพรรคการเมือง มันต้องมาด้วยคนมีเจตนารมณ์ทางการเมืองก่อน มีเจตนารมณ์ทางการเมือง เหมือน ๆ กัน ถึงรวมตัวกันเป็นการมาจัดตั้งพรรคการเมือง แล้วถึงไป ดำเนินกิจการทางการเมือง แต่ท่านบอกว่า ให้จัดตั้งเสียก่อน เพราะฉะนั้น จะจัดตั้งด้วยเหตุอะไรก็ได้ จัดตั้งด้วยเหตุของสตาจก็ก็ได้ จัดตั้งด้วยเหตุ ของอิทธิพลก็ได้ แล้วก็มาหาเรื่องการเมืองมายัดเข้าไปเพื่อให้เป็น พรรคการเมือง แล้วก็นำไปสู่การดำเนินการไปตามอย่างนั้นใช่ไหม ถ้าท่านเขียนกลับอย่างนี้ เพราะผู้ที่เขียนผมว่าเป็นปรมาจารย์ มีความรู้ เรื่องนี้อย่างละเอียดถี่ถ้วน แต่ท่านเขียนกลับทางกันเสีย ผมก็ไม่ว่าจริง ๆ ท่านพลาดไปหรือเปล่า หรือจริง ๆ มันพอดี เผอิญมันกลับกันไปมันดีก่งวงนอน มันดี ๓ ดี ๔ อย่างนั้นบอกมาก็จบว่าไม่ได้มีเจตนาอย่างนั้นแล้วก็ไปกลับกันเสีย เพราะตรงนี้ทำให้ผมคิดครับ แล้วท่านบอกตั้งง่าย ๆ ด้วย

ส่วนประเด็นต่อไปก็คือมาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐ และชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรอะไรก็ตาม มีค่าที่ผมสงสัยอันเดียว ท่านเขียนไว้ คือผมต้องละเอียดย่อยนะครับ เพราะว่า ในเมื่อว่าหมวดสิทธินี้เป็นหมวดสำคัญ เป็นหมวดหัวใจครับ ตรวจหัวใจต้องตรวจ กันให้ละเอียดหน่อยนะครับ มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคล บุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐ และชุมชนในการบำรุงรักษา คือบุคคลสามารถไปร่วมกับชุมชน บุคคลที่ผม เข้าใจว่า ถ้าชุมชนก็ชุมชนของเขา เขาก็มีสิทธิ บุคคลคงจะหมายความว่า บุคคลจากที่อื่นไปร่วมกับชุมชนเพื่อบำรุงรักษาหรือเปล่า ถ้าเป็นเช่นนี้ ท่านหมายความว่าที่เขี้ยว ๆ กันอยู่ว่าสร้างเขื่อนนั้นไม่ได้ สร้างเขื่อนนี้ไม่ได้ โดยมีบุคคลอื่น ซึ่งไม่ใช่เป็นคนในชุมชนนั้นไปช่วยเขาจะถูกกฎหมายทันที อย่างนั้นใช่หรือเปล่า เมื่ออ่านแล้วถ้าจะตีความ ผมก็ยังตีความไม่ออกไปเขียนว่า บุคคลมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในชุมชน เมื่อเป็นดังนั้นแล้ว ใครที่ต่อต้านสร้างเขื่อน ใครที่ต่อต้านส่งท่อแก๊สเป็นบุคคลจากที่อื่น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเขาหรอก แต่ว่าเมื่อรัฐธรรมนูญออกมาว่า บุคคลมีสิทธิเท่านั้น ผมใช้สิทธิ ตามมาตรา ๕๖ เพราะฉะนั้นผมสามารถจะกระทำได้เพื่อรักษาทรัพยากร อะไรทำนองนี้ มันเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า ถ้าไม่เป็นก็ไม่ใช่ไร บอกผมด้วย ก็แล้วกัน เอาแค่เป็นไม่เป็นที่แล้วกัน ที่นี้มาพูดถึงองค์กรอิสระซึ่งในมาตรานี้ พูดถึงองค์กรอิสระ และมาตรา ๕๑ ก็พูดถึงองค์กรอิสระ ซึ่งองค์กรอิสระนี้เอง ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีอยู่หลาย ๆ องค์กร ที่ว่าอิสระ ๆ ก็ไม่ทราบว่ามันเป็น อย่างไม่ไรองค์กรอิสระนี้ -----

มีเงื่อนไขอย่างไรที่จะมีคุณสมบัติที่จะมาทำงานอย่างนี้ได้ หรือว่าเป็นเพียงสมาชิก
องค์กรอิสระ แล้วองค์กรอิสระนั้นสามารถจะทำอะไรก็ได้ แล้วองค์กรอิสระนั้น
เป็นองค์กรอิสระของคนไทย หรือคนต่างชาติได้หรือเปล่าอย่างนี้เป็นต้น ในกรณี
อย่างนี้มันไม่ชัดเจน ไม่ชัดเจน ไม่ว่าทั้งคุ้มครองผู้บริโภคก็ตาม

ส่วนในมาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณา ท่านใช้
คำพูดว่า ในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการปกครอง
ก็หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อปฏิบัติราชการปกครอง บุคคลย่อมมีส่วนร่วม
มีส่วนร่วม หมายความว่าเข้าไปดูแลไปดูแลด้วยกันเขาก็ได้ ไปร่วมทำ เจ้าหน้าที่
ปกครองจะพิจารณาอะไร คำรวจจะทำอะไร ทำคดี ต้องเข้าไปได้ ผมว่าตรงนี้
มันจะก้าวข้ามมากไปหรือเปล่า ไม่ต้องไปมีส่วนร่วมในทางที่เป็นรูปธรรมแล้ว
ท่านนั่งรับประทานอาหารอยู่ ผมไปยืนข้างหน้าแล้วทำสะเอวมองท่านอยู่
ท่านรับประทานอาหาร ผมถามว่าท่านกลืนลงไหม เมื่อเป็นอย่างนี้ คำรวจหรือ
เจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองในทางปกครองกำลังทำงานในหน้าที่ บอกประชาชนต้อง
มีส่วนร่วมขึ้นไปบนโรงพัก ขึ้นไปบนอำเภอทุกวันเต็มไปหมด ฉันมีส่วนร่วมในการ
ผมว่าคงจะมียิงตัวตายกันเต็ม ๆ โรงพัก เต็ม ๆ อำเภอไปแล้ว ตรงนี้
ผมก็ไม่เข้าใจว่า ท่านเขียนอย่างนี้หมายความว่าอย่างไร ผมเข้าใจเจตนา
เพื่อท่านจะแสดงให้เห็นว่า ฉันให้สิทธิเสรีภาพมากเหลือเกินนะก็ดีครับ แต่
ในทางปฏิบัติมันจะเป็นอย่างไร ท่านคิดหรือไม่ เป็นต้นว่า สิทธิของบุคคลที่จะฟ้อง
หน่วยราชการ ขณะนี้ทำได้อยู่แล้วท่านเขียนทำไมละครับ ใส่วรรณกรรม ขณะนี้
ทำได้อยู่แล้ว บุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ เข้าใจว่าจะมีฎีกาเมื่อสักหลายปีมาแล้ว
ที่ออกมาว่า ให้บุคคลฟ้องหน่วยราชการได้ในฐานะละเมิดในทางแพ่ง เข้าใจว่า
จะมีฎีกาอยู่ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องมาเขียน เพราะมาเขียนแล้ว
ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะฉะนั้นส่วนที่ฟ้องได้อยู่ในขณะนี้หยุดฟ้อง รอให้กฎหมาย
บัญญัติเสียก่อนอย่างนั้นหรือไร เพราะบางอย่างมันก็มีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเขียน
แต่ท่านก็มาเขียน ท่านบอกว่าต้องการจะย้ำ ต้องการจะแสดงให้เห็น ต้องการจะ
ให้ต่างชาติเขาเข้าใจ ต้องการจะให้นักธุรกิจทั้งหลายเกิดความมั่นใจ ผมก็ไม่ทราบ
ว่า เขียนอย่างนี้แล้วมันจะเป็นเช่นนั้นได้หรือไม่ ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือ
ไปจากนี้ฉัน ผมคิดว่าบรรดาท่านสมาชิกก็ได้พูดจาไว้เกือบหมดแล้ว กระผมก็จะ
ไม่ใช้เวลาไปพูดซ้ำอีก แต่กระผมก็อยากจะสรุปว่า โดยสรุปแล้วในหมวดนี้ไม่มี
กรอบที่ชัดเจนในการให้ใช้กำหนดสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับชาติ

บ้านเมือง ขาดความชัดเจนในเจตนาที่เขียน คือเขียน ๆ ผมก็ไม่ทราบเจตนา
 ตั้งที่ผมได้อธิบายแล้ว มีข้อความกำกวม และเปิดช่องทางให้มีการฉกฉวยโอกาส
 กันได้ ปฏิบัติได้ยากหรือปฏิบัติไม่ได้เพราะมีปัญหา เนื่องจากขาดความสมบูรณ์
 หรือไปแสดงให้ใครคนใดคนหนึ่งอยู่เหนืออำนาจของศาล อย่างเช่นที่ผมได้กล่าว
 ไปแล้ว โดยสรุปแล้ว หมวดนี้รับรองสิทธิเสรีภาพ ซึ่งบางครั้งไม่น่าจะต้องใส่
 รับรองจนมากเกินไปจนขอบเขต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิ่งที่สังคมไทย ซึ่งมีวัฒนธรรม
 และวิถีชีวิตเป็นของตนเองนั้น บางครั้งอาจจะไม่ค่อยสบายใจต่อสิทธิเสรีภาพ
 เช่นนี้ แล้วมันจะเป็นเรื่องที่จะนำไปสู่การขาดความสามัคคี หรือการที่
 หมองใจกันในอนาคตได้ การให้สิทธิแก่ประชาชนอาจจะล่วงล้ำก้ำเกินเข้าไป
 ในสิทธิของผู้อื่น ถึงแม้ว่าจะมีบทบัญญัติก็ทำไม่ได้ แต่ก็มีหลายบทบัญญัติที่เปิดทาง
 เอาไว้ให้ต้องเถียงกัน โดยเฉพาะสิทธิที่จะก้าวท่ายฟ้องร้องรัฐ ก้าวท่ายอำนาจรัฐ
 หรือเข้าไปควบคุมอำนาจรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องบริหารงานตามปกติ
 อย่างที่ผมบอกให้ฟัง ราชการก็จะวุ่นวายไปพอสมควร การอ้างสิทธิเสรีภาพ
 ของบุคคลไปบังคับให้รัฐต้องดำเนินการในบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเป็นการยากต่อการ
 ปฏิบัติหรือทำไม่ได้ สุดท้ายก็จะกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ที่ปรารถนาจะให้
 รัฐบาลมีเสถียรภาพก็จะถูกกระทบกระเทือน ผลที่สุดไม่สามารถจะดำรงเสถียรภาพ
 เอาไว้ได้ ความละเอียดอ่อนต่าง ๆ ในการเขียนนั้นก็รู้สึกว่าจะย่อหย่อนไปหน่อย
 เพราะฉะนั้นโดยสรุปในทรรศนะของผมตั้งแต่หมวดคำปรารภ หมวด ๑ หมวด ๒
 หมวด ๓ มาถึงตรงนี้ รัฐธรรมนูญที่เขียนมาเสนอนี้เป็นเจตนาที่ดี ซึ่งผมข้ายอมเสนอ
 ไม่เคยพูดเป็นอย่างอื่น แต่ก็มีส่วนบกพร่องและมีส่วนที่จะต้องได้รับการพิจารณาอยู่มาก
 เพราะฉะนั้นผมจึงไม่มีความกล้าหาญอย่างหลาย ๆ ท่านที่บอกว่า ผมจะรับสิ่งที่
 ไม่ดีนั้นแล้วไปแก้ไขเอาข้างหน้า เพราะผมเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะต้องตั้งอยู่บน
 ความถูกต้อง โดยไม่สามารถจะให้สิ่งที่มันไม่ดีผ่านไป แล้วบอกไปแก้ไข
 เอาข้างหน้า ตรงนั้นไม่ใช่วิสัยของผมที่จะทำเช่นนั้นได้ ด้วยความขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณวรศุลืออยู่ไหมครับ
ไม่อยู่อย่างนั้นเชิญ สสร. ชี้แจง

นายพนัส ทักษิณานนท์ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านประธาน
ที่เคารพ ท่านสมาชิกรัฐสภาผู้ทรงเกียรติ กระผม นายพนัส ทักษิณานนท์ สมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญ จากจังหวัดตาก ในฐานะผู้ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง กระผม
อยากจะขอกราบเรียนชี้แจงเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติในมาตรา ๖
ซึ่งกำหนดไว้ว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
และทรัพยากรธรรมชาติ กระผมคิดว่าในประเทศไทยเราปัจจุบันนี้คงจะเป็นที่ทราบ
กันดีว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและปัญหาสิ่งแวดล้อม
ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ในปัจจุบันนี้ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ
และการแก้ไขปัญหา ซึ่งทางภาครัฐได้รับภาระหน้าที่มาโดยตลอดนั้น ก็ไม่สามารถ
ที่จะแก้ปัญหาให้ลุล่วงให้เป็นที่พอใจได้ตามสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิด
ในยุคปัจจุบันนี้ก็เป็นที่ยอมรับกัน ว่าล้าหลังแต่ภาครัฐเท่านั้น ถ้าจะเข้าไปแก้ไขปัญหา
ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็คงจะเป็นไปได้โดยยาก
ประกอบกับมีข้อจำกัดต่าง ๆ ในระบบกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดิน
ดังนั้นจึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ว่า หากในประเทศใดในบ้านเมืองใด
ซึ่งประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน การนำทรัพยากร
ไปใช้อย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการตัดสินใจของหน่วยงานหรือหน่วย
ราชการของทางภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว และไม่ได้รับรู้รับฟังความรู้สึกความต้องการ
ของประชาชนนั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาและสร้างความทุกข์ยากลำบากให้กับประชาชน
เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นแนวความคิดในการที่จะบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบันนี้จึงเป็นที่ยอมรับกันว่า จะต้องให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิ
มีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับทางฝ่ายหน่วยงานของรัฐให้มากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม
เพราะฉะนั้นการรับรองสิทธิของประชาชน ทั้งในฐานะที่เป็นปัจเจกกับบุคคล และใน
ฐานะที่เป็นชุมชนดังปรากฏอยู่ในมาตรา ๔๖ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อวัตถุประสงค์
ในการสงวนรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในทรัพยากร ซึ่งเรียกว่าเป็นความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง
ในปัจจุบันนี้ จึงเป็นที่ยอมรับและเห็นกันว่า การให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิมีส่วน โดยถือ
หลักว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นของบุคคลทุกคนในสังคม เป็นสิทธิ

ร่วมกัน ดังนั้นจึงเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางภาครัฐ
ทั้งในการจัดการ การบำรุงรักษาเพื่อที่จะให้สามารถคุ้มครองรักษาทรัพยากรต่าง ๆ
และสิ่งแวดล้อมของเราไว้ได้ ตามหลักการซึ่งเราเรียกกันว่าเป็นหลักการพัฒนา
ที่ยั่งยืน ดังที่เป็นที่รับรู้รับทราบกันอยู่แล้วในปัจจุบันนี้ -----

ดังนั้นคำถามของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติว่า สิทธิของบุคคลที่ว่านี้ที่จะเข้ามีส่วนร่วมกับรัฐนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลเฉพาะในพื้นที่ หรือว่าจะเป็นสิทธิของบุคคลใด ๆ ก็ได้ กระผมจึงใคร่ขอเรียนตอบ ณ ที่นี้ว่า ในเมื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นทรัพย์สินของประชาชนร่วมกันทุกคน ดังนั้นจึงเป็นสิทธิของประชาชนโดยทั่วไป ถ้าหากว่าประชาชนหรือบุคคลนั้นเห็นว่าตนเองน่าจะเข้าไปมีสิทธิมีส่วนร่วมในการที่จะป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งขณะนี้ก็ร่อยหรอลงไปมากแล้วนั้น เขาก็ย่อมจะมีสิทธิที่จะเข้าไปร่วมได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นสิทธิอันนี้มิได้หมายความว่า จะเป็นการเข้าไปใช้สิทธิอย่างใด ๆ ก็ได้ตามที่ตนคิดหรือเห็นเองโดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ นี้ ซึ่งเจตนารมณ์นั้นก็เพื่อที่จะให้ประชาชนทั้งมวลสามารถที่จะดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ จะต้องมิกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ออกมาในรายละเอียด ว่าการที่บุคคลจะเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐหรือร่วมกับชุมชนในการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้นจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้างจึงจะมีสิทธิตามที่มาตรา ๕๖ นี้ให้ไว้

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับองค์กรอิสระนั้น ใคร่ขอกราบเรียนว่า ในปัจจุบันนี้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมก็ได้มีการรับรองให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนในลักษณะเป็นองค์กรอิสระ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ต้องอยู่ภายในกฎเกณฑ์ตามที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้ว่าจะต้องเป็นนิติบุคคล จะต้องไม่ฝักใฝ่การเมืองใด ๆ และจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นองค์กรอิสระตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๖ ดังกล่าวนี้นี้ จึงหมายความว่าถึงองค์กรอิสระที่ได้มีกฎหมายรับรองไว้ดังกล่าวแล้วนั้น

สำหรับในมาตรา ๕๖ นี้ กระผมจึงใคร่ขอเรียนโดยสรุปว่า สิทธิของบุคคลในการที่จะมีส่วนร่วมเกี่ยวกับรัฐและชุมชนนั้นก็จะเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามที่ได้กำหนดไว้ในคำปรารภ ว่าเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองในการบริหารราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับข้อกังวลที่ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติได้เป็นห่วงว่า การให้สิทธิเช่นนี้อาจจะมีการฉวยโอกาสใช้สิทธิในการจัดตั้งองค์กรอะไรต่าง ๆ ขึ้นมาแล้วก็ไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการขัดขวางทำให้รัฐบาลอาจจะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์

ต่อบ้านต่อเมืองหรือต่อพี่น้องประชาชนได้นั้น กระผมคิดว่าตามที่ได้มีการกำหนดไว้
เช่นนี้แล้วก็คงจะเป็นกรณีที่จะต้องมีการวางกฎระเบียบเพื่อให้การเข้ามามีส่วนร่วม
เช่นว่านี้ได้มีการยึดถือปฏิบัติกันเพื่อให้เกิดการป้องกันเพื่อที่จะไม่ให้มีการก่อให้เกิด
เกิดปัญหาใด ๆ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความวุ่นวายต่อบ้านเมืองหรือต่อการดำเนิน
กิจการของรัฐบาลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม กระผมขอกราบเรียนดังนี้ครับ
ขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณพงศ์เทพ

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม พงศ์เทพ เทพกาญจนา สมาชิกสภา
ร่างรัฐธรรมนูญ ผู้ได้รับมอบหมายให้ชี้แจง ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิก
ผู้ทรงเกียรติได้กรุณาถามถึงมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ที่ได้กำหนดให้บุคคลมีสิทธิ
ที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง
และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ท่านได้แสดงความเป็นห่วงว่า การที่จะจัด
การศึกษาขั้นพื้นฐานถึง ๑๒ ปีนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก แล้วรัฐจะ
ได้เงินจากไหนมา ก็ต้องขอกราบเรียนว่า สภาร่างรัฐธรรมนูญเองก็ได้
ตระหนักดีว่าจะมีการแถมรัฐเพิ่มขึ้น แล้วก็เห็นว่าในช่วงแรกรัฐเองก็อาจจะ
ยังไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงเป็นเวลา ๑๒ ปี ก็ได้กำหนด
ไว้ในมาตรา ๓๓๕ ที่ยังมีให้น้ำหนักบัญญัติมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับ
จนกว่าจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดเวลา
ไว้ว่าต้องไม่เกิน ๕ ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ตรงนี้ก็เป็นช่วงเวลา
ที่ผ่อนคลायที่รัฐจะได้เตรียมการตรงนี้ได้

สำหรับในมาตรา ๕๒ เกี่ยวกับสิทธิของคนยากไร้ที่จะได้รับการ
รักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนั้น
ตรงนี้ก็เป็นสิทธิที่เราเห็นว่าผู้ยากไร้ที่เจ็บป่วยแล้วไม่มีเงิน ก็จำเป็นที่ทาง
รัฐเองนั้นจะต้องให้การรักษาพยาบาล ไม่ใช่ปล่อยให้คนเหล่านั้นเจ็บป่วย
โดยไม่สามารถจะไปพึ่งที่ไหนได้ เพราะฉะนั้นตรงนี้เองก็ได้กำหนดไว้แต่
เพียงว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วก็ไม่ได้กำหนดในเรื่องของระยะเวลาไว้
ก็คงเป็นส่วนที่รัฐสามารถจะดำเนินการและควรที่จะดำเนินการโดยเร็วที่สุด
มีคำถามจากท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติในเรื่องของ คำว่า ละเมิด ในมาตรา ๓๔
ซึ่งเป็นคำที่เพิ่มขึ้นมา ท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติก็ได้กรุณาชี้ว่า คำว่า ละเมิด
นี้เป็นคำที่อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งหมายถึงการกระทำต่อ
บุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้เขาเสียหาย แต่คำว่า ละเมิด นั้นนอกจาก
เป็นคำตามกฎหมายแล้วยังเป็นคำทั่วไปที่แปลว่า ละเมิดโดยกระทบในทาง
ที่ทำให้เขาเสียหายด้วย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นคำว่า ละเมิด ตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะฉะนั้น คำว่า ละเมิด ในมาตรา ๓๔ นี้
เป็นคำว่า ละเมิด ในความหมายทั่วไป

ส่วนในมาตรา ๓๕ ซึ่งได้มีการกราบเรียนชี้แจงไปครั้งหนึ่งแล้วในเรื่องของการสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนว่าจะกระทำมิได้ โดยไม่มีข้อยกเว้นเหมือนในรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ๆ ที่บอกว่า เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลนั้น ขอกราบเรียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า การสั่งปิดตรงนี้ จะกระทำมิได้ เฉพาะในกรณีที่เป็นคำสั่งปิดเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ คือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการพิมพ์ การโฆษณา แต่ถ้าเป็นการสั่งปิดเพราะเหตุอื่น ไม่ว่าสั่งปิดเพราะว่าโรงงานส่งเสียงดังผิดพระราชบัญญัติโรงงาน หรือมีการปล่อยมลพิษผิดพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นกระทำได้ ท่านสมาชิกก็ยังคงตั้งข้อสังเกตต่อไปว่า ในกรณีของบริษัทอื่นกิจการอย่างอื่นนั้น สามารถที่จะถูกศาลสั่งปิดได้ ทำไมโรงพิมพ์ถึงจะสั่งปิดไม่ได้ ก็อย่างที่กราบเรียนไปแล้วว่า กรณีที่จะสั่งปิดไม่ได้ตามมาตรานี้ เป็นกรณีลิดรอนเสรีภาพ ในกรณีของบริษัทอื่นที่กระทำการค้าขายที่ศาลสั่งปิด ก็ไม่ใช่เพราะเขาแสดงความคิดเห็น แต่เป็นการสั่งปิดในเหตุอื่น อย่างเช่นกรณีที่ว่ามีหนี้สินล้มพันตัว ถูกสั่งปิดกิจการ ปิดกิจการไป

ส่วนในมาตรา ๔๔ ท่านได้กรุณาตั้งข้อสังเกตว่า การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้น ทำไม่ถึงกำหนดแต่เพียงว่า จะจำกัดมิได้ เว้นแต่ในกรณีต่าง ๆ รวมทั้งกรณีเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม ท่านได้กรุณาตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าจะสั่งให้สลายการชุมนุม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในยามปกติจะมีได้หรือ สภาร่างรัฐธรรมนูญเองก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการตรงนี้ไปจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากนัก ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๓ ก็กำหนดไว้ท่านเองเดี๋ยวก็นึกว่า การจำกัดเสรีภาพนั้นจะกระทำมิได้ ในมาตรา ๔๒ เว้นแต่ในกรณีเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม สภาร่างรัฐธรรมนูญเองจึงจะตัดคำว่า ภาวะการรบ ออก นะครับ เพราะเห็นว่าภาวะการรบนั้นจะมีปัญหาว่า กรณีไหนเป็นภาวะการรบบ้าง แต่ในส่วนกรณีของการรักษาความสงบเรียบร้อย ในเวลาปกตินั้น ถ้ากำหนดไว้ก็จะมีผลที่ทำให้อ้างอิงเรื่อยไปว่า ให้สลายการชุมนุม ห้ามการชุมนุม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย ในประเด็นสุดท้ายครับผม ที่กระผมจะขออนุญาตกราบเรียนชี้แจง คือในมาตรา ๖๐ ในมาตรา ๖๐ ที่บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ซึ่งท่านได้กรุณาเป็นห่วงว่า บุคคลจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่มากเกินไป เหมือนกับว่าเข้าไปยื่นดูว่าเจ้าหน้าที่จะทำอะไรนั้น ก็ต้องกราบเรียนดังนี้ครับว่า ตอนท้ายของมาตรา ๖๐ นั้น ก็ได้กำหนดวิธีการที่บุคคลจะเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งจะต้องไปออกเป็นกฎหมายลูกครับ ตรงนี้เองนะครับ การที่บุคคลจะมีส่วนร่วม นั้น ก็จะมีกรณีต่าง ๆ กัน ซึ่งไม่สามารถจะบัญญัติรายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ ยกตัวอย่างในกรณีของการปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งจะออกกฎหมายวางเขตเรื่องผังเมือง ก็ต้องมีวิธีการที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสียที่ถูกกระทบนั้นจะเข้าไปแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมอย่างไร ในเรื่องอื่น ๆ ก็จะมีรายละเอียดซึ่งแตกต่างกันไปครับ ซึ่งตรงนี้เป็นเรื่องของกฎหมายลูกที่จะต้องบัญญัติไว้ กระผมเองคงขอกราบเรียนเพียงแค่นี้ครับ ขอขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณแก้วสรร

นายแก้วสรร อติโพธิ (สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ) :

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม แก้วสรร อติโพธิ สสร. สายกฎหมายมหาชน ขอกราบเรียนชี้แจงสั้น ๆ นะครับในประเด็นที่หลงเหลือ กล่าวคือท่านสมาชิก ได้สอบถามถึงความหมายขององค์การอิสระที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญนี้ สำหรับคำอธิบายที่ผมขอนำคำด้วยความเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการสังเคราะห์การในการวางนโยบายต่าง ๆ ในร่างรัฐธรรมนูญนั้นนะครับ อย่างเช่นเรื่องสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญ และเป็นองค์การของรัฐ เราก็อยากจะฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือนักวิชาการอิสระ แต่ก็คิดว่าถ้าเพื่อให้ประชาชนเป็นคน ๆ เข้าไปร่วมนั้นก็คงลำบาก ในการที่จะมีข้อมูลมีความรู้เพียงพอนะครับ หรือว่าจะรอหวังฟังให้ประชาชน ซึ่งรวมตัวกันเป็นสมาคม เป็นชุมนุม เป็นชมรม เป็นอะไรก็แล้วแต่ ก็เป็นปัญหาว่าจะมีความสามารถเพียงพอหรือไม่ เพราะฉะนั้นในมาตรา ๕๖ จึงระบุให้มีองค์การอิสระเพื่อจะให้เห็นเท่านั้น -----

เพราะฉะนั้นท่านก็ลองโปรดพิจารณาเทียบถึงอย่างเช่น หอการค้าตามต่างจังหวัดต่าง ๆ นั่นก็ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย แต่ตั้งขึ้นมาเพื่อจะให้ความเห็นอะไรต่าง ๆ เช่นนั้น อันนี้ก็เป็นอย่างในเรื่องของสิ่งแวดล้อม หรือในเรื่องผู้บริโภค ก็เช่นกันว่า ผู้บริโภคเป็นคน ๆ จะมารู้ว่าตัวยาตัวนี้ น้ำปลาตัวนี้ สูตรยาอะไรต่าง ๆ ให้ความเห็นอะไรต่าง ๆ คงจะไม่เพียงพอ ถ้ารอให้เป็นสมาคมผู้บริโภคจัดตั้งกันเอง เราก็ไม่แน่ใจว่าเขาเลือกกันอย่างไร เพียงพอหรือไม่ อย่างกระนั้นเลยรัฐก็ออกกฎหมายรับรองตัวแทนเขาเข้ามาเสีย จัดวางให้เรียบร้อย ให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ก็เกิดองค์การอิสระเพื่อให้ความเห็นแนะนำในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา ๕๗ อันนี้จะเป็นเรื่องของการให้ความเห็น โดยนัยความคิดทำนองนี้ก็จะไปโผล่ในสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ท่านก็ลองนึกถึง กรอ. ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่มีฐานะรับรอง ในอนาคตถ้าเราสามารถออกกฎหมายรับรองให้ตัวแทนทุกส่วน เกษตร แรงงาน หอการค้า สภาอุตสาหกรรม การเศรษฐกิจ การลงทุน การเงิน ก็จะทำให้ความเห็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นองค์การอิสระเหล่านี้จึงเป็นองค์การที่รัฐใช้อำนาจของรัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย และได้ประโยชน์ ส่วนองค์การอิสระอีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นพวก อย่างเช่นในร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็มีพูดถึง อย่างเช่นในเรื่องการกำกับดูแลสถานีวิทยุ คลื่นวิทยุ คลื่นโทรทัศน์อะไรต่าง ๆ ตรงนี้จะเป็นการใช้อำนาจรัฐในการที่ให้อนุญาตตั้งสถานีวิทยุ จัดสรรคลื่น ตรงนี้ก็จะ เป็น คงต้องลองเทียบกับ ก.ล.ต. ว่าเราไม่ต้องการให้อยู่ได้อำนาจบังคับบัญชาทางการเมือง เราก็ตั้งองค์การอิสระประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่กฎหมายกำหนด ให้วาระดำรงตำแหน่งแน่นอน ถอดถอนไม่ได้ถ้าไม่มีความประพฤติเหลวแหลก แต่ขณะเดียวกันก็จะถูกควบคุมโดยศาลปกครอง ควบคุมโดยวิธีพิจารณาทางปกครองต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นตัวอย่างของการพยายามนำประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมาให้ปรากฏเป็นจริงทั้งสิ้น ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณไพโรครับ

นายไพโร พัฒโน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สงขลา) :

ท่านประธานที่เคารพ ผม นายไพโร พัฒโน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะสมาชิกรัฐสภา อันที่จริงจากการชี้แจงของท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งส่วนตัวแล้วกระผมเองให้ความเคารพนับถือในฐานะครูบาอาจารย์กับลูกศิษย์ ผมเป็นลูกศิษย์ท่านทั้งสอง

แต่จากรัฐธรรมนูญปัจจุบันซึ่งมีผลบังคับใช้ก็มีอยู่มาตราเดียวคือในมาตรา ๗๘ แต่ในร่างฯ ของทาง สสร. ซึ่งเราได้พิจารณากันอยู่นี้มีถึง ๖ มาตราด้วยกัน ตั้งแต่มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ในหมวดที่ ๓ ส่วนในหมวดที่ ๕ มีอยู่มาตราเดียวคือมาตรา ๗๙ เพราะฉะนั้น ความสำคัญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ให้กับเรื่องสิ่งแวดล้อมจึงมีสูงขึ้นกว่าในอดีต จะเห็นได้จากเอกสารประกอบการพิจารณาข้อ จ. และข้อ ช. แต่สิ่งที่กระผม อยากจะกราบเรียนสั้น ๆ ต่อที่ประชุมแห่งนี้ก็คือความขัดแย้งระหว่าง ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถ้ามีผลบังคับใช้กับพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมปี ๒๕๓๕ ซึ่งท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญท่านได้ชี้แจง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๕๖ ซึ่งเป็นมาตราที่สำคัญยิ่ง ผมขอสรุปสั้น ๆ ไว้ที่นี้ว่า ภายใต้อำนาจของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกอบกับพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะทำให้เกิดหลักการ และแนวทางในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านเกี่ยวกับการจัดการ สิ่งแวดล้อมไว้อย่างน้อย ๖ ประการด้วยกัน

ประการที่ ๑ จะเป็นการสร้างเอกภาพในการกำหนดนโยบาย ของรัฐด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประการที่ ๒ จะเป็นการนำไปสู่ความสามารถในการสร้างกลไก การนํานโยบายและแผนที่วางไว้ไปสู่การปฏิบัติ ตามแนวที่วางไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ วรรคสอง นอกจากนั้น ถ้าเราไปดู พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ปี ๒๕๓๕ ก็จะมีแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการระดับชาติ จะสอดคล้องกันพอดี

ประการที่ ๓ การกระจายอำนาจ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไปสู่จังหวัดและท้องถิ่น โดยให้แต่ละพื้นที่ได้สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของตนเองได้ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ให้สิทธิเอาไว้ ในที่นี้ ให้สามารถมีส่วนร่วมทั้งรัฐและชุมชน ตรงนี้อยู่ในมาตรา ๕๖ เช่นเดียวกัน

ประการที่ ๔ ตาม พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม ปี ๒๕๓๕ ถ้าเรามาใช้ ประกอบกันตามหลักที่ทาง สสร. ได้ให้ไว้ในมาตรา ๕๖ วรรคสอง ก็จะเป็นการ เปิดโอกาสให้เป็นการสร้างกลไกให้กระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับวงการมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานมากขึ้น โดยมีอำนาจในการตรวจสอบควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ได้โครงการที่ได้รับอนุญาตดำเนินการ หรือแม้แต่กิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมต้องดำเนินการตาม มาตรการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ประการที่ ๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าเราจะ ใช้คำว่าอะไรก็ตาม จะใช้คำว่า องค์กรเอกชน องค์กร หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่ตรงนี้รัฐธรรมนูญเป็นการรับรองสิทธิของเขาเหล่านั้น ที่จะได้มีโอกาสให้ ความเห็นประกอบก่อนที่จะมีการดำเนินการในกรณีมาตรา ๕๖ วรรคสอง

ประการสุดท้าย การกำหนดมาตรการส่งเสริมการป้องกันและ แก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อม นี่คือนี่สิ่งที่สังคมไทยจะได้รับจากรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อันที่จริงผมอยากจะคาบเกี่ยวไปถึงมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ปี ๒๕๓๕ ด้วยเช่นเดียวกัน เพราะว่าถ้าดูในมาตรา ๖ ซึ่งจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ข้อมูลข่าวสาร ตรงนี้ทาง สสร. ได้เอามาวางไว้เป็นหลักในมาตรา ๕๘ ซึ่งจะ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ ซึ่งทางรัฐสภาได้ให้ ความเห็นชอบไปแล้ว และมีผลบังคับใช้ไปแล้วได้เกิดบังคับใช้ได้เป็นรูปธรรม ในส่วนของสิ่งแวดล้อม

๒๕๗

ร ๓/๒๕๔๐ (ส. ๒)

ครุณี ๑๒๖/๒

ประเด็นสุดท้าย ซึ่งผมอยากจะขออนุญาตที่ประชุมขอ ๑ นาที
คือในส่วนของมาตรา ๗๘ ซึ่งเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน แต่ไปข้ามหมวด
ผมอยากจะฝากไว้ประโยคเดียวว่า ทำไมแนวความคิดจากมาตรา ๗๘ ของ
รัฐธรรมนูญฉบับเดิม กับมาตรา ๗๘ ของ สสร. ได้เปลี่ยนแนวปฏิบัติจากการ
ที่รัฐรับเป็นภาระมาเป็นผลกระทบให้ประชาชนอย่างนั้นหรือครับ แล้วถ้าเกิดว่า
มีโอกาสผมจะซักถามในกรณีที่เข้าสู่หมวดที่ ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐต่อไป
ขอบคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญท่านนายกรัฐมนตรี ครับ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ (นายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานรัฐสภา
ที่เคารพ กระผม พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ สมาชิกรัฐสภา ต้องขออนุญาต
ท่านประธานในชั้นต้น ผมทราบว่าเรามีข้อตกลงในการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญ
กันเป็นหมวด แต่กระผมขออนุญาตเรียนชี้แจงต่อรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้
ถึงเรื่องสำคัญบางเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการอภิปรายของ
ร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ก่อนอื่นคงจะต้อง
ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานด้วยความชัดเจนว่า จุดยืนหรือความคิดเห็น
ของรัฐบาล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ที่ผ่านมาในอดีต คงจะเห็นได้เป็นอย่างดีชัดเจนว่า รัฐบาลนั้นได้พยายาม
อย่างที่สุดที่จะให้การสนับสนุนต่อแนวทางในการปฏิรูปทางการเมือง การร่าง
รัฐธรรมนูญที่ดำเนินการโดยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอันทรงเกียรตินี้ ----

เห็นได้จากการที่รัฐบาลได้พยายามที่จะให้การช่วยเหลือ หรือสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องของความคิดในประเด็นต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ เห็นได้อย่างชัดเจนถึงเรื่องของการให้ความร่วมมือทุกรูปแบบ เห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องถึงการผลักดัน การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ และสิ่งสำคัญสูงสุด ซึ่งถือว่าเป็นการให้การสนับสนุนต่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ก็คือการไม่เข้าไปแทรกแซงในทางด้านความคิดเลยแม้แต่หน่อย ตลอดระยะเวลาที่ได้มีการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ จุดยืนของรัฐบาลในการสนับสนุนการปฏิรูปทางการเมืองหรือการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ยังแสดงออกได้อย่างชัดเจน ซึ่งท่านประธานคงจะจำได้ ว่าในการเปิดอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญของ สสร. ในวันแรกคือวันที่ ๔ กันยายน ที่ผ่านมานี้ กระผมในฐานะของสมาชิกของรัฐสภาแห่งนี้ ได้ขออนุญาตต่อท่านประธานลูกขึ้นเป็นคนแรก เพื่อถามต่อท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญอยู่ ๒ ประเด็นด้วยกัน

ประเด็นแรกก็คือว่า ท่านประธานตลอดจนท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้มีความเห็นพ้องกับพวกเรา หรือตัวกระผมเองหรือไม่ว่า ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นยังมีความแตกต่างกัน แตกต่างกันในเรื่องของความคิดในบางเรื่องในบางประการ แตกต่างกันในความคิดของความเป็นไปได้ ในการที่จะเอาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไปเป็นผลในการปฏิบัติสืบไป และข้อแตกต่างนี้สมควรไหมที่จะได้มีการพิจารณาแก้ไขกันต่อไป ท่านประธานคงจำได้นั้นเป็นข้อแรก

ในข้อที่ ๒ ซึ่งกระผมได้เรียนถามท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญผ่านท่านประธานรัฐสภาไปก็คือว่า ผมอยากขอการสนับสนุนซึ่งกระผมตระหนักดี ไม่ใช่ว่ากระผมไม่ทราบ กระผมตระหนักดีว่าในทันทีที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบไปแล้วนั้น สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นไม่มีโอกาสและไม่ได้มีบทบาทในเรื่องของการมาแก้ไขหรือการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด แต่กระผมได้ทราบเรียนขอการสนับสนุน ขอความร่วมมือในการที่จะให้ข้อคิดเห็น หรือในการที่ช่วยเหลือกันเพื่อจะทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุด ที่พวกเราทุกคนในรัฐสภาแห่งนี้อยากจะเห็น เพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติของเรา ท่านประธานครับ จาก ๒ ข้อที่กระผมได้ลุกขึ้นยืนและเรียนถามนั้น สะท้อนออกอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลหรืออย่างน้อยที่สุดสมาชิกของรัฐสภาแห่งนี้ซึ่งร่วมรัฐบาลกันอยู่ถึง ๒๒๑ ชีวิตด้วยกัน เรามีจุดยืนที่แน่นอนในการให้การสนับสนุนมาโดยตลอด จนถึงวินาทีสุดท้าย

ที่เราเลิกการอภิปรายกัน กระผมอยากจะกราบเรียนว่า ตลอดระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง หรือ ๒ วันที่ผ่านมา บรรดาสมาชิกแห่งรัฐสภาแห่งนี้ทั้ง ๒๒๑ ชีวิตนั้น ได้ร่วมกันเฝ้าฟังติดตามและแสวงหาข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในระหว่างที่สมาชิก รัฐสภาอันมีเกียรติแห่งนี้ได้ดำเนินการอภิปรายไป นอกเหนือไปจากนั้นแล้ว ท่านประธานครับ กระผมเองและพวกเราทุกคนได้รับความกรุณาได้พบปะ แม้กับท่านประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกัน

หรือแม้แต่บรรดาท่าน สสร. อีกหลายต่อหลายท่าน เจตจำนงทั้ง ๒ ประการ ดังกล่าวก็เช่นเดียวกันครับ คือการนำมาซึ่งการยุติหรือการจัดความแตกต่างทางความคิดนั้นให้น้อยที่สุดที่เราสามารถจะทำได้ จากผลการดำเนินการตลอดระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมงที่ผ่านมา จริงอยู่แม้ว่าเรายังไม่ได้อภิปรายในหมวดที่สำคัญ ๆ อยู่หลายหมวด ท่านประธานที่เคารพและสมาชิกแห่งรัฐสภา อันทรงเกียรติแห่งนี้ก็คงจะตระหนักดีว่า เราพูดกันส่วนใหญ่แล้วก็จะพูดกันทุกหมวดหรือทุกมาตรากันไปเลยทีเดียว เราได้พูดจากันอย่างละเอียด ทุกฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกันว่า บัดนี้เราจะยอมให้ประเทศชาตินั้นมีความขัดแย้งของกลุ่มคนหรือของพี่น้องประชาชนในสังคมของเราต่อไปไม่ได้แล้ว

ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าเรายังมีปัญหาอื่น ๆ ที่รอ ภาระหน้าที่ของพวกเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้แทนของปวงชน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสมาชิกก็ตาม รัฐสภาแห่งนี้ต้องเป็นศูนย์รวมในการแก้ไขปัญหา นั่นคือสิ่งที่พวกเราเชื่อกัน ท่านประธานที่เคารพ ทุกฝ่ายได้เห็นพ้องต้องกันว่า เราคงจะต้องมีการแก้ไขในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตามที่เพื่อนสมาชิกในรัฐสภานี้ได้กรุณาตั้งข้อสังเกตเอาไว้ตลอดระยะเวลาทั้ง ๒ วันที่ผ่านมา ก็ด้วยเหตุนี้ครับเมื่อเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันนี้ ท่านประธานครับ พรรคร่วมรัฐบาลทั้ง ๖ พรรคสมาชิกทั้ง ๒๒๑ ชีวิตด้วยกัน พวกเราจึงมีมติให้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว เราจะดำเนินการแก้ไขในประเด็นที่สมาชิกในรัฐสภานี้และองค์กรต่าง ๆ ที่ได้กรุณาส่งข้อคิดเห็นเข้ามามาได้ให้ข้อสังเกตไว้ เราก็จะดำเนินการตามขั้นตอนในรัฐสภาต่อไป ผมต้องขอถือโอกาสนี้ขอขอบพระคุณเพื่อนสมาชิกรัฐสภาอันทรงเกียรติ ขอขอบพระคุณต่อท่านประธานและสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ต้องขอขอบพระคุณต่อพี่น้องประชาชนทุกหมู่เหล่า ซึ่งมองดูแล้วบางกลุ่มดูแล้วจะได้ประโยชน์ บางกลุ่มดูแล้วว่าจะเสียประโยชน์ ไม่ใช่อย่างนั้น ผมต้องขอขอบพระคุณต่อบรรดาท่านเหล่านั้นที่กรุณาได้เข้าใจ กรุณาได้เข้าใจถึงขั้นตอนในการที่เราจะดำเนินการต่อไป และกรุณาเข้าใจถึงสิ่งที่เรากำลังกระทำอยู่ เพื่อผลประโยชน์ของแผ่นดิน กระผมขอถือโอกาสนี้ขอเรียนยืนยันว่าพวกเราทั้งสิ้นในรัฐสภาแห่งนี้เราจะดูแลให้ความไม่สบายใจของพี่น้องประชาชนที่มีอยู่ในบางประเด็น บางเรื่องได้รับการพิจารณาและได้รับการแก้ไขต่อไปในที่สุด ท่านประธานครับ กระผมเป็นผู้แทนราษฎร กระผมมาจากการเลือกตั้งเหมือนกับพวกเราหลาย ๆ คนในที่นี้

และกระผมยังเป็นนายกรัฐมนตรีอีกด้วย การที่กระผมจะตัดสินใจและก็จะดำเนินการใด ๆ นั้น กระผมจำเป็นต้องยึดหลักของระบบรัฐสภา ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การตอบรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีการพูดจាកันมากในลักษณะที่อาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด กระผมอยากจะกราบเรียนว่า การตอบรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก่อนการดำเนินการตามกระบวนการรัฐสภานั้น กระผมทำไม่ได้ ขอให้พี่น้องประชาชน ขอให้เพื่อนในรัฐสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ได้กรุณาทราบด้วย ขอขอบพระคุณครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ไม่มีท่านผู้ใดจะอภิปรายในหมวดนี้เชิญคุณชิงชัยครับ

นายชิงชัย มงคลธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (กาฬสินธุ์) :
ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชิงชัย มงคลธรรม สมาชิกรัฐสภา เนื่องจากคำสุดท้ายของท่านนายกรัฐมนตรีที่ได้อภิปรายจบลงไปแล้ว หลายท่านอาจจะมีข้อสงสัยในคำที่ท่านว่า กระผมไม่สามารถที่จะรับร่างฯ ก่อนกระบวนการรัฐสภานั้น นั้นหมายความว่าก่อนที่จะถึงกระบวนการของรัฐสภาอย่างแท้จริง คือการใช้ความคิดแสดงออกและอภิปรายในข้อประเด็นต่าง ๆ ก่อนที่จะถึงจุดนั้น ท่านเองในฐานะนายกรัฐมนตรีนั้นคงจะบอกว่ารับหรือไม่รับนั้นไม่ได้เด็ดขาด เมื่อมาถึงวันนี้เมื่อมาถึงการอภิปรายอันสมควร ท่านนายกรัฐมนตรีเองได้ประกาศไปชัดเจนในตอนต้นแล้วว่าท่านพร้อมที่จะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เมื่อมีผลประกาศบังคับใช้แล้ว กระบวนการในการแก้ไขจึงจะตามมาตามระบบและครรลองของรัฐสภา นั่นคือเจตนารมณ์ในคำอภิปรายของท่านขอบคุณมากครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญคุณชานีครับ

นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :

ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชานี ศักดิ์เศรษฐ์ พรรคประชาธิปัตย์ จากจังหวัด นครศรีธรรมราช ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผมจำเป็นต้องลุกขึ้นอภิปรายในช่วงนี้ ก็เพราะว่าบัดนี้ที่ประชุมของเราได้เข้าสู่ภาวะปกติ นั่นก็คือภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น เมื่อวานนี้ เป็นภาวะที่บางฝ่ายบางส่วนอาจจะยังไม่มีความแน่ใจในท่าทีของตนเอง ผมไม่อาจจะวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อสักครู่นี้ได้ เพราะนั่นไม่ใช่สิ่งที่รัฐสภา ควรจะไปรับรู้ นั่นไม่ใช่ท่าทีของใครฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่จะบอกว่าจะดำเนินการ อย่างไร ผมกำลังจะทำหน้าที่ของผมในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยุ่อย่างนี้ รัฐธรรมนูญตามที่เรารู้ได้ตกลงกันไว้ ว่าในจังหวะนี้ช่วงนี้เราจำเป็นต้องพูดถึง ในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย การตัดสินใจของสมาชิกจะเป็น อย่างไร ข้อเท็จจริงที่มีใครสักคนหนึ่งบอกว่าจะรับหรือไม่รับ นั่นเป็นเรื่องที่ เราได้แสดงทรรศนะของตัวเอง นั่นเราได้แสดงท่าทีของเราไว้แล้วตั้งแต่ต้น หรือว่าฟังก่อนแล้วนำไปสู่ข้อสรุป ที่ผมกำลังต้องบอกกับท่านประธานอย่างนี้ ก็เพราะว่าระยะเวลาเกือบ ๒ วันเต็มที่เราอภิปรายรัฐธรรมนูญอยู่นั้น เราไม่แน่ใจว่ากำลังจะมีอะไรเกิดขึ้น เราไม่แน่ใจว่าท่าทีของผู้อภิปราย แต่ละฝ่ายนั้นเขามีเป้าหมายอย่างไร ผมรอคอยถึง ๒ วันเต็มก็เพื่อที่จะ ยืนยันบอกกับท่านประธานว่า การอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญที่เราไม่ควรจะมี ข้อสงสัยใด ๆ เลยว่า กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นประชาธิปไตย หรือไม่ ผมไม่เคยมีข้อสงสัยใด ๆ เลยว่าข้อความในร่างรัฐธรรมนูญที่เรา กำลัง พิจารณานี้จะแก้หรือไม่ เพราะเรารู้มาตั้งแต่ต้น เรารู้มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เราแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๑ ด้วยความเชื่อว่าเราจะมุ่งไปสู่การพัฒนา ทางการเมือง เราปรารถนาที่จะให้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เกิดขึ้น และสภานี้ ไม่ประสงค์จะแก้ข้อความใด ๆ ไม่ว่าข้อความนั้นจะเป็นข้อความที่มากหรือเป็น ข้อความที่น้อย เราไม่ประสงค์จะถกเถียงว่าจุดไขปลาทูว่านั่นมีผลต่อการทำให้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้คงอยู่หรือว่าต้องตกไป ผมไม่สงสัยมาตั้งแต่ต้นว่าคณะผู้ร่าง รัฐธรรมนูญที่ผ่านไปแล้วนั้นเขาได้ใช้อารมณ์มาร่างหรือเหตุผลมาร่าง ท่านประธานครับ ทั้งเหตุผล ๓ ข้อนี้สภานี้ไม่อาจวินิจฉัยได้ ทั้ง ๓ ข้อนี้ สภานี้ไม่อาจไปรู้ได้ ผมรู้เพียงอย่างเดียวว่ารัฐธรรมนูญที่ สสร. ร่างมานั้น เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ -----

รัฐธรรมนูญที่ สสร. ร่างมานั้นเป็นสิ่งที่จะนำพาไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทาง
 การเมืองบ้านเราได้จริงหรือไม่ ปัญหาสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยเป็น
 ปัญหาที่สะท้อนอย่างชัดเจนในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลง
 นานมาแล้วท่านประธานที่ชนชาวไทยเฝ้าหา ที่ชนชาวไทยเรียกร้องหาเสรีภาพ
 ที่เรียกร้องหาสิทธิการปกครองตนเอง ตลอดระยะเวลายาวนานถึง ๖๕ ปีเต็ม
 กระบวนการต่อสู้ของประชาชนไทยในการให้ได้มาซึ่งสิ่งนี้ เป็นกระบวนการ
 ที่เราได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผมขอยกตัวอย่างการเมืองในระยะใกล้
 ให้ประชาชนได้เห็นว่าการเมืองระยะใกล้เมื่อปี ๒๕๐๐ นี้เอง จนกระทั่งถึงปี ๒๕๑๘
 เป็นหัวงระยะเวลาที่คนไทยตกอยู่ภายใต้การปกครองของเผด็จการ วันนั้น
 เรามีบุคคลเพียงกลุ่มเดียว สถาปนาขึ้นมากปกครองประเทศ บุคคลเพียงคนกลุ่มเดียว
 ที่จะบอก ที่จะบริหารบ้านเมืองของเราว่าจะนำพาบ้านเมืองไปทางไหน จะแก้ไข
 ปัญหาบ้านเมืองได้ด้วยวิธีใด และประชาชนจะได้ประโยชน์จากการปกครองอันนั้น
 หรือไม่ การปกครองนั้นไม่ใช่สิ่งที่ดีหรือไม่ดี แต่ท่านประธานก็เห็นว่ารูปแบบ
 การปกครองนั้นมันไปไม่ได้ รูปแบบการปกครองนั้นมันตลิดลิด และตัดโอกาส
 ของคนไทยทั้งประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก็เกิดขึ้น ผู้คนในขณะนั้น
 เรียกร้องอะไร ผู้คนในขณะนั้นเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ เรียกร้องการมีส่วนร่วม
 ในทางการเมือง เพราะฉะนั้นการเมืองปี ๒๕๑๘ ถึงการเมืองปี ๒๕๔๐ เป็น
 การเมืองที่กล่าวได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มากจากการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจ
 ของตัวเองในการบริหารประเทศแทนประชาชน ประชาชนเลือกตั้งเสรี
 กาบตรเสรีใส่หีบบัตรเลือกตั้ง จบลงตรงนั้น แต่ทว่ามาถึงรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 ได้แสดงการพัฒนาการได้แสดงความก้าวหน้าให้เราเห็นอย่างชัดเจนว่า
 การเมืองในอนาคตเป็นการเมืองที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม ประชาชนจะไม่จบลง
 เพียงกาบัตรใส่หีบเลือกตั้งเท่านั้น หากแต่ถ้าเมื่อมีการเลือกตั้งเสรี ตัวแทน
 ของประชาชนที่เข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศ เขายังจะต้องมีการติดตาม
 มีการตรวจสอบ และจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองทุกขั้นตอน
 สิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ผมกำลังกล่าวกับท่านประธานอยู่นี้ เป็นสิทธิเสรีภาพ
 ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากรัฐธรรมนูญเดิม ผมอาจจะไม่จำเป็นต้องพูดถึง
 ข้อบัญญัติที่เป็นไปตามกฎหมาย แต่ผมกราบเรียนท่านประธานได้ว่าเป็นเรื่อง
 ของเจตนารมณ์ใหม่ เป็นเรื่องของหลักการใหม่ แล้วก็เป็นเรื่องของการให้
 โอกาสใหม่แก่ประชาชนมาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ มาทำหน้าที่ดูแล
 สิทธิผลประโยชน์ของตัวเอง กระบวนการที่เราร่างกันมาในวันนี้จึงเป็นหลักการ

พื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวได้ว่าถ้าไม่มี
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามหมวดที่ ๓ ในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของ
ชนชาวไทยแล้ว นั่นก็หมายความว่าเราไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้น
หัวใจของหมวดนี้จึงเป็นหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประการต่อมาก็คือเราได้สร้างหลักประกันที่จะ
สร้างความเป็นเอกภาพแห่งชาติขึ้น ท่านประธาน ประเทศไทยนั้นเป็นรัฐประชาชาติ
ประเทศไทยนั้นประกอบด้วยหลายชนชาติประกอบด้วยหลายศาสนา และประกอบด้วย
หลายวัฒนธรรม มาถึงบัดนี้เราคงเข้าใจแล้วว่า ทำไมที่มีคนเรียกร้องว่า
ทำไมไม่บรรจุลงไปรัฐธรรมนูญเล่าว่าให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ
นี่คือข้อเท็จจริงที่มีอยู่จริงในบ้านเมืองนี้เราจะยอมรับมุสลิมไหม เราจะยอมรับ
พวกลาตอลิกไหม เราจะยอมรับศาสนาอื่น ๆ อีกไหม เราจะยอมรับมัง
ยอมรับเข้า ยอมรับแล้ว ยอมรับชนชาติอื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศไทยนี้หรือไม่
นั่นเป็นหลักประกันที่สำคัญที่ผมพึงพอใจว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บ่งบอกว่าหลักการ
ในฐานะที่เป็นรัฐประชาชาติ สิ่งเหล่านี้จะสร้างเอกภาพในชาติของเราให้เกิดขึ้นได้
ภายใต้เงื่อนไขที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นั่นเป็นประการที่ ๒ -----

ท่านประธานครับ การพัฒนาเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้นเองที่จะนำไปสู่ในเรื่องของการพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาของระบอบประชาธิปไตย อย่างที่ผมกราบเรียนยืนยันว่า ข้อบัญญัติที่ในรูปแบบของกฎหมายที่ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น มีเรื่องหลักการหลายประการที่เราจะต้องพูด แล้วก็ขอเสนอไว้ว่าเราจะต้องดำเนินการต่อไป ก็คือทำอย่างไรให้หลักประกันที่อยู่ในหมวดที่ ๓ นี้ไม่ไปขัดต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในหมวดอื่น ท่านสมาชิกพรรคฝ่ายค้านหลายท่านได้แสดงให้เห็นที่ท่านประธานเห็นว่ามีเรื่องราวต่าง ๆ มากมายที่ไปขัดต่อหลักการอันนี้ ซึ่งผมไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ นั้นเป็นประการที่ ๑ ท่านประธานครับ ในประการที่ ๒ ก็คือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ถ้ามองว่าเราจะร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนี้มาค้ำประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่เราได้พัฒนาไปก้าวใหม่นี้ได้อย่างไร นั่นเป็นสิ่งที่เราจะต้องติดตาม

ประการที่ ๓ เรามีรัฐธรรมนูญแล้ว มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว โอกาสที่รัฐแห่งนี้ที่รัฐของประเทศนี้จะสร้างหลักประกันให้การใช้สิทธิเสรีภาพนั้นมีความเท่าเทียมกัน หรือได้รับโอกาสทั้งหมดนั้นเป็นไปได้หรือไม่เป็นไปด้วยวิธีใด นี่เป็นส่วนที่สำคัญอีกอันหนึ่งที่เราจะรอการพัฒนา ท่านประธานครับ ที่ผมต้องยกมาพูดเรื่องนี้ในเวลานี้ ผมต้องเรียนย้ำกับท่านประธานครับว่าภาวะปกติที่ผมพูดถึงนั้นผมหมายถึงว่าขณะนี้รัฐสภาของเรา กำลังจะพิจารณากฎหมายรัฐธรรมนูญอย่างมีเหตุผล ที่สมาชิกรัฐสภาแห่งนี้จะท้วงติงร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่เพราะว่าฉันเตรียมที่จะไม่รับ แต่ว่าที่ถกเถียงกันทักท้วงร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็เพราะว่ามันมีเหตุผลที่จะซักถามจริง ๆ เพราะฉะนั้นต่อไปนี่คำอภิปรายของสมาชิก ผมค่อนข้างสบายใจครับว่าไปสู่เป้าหมายที่สร้างสรรค์ เราก็ได้รับคำตอบที่สร้างสรรค์จากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ผมเสียเวลา ๔๘ ชั่วโมง เราปล่อยให้บรรยากาศของการไม่สร้างสรรค์เกิดขึ้น เราปล่อยให้ข้อถกเถียงที่เราไม่แน่ใจว่ามันเป็นคำถามที่อยากรู้จริง ๆ หรือว่าเป็นคำถามรอคอยการตัดสินใจของใครสักคนหนึ่ง ท่านประธานครับ ถ้ารัฐสภาที่ต้องรอคอยการตัดสินใจของใครสักคนหนึ่ง นั้นไม่ได้หมายความว่าเรากำลังทำหน้าที่ของเรา

(นายขจิต ชัยนิคม ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณชำนีครับมีผู้ประท้วงครับ

เชิญคุณขจิต

นายขจิต ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :

ผม ขจิตร์ ชัยนิคม ขอประท้วงตามข้อ ๔๗ เมื่อคืนนี้ท่านผู้มีเกียรติได้พูดชัดเจนว่า ในช่วงระยะเวลาที่เขาไม่พูดนั้น การพิจารณาสภาแห่งนี้ไม่ปกติ ไม่เต็มไปด้วย เหตุผล และไม่แน่ใจถึงคำอธิบายของสมาชิกที่ผ่านมา เขาแน่ใจเฉพาะว่าที่เขา กำลังพูดเท่านั้นมีความจริงใจ ผมเป็นคนหนึ่งที่อธิบาย

นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ท่านประธานครับ ผมกำลังถูกประท้วงหรืออะไรครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เขากำลังจะชี้แจงเหตุประท้วงเขา

นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ถ้าชี้แจง ผมต้องอธิบายก่อนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เตี่ยว ๆ เพื่อจะได้ดูว่าเขาประท้วง
คุณว่าอย่างไร เตี่ยวผมจะได้วินิจฉัยว่าประท้วงถูกหรือไม่ถูก

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ท่านประธาน
ที่เคารพครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เอาข้อประท้วงก่อน

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ผมประท้วง
ตามข้อ ๔๗ ซึ่งเขาพูดว่าการอธิบายที่ผ่านมาไม่ได้อธิบายอยู่ในภาวะปกติ
ผมเป็นคนหนึ่งที่อธิบายในเวลาที่ผ่านมา ถ้าผมไม่ประท้วงผมจะเกิดความเสียหาย
ผมขออนุญาตท่านประธานว่าสิ่งที่ผมท้วงติงในการอธิบายเมื่อวานนี้

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เตี่ยว ๆ คุณว่าอย่างไร ถ้าคุณประท้วง
ต้องเอาตรงที่ประท้วงนี้ให้จบก่อน

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) : ผมอธิบาย
เพื่อประกอบคำประท้วงนั้นเสียหายกับผมไม่ได้หรือครับ แล้วท่านประธานก็จะบอก
ผมว่าที่อธิบายนั้นยังไม่เห็นเสียหาย ผมขออนุญาตท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณขจิตร์ประท้วงตามข้อ ๔๗
ในประเด็นที่ว่าเขาใช้วาจาอันไม่สุภาพใส่ร้าย เสียคดี

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ไม่ใช่ครับ กล่าวถึงพาดพิงถึงผม แล้วให้เกิดความเสียหาย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เขาไม่ได้เอ่ยชื่อใครเลย

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ถึงไม่ระบุชื่อโดยวิสัยวิญญูชนที่เขาบอกว่า คนที่อภิปรายเมื่อ ๔๘ ชั่วโมง
ที่ผ่านมาเขาไม่แน่ใจ วินิจฉัยได้ครับว่าหมายถึงใคร

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณขจิตร์ครับ
เมื่อ ๔๘ ชั่วโมงที่ผ่านมาจนถึงเวลานี้เรามีคนอภิปราย ๘๗ คน

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
ผมเป็นคนหนึ่งในนั้นครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เพราะฉะนั้นคุณไม่ได้เสียหายหรือ

นายขจิตร์ ชัยนิคม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (อุดรธานี) :
เสียหายสิครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ผมวินิจฉัยแล้วครับ
ขอเชิญนั่งเถอะครับ คุณชานีครับ คุณชานีกรุณาอยู่ในประเด็นของคุณชานีนะครับ
โดยเฉพาะที่คุณชานีคิดว่าคุณชานีคิด อย่าไปเกี่ยวข้องกับคนอื่นเขาก็แล้วกัน
เชิญต่อไปครับ

นายชานี ศักดิ์เศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ผมต้องขอกราบขอบคุณท่านประธานครับ ผมขออนุญาตท่านประธานอภิปราย
ต่อไปว่า เพราะผมจำเป็นต้องใช้จังหวะในหมวดนี้มาอภิปรายก็ด้วยเหตุผล
๒ - ๓ ประการที่ผมได้กล่าวแล้ว แต่ท่านประธานครับ ผมยังเรียนยืนยันว่า
การอภิปรายของเราในรัฐสภานั้นเราจำเป็นกำลังต้องค้นหาเหตุผล เราค้นหา
คำตอบและค้นหาการตัดสินใจ ผมรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่เพราะ
ใครคนหนึ่งบอกกับผมว่าบัดนี้รับแล้ว และผมถึงรับ เพราะว่าสมาชิกสภา
รัฐธรรมนูญนำร่างรัฐธรรมนูญนี้ไปร่าง ๒๔๐ วัน ผมเป็นนักการเมืองผมติดตามครับ
ผมติดตามตั้งแต่กรอบแล้วผมก็ได้แสดงความเห็นของผมในกรอบ แล้วเมื่อสมาชิก
สภาร่างฯ ไปร่างเป็นรายมาตรา ผมก็ได้แสดงความเห็นของผมเป็นรายมาตรา
ผมถึงถือว่านักการเมืองโดยทั่วไปแล้วเราได้ติดตามเรื่องนี้ เรารู้เรื่องนี้
และผมค่อนข้างแน่ใจว่าหลายคนได้ตัดสินใจแล้วว่ารับหรือไม่รับ เพราะฉะนั้น
การอภิปรายของเรานั้นที่ผมจำเป็นที่ผมบอกท่านประธานก็คงจะเห็นว่าบัดนี้
มันได้เข้าสู่บรรยากาศที่สร้างสรรค์ บรรยากาศที่ต้องการคำตอบที่เป็นเรื่องจริง
เป็นข้อเท็จจริง และก็หาข้อสรุปไปสู่การตัดสินใจ แท้จริงแล้วร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ ท่านประธานครับ มันไม่ได้มีปัญหาเรื่องจุดไข่ปลา ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ไม่ได้มีปัญหาว่ามันจะตกหรือไม่ตก มันไม่ได้มีข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นที่เรา
ถกเถียงกันเลย แต่ผมกำลังบอกกับท่านประธานว่า ๔๘ ชั่วโมงที่แล้วเรากำลัง
ว่ามันจะตกเพราะจุดไข่ปลา ถามว่าวันนี้มีใครเติมอะไรในจุดไข่ปลานั้น
สมบูรณ์แล้วอย่างนั้นหรือครับ ตัวเราวิตกกังวลว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีผล

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : คุณชานีครับ ถ้าคุณไม่จำกัด
อยู่ในหมวดว่าด้วยสิทธิของชนชาวไทย ไปพูดถึงสถานการณ์ของเมื่อวานหรือ
วานขึ้นหรือวันนี้ที่ผ่านมาแล้ว เดี๋ยวก็จะโดนประท้วงอีก เพราะฉะนั้นเพื่อให้
มันสร้างสรรค์อย่างที่คุณชานีว่า อย่าไปนึกถึงคนอื่นเลยครับ

นายชานี ศักดิเศรษฐ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นครศรีธรรมราช) :
ผมกำลังจะอภิปรายกับท่านประธานครับว่า แท้จริงแล้วร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
เขาได้เปลี่ยนแปลงอะไรมากมาย เขาได้เปลี่ยนแปลงในเรื่องสิทธิเสรีภาพของ
ปวงชนชาวไทย เขาขยายการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้นั้นเราจะรับหรือไม่รับ ไม่ได้อยู่ตรงที่ว่าเรามีข้อความในร่างรัฐธรรมนูญนี้
เต็มไม่เต็ม ไม่ได้อยู่ตรงข้อความว่าเมื่อประกาศรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้ว
รัฐธรรมนูญฉบับเก่าจะตกไปหรือไม่ แต่แท้จริงแล้วมันจะรับหรือไม่รับก็ตรงที่ว่า
เราเป็นนักการเมืองยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ อย่างที่ผมได้กราบเรียน
กับท่านประธานว่า การเมืองเมื่อปี ๒๕๐๐ - ๒๕๑๘ เป็นการเมืองชุดหนึ่ง
ผมไม่วิจารณ์ว่ามันดีหรือไม่ดี แต่การเมืองตอนนั้นประชาชนไม่ได้ร่วมด้วยเลย
การเมืองปี ๒๕๑๘ จนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่เรื่องดีหรือไม่ดี เพียงแต่ประชาชนเขา
ได้เลือกตัวแทน และตัวแทนทำหน้าที่บริหารประเทศแต่เพียงผู้เดียว โดยคน
ไม่ได้มาเกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำลังบอกผมว่าเรากำลังสร้างมาตรฐาน
การเมืองชุดใหม่ มาตรฐานการเมืองชุดที่ว่านั้นตัวแทนยังมีอำนาจในการบริหาร
ประเทศที่สมบูรณ์ แต่ว่าการบริหารทุกขั้นตอนในอนาคตประชาชนก็มีส่วนร่วมด้วย
นี่คือพัฒนาการเมืองจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมเลย มาจากประชาชนเป็นตัวแทน
มาจากตัวแทนแล้วและมีส่วนร่วมในกระบวนการของการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง
ที่ว่านี้เรายอมรับได้หรือไม่ ท่านประธานครับ ผมไม่ได้คิดจะโอ้อวดกับท่านประธาน
แต่ผมบอกผมเป็นนักการเมืองครับ ผมอยู่ในกระแสของการเปลี่ยนแปลง
ผมรู้อะไรเกิดขึ้นเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ -----

ผมรู้ว่าอะไรเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ผมนั่งอยู่ตรงนี้ ผมเห็นบรรยากาศตรงนี้ และเห็นมาก่อนแล้วด้วย และผมรู้ว่ามันจะจบอย่างไร เพราะฉะนั้นผมถึงบอกว่า เราจะรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้หรือไม่ก็อยู่ตรงที่ว่า เราพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะโครงสร้างของร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปชัดเจน เปลี่ยนแปลงในเรื่องโครงสร้างของการบริหาร บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของตำรวจเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของศาลเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของวุฒิสภาเปลี่ยนแปลงแน่นอน บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเปลี่ยนแปลงแน่นอน ปัญหาที่เราเป็นนักการเมืองหลายคนพูดถึงเรื่องการปฏิรูปทางการเมืองก่อนผมเสียอีก ผมเองยังกลับไปใช้คำเพียงว่า พัฒนาการทางการเมือง ท่านประธานครับ ผมลุกขึ้นมาพูดวันนี้ เพื่อเรียนกับท่านประธานว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนี้ดีหรือไม่ดี นั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายเรา แต่สิ่งที่ท้าทายเราสูงสุดวันนี้ มันท้าทายทางจริยธรรม มันท้าทายทางอุดมคติ และท้าทายความเชื่อมั่นที่เรามีต่อประชาชนของเราว่า เรายอมรับการเปลี่ยนแปลง สำหรับผมท่านประธานครับ พร้อมแล้วที่จะเปลี่ยนแปลงรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : เชิญท่านรัฐมนตรีประจวบครับ

นายประจวบ ไชยสาส์น (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ) :

กราบเรียนท่านประธานรัฐสภาที่เคารพ กระผม นายประจวบ ไชยสาส์น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี พรรคชาติพัฒนา ในฐานะสมาชิกรัฐสภา กระผมคงจะขอใช้สิทธิจากท่านประธานอภิปรายในกรอบของหมวดว่าด้วยสิทธิของปวงชนชาวไทย เพื่อให้การอภิปรายเป็นไปตามข้อตกลง กติกาของรัฐสภาแห่งนี้ ท่านประธานที่เคารพ เมื่อวานนี้กระผมได้ไปทำหน้าที่สำคัญที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อไปทำหน้าที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกันของทั้ง ๒ ประเทศ ได้เฝ้าติดตามรับฟังการอภิปรายของรัฐสภาแห่งนี้ตลอดเวลาทางวิทยุกระจายเสียง ได้เฝ้าติดตามว่าการอภิปรายนั้นไปในแนวทางที่สร้างสรรค์มากกว่าที่จะอภิปรายในลักษณะที่มีความเห็นอกติ ท่านประธานที่เคารพครับ ครั้นกระผมจะไม่พูดจาเสียเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยนั้น ในฐานะที่ได้เคยทำหน้าที่ประธานกรรมการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นมาในสมัยที่ท่านประธานเองทำหน้าที่ประธาน และมีการแก้ไขในสาระสำคัญ ๓ - ๔ ประการตามมา และในการแก้ไขครั้งนั้นกระผมได้ทำหน้าที่ประธานใช้เวลาถึง ๙ เดือนเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดว่าด้วยสิทธิ

เสรีภาพของชนชาวไทยนั้น ได้มีการเพิ่มเติมหลักการเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมากมายหลายประการ ซึ่งกระผมเองก็ตั้งใจที่หลักการนั้นยังปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เช่นไม่เคยมีปรากฏมาในรัฐธรรมนูญฉบับใดที่ยอมรับเป็นลายลักษณ์อักษรว่าหญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ที่ร่างโดย สสร. ก็ยังคงสภาพนั้นไว้ กระผมพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า นั่นคือวิวัฒนาการแห่งการยอมรับสิทธิเสรีภาพของคนว่าเท่าเทียมกัน หลักการอื่น ๆ อีกต่อไปที่กระผมคิดว่าได้กำหนดไว้ในหมวดนี้ตอนที่เป็นประธานร่วมกับท่านกรรมาธิการทั้งหลายร่วมกับรัฐสภาที่แล้ว ยังปรากฏอีกหลายถ้อยกระทางความ และสิ่งหนึ่งที่มีความเห็นด้วยและถูกต้องตามข้อสังเกตหรือคำอธิบายของรัฐธรรมนูญที่ปรากฏในนี้ก็คือว่า -----

ต่อไปทำอะไรจึงจะให้สิ่งที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นนามธรรมนั้น กลไลในการที่จะรองรับสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยให้ได้รับการคุ้มครองถูกต้องตามกฎหมาย และการใช้อำนาจของรัฐ ท่านประธานที่เคารพครับ ยังมีสิทธิเสรีภาพโดยธรรมชาติที่มีมนุษย์มีนั้นมากมายคณานับ แต่ไม่สามารถที่จะเอามาสาธยายไว้ในรัฐธรรมนูญได้ เราก็เสาะแสวงหาออกกฎหมายมารับรองหรือรองรับสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นให้คงอยู่เพื่อความผาสุกของสังคมสืบต่อไป

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมเองนั้นในฐานะที่เป็นบุคคลที่ถูกถามบ่อยที่สุด ในขณะที่เราได้แต่งตั้ง สสร. ไปทำหน้าที่นั้น กระผมเองนั้นถูกถาม กระผมเองไม่เคยประกาศที่จะเอ่ยแสดงความเห็นคิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เพราะกระผมนั้นรู้เข้าใจ และเฝ้าติดตามอย่างเงียบ ๆ แล้วมีคณะทำงานเฝ้าติดตามอย่างมีระบบตลอดเวลา กระผมเองได้ออกมาแสดงความคิดเห็นในบางครั้ง ว่าเรื่องรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเรื่องสำคัญ อย่าเที่ยวไปพูดตามถนนคนเดิน มาพูดในรัฐสภาแห่งนี้ แล้วอย่าเชื่อว่ารัฐธรรมนูญนี้ดีเพราะ สสร. พูด อย่าเชื่อว่ารัฐธรรมนูญจะเป็นประโยชน์ เพราะสมาชิกรัฐสภาคนใดคนหนึ่งพูด อย่าเชื่อเพราะมีคอลัมนิสต์ (Columnist) นักวิพากษ์วิจารณ์บอกว่ามันดี จงใช้หลักกาลามาสูตรเถอะ ใช้เหตุใช้ผลฟังไตร่ตรองด้วยเหตุด้วยผลด้วยความรอบคอบแล้วถึงเชื่อ แล้วถึงตัดสินใจ

ดังนั้นการที่ฟังคำอภิปรายมา ๒ วันนั้น ก็น่าจะมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า รัฐธรรมนูญถึงแม้จะไม่อภิปรายไปทุกครบททุกหมวดก็ตาม แต่เมื่อวานนี้เท่าที่ฟังแล้วก็เห็นว่ารัฐธรรมนูญนั้นมีหลักการที่ดี มีหลักการที่เพิ่มเติมเข้ามา ซึ่งกระผมเองตั้งหลักอยู่ ๔ ประการ การที่มอบหมายให้ท่าน สสร. ไปทำงานนั้น มีข้อกำหนดอยู่ ๔ ประการ

ประการที่ ๑ ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องไม่ร่างรัฐธรรมนูญ อันจะเป็นเหตุในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครองและระบอบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หลักการนี้ทุกคนทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย บางท่านหลายท่านก็ชี้ว่า อาจจะหรืออาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลง หลายท่านก็สนับสนุนว่าไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ฟังความ ๒ ข้าง แล้วเก็บไว้

ประการที่ ๒ ข้อกำหนดที่มอบหมายให้ท่าน ส.ส. ไปทำนั้นก็คือว่า จะต้องสร้างกลไกในการที่จะก่อให้เกิดความโปร่งใสที่จะให้ได้ตัวแทนมาด้วย

ความบริสุทธิ์ยุติธรรม และจะต้องกำหนดบทบาทให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยในกลไกของรัฐ ในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานหรืออำนาจของรัฐนั้นอย่างชัดเจน

ประการที่ ๓ รัฐธรรมนูญนั้นจะต้องมุ่งในการที่จะก่อให้เกิด
 ความเป็นสากลของระบอบการปกครองของประเทศ และรัฐธรรมนูญนั้น
 จะต้องสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ โดยไม่ก่อให้เกิดวิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญ
 ท่านประธานคงจำได้ รัฐธรรมนูญที่ท่านประธานร่างมานั้นกว่าจะแก้ไขได้
 ๔ มาตรา กว่าที่จะเอาผู้ที่มาจากการเลือกตั้งมาเป็นนายกรัฐมนตรีได้
 กว่าที่จะให้ประธานรัฐสภามาจากสภาผู้แทนราษฎรนั้น กลับต้านกลีศครับ
 เห็นภาพใหม่ครับว่ามันลำบากยากแค้นแสนเข็ญขนาดไหน ฉะนั้นการที่
 รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ให้มีการแก้ไขได้ ดังนั้นคำอธิบายของท่าน
 สมาชิกผู้ทรงเกียรติก็คงจะจดจำไว้เป็นประวัติศาสตร์ จารึกไว้ว่ามีเหตุผล
 ประการใดที่สมควรจะนำไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้สอดคล้องกับ
 สถานการณ์นั้นก็พึงจะจดจำและศึกษาไว้ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญผ่านการพิจารณา
 ไปแล้ว ได้รับความเห็นชอบแล้ว โปรดเกล้าฯ ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแล้ว
 เราค่อยมานั่งตั้งวงสนทนากันว่าเวลาเหตุผลสมควรหรือไม่ประการใด
 กระผมฟังข่าวเมื่อตอนท่มหนึ่ง คำสัมภาษณ์ของท่านผู้นำฝ่ายค้านว่า
 ท่านเองนั้นจะร่วมกระบวนการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในบางประเด็น
 ในบางมาตรา ซึ่งคนธรรมดาไม่กล้าพูด ต้องคนที่มีบารมี มีประสบการณ์
 มีความรอบรู้ถึงกล้าพูด กระผมเองฟังแล้วก็ชื่นใจ ฉะนั้นการที่
 ๗๗ นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้นำรัฐบาลได้ใช้กาลามสูตร ได้ไตร่ตรอง
 ฟังคำอธิบายของท่านสมาชิกรัฐสภาด้วยเหตุด้วยผลแล้ว เอาเหตุผล
 ทุกอย่างมาประกอบกันแล้วประกาศทำที่ออกมาว่ารัฐบาลจะรับ
 ร่างรัฐธรรมนูญนั้นน่าจะเป็นกุศล น่าจะเป็นคุณมากกว่าที่จะเป็นโทษ
 ท่านประธานที่เคารพครับ ส่วนตัวกระผมแล้วเห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
 มีหลักการใหม่ ๆ เพิ่มเติมมามากมาย น่าจะเป็นเหตุที่เชื่อได้ว่า
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะบรรลุกลไกไว้สำหรับการปฏิรูปทางการเมือง
 ของเราให้เป็นประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้อย่างดียิ่ง ขอบพระคุณครับ
 ท่านประธาน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา : ท่านสมาชิกครับ
 เราได้พิจารณามาเป็นเวลาอันสมควรแล้วนะครับ ผมคิดว่าเราคงจะพักไว้

แต่เพียงแค่นี้ ขอเรียนว่าวันจันทร์เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา เราจะมีการประชุม
เรื่องนี้กันอีกครั้งหนึ่งนะครับ วันนี้ขอขอบคุณทุกท่าน และขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๒๑.๑๕ นาฬิกา

รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ครั้งที่ ๓/๒๕๔๐ (ส.๒)

วันศุกร์ที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๐

รายชื่อผู้จกรายงานการประชุม

สาวิตรี อมรตานนท์

รัศมี บานเย็น

สันทนา ทรัพย์พูนผล

สมพิศ ศรีวิบูลย์รัตน

เขาวภา เนื่องพิมพ์

ประไพพิศ คีสุน

ฐานิสรา แก้วสถิตย์

สุภัทวดี เพชรสุวรรณ

รสรินทร์ กนกอุดม

เบญจวรรณ พัฒนประเสริฐ

มลิวรรณ สุขวจน์

สุทธาทิพย์ ศรีทองอินทร์

ละออ ฤทธิประเสริฐศรี

นัยนา เปรมประพันธ์

สติมา จันทรไพจิตร

วชิราภรณ์ นันลังค์

ปวีญา กองสงฆ์

ชุติมา ทองมา

ณัฐชนก วงษ์นิล

นภา วีรยุทธ์โกศล

เขาวเรศ เจริญเฉลิมศักดิ์

อัมพา กันทิโกวิทย์

พุทธชาติ พรรณพราว

สุภาภรณ์ เพ็ชรนิล

หทัยกาญจน์ คงแก้ว

สมบัติ จันทรไพจิตร

รพีพร คียามา

อุทัยวรรณ จานงค์ศาสตร์

อุษารัตน์ เกิดโสคศรี

ทัศนีย์ อีรนนท์

พรเทพ ไชยสงวนสุข

วีรภัย ผาสุขเวชพร

รัตน ภูระหงษ์

พัชรี ไชคำพา

จิราพร พจน์วิชัย

กมลมาศ ทังสุภูมิ

วัฒน์ อุดมภักดี

ณัฐวัฒน์ อนันต์สุทธิพงศ์

สุกปภา หนองพงษ์

วันทนา อรุณภู

สุทธิกานต์ มั่นนุช

สารี สิงหเมธา

เพท่าย เรือนเรือง

วัชรวิ วีระกิจน้อย

นภัสสร มีคุณ

กรรณา สกุลพานิช

ชนิกา ศรีสมวงษ์

ประภาลักษณ์ ปูนบุคคา

นำพร ไวยพัฒน์

จิรภา เตียวสกุล

วีณา ลัดควัตรกุล

จงถนอม พลัดเสนา

เสาวลักษณ์ พลัดเสนา

กนกวรรณ แสงมณี

ภาวดี วรรณสฤติย์
สะแกวรรณ คุ่มกิจ
วิภาวรรณ นิลบรรจง
ศิริวรรณ สากลวารี
สายชล ไทบรมมิตร์

ประทีป รักเมือง
รจนา เจียมทอง
ศิริรัตน์ สัมคร เขตรการ
ครุณี อ่ำเมือง
สุจิตรา อรุณ

ศูนย์ฯ เลขและพิมพ์ดีด

รายชื่อสมาชิกรัฐสภาที่มาประชุม ลาประชุม และขาดประชุม
ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่.....๓/๒๕๕๐... สมัย ..สมัยที่.....ครั้งที่สอง.....
วัน...ศุกร์... ที่๕..... เดือนกันยายน..... พ.ศ.๒๕๕๐.....

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑.	นายกนก ลิ้มตระกูล	✓			
๒.	นายกมล จิระพันธุ์วณิช	✓			
๓.	นายกร ทัพพะรังสี	✓			
๔.	นายกรพจน์ อัสวินวิจิตร	✓			
๕.	นางกรรณิกาญจน์ วิสมหมาย	✓			
๖.	นางกรรณแก้ว อัสวชิน	✓			
๗.	นายกระจำ จารุพฤกษ์พันธ์	✓			
๘.	นายกริช กงเพชร	✓			
๙.	นางกรุณา ชิดชอบ		✓		
๑๐.	นายกฤษฎาง แดวโสภา	✓			
๑๑.	นายกวี สุภธีระ	✓			
๑๒.	นางสาวกัญญา ศิลปอาชา	✓			
๑๓.	ร้อยโท การุณย์ เหมวนิช	✓			
๑๔.	นายกำซุง ประภากรแก้วรัตน์	✓			
๑๕.	นางกิงกาญจน์ ณ เชียงใหม่	✓			
๑๖.	นายกิตติศักดิ์ หัตถสงเคราะห์	✓			
๑๗.	นายกีรินทร์ ชัชวาลวงศ์	✓			
๑๘.	นางกีระณา สุมาวงศ์	✓			
๑๙.	ร้อยโท กุเทพ ไสกระจำ	✓			
๒๐.	นายกมลพล สภาวสุ	✓			
๒๑.	นายกุลศ หมีเทศ	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๒.	นายกู้เกียรติ สุนทรบุระ	✓			
๒๓.	นายเกรียง กัลป์ตินันท์	✓			
๒๔.	พลอากาศเอก เกรียงไกร สันธวานนท์	✓			
๒๕.	นายเกษม ฌรงค์เดช	✓			
๒๖.	พลอากาศเอก เกษม ทวีวัฒน์	✓			
๒๗.	นายเกษม รุ่งชนเกียรติ	✓			
๒๘.	นายเกษม วัฒนชัย		✓		
๒๙.	นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	✓			
๓๐.	นายเกษม สรศักดิ์เกษม	✓			
๓๑.	นายเกษม สุวรรณกุล			✓	
๓๒.	พลเรือเอก เกาะหลัก เจริญรุกข์	✓			
๓๓.	นายเกียรติ ศรีสุรินทร์	✓			
๓๔.	นายเกียรติชัย ชัยเชาวรัตน์			✓	
๓๕.	นายแก้ว บัวสุวรรณ	✓			
๓๖.	นายโกวิท วรพัฒน์	✓			
๓๗.	นายโกวิท สุรัสวดี	✓			
๓๘.	นายโกวิท ธารณา	✓			
๓๙.	นายไกรสร นันทมานพ	✓			
๔๐.	นายไกรสิทธิ์ ไกรสิทธิพงศ์	✓			
๔๑.	นายจรณ จุฑา	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๒.	นายขจรศักดิ์ ศรีสวัสดิ์			✓	
๔๓.	นายขจิตร ชัยนิคม	✓			
๔๔.	นางไขศรี ศรีอรุณ	✓			
๔๕.	นางคมคาย พลบุตร	✓			
๔๖.	นายคำรณ ณ ลำพูน	✓			
๔๗.	นายโสมสิต ปิ่นเปี่ยมมรัญ	✓			
๔๘.	นายเงิน ไชยศิวามงคล	✓			
๔๙.	นายเงิน บุญสุภา	✓			
๕๐.	พลอากาศเอก จรรยา สุนทรทรัพย์		✓		
๕๑.	พลเอก จรัส กุลละวณิชย์	✓			
๕๒.	นายจรัส พัวช่วย	✓			
๕๓.	นายจริย์ ตุลยานนท์	✓			
๕๔.	พลอากาศเอก จรูญ วุฒิกาญจน์	✓			
๕๕.	นายจองชัย เทียงธรรม	✓			
๕๖.	นายจักรพันธุ์ ยมจินดา	✓			
๕๗.	หม่อมราชวงศ์จตุมงคล ไสณกุล	✓			
๕๘.	นายจาตุรงค์ เพ็งนรพัฒน์	✓			
๕๙.	นายจาตุรนต์ ฉายแสง	✓			
๖๐.	พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	✓			
๖๑.	นายจ่านงค์ ทองประเสริฐ	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๖๒.	นายจำลอง กรุฑาบุณฑ	✓			
๖๓.	นายจิรายุทธ วสุรัตน์			✓	
๖๔.	นายจุติ ไกรฤกษ์	✓			
๖๕.	พลเรือโท จุมพล หงษ์ทอง	✓			
๖๖.	นายจุนิทร ถักขณวิศิษฐ์	✓			
๖๗.	นายเจริญ การุญ	✓			
๖๘.	นายเจริญ กันธวงศ์	✓			
๖๙.	นายเจริญ จรรย์โกมล	✓			
๗๐.	นายเจอะอามิง โคะคาของ	✓			
๗๑.	พันตำรวจโท เจ๊ะอิสมาแอ เจ๊ะโมง	✓			
๗๒.	นายเจ็ช กักผล	✓			
๗๓.	นายฉลอง เรี่ยวแรง	✓			
๗๔.	พลเอก ฉลองชัย แยมสระโต	✓			
๗๕.	นายฉลาด ขามช่วง	✓			
๗๖.	นายฉัฐวิทย์ มุคตามระ	✓			
๗๗.	ร้อยตำรวจโท ฉัตรชัย บุญชนะอนันต์	✓			
๗๘.	นายฉัตรชัย เอียตกุล	✓			
๗๙.	นายเฉลิม เชื้อวตกุล	✓			
๘๐.	ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง	✓			
๘๑.	นายเฉลิมชัย เอียตกุล	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๘๒.	นายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย	✓			
๕ ๘๓.	คุณหญิงชนิดต์ ปิยะอุย	✓			
๘๔.	นางสาวชรินทร์ พุทธปวน	✓			
๘๕.	นายชวน หลีกภัย	✓			
๘๖.	พลเอก ขวาลิต ขงใจบุรุษ	✓			
๘๗.	นายรัชกาล อภิบาลศรี	✓			
๘๘.	พลเอก รัชกาลย์ ปายะนันท์	✓			
๘๙.	นายชัย ชิดชอบ	✓			
๙๐.	นายชัยเขต สุนทรพิพิธ	✓			
๙๑.	นายชัยศักดิ์ ศิริวัฒน์	✓			
๙๒.	นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์	✓			
๙๓.	นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	✓			
๙๔.	นายชาญ อัสวโชค	✓			
๙๕.	นายชาญชัย ปทุมารักษ์	✓			
๙๖.	นายชาญชัย อิศระเสนารักษ์	✓			
๙๗.	นายชาญศักดิ์ ขวาลิตนิติธรรม	✓			
๙๘.	นายชาติรี พิริยะกิจไพบูลย์	✓			
๙๙.	พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ	✓			
๑๐๐.	นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์	✓			
๑๐๑.	นายชิงชัย มงคลธรรม	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๐๒.	นายชินวรณ์ บุญเกียรติ	✓			
๑๐๓.	นายชุมพล กาญจนะ	✓			
๑๐๔.	นายชุมพล ศิลปอาชา	✓			
๑๐๕.	นายชุมสาย หัสติน	✓			
๑๐๖.	นายชูชาติ หาญสวัสดิ์	✓			
๑๐๗.	นายชูชีพ หาญสวัสดิ์	✓			
๑๐๘.	นายชูวงศ์ ฉายะบุตร	✓			
๑๐๙.	นายชูวิทย์ พิทักษ์พรพลลภ	✓			
๑๑๐.	นายชูศักดิ์ แอทอง	✓			
๑๑๑.	พลเอก เชมรฐา ฐานะจาโร	✓			
๑๑๒.	นายโชคชัย อักษรนันท์	✓			
๑๑๓.	นายโชคสมาน สีลาวงษ์	✓			
๑๑๔.	นายไชยยศ สะสมทรัพย์	✓			
๑๑๕.	นายไชยา สะสมทรัพย์	✓			
๑๑๖.	นายฐานิสร์ เทียนทอง	✓			
๑๑๗.	นายณรงค์ ปฏิบัติสรกิจ	✓			
๑๑๘.	นายณรงค์ ภูอิทธิวงศ์	✓			
๑๑๙.	พลตำรวจเอก ณรงค์ มหามนต์	✓			
๑๒๐.	นายณรงค์ชัย อัครเศรณี			✓	
๑๒๑.	นายณรงค์เลิศ สุรพล	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๒๒.	นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ	✓			
๑๒๓.	นายคณัฏฐ์ วัชรภรณ์	✓			
๑๒๔.	นายดำรง พุฒตาล	✓			
๑๒๕.	นายคิลก มหาดำรงกุล	✓			
๑๒๖.	นายดุสิต ศิริวรรณ	✓			
๑๒๗.	นาวาโท เดชา สุขารมณ์	✓			
๑๒๘.	พันจ่าอากาศเอก เค็ดดวงดอกรัก คุ่มชนะ	✓			
๑๒๙.	นายเด่น ไต่มีนา	✓			
๑๓๐.	นายตรีพล เจาะจิตต์	✓			
๑๓๑.	นายสุน จินตะเวช	✓			
๑๓๒.	คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์	✓			
๑๓๓.	นายไครรงค์ สุวรรณศิริ	✓			
๑๓๔.	พลโท ถนอม วัชรพุทธ			✓	
๑๓๕.	พลเอก ถวัลย์ แสงพรรค			✓	
๑๓๖.	นายถวิล ไพรสมนธ์	✓			
๑๓๗.	นายถวิล ฤกษ์ห่วย	✓			
๑๓๘.	นายถาวร กาสมสัน	✓			
๑๓๙.	นายถาวร ตีร์รัตน์รงค์	✓			
๑๔๐.	นายถาวร เสนเนียม	✓			
๑๔๑.	นายเถลิง ชำรงนาวาสวัสดิ์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๗ ๑๔๒.	นายทนต์ศักดิ์ เล็กอุทัย	✓			
๑๔๓.	นายทรง องค์ชัยวัฒนะ	✓			
๑๔๔.	นายทรงพล โกวิทศิริกุล	✓			
๑๔๕.	นายทรงศักดิ์ ทองศรี	✓			
๑๔๖.	นายทวี ไกรคุปต์	✓			
๑๔๗.	นายทวี สุระบาล	✓			
๑๔๘.	นายทวี หนูนกาคี	✓			
๑๔๙.	นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤาชัย	✓			
๑๕๐.	พลเรือโท ทวีศักดิ์ ศรีประยูร	✓			
๑๕๑.	นายทวีศักดิ์ สุภาศรี	✓			
๑๕๒.	นายทวีศักดิ์ เสตะเวช	✓			
๑๕๓.	นายทศพร มูลศาสตรสาทร	✓			
๑๕๔.	นายทศพร เสรีรักษ์	✓			
๑๕๕.	นายทองดี นิตงรัมย์	✓			
๑๕๖.	นางทักษิณา สนวนานนท์	✓			
๑๕๗.	นายทิวา เงินขวง	✓			
๑๕๘.	พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์	✓			
๕ ๑๕๙.	นายธนเทพ ทิมสุวรรณ	✓			
๑๖๐.	พลอากาศเอก ธนินิตย์ เนียมทันต์	✓			
๑๖๑.	นายธนู กุลชล	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๖๒.	นายธรรมบุญ หวังหลี่	✓			
๑๖๓.	นายธรรมมา ปิ่นสุกาญจนะ	✓			
๑๖๔.	นายรัช วิชัยดิษฐ	✓			
๑๖๕.	นายรัชชัย สังกุล	✓			
๑๖๖.	นายรัชชัย อนามพงษ์	✓			
๑๖๗.	นายรัชวงศ์ ณ เชียงใหม่	✓			
๑๖๘.	นายธัญ การวัฒนาศิริกุล	✓			
๑๖๙.	นายธาดรี ประภาพันธ์	✓			
๑๗๐.	นายธานินทร์ ใจสมุทร	✓			
๑๗๑.	นางสาวธารทอง ทองสวัสดิ์	✓			
๑๗๒.	นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์	✓			
๑๗๓.	พลอากาศเอก ชำรง เจริญรัชต์	✓			
๑๗๔.	พลเรือเอก ชำรง วิบูลเสถียร	✓			
๑๗๕.	นายธีรพงษ์ จรูญศรี	✓			
๑๗๖.	นายธีรพันธ์ วีระบุทธรวัฒนะ	✓			
๑๗๗.	พลอากาศเอก ธีรศิลป์ คัมภีร์ญาณนนท์	✓			
๑๗๘.	นายธีระ สลักเพชร	✓			
๑๗๙.	พลเรือเอก ธีระ ห้าวเจริญ	✓			
๑๘๐.	นายธีระชัย เตียวเจริญโสภา	✓			
๑๘๑.	นายธีระชัย ศิริจันทร์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๘๒.	นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาธิต	✓			
๑๘๓.	นายเชิร มโนหรรต	✓			
๑๘๔.	นายพนพล ปัทมะ	✓			
๑๘๕.	นายพนรณิตี เศรษฐบุตร	✓			
๑๘๖.	คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์	✓			
๑๘๗.	นายนิเชต สุนทรพิทักษ์	✓			
๑๘๘.	นายนิพนธ์ ธาราภูมิ	✓			
๑๘๙.	นายนิพนธ์ บุญญามณี	✓			
๑๙๐.	นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์	✓			
๑๙๑.	นายนิพนธ์ วิสิษฐยุทธศาสตร์	✓			
๑๙๒.	นายนิพนธ์ สรการ	✓			
๑๙๓.	นายนิพัทธ์ อินทรสมบัติ	✓			
๑๙๔.	นางนิภา พริ้งสุลกะ	✓			
๑๙๕.	นายนิมิตต์ วาบา	✓			
๑๙๖.	นายนิยม วรปัญญา	✓			
๑๙๗.	คุณหญิงนิรมล สุริยศักดิ์	✓			
๑๙๘.	นายนิรันดร์ นามเมืองรักษ์	✓			
๑๙๙.	นายนิวัฒน์ พันธุ์	✓			
๒๐๐.	ร้อยตรี นฤกุล ธนิกุล	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๐๑.	นายเนวิน ชิดชอบ	✓			
บ ๒๐๒	นายบดี จุณณานนท์	✓			
๒๐๓.	นายบรม ตันเถียร	✓			
๒๐๔.	นายบรรหาร ศิลปอาชา	✓			
๒๐๕.	นายบวร ภูจิต	✓			
๒๐๖.	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	✓			
๒๐๗.	พลเรือเอก บัณฑิตย์ ชุณหะวัณ	✓			
๒๐๘.	พลเอก บัณฑิตย์ มลายอริศุณย์	✓			
๒๐๙.	นายบุญเกิด หิรัญคำ	✓			
๒๑๐.	นายบุญขง วิสมหมาย	✓			
๒๑๑.	นายบุญช่วย ภูจินาพันธุ์	✓			
๒๑๒.	นายบุญชัย พงษ์เกตรา	✓			
๒๑๓.	นายบุญชู ศรีทอง	✓			
๒๑๔.	นายบุญชู โรจนเสถียร	✓			
๒๑๕.	พลตำรวจเอก บุญชู ว่างานนท์	✓			
๒๑๖.	นายบุญฤกษ์ จาฎามระ	✓			
๒๑๗.	นายบุญพันธ์ แหวัดนะ	✓			
๒๑๘.	นายบุญมาก ศิริเนาวกุล	✓			
๒๑๙.	นายบุญยงค์ วงศ์รักมิตร	✓			
๒๒๐.	นายบุญอรรถ สายสร			✓	

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๒๑.	พลเอก บุญฤทธิ์ ทรรทรานนท์			✓	
๒๒๒.	นายบุรพา อัดถากร	✓			
๒๒๓.	นายปภิต พัฒนกุล	✓			
๒๒๔.	นายปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์	✓			
๒๒๕.	นายประกอบ จิรกิติ	✓			
๒๒๖.	พลอากาศเอก ประกอบ บุรพรัตน์	✓			
๒๒๗.	นายประกอบ สังข์โต	✓			
๒๒๘.	นายประกิจ พลเดช	✓			
๒๒๙.	นายประจวบ ไชยสาส์น	✓			
๒๓๐.	นายประจวบ ทองอุไร			✓	
๒๓๑.	พลเรือเอก ประเจตน์ ศิริเดช	✓			
๒๓๒.	นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์	✓			
๒๓๓.	พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก	✓			
๒๓๔.	นายประชา โพธิพิพิธ	✓			
๒๓๕.	นายประชา มาลีนนท์	✓			
๒๓๖.	นายประชา เหนระกุล	✓			
๒๓๗.	นายประชาธิปไตย คำสิงห์นอก	✓			
๒๓๘.	นายประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์	✓			
๒๓๙.	นายประทวน เขียวฤทธิ์	✓			
๒๔๐.	นายประทีป กรีกาเวช	✓			
๒๔๑.	นายประเทือง วิจารณ์ปรีชา	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๔๒.	พลอากาศเอก ประพันธ์ รุประเดมิย์	✓			
๒๔๓.	นายประภัทร โพธิ์สุรณ	✓			
๒๔๔.	นายประมวลศิลป์ โภคสวัสดิ์	✓			
๒๔๕.	นายประมาณ ชันชื้อ	✓			
๒๔๖.	นายประยอม ชองทอง	✓			
๒๔๗.	นายประยุทธ์ นิพานิชย์	✓			
๒๔๘.	นายประยุทธ์ มหากิจศิริ	✓			
๒๔๙.	นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	✓			
๒๕๐.	นายประวิวัฒน์ อุดตะโมค	✓			
๒๕๑.	นายประวิช นิลวัชรมณี	✓			
๒๕๒.	นายประวิช รัตนเพียร	✓			
๒๕๓.	นายประวิทย์ ไรจนเพียรสถิต			✓	
๒๕๔.	นายประสงค์ ไผ่คานนท์	✓			
๒๕๕.	นายประสงค์ บุรณ์พงศ์	✓			
๒๕๖.	นายประสพ รัตนกร			✓	
๒๕๗.	นายประสาธ ตันประเสริฐ	✓			
๒๕๘.	นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล	✓			
๒๕๙.	พลโท ประเสริฐ ชูหมื่นไวย	✓			
๒๖๐.	นายประเสริฐ พงษ์สุวรรณศิริ	✓			
๒๖๑.	นายประเสริฐ มงคลศิริ	✓			
๒๖๒.	นายประเสริฐ สมะลาภา	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๖๓.	นายปราโมทย์ สุขุม	✓			
๒๖๔.	นายปริญญา จินดาประเสริฐ	✓			
๒๖๕.	นายปรีชา มุสิกกุล	✓			
๒๖๖.	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	✓			
๒๖๗.	พลเอก ปรีชา โรจนเสน	✓			
๒๖๘.	นายปรีชา เกาหงษ์ชนะ	✓			
๒๖๙.	นายปรีชา สุวรรณทัต	✓			
๒๗๐.	นางปวีณา หงสกุล		✓		
๒๗๑.	นายปองพล อติเรกสาร	✓			
๒๗๒.	นายปัญญา เกสรทอง	✓			
๒๗๓.	นายปัญญา จินตะเวช	✓			
๒๗๔.	นายปัญญา จีนาคำ	✓			
๒๗๕.	พลเอก ปานเทพ ภูวนารถนุรักษ์	✓			
๒๗๖.	นายปิยะ ปิตุเตชะ	✓			
๒๗๗.	นายปิยะ อังกินันท์	✓			
๒๗๘.	นายปิยะฉัตร วัชรารักษ์		✓		
๒๗๙.	นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	✓			
๒๘๐.	นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ	✓			
๒๘๑.	นายผจญ อุบลปาท	✓			
๒๘๒.	นายพันธ์ จันทรปาน	✓			
๒๘๓.	นายเผด็จชัย สะสมทรัพย์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๘๔.	นายเผ่าเทพ อุปการนิติเกษตร	✓			
๒๘๕.	นายพงศกร อรรณนพพร	✓			
๒๘๖.	นายพงษ์อุดม ศรีสุภี	✓			
๒๘๗.	พลตำรวจเอก พงษ์ บุญยะจินดา	✓			
๒๘๘.	นายเพชร ยุติธรรมดำรง	✓			
๒๘๙.	นายพนัส ไทยล้วน	✓			
๒๙๐.	นายพรเทพ เตชะไพบูลย์	✓			
๒๙๑.	นายพรเทพ พรประภา	✓			
๒๙๒.	นายพรรคศักดิ์ เจริญประเสริฐ	✓			
๒๙๓.	นายพลกฤษณ์ หงษ์ทอง	✓			
๒๙๔.	นางพวงเพ็ชร ชุนละเอียด	✓			
๒๙๕.	พลเรือเอก พัฒนพงษ์ ศรีเพ็ญ	✓			
๒๙๖.	นายปากเพียร วิริยะพันธุ์	✓			
๒๙๗.	นายพานิชย์ เจริญเผ่า	✓			
๒๙๘.	นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	✓			
๒๙๙.	นายพิชัย มงคลวิรุณ	✓			
๓๐๐.	นายพิชัย รัตตกุล	✓			
๓๐๑.	นายพิชัย วาสนาส่ง	✓			
๓๐๒.	นายพิชาญ พิบูลย์วัฒนวงษ์	✓			
๓๐๓.	นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๐๔.	นายพิเชษฐ สติรชวล	✓			
๓๐๕.	นายพิทักษ์ ศรีตะบุตร			✓	
๓๐๖.	นายพินิจ จันทรสุรินทร์	✓			
๓๐๗.	นายพินิจ จารุสมบัติ	✓			
๓๐๘.	นายพินิต อารยะศิริ	✓			
๓๐๙.	นางพิมพ์พา จันทรประสงค์	✓			
๓๑๐.	นายพิษณุ พลไวย์	✓			
๓๑๑.	นายพิสิษฐ์ ณ พัทลุง	✓			
๓๑๒.	นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	✓			
๓๑๓.	นายพูนศักดิ์ วรรณพงษ์	✓			
๓๑๔.	นายพูนสวัสดิ์ มูลศาสตรสาทร	✓			
๓๑๕.	นางสาวพูนสุข โลหะโชติ	✓			
๓๑๖.	นายพุลผล อัสวเหม	✓			
๓๑๗.	นายเพรา นิवादวงศ์	✓			
๓๑๘.	นายโพธิพงษ์ ลำซำ	✓			
๓๑๙.	นายไพจิต ศรีวรขาน	✓			
๓๒๐.	นายไพฑูรย์ แก้วทอง	✓			
๓๒๑.	นายไพบูลย์ ช่างเรียน			✓	
๓๒๒.	นายไพบูลย์ ลิมปพยอม			✓	
๓๒๓.	นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๒๔.	พลเอก ไพบูลย์ เอมพันธุ์	✓			
๓๒๕.	นายไพโร พัฒโน	✓			
๓๒๖.	นายไพโรจน์ ดันบรรจง	✓			
๓๒๗.	นายไพโรจน์ นิงสานนท์	✓			
๓๒๘.	นายไพโรจน์ เปี่ยมพงษ์สาค์	✓			
๓๒๙.	นายไพโรจน์ ไกล่สุนทร	✓			
๓๓๐.	นายไพศาล กุมลย์วิสัย	✓			
๓๓๑.	นายไพศาล จันทรรักดี	✓			
๓๓๒.	นายไพศาล พิชมงคล	✓			
๓๓๓.	นายไพศาล ยิ่งสมาน	✓			
๓๓๔.	นายไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล	✓			
๓๓๕.	นายปัญญา นิโรจน์	✓			
๓๓๖.	นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	✓			
๓๓๗.	นายภูมิ สาระผล	✓			
๓๓๘.	นายภูมินทร์ ลีธีระประเสริฐ	✓			
๓๓๙.	นายมงคล จงสุทธนามณี	✓			
๓๔๐.	พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์			✓	
๓๔๑.	นายมณฑล ไกรวัตนุสสรณ์	✓			
๓๔๒.	นายมณฑิร สงฆ์ประชา	✓			
๓๔๓.	นายมนตรี ค่านไพบูลย์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๔๔.	นายมนตรี พงษ์พานิช	✓			
๓๔๕.	นายมนัส รุ่งเรือง	✓			
๓๔๖.	นายมนัส สุขสมาน	✓			
๓๔๗.	นางมยุรา อูรเคนทร์	✓			
๓๔๘.	นายมหิดล จันทรางกูร	✓			
๓๔๙.	นายมนั พัทธโนทัย	✓			
๓๕๐.	นายมานพ จรัสคำรงนิตย์	✓			
๓๕๑.	นายมานะ กุสกูล	✓			
๓๕๒.	นายมานะ มหาสุวีระชัย	✓			
๓๕๓.	นายมาโนช เขาวรัตน์	✓			
๓๕๔.	นายมาโนชญ์ วิชัยกุล	✓			
๓๕๕.	ศาสตราจารย์มารุต บุญนาค	✓			
๓๕๖.	นายมีชัย วีระไวทยะ			✓	
๓๕๗.	นายมีชัย ฤชุพันธุ์	✓			
๓๕๘.	นางมุกดา พงษ์สมบัติ	✓			
๓๕๙.	นายमुख สุลไลมาน	✓			
๓๖๐.	นาย योगยศ อรุณเวสสะเศรษฐ	✓			
๓๖๑.	นาย योगยศ ดิยะไพรัช	✓			
๓๖๒.	นาย योगยศ เลอลก	✓			
๓๖๓.	พันตำรวจตรี योगยศ สาระสมบัติ	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๖๔.	นายบรรยง ร่วมพัฒนา	✓			
๓๖๕.	นายอึ้งพันธ์ มนะสิการ	✓			
๓๖๖.	นายยุทธ อังกินันท์	✓			
๓๖๗.	พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา	✓			
๓๖๘.	นายรณฤทธิ์ชัย คานเขต	✓			
๓๖๙.	นายระวี หิรัญโชติ	✓			
๓๗๐.	นายรักเกียรติ สุขธนะ	✓			
๓๗๑.	นายรักษ์ คำนกุล	✓			
๓๗๒.	นายรักษ์ ดันติสุนทร	✓			
๓๗๓.	นายรังสรรค์ แสงสุข	✓			
๓๗๔.	นายรัตน์ ศรีไกรวิน	✓			
๓๗๕.	นางรัตนา จงสุทธนามณี	✓			
๓๗๖.	นางสาวรัตนา อนันต์นาสินทร์	✓			
๓๗๗.	นายรารี มามะ	✓			
๓๗๘.	นายเรวัต สิรินุกูล	✓			
๓๗๙.	นายเรืองวิทย์ ลิกค์	✓			
๓๘๐.	นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์	✓			
๓๘๑.	นางลลิตา ฤกษ์สำราญ	✓			
๓๘๒.	นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	✓			
๓๘๓.	นายลิขิต เทอดสถิรศักดิ์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๘๔.	นางสาวลินดา บุณนาค	✓			
๓๘๕.	นายวรรณไว พันธ์นัย	✓			
๓๘๖.	นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล	✓			
๓๘๗.	นางวรศุณี เชาวศิริกุล	✓			
๓๘๘.	นายวราเทพ รัตนากร	✓			
๓๘๙.	พลตำรวจเอก วสิษฐ เศรษฐบุตร	✓			
๓๙๐.	นายวัชรินทร์ ศรีถาพร	✓			
๓๙๑.	พลเอก วัฒนชัย วุฒิสิริ	✓			
๓๙๒.	ร้อยตรี วัฒนา แก้วศิริ	✓			
๓๙๓.	นายวัฒนา เมืองสุข	✓			
๓๙๔.	นายวัฒนา รัตนวิจิตร	✓			
๓๙๕.	พลเอก วัฒนา สรรพานิช	✓			
๓๙๖.	นายวัฒนา อัสวเหม	✓			
๓๙๗.	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	✓			
๓๙๘.	นายวัยโรจน์ พิพิธภักดี	✓			
๓๙๙.	นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์	✓			
๔๐๐.	นายวัลลภ สุปรียศิลป์	✓			
๔๐๑.	นายวาสิต พัยคมนตรี			✓	
๔๐๒.	นายวิชัย วัฒนาประสิทธิ์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๐๓.	นายวิจารณ์ ฤทธิบุญ	✓			
๔๐๔.	นายวิจิตร แจ่มใส	✓			
๔๐๕.	พลเรือเอก วิจิตร ชำนาญการณ์			✓	
๔๐๖.	นายวิจิตร ณะระนอง	✓			
๔๐๗.	นายวิจิตร สุพินิจ	✓			
๔๐๘.	นายวิจิตร ศรีสอ้าน	✓			
๔๐๙.	พันตำรวจโท วิจิตร สุวิทย์	✓			
๔๑๐.	พลโท วิชัย คงสุวรรณ	✓			
๔๑๑.	นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล	✓			
๔๑๒.	นายวิชัย คั่นศิริ	✓			
๔๑๓.	นายวิชัย โสสุวรรณจินดา	✓			
๔๑๔.	นายวิชัย พรหมศิลป์	✓			
๔๑๕.	นายวิชัย เอี่ยมวงศ์	✓			
๔๑๖.	พลเอก วิจิต บุษยะวัฒน์	✓			
๔๑๗.	นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี	✓			
๔๑๘.	นายวิเชียร คั่นถ้อง	✓			
๔๑๙.	นายวิเชียร จันทากุล	✓			
๔๒๐.	นายวิเชียร เตชะไพบูลย์	✓			
๔๒๑.	นายวิเชียร อัสวีเศษศิระกุล	✓			
๔๒๒.	นายวิฑูรย์ นามบุตร	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๒๓.	นายวิทยา แก้วภราดัย	✓			
๔๒๔.	นายวิทยา คุณปลื้ม	✓			
๔๒๕.	นายวิทยา เทียนทอง	✓			
๔๒๖.	นายวิทยา ภูมิเหล่าแจ้ง	✓			
๔๒๗.	นายวิทยา สุจิตานนท์	✓			
๔๒๘.	เรือโท วิฑูร แสงสิงแก้ว	✓			
๔๒๙.	นายวินัย สมะอุณ	✓			
๔๓๐.	นายวินัย แสนเนียม	✓			
๔๓๑.	พลโท วินิจ กระจ่างสนธิ์	✓			
๔๓๒.	นายวิบูลย์ เข้มเฉลิม	✓			
๔๓๓.	นายวิรัช ร่มเย็น	✓			
๔๓๔.	นายวิรัช รัตนเศรษฐ	✓			
๔๓๕.	นายวิรัตน์ คอยางคนนท์	✓			
๔๓๖.	พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	✓			
๔๓๗.	นายวิโรจน์ ภูตระกูล	✓			
๔๓๘.	พลเอก วิโรจน์ แสงสนิท	✓			
๔๓๙.	นายวิลาศ จันทร์พิทักษ์	✓			
๔๔๐.	นายวิศาล ภัทรธรรมมาศ	✓			
๔๔๑.	นายวิเศษ ใจใหญ่	✓			
๔๔๒.	นายวิษณุ เครืองาม	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๔๓.	นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	✓			
๔๔๔.	นายวีรพงษ์ รามางกูร	✓			
๔๔๕.	นายวีระ ปัทมสิริวัฒน์	✓			
๔๔๖.	นายวีระ ปิตรชาติ	✓			
๔๔๗.	นายวีระ ลิ้มปะพันธุ์	✓			
๔๔๘.	นายวีระกร คำประกอบ	✓			
๔๔๙.	นายวีระชัย สุตรสุวรรณ	✓			
๔๕๐.	พลอากาศเอก วีระพงษ์ สิงหนเสนี	✓			
๔๕๑.	นายวีระพล อติเรกสาร	✓			
๔๕๒.	พลตำรวจตรี วุฒิ สุโกศล	✓			
๔๕๓.	นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย	✓			
๔๕๔.	นายเวียง วรเชษฐ	✓			
๔๕๕.	พันตำรวจโท ไวยพงษ์ อารณรัตน์	✓			
๔๕๖.	พลตรี ศรชัย มนตรีวัต	✓			
๔๕๗.	นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์	✓			
๔๕๘.	นายศักดิ์ดา คงเพชร	✓			
๔๕๙.	นายศักดิ์ชัย ธนบุญชัย	✓			
๔๖๐.	นายศิริ เกวลินสฤยดี	✓			
๔๖๑.	นายศิริชัย บุณกุล	✓			
๔๖๒.	พลเอก ศิรินทร์ รุปลกล้า	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๖๓.	พลอากาศเอก หม่อมราชวงศ์ศิริพงษ์ ทองใหญ่			✓	
๔๖๔.	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	✓			
๔๖๕.	นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	✓			
๔๖๖.	นายสุภชัย พานิชภักดิ์			✓	
๔๖๗.	นายสุภสิทธิ์ เตชะตานนท์	✓			
๔๖๘.	นายสกุล ศรีพรหม	✓			
๔๖๙.	นายสง่า ธนสงวนวงศ์	✓			
๔๗๐.	นายสง่า สรรพศรี	✓			
๔๗๑.	นายสถาพร กวิตานนท์	✓			
๔๗๒.	นายสนธยา คุณปลื้ม	✓			
๔๗๓.	พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์	✓			
๔๗๔.	นายสนั่น สุธากุล	✓			
๔๗๕.	นายสนิท กุลเจริญ	✓			
๔๗๖.	นายสม จาตุศรีพิทักษ์	✓			
๔๗๗.	นายสมเกียรติ ฉันทา นิช	✓			
๔๗๘.	พลตำรวจโท สมควร หริกุล	✓			
๔๗๙.	นายสมคิด นวลเปียน	✓			
๔๘๐.	นายสมชัย วุฑฒิปรีชา	✓			
๔๘๑.	พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ	✓			
๔๘๒.	นายสมชาย สหชัยรุ่งเรือง	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๘๓.	นายสมชาย สุนทรวัฒน์	✓			
๔๘๔.	ร้อยตรี สมนึก เกิดเกษ	✓			
๔๘๕.	นายสมบัติ ศรีสุรินทร์	✓			
๔๘๖.	พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์	✓			
๔๘๗.	นายสมบูรณ์ วันไชยธนวงศ์	✓			
๔๘๘.	นายสมพงษ์ ศรียะพันธุ์	✓			
๔๘๙.	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	✓			
๔๙๐.	นายสมพร เทพสิทธิ์า	✓			
๔๙๑.	นายสมพร อัสวเหม	✓			
๔๙๒.	นายสมพล เกียรติไพบูลย์	✓			
๔๙๓.	นายสมพัฒน์ แก้วพิจิตร	✓			
๔๙๔.	นายสมลักษณ์ อัสวเหม	✓			
๔๙๕.	คุณหญิงสมศรี กันธมาลา	✓			
๔๙๖.	นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์	✓			
๔๙๗.	นายสมศักดิ์ เทพสุทิน	✓			
๔๙๘.	นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์กุล	✓			
๔๙๙.	นายสมศักดิ์ พันธุ์เกษม	✓			
๕๐๐.	พลอากาศเอก สมศักดิ์ เวสุวรรณ	✓			
๕๐๑.	นายสมศักดิ์ แสงเจริญรัตน์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๕๐๒.	นายสมหมาย สุรกุล	✓			
๕๐๓.	นายสมัคร สุนทรเวช	✓			
๕๐๔.	นายสมัย เจริญช่าง	✓			
๕๐๕.	นายสมาน ภูมิภานุจนะ	✓			
๕๐๖.	นายสมาน โอภาสวงศ์	✓			
๕๐๗.	ว่าที่พันตรี สรชาติ สุวรรณพรหม	✓			
๕๐๘.	นายสรรเสริญ ไกรจิตติ	✓			
๕๐๙.	นายสรอรรถ กลิ่นประทุม	✓			
๕๑๐.	นายสราวุธ วัชรพล	✓			
๕๑๑.	นายสฤษดิ์ ประคับศรี	✓			
๕๑๒.	นายสวัสดิ์ คำวงษา	✓			
๕๑๓.	นายสวัสดิ์ หอรุ่งเรือง	✓			
๕๑๔.	นายสังข์ทอง ศรีธเรศ	✓			
๕๑๕.	นายสันต์ศักย์ งามพิเชษฐ์	✓			
๕๑๖.	นายสันติ ดันสุหัช	✓			
๕๑๗.	นายสันติ พร้อมพัฒน์	✓			
๕๑๘.	นายสัมพันธ์ ทองสมัคร	✓			
๕๑๙.	นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์	✓			
๕๒๐.	นายสากล สกลไทย	✓			
๕๒๑.	นายสาคร พรหมภักดี	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๕๒๒.	นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย	✓			
๕๒๓.	นางสายสุรี จุติกุล	✓			
๕๒๔.	นายสาวิตต์ โพธิวิหค			✓	
๕๒๕.	พลเอก ลำภา ชูศรี	✓			
๕๒๖.	นายลำภา ประจวบเหมาะ	✓			
๕๒๗.	พลเรือโท สำราญ อำสำอังก์	✓			
๕๒๘.	นายสำเริง อังฉริยะประสิทธิ์	✓			
๕๒๙.	นายสิงห์โต จ่างตระกูล	✓			
๕๓๐.	พลเอก สิทธิ จิรโรจน์	✓			
๕๓๑.	นายสิทธิชัย กิตติธเนศวร	✓			
๕๓๒.	นายสิทธิชัย ไควสุรัตน์	✓			
๕๓๓.	นายสิทธิพร ขำอาจ	✓			
๕๓๔.	นายสีปพนนท์ เกตุทัต	✓			
๕๓๕.	นายสีบแสง พรหมบุญ	✓			
๕๓๖.	นางสุกัญญา ชลศึกษ์	✓			
๕๓๗.	นายสุขวิช รังสิตพล	✓			
๕๓๘.	นายสุขุม เชิดชื่น	✓			
๕๓๙.	นายสุขุม เลาว์ณย์ศิริ	✓			
๕๔๐.	หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร	✓			
๕๔๑.	นางสาวสุคนธ์ กาญจนาลัย	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๕๔๒.	นายสุจินต์ จินายน	✓			
๕๔๓.	นายสุชน ชามพูนท	✓			
๕๔๔.	นายสุชน ชาลีเครือ	✓			
๕๔๕.	นายสุชาติ แก้วนาโพธิ์	✓			
๕๔๖.	นายสุชาติ ไชยชัยวัฒนากร	✓			
๕๔๗.	นายสุชาติ ตันเจริญ	✓			
๕๔๘.	นายสุชาติ ไตรประสิทธิ์	✓			
๕๔๙.	นายสุชาติ บรรดาศักดิ์	✓			
๕๕๐.	นายสุชาติ ศรีสังข์	✓			
๕๕๑.	นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์	✓			
๕๕๒.	นายสุทัศน์ เงินหมื่น	✓			
๕๕๓.	นายสุเทพ คีบุญมี ณ ชุมแพ	✓			
๕๕๔.	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	✓			
๕๕๕.	นายสุเทพ วงศ์วรเศรษฐ	✓			
๕๕๖.	นายสุธรรม จิตรานุเคราะห์	✓			
๕๕๗.	นายสุธรรม วิชชุไตรภพ		✓		
๕๕๘.	นายสุธี สิงห์เสน่ห์	✓			
๕๕๙.	นายสุนทร วิชาวัลย์	✓			
๕๖๐.	นายสุนทร เสถียรไทย			✓	
๕๖๑.	นายสุนัย จุลพงศธร	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๕๖๒.	นายสุพล ฟองงาม	✓			
๕๖๓.	นายสุพัฒน์ ธรรมเพชร	✓			
๕๖๔.	คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์	✓			
๕๖๕.	นางสุนน สมสาร	✓			
๕๖๖.	นายสุมิตร สุนทรเวช	✓			
๕๖๗.	นายสุเมธ ดันติเวชกุล	✓			
๕๖๘.	นายสุเมธ พรหมพันธ์	✓			
๕๖๙.	นายสุรชาติ ชำนาญศิลป์	✓			
๕๗๐.	นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	✓			
๕๗๑.	นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ	✓			
๕๗๒.	พันตำรวจโท สุรทิน พیمانเมฆินทร์	✓			
๕๗๓.	นายสุรพงษ์ ไตวิจักขณ์ชัยกุล	✓			
๕๗๔.	นายสุรพร คณัตถ์ตระกูล	✓			
๕๗๕.	พลโท สุรยุทธ์ จุลานนท์	✓			
๕๗๖.	นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์	✓			
๕๗๗.	พลเรือเอก สุรวุฒิ มหารมณ	✓			
๕๗๘.	นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ	✓			
๕๗๙.	นายสุรศักดิ์ อนรรฆพันธ์	✓			
๕๘๐.	นายสุรสิทธิ์ นิติวรรักษ์	✓			
๕๘๑.	นายสุรัฐ ศิลปอนันต์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๕๘๒.	นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ	✓			
๕๘๓.	นายสุลัยมัลย์ วงษ์พานิช	✓			
๕๘๔.	นายสุวรรณ ปัญญาภาส	✓			
๕๘๕.	นายสุวโรช พะลัง	✓			
๕๘๖.	นายสุวัจน์ ลิปะพัลลภ	✓			
๕๘๗.	พลเรือเอก สุวัชรชัย เกษมสุข	✓			
๕๘๘.	คุณหญิงสุวัฒนา เพชรทองคำ	✓			
๕๘๙.	นายสุวิทย์ คุณกิตติ	✓			
๕๙๐.	นายเสกสรร แสณภูมิ	✓			
๕๙๑.	นายเสรี สุขสถาพร	✓			
๕๙๒.	นายเสนาะ เทียนทอง	✓			
๕๙๓.	นายเสริมศักดิ์ การุญ	✓			
๕๙๔.	นายโสภณ เพชรสว่าง	✓			
๕๙๕.	นายโสภณ สุภาพงษ์			✓	
๕๙๖.	นายห้างทอง ธรรมวัฒนะ	✓			
๕๙๗.	นายองอาจ คล้ามไพบูลย์	✓			
๕๙๘.	นายอดิเรก ศรีประทักษ์	✓			
๕๙๙.	นายอดิศร เพียงเกษ	✓			
๖๐๐.	นายอดิษฐ์ โพธารามิก	✓			
๖๐๑.	นายอนันต์ กาญจนพาสน์	✓			
๖๐๒.	นายอนันต์ อนันตกุล	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๖๐๓.	นายอนุรักษ์ จูริมาศ	✓			
๖๐๔.	นายอนุศักดิ์ อินทรภูวศักดิ์	✓			
๖๐๕.	นายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ			✓	
๖๐๖.	นายอบ ทองไข่มุกด์	✓			
๖๐๗.	นายอภิชาติ การิกาญจน์	✓			
๖๐๘.	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	✓			
๖๐๙.	นายอมร จันทรมบูรณ์	✓			
๖๑๐.	พลอากาศเอก อมร แนวนาม	✓			
๖๑๑.	นางอรนุช ไสยถาวร	✓			
๖๑๒.	พลเอก อรพันธ์ วัฒนวิบูลย์	✓			
๖๑๓.	นายอรรถพล สรสุชาติ	✓			
๖๑๔.	นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์	✓			
๖๑๕.	นายอรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ	✓			
๖๑๖.	นายอรัญ ธรรมโน	✓			
๖๑๗.	นางอรัญญา สุนทร	✓			
๖๑๘.	นายอร่าม โล่ห์วีระ	✓			
๖๑๙.	นายอรุณ ชัยเสรี	✓			
๖๒๐.	นายอรุณ เจริญญาติ	✓			
๖๒๑.	นายอรุณ เผ่าสวัสดิ์	✓			
๖๒๒.	นายอรุณ ภาณุพงศ์	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๖๒๓.	นายอวยชัย สุวรรณ	✓			
๖๒๔.	นายอัคราทร จุฬารัตน	✓			
๖๒๕.	นางอัญชลี วานิช เทพบุตร	✓			
๖๒๖.	คุณหญิงอัมพร มีสุข		✓		
๖๒๗.	พันเอกหญิง อัสนีย์ เสาวภาพ	✓			
๖๒๘.	นายอาคม เอ่งฉ้วน	✓			
๖๒๙.	นายอาชิส เบ็ญหาวัน	✓			
๖๓๐.	นายอาทิตย์ อุไรรัตน์	✓			
๖๓๑.	นายอารยะ ชุมดวง	✓			
๖๓๒.	นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์	✓			
๖๓๓.	นายอาศัย พิทักษ์คุณพล	✓			
๖๓๔.	พลโท आयुพล กรรณสูต	✓			
๖๓๕.	นายอารีย์ วงศ์อารยะ	✓			
๖๓๖.	นายอาษา เมฆสวรรค์	✓			
๖๓๗.	นายอำนาจ คลังผา	✓			
๖๓๘.	นายอำนาจ ยศสุข	✓			
๖๓๙.	นายอำนาจ สุวรรณศิริ	✓			
๖๔๐.	นายอำนาจ สอนอิมสาคร	✓			
๖๔๑.	พลอากาศโท อำพล อินทรไทยวงศ์	✓			
๖๔๒.	นายอิทธิ ศิริลัทธยากร	✓			

ลำดับ	ชื่อ	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๖๔๓.	นายอิสสระ สมชัย	✓			
๖๔๔.	นายอุดม ไกรวัตนุสสรณ์	✓			
๖๔๕.	นายอุดมศักดิ์ ทั้งทอง	✓			
๖๔๖.	นายอุดม บุญประกอบ	✓			
๖๔๗.	นายเอกพจน์ ปานแย้ม	✓			
๖๔๘.	นายเอกพร รักความสุข	✓			
๖๔๙.	นายเอกภาพ พลซื่อ	✓			
๖๕๐.	นายเอี่ยม ฉายางาม	✓			
๖๕๑.	นายเอี่ยม ทองใจสด	✓			
๖๕๒.	นายโอสถ โกศิน	✓			
๖๕๓.	นายโอฬาร ไชยประวัติ			✓	
	รวม ๖๕๓	๖๒๐	๓	๒๖	

วิมล: ๑๐๕
(นายพัฒนะ วุฒิกร)

บุคลากร ๔

๑๕ ก.ย. ๕๐

สมพร: ๖๕๓
(นางบุญพา เพ่งสำราญ)

หัวหน้าฝ่ายทะเบียนประวัติ

๖๕ ก.ย. ๕๐